

Γ. ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ

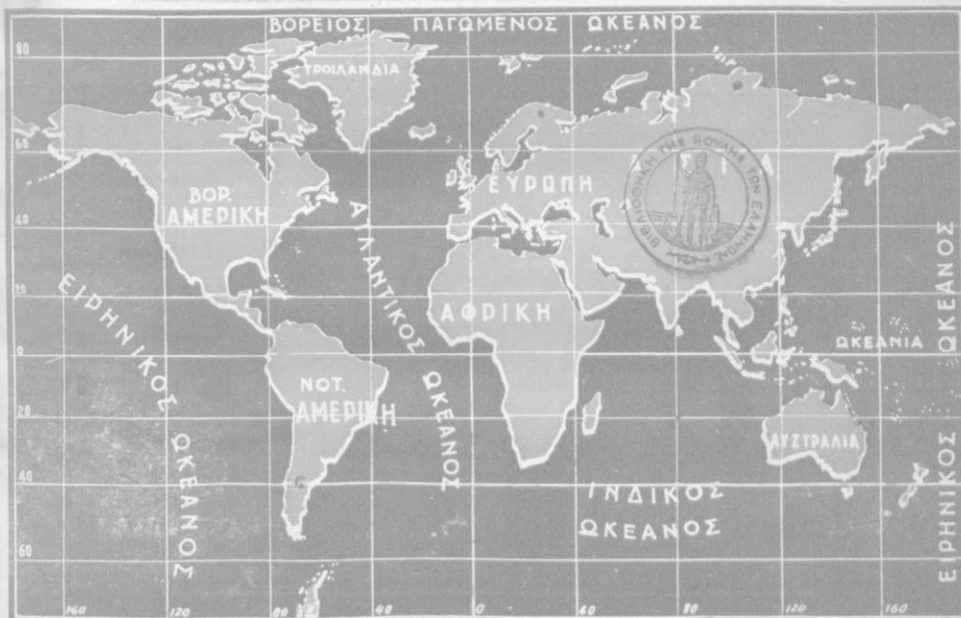
9 69 ΠΔΒ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

Γεωγραφία (1)
Ε' ΤΑΞΕΩΣ

ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Εγκριθείσα διά της 54' απόφ. 124005)20-10-55 απόφασης Υπουργείου Παιδείας

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
568

ΕΚΔΟΣΙΣ: ΔΙΟΝ. & ΒΑΣ. ΛΟΥΚΟΠΟΥΛΟΥ ΑΘΗΝΑΙ
ΣΤΑΔΙΟΥ 38 (ΣΤΟΑ ΝΙΚΟΛΟΥΔΗ 10)

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΚΑΘΗΜΕΡΑ

19

Εκδόσεις ΚΑΛΟΚΑΙΡΟ

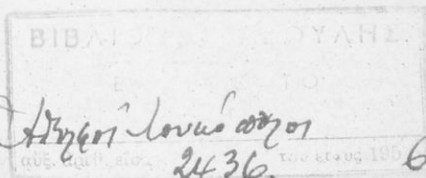
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Χ. ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ
ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

9 69 ΠΔΒ
Γεωγραφία (Γ.)

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΠΕΜΠΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ
ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ
(ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΝ ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ)

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΔΙΑ ΜΙΑΝ ΤΡΙΕΤΙΑΝ
Διά τῆς ὑπ' ἀριθ. 124005/20-10-1955 ἀποφ. Ὑπουργ. Παιδείας

ΕΚΔΟΣΙΣ: ΔΙΟΝ. & ΒΑΣ. ΛΟΥΚΟΠΟΥΛΟΥ ΑΘΗΝΑΙ
ΣΤΑΔΙΟΥ 38 (ΣΤΟΑ ΝΙΚΟΛΟΥΔΗ 10)

Πάν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ἰδιόχειρον ὑπογραφήν τοῦ συγγραφέως.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΑ

Σύγχρονοι ἐπιφανεῖς Παιδαγωγοὶ εἰς τὸ μάθημα τῆς Γεωγραφίας συνιστοῦν τὴν κάτωθι **φυσικὴν καὶ ἀπλευστάτην μέθεδον** τὴν ὁποίαν ἀκολουθεῖ καὶ τὸ βιβλίον μας.

1) **Τὰ στοιχειωδέστατα** διὰ κάθε γεωγραφικὸν στοιχεῖον (ἐνότητα).

2) **Ἀσκήσεις** με σχετικὰς ἐρωτήσεις καὶ κατασκευὰς (χαρτῶν κ.τ.λ.).

3) **Ἀνακοινώσεις** σχετικῶν πληροφοριῶν με προσκόμισιν εἰκόνων καὶ χαρτῶν (κατάρτισις ἀτομικῶν Γεωγρ. ἡμερολογίων ἢ καὶ κοινοῦ τῆς τάξεως).

Μέθοδος ἡ ὁποία, με τὴν γνωστὴν ἐλαστικότητά της ἀναλόγως τοῦ διαθέσιμου χρόνου, τῆς φύσεως τῆς ἐνότητος καὶ τῆς ἀναγκαιότητος τῆς ὕλης, δύναται νὰ ἐντοπισθῇ καὶ εἰς μίαν ἀκόμη τῶν τριῶν ὡς ἄνω ἀπόψεων.

Ἐ Συγγραφεὺς

Α — ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΕΣΤΑΤΑ ΕΚ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

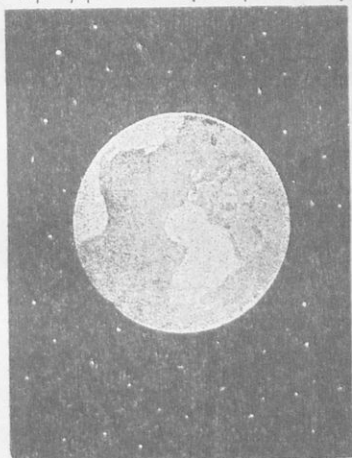
Η Γ Η

Γενική Ἐπισκόπησις.—Οἱ ἄνθρωποι, πολὺ παλαιά, ἐπίστευον ὅτι ἡ γῆ εἶναι ἐπίπεδος, ὅτι κάπου στηρίζεται καὶ ὅτι μένει ἀκίνητος.

Ἐπίσης ἐπίστευον, ὅτι ὁ οὐρανὸς εἶναι ἕνας μεγάλος στερεὸς θόλος, ὁ ὁποῖος σκεπάζει τὴν γῆν καὶ στηρίζεται κάπου ἐκεῖ εἰς τὸ ἄκρον τοῦ κόσμου. Καὶ ἀκόμη ὅτι ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ἄστρα περιφέρονται περὶ τὴν γῆν· ὅτι δηλαδὴ κάθε πρωτὰν ἀνατέλλουν ἀπὸ τὴν ἀνατολὴν, ἀναβαίνουν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τέλος βασισιλεύουν εἰς τὴν δύσιν καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ὄλην τὴν νύκτα περνοῦν ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴν γῆν, μέσα ἀπὸ ὑπογείους διαδρόμους καὶ τὴν πρωτὰν πάλιν ἀνατέλλουν ἀπὸ τὴν ἀνατολὴν διὰ νὰ ἐξακολουθήσουν τὴν ἴδιαν πορείαν των.

Σιγὰ σιγὰ ὁμως οἱ ἄνθρωποι παρετήρησαν, ὅτι ὅσον καὶ ἂν ἐπροχώρουν δὲν εὑρισκον τὸ ἄκρον τοῦ κόσμου, οὔτε καὶ κανὲν μέρος εἰς τὸ ὁποῖον νὰ ἐστηρίζετο ὁ οὐρανὸς κάπου ἐπάνω εἰς

τὴν γῆν. Ἐπίσης παρετήρησαν ὅτι ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς δὲν εἶναι ἐπίπεδος ἀλλὰ κυρτή, ὅπως εἶναι ἡ ἐπιφάνεια τῆς σφαιρας. Αὐτὸ πρὸ πάντων τὸ παρετήρησαν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης οἱ ναυτικοί. Παρετήρησαν δηλαδὴ, ὅτι, ὅταν ἀπεμακρύνετο ἕνα πλοῖον ἀπὸ μίαν παραλίαν ἐχάνετο πρῶτον τὸ σκάφος, κατόπιν τὰ ἰστία καὶ τελευταῖον ὁ καπνός· καὶ ἀντιθέτως, ὅταν ἐπληροῖζε ἕνα πλοῖον εἰς μίαν παραλίαν πρῶτον ἐφαίνετο ὁ καπνός, κατόπιν τὰ ἰστία καὶ τελευταῖον τὸ σκάφος.

Σχ. 1.—Ἡ Γῆ καὶ τὸ Σέλιον.

Ἐπειτα οἱ πρῶτοι θαλασσοπόροι διεπίστωσαν ὅτι ἡ γῆ ἔχει σχῆμα *σφαιροειδές*, δηλαδή περίπου ὁμοιον μὲ τὸ σχῆμα τῆς σφαίρας καὶ δὲν στηρίζεται πουθενά. Αὐτὸ δὲ τὸ παρατήρησαν διότι καθὼς ἔταξιδευον πρὸς τὴν ἴδιαν διεύθυνσιν, ἔπειτα ἀπὸ πολὺν καιρὸν ἐπέστρεφον εἰς τὸ ἴδιον μέρος, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἀντίθετον διεύθυνσιν.

Τέλος οἱ πρῶτοι ἀστρονόμοι διετύπωσαν, ὅτι ἡ γῆ εἶναι καὶ αὐτὴ ἓνα μεγάλο ἄστρον, τὸ ὁποῖον περιφέρεται περὶ τὸν ἥλιον μαζὶ μὲ τὴν σελήνην, ἐνῶ συγχρόνως περιστρέφεται καὶ περὶ τὸν ἄξονά της.

Σήμερον οἱ ἄνθρωποι γνωρίζουν, ὅτι ἡ γῆ εἶναι καὶ αὐτὴ ἓνα μεγάλο ἄστρον, 50 φορές περίπου μεγαλύτερον ἀπὸ τὴν σελήνην, ὅτι περιφέρεται περὶ τὸν ἥλιον μαζὶ μὲ τὸν δορυφόρον της τὴν σελήνην, ἐνῶ συγχρόνως περιστρέφεται καὶ περὶ τὸν ἄξονά της. Ἐπίσης γνωρίζουν, ὅτι ἡ περιφορά τῆς γῆς περὶ τὸν ἥλιον διαρκεῖ ἓν ἔτος, ἡ δὲ περιστροφή περὶ τὸν ἄξονά της ἓν ἡμερονύκτιον.

Ἑρωτήσεις:

Τί ἐπίστευον παλαιότερον διὰ τὴν γῆν; Διὰ τὸ σχῆμα της; Διὰ τὸν οὐρανόν; Διὰ τὰ ἄστρα; Τί παραδεχόμεθα σήμερον; Ποῖοι πρῶτοι παρατήρησαν ὅτι ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς εἶναι κυρτή; Ποῖοι, ὅτι ἡ γῆ ἔχει σχῆμα σφαιροειδές; Ποῖοι ἀνεκάλυψαν, ὅτι ἡ γῆ εἶναι ἓν ἄστρον, ὅπως καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ἄστρα;

ΚΥΚΛΟΙ ΤΗΣ ΓΗΤΙΝΗΣ ΣΦΑΙΡΑΣ

Ἡ γῆ εἶναι περίπου μία μεγάλη σφαῖρα, ἡ ὁποία περιφέρεται μαζὶ μὲ τὴν σελήνην περὶ τὸν ἥλιον καὶ συγχρόνως περιστρέφεται

Σχ. 2.—Ὁ νοητὸς ἄξων τῆς Γῆς.

περὶ τὸν νοητὸν ἄξονά της, ὁ ὁποῖος διέρχεται ἀπὸ τὸ κέντρον τῆς γῆς καὶ συναντᾷ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς εἰς δύο σημεῖα, τὰ ὁποῖα λέγονται Πόλοι, τὸν Βόρειον Πόλον καὶ τὸν Νότιον Πόλον.

Καὶ διὰ νὰ προσδιορίσωμεν τὴν θέσιν τῶν διαφόρων σημείων τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, τὴν γητίνην σφαῖραν τὴν χωρίζομεν μὲ κύκλους. Εἰς τοὺς χάρτας τῆς γητίνης σφαίρας ἀπὸ τοὺς κύκλους αὐτοὺς διακρίνομεν μόνον τὴν περιφέρειάν των. Σπουδαιότεροι ἀπὸ τοὺς κύκλους τῆς γητίνης σφαίρας

εἶναι ὁ Ἰσημερινός, οἱ παράλληλοι καὶ οἱ μεσημβρινοί.

Ἰσημερινός εἶναι ὁ μέγιστος κύκλος τῆς γῆς, ὁ ὁποῖος εἶναι κάθετος εἰς τὸν ἄξονα αὐτῆς, περνᾷ ἀπὸ τὸ κέντρον της καὶ μοιρά-

ζει την γήινη σφαίρα εις δύο **ήμισφαίρια**, εις τὸ **Βόρειον ήμισφαίριον** καὶ εις τὸ **Νότιον ήμισφαίριον**. ὅλα δὲ τὰ σημεῖα τοῦ Ἴσημερινοῦ ἔχουν τὴν ἴδιαν ἀπόστασιν καὶ ἀπὸ τὸν Βόρειον καὶ ἀπὸ τὸν Νότιον Πόλον.

Σχ. 3.—Ὁ Ἰσημερινός καὶ οἱ παράλληλοι.

Ὁ Ἰσημερινός τῆς γῆς δὲ λέγεται, διότι ὅλοι οἱ τόποι ἀπὸ τοῦς ὁποίους διέρχεται ὁ Ἰσημερινός ἔχουν ὅλον τὸ ἔτος ἴσην ἡμέραν καὶ ἴσην νύκτα.

Ὁ Ἰσημερινός καθὼς καὶ κάθε κύκλος διαιρεῖται σὲ 360 ἴσα μέρη, τὰ ὅποια λέγονται μοῖραι (360°) καὶ κάθε μία μοῖρα διαιρεῖται σὲ 60 πρῶτα λεπτά (60').

Παράλληλοι εἶναι οἱ κύκλοι οἱ ὅποιοι εἶναι παράλληλοι πρὸς τὸν Ἰσημερινόν. Εἶναι καὶ αὐτοὶ κάθετοι πρὸς τὸν ἄξονα τῆς γῆς, ἀλλὰ μικρότεροι ἀπὸ τὸν Ἰσημερινόν, καθόσον πλησιάζουν πρὸς τοὺς Πόλους καὶ δὲν διέρχονται ἀπὸ τὸ κέντρον τῆς γῆς, οὔτε χωρίζουν τὴν γῆν εἰς δύο ήμισφαίρια. Εἰς τὸν χάρτην τῆς γήινης σφαίρας ἡ ἀπόστασις τῶν παραλλήλων ἀπὸ τὸν Ἰσημερινόν σημειώνεται μὲ μοῖρας (0°) καὶ πρῶτα λεπτά (0'), ἕως τὸν Βόρειον καὶ Νότιον Πόλον ἀπὸ 0°—90°.

Ἀπὸ τοὺς παραλλήλους κύκλους οἱ κυριώτεροι εἶναι τέσσαρες, οἱ δύο **τροπικοὶ** καὶ οἱ δύο **πολικοὶ**.

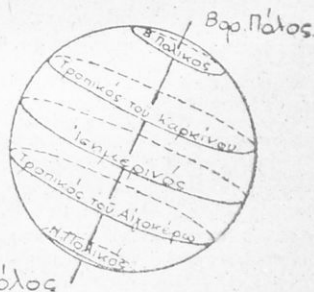
Ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο τροπικοὺς εὐρίσκεται εἰς τὸ Βόρειον ήμισφαίριον καὶ ἀπέχει ἀπὸ τὸν Ἰσημερινόν 23° καὶ 26', λέγεται δὲ **Βόρειος Τροπικὸς Κύκλος** ἢ **Τροπικὸς τοῦ Καρκίνου**.

Ὁ ἄλλος τροπικὸς εὐρίσκεται εἰς τὸ Νότιον ήμισφαίριον καὶ ἀπέχει καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὸν Ἰσημερινόν 23° καὶ 26', λέγεται δὲ **Νότιος Τροπικὸς Κύκλος** ἢ **Τροπικὸς τοῦ Αἰγόκερω**.

Τροπικοὶ δὲ λέγονται οἱ δύο αὐτοὶ κύκλοι διότι ὅταν ὁ ἥλιος κατὰ τὴν φαινομενικὴν κίνησιν του φθάσῃ ἐπάνω ἀπὸ αὐτοὺς τρέπεται πάλιν πρὸς τὸν Ἰσημερινόν.

Οἱ ἄλλοι δύο κύκλοι εἶναι οἱ **πολικοὶ**.

Ὁ ἕνας ἀπὸ αὐτοὺς εὐρίσκεται εἰς τὸ Βόρειον ήμισφαίριον καὶ ἀπέχει ἀπὸ τὸν Βόρειον Πόλον 23° καὶ 27', λέγεται δὲ **Βόρειος Πολικὸς Κύκλος**.

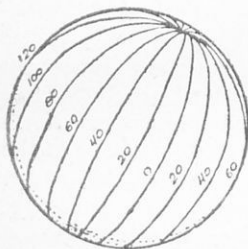

Σχ. 4.—Τροπικοὶ καὶ πολικοὶ κύκλοι.

Ὁ ἄλλος πολικὸς εὐρίσκεται εἰς τὸ Νότιον ἡμισφαίριον καὶ ἀπέχει ἀπὸ τὸν Νότιον Πόλον καὶ αὐτὸς 23° καὶ 27', λέγεται δὲ **Νότιος Πολικὸς Κύκλος**.

Ὁ **Μεσημβρινὸς** εἶναι μέγιστος κύκλος τῆς γῆς, κάθετος πρὸς τὸν Ἰσημερινὸν καὶ τοὺς παραλλήλους, διέρχεται ἀπὸ τὸ κέντρον τῆς γῆς, τοὺς δύο πόλους καὶ χωρίζει τὴν γῆν εἰς δύο ἡμισφαίρια· εἰς τὸ **Ἀνατολικὸν ἡμισφαίριον** καὶ τὸ **Δυτικὸν ἡμισφαίριον**.

Οἱ μεσημβρινοὶ εἶναι ἄπειροι καὶ ἴσοι ἀναμεταξύ τους. Εἰς τὸν χάρτην σημειῶνονται μόνον αἱ περιφέρειαι τῶν ἡ ἡμιπεριφέρειαι τῶν καὶ λέγονται καὶ αὐτοὶ **μεσημβρινοί**. Διὰ νὰ ἀριθμήσωμεν τοὺς

Σχ. 5 — Μεσημβρινοὶ καὶ ὁ πρῶτος μεσημβρινός.

μεσημβρινοὺς ἀρχίζομεν τὴν ἀρίθμησην ἀπὸ ἑνα Μεσημβρινόν, ὁ ὁποῖος λέγεται **πρῶτος μεσημβρινός** καὶ προχωροῦμεν πρὸς τὸ Ἀνατολικὸν ἡμισφαίριον μετροῦντες τοὺς Μεσημβρινοὺς ἀπὸ 0°—180°, ἐπίσης ἀπὸ τὸν πρῶτον Μεσημβρινόν πρὸς τὸ Δυτικὸν ἡμισφαίριον μετροῦντες τοὺς Μεσημβρινοὺς πρὸς τὸ Δυτικὸν ἡμισφαίριον ἀπὸ 0°—180°. Ἔτσι εὐρίσκομεν πόσας μοίρας ἀπέχει κάθε Μεσημβρινὸς τοῦ Ἀνατολικοῦ ἢ τοῦ Δυτικοῦ ἡμισφαιρίου ἀπὸ τὸν πρῶτον Μεσημβρινόν.

Οἱ Γάλλοι ὡς πρῶτον μεσημβρινόν λαμβάνουν τὸν μεσημβρινόν ὁ ὁποῖος διέρχεται ἀπὸ τοὺς Παρισίους. Οἱ Ἄγγλοι ὡς πρῶτον μεσημβρινόν λαμβάνουν τὸν μεσημβρινόν, ὁ ὁποῖος διέρχεται ἀπὸ τὸ Γκρήνουϊτς, προάστειον τοῦ Λονδίνου. Παλαιότερον ὡς πρῶτον μεσημβρινόν ἐλάμβανον τὸν μεσημβρινόν, ὁ ὁποῖος διέρχεται ἀπὸ τὴν νῆσον Φέρρον (μίαν τῶν Καναρίων νήσων) τῆς Ἀφρικῆς.

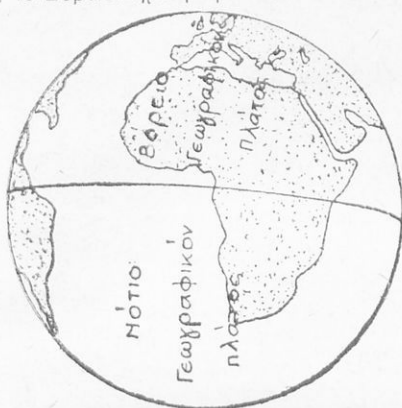
Ἑρωτήσεις.

Ποιοὶ εἶναι οἱ κύκλοι τῆς γῆς; Ποῖος λέγεται Ἰσημερινός; Παράλληλοι; Μεσημβρινός; Πρῶτος μεσημβρινός; Οἱ Γάλλοι ποῖον λαμβάνουν ὡς πρῶτον μεσημβρινόν; Ποῖον οἱ Ἄγγλοι; Παλαιότερον ποῖον ἐλάμβανον; Πόσοι παράλληλοι εἶναι πρὸς τὸν Βόρειον Πόλον κατὰ μοίρας; Πόσοι πρὸς τὸν Νότιον Πόλον; Ἀπὸ τοὺς παραλλήλους ποιοὶ εἶναι οἱ σπουδαιότεροι; Πόσοι Μεσημβρινοὶ εἶναι κατὰ μοίρας πρὸς τὸ Ἀνατολικὸν ἡμισφαίριον; Πόσοι πρὸς τὸ Δυτικὸν ἡμισφαίριον;

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΝ ΠΛΑΤΟΣ — ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΝ ΜΗΚΟΣ

Ἀ' **Γεωγραφικὸν Πλάτος** λέγεται ἡ ἀπόστασις εἰς μοίρας ἐνὸς τόπου ἀπὸ τὸν Ἰσημερινόν· καὶ ὅσοι μὲν τόποι εὐρίσκονται εἰς τὸ Βόρειον ἡμισφαίριον ἔχουν **Βόρειον Γεωγραφικὸν Πλάτος**, ὅσοι δὲ τόποι εὐρίσκονται εἰς τὸ νότιον ἡμισφαίριον ἔχουν **Νότιον Γεωγραφικὸν Πλάτος**.

Τὸ Γεωγραφικὸν Πλάτος μετῶται ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ τόπου ἀπὸ 0°—90° Β καὶ Ν, εὐρίσκεται δὲ μὲ τοὺς παράλληλους π.χ. εἰς τὸ Βόρειον ἡμισφαίριον οἱ τόποι ἀπὸ

Σχ. 6.—Βόρειον καὶ Νότιον Γεωγραφικὸν πλάτος.

γεωγραφικὸν μῆκος. Π.χ. εἰς τὸ Δυτικὸν ἡμισφαίριον οἱ τόποι ἀπὸ τοὺς ὁποίους διέρχεται ὁ Μεσημβρινός, ὁ ὁποῖος ἀπέχει ἀπὸ τὸν πρῶτον Μεσημβρινόν 60°, οἱ τόποι αὐτοὶ ἔχουν 60° Δυτικὸν γεωγραφικὸν μῆκος κ.ο.κ.

Γ' Πῶς εὐρίσκεται τὸ Γεωγραφικὸν Πλάτος καὶ τὸ Γεωγραφικὸν Μῆκος κάθε τόπου. Εἰς τοὺς γεωγραφικοὺς χάρτας ὁ Ἴσημερινός καὶ οἱ παράλληλοι σημειώνονται ὀριζοντιῶς, δεξιὰ δὲ καὶ ἄριστερά τῶν χαρτῶν σημειώνεται εἰς μοίρας ἢ ἀπόστασις τῶν παραλλήλων ἀπὸ τὸν Ἴσημερινόν, δηλαδὴ τὸ Βόρειον ἢ τὸ Νότιον Γεωγραφικὸν Πλάτος τῶν τόπων ἀπὸ τοὺς ὁποίους διέρχονται οἱ παράλληλοι.

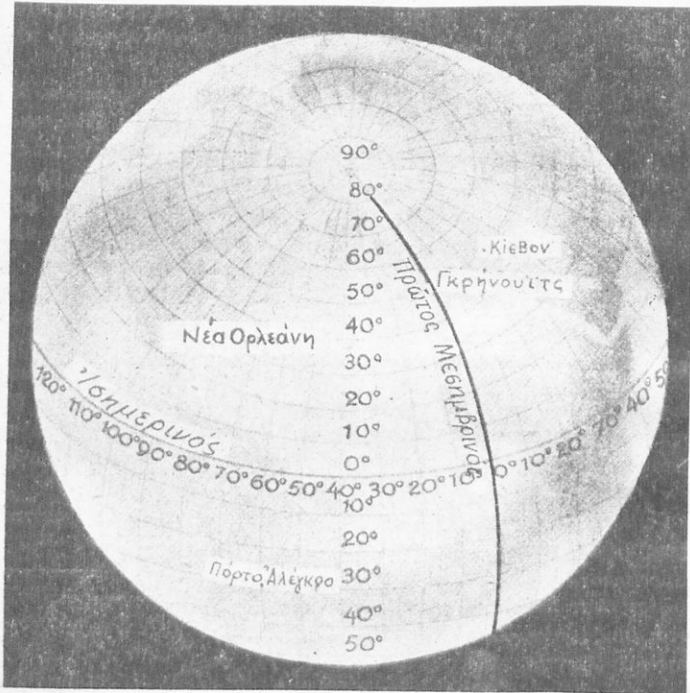
Οἱ Μεσημβρινοὶ ἐπίσης σημειώνονται κατακορύφως, ἄνω δὲ καὶ κάτω τῶν χαρτῶν σημειώσεται εἰς μοίρας ἢ ἀπόστασις τῶν Μεσημβρινῶν ἀπὸ τὸν πρῶτον Μεσημβρινόν, δηλαδὴ τὸ Δυτικὸν καὶ Ἀνατολικὸν Γεωγραφικὸν Μῆκος τῶν τόπων ἀπὸ τοὺς ὁποίους διέρχονται οἱ Μεσημβρινοί.

Σχ. 7.—Ἀνατολικὸν καὶ Δυτικὸν Γεωγραφικὸν μῆκος.

Οἱ Μεσημβρινοὶ ἐπίσης σημειώνονται κατακορύφως, ἄνω δὲ καὶ κάτω τῶν χαρτῶν σημειώσεται εἰς μοίρας ἢ ἀπόστασις τῶν Μεσημβρινῶν ἀπὸ τὸν πρῶτον Μεσημβρινόν, δηλαδὴ τὸ Δυτικὸν καὶ Ἀνατολικὸν Γεωγραφικὸν Μῆκος τῶν τόπων ἀπὸ τοὺς ὁποίους διέρχονται οἱ Μεσημβρινοί.

Διὰ τὰ εὐρωμεν λοιπὸν τὸ Γεωγραφικὸν Πλάτος καὶ τὸ Γεωγραφικὸν μῆκος ἑνὸς τόπου εὐρίσκομεν πρῶτον τὸν παράλληλον τοῦ Βορείου ἢ τοῦ Νοτίου ἡμισφαιρίου, ὁ ὁποῖος διέρχεται ἀπὸ τὸν τόπον τοῦ ὁποῦ θέλομεν νὰ εὐρωμεν τὸ γεωγραφικὸν πλάτος καὶ τὸ

Σχ. 8.—Γεωγραφικὸ πλάτος καὶ μῆκος.

γεωγραφικὸν μῆκος, δηλαδή τὸ Βόρειον ἢ τὸ Νότιον γεωγραφικὸν πλάτος καὶ κατόπιν εὐρίσκομεν καὶ τὸν Μεσημβρινὸν τοῦ Δυτικοῦ ἢ Ἀνατολικοῦ ἡμισφαιρίου, ὁ ὁποῖος διέρχεται ἀπὸ τὸν τόπον αὐτόν, δηλαδή τὸ Δυτικὸν ἢ Ἀνατολικὸν Γεωγραφικὸν Μῆκος.

Ἀσκήσεις :

Εἰς τὸν χάρτην νὰ εὐρηθε τὸ Γεωγραφικὸν Πλάτος καὶ Μῆκος διαφόρων πόλεων Εὐρώπης, Ἀσίας, Ἀφρικῆς, Αὐστραλίας καὶ Ἀμερικῆς.

ΖΩΝΑΙ ΤΗΣ ΓΗΣ

Καθὼς ἡ γῆτιν σφαῖρα περιστρέφεται περὶ τὸν ἀξονά της καὶ συγχρόνως περιφέρεται περὶ τὸν ἥλιον, δέχεται τὰς ἀκτῖνας τοῦ

ήλιου καθέτως εις μίαν ζώνην της, ή οποία εύρίσκεται από τό ένα μέρος και τό άλλο του Ίσημερινοῦ. Εις αὐτήν τήν ζώνην ὁ ήλιος θερμαίνει τά πάντα και δι' αὐτό ή ζώνη αὐτή λέγεται **διακεκαυμένη**. Εις άλλας δύο ζώνας της γης αἱ ὁποῖαι εύρίσκονται από τό ένα μέρος και τό άλλο της διακεκαυμένης ζώνης, ή μία πρὸς τό Βόρειον ἡμισφαίριον και ή άλλη πρὸς τό Νότιον ἡμισφαίριον, αἱ ἀκτίνες τοῦ ήλιου πίπτουν πλαγίως. Εις αὐτάς τὰς ζώνας μετριάζεται ή θερμότης τοῦ ήλιου και δι' αὐτό αἱ ζώναι αὗται λέγονται **Εὐκρατοι Ζῶναι**. Καί ή μὲν μία, ή οποία εύρίσκεται εις τό Βόρειον ἡμισφαίριον λέγεται **Βόρειος εὐκρατος**, ή δὲ άλλη ή οποία εύρίσκεται εις τό Νότιον ἡμισφαίριον λέγεται **Νότιος εὐκρατος**. Τέλος εις δύο άλλας

ζώνας, αἱ ὁποῖαι εύρίσκονται περι τοὺς πόλους αἱ ἀκτίνες τοῦ ήλιου πίπτουν παραλλήλως πρὸς τήν ἐπιφάνειαν της γης ή ὁ ήλιος δὲν ἀνατέλλει καθόλου ἐπὶ μῆνας. Εις αὐτάς τὰς Ζώνας ἐπικρατεῖ πολὺ ψυχος. Αἱ Ζῶναι αὗται καλύπτονται ἀπὸ παγετώνας και δι' αὐτό λέγονται **Κατεψυγμένα Ζῶναι** ή **Πολικαὶ Ζῶναι**. Καί ή μὲν μία ή οποία εύρίσκεται περι τὸν Βόρειον Πόλον λέγεται **Βόρειος Πολικὴ ή Κατεψυγμένη Ζώνη**, ή δὲ άλλη ή οποία ἐκτείνεται περι τὸν Νότιον Πόλον λέγεται **Νότιος Πολικὴ ή Κατεψυγμένη Ζώνη**.

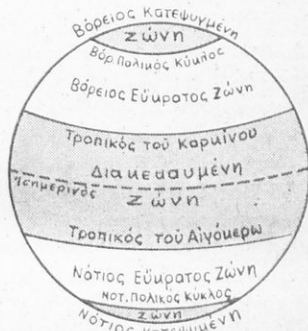
Ἔτσι εις τήν ἐπιφάνειαν της γης παρατηροῦμεν ὅτι ὑπάρχουν πέντε Ζῶναι, αἱ ἑξῆς: **Ἡ διακεκαυμένη, Αἱ δύο εὐκρατοι Ζῶναι, Βόρειος και Νότιος. Αἱ δύο Πολικαὶ ή Κατεψυγμένα Ζῶναι, ή Βόρειος και ή Νότιος Πολικὴ ή Κατεψυγμένη Ζώνη.**

Τὰ ὅρια τῶν Ζωνῶν της γης ἔχουν καθορισθῆ με τέσσαρας παραλλήλους, ἤτοι τοὺς δύο τροπικοὺς και τοὺς δύο πολικοὺς κύκλους. Οἱ κύκλοι αὐτοὶ εἶναι τὰ ὅρια τῶν Ζωνῶν της γης.

Ἔτσι ή **διακεκαυμένη Ζώνη** εύρίσκεται μεταξύ τῶν δύο Τροπικῶν Κύκλων, δηλαδή τοῦ Τροπικοῦ τοῦ Καρκίνου και τοῦ Τροπικοῦ τοῦ Αἰγόκερω. Διὰ τὸν λόγον δὲ αὐτὸν ή **διακεκαυμένη Ζώνη λέγεται και Τροπικὴ Ζώνη**.

Ἀπὸ τὰς δύο εὐκράτους, ή **Βόρειος εὐκρατος Ζώνη** εύρίσκεται μεταξύ τοῦ Τροπικοῦ τοῦ Καρκίνου και τοῦ Βορείου Πολικοῦ Κύκλου. Ἡ **Νότιος εὐκρατος Ζώνη** εύρίσκεται μεταξύ τοῦ Τροπικοῦ τοῦ Αἰγόκερω και τοῦ Νοτίου Πολικοῦ Κύκλου.

Ἀπὸ τὰς δύο Πολικάς, ή **Βόρειος Πολικὴ Ζώνη** εύρίσκεται πε-

Σχ. 9.—Ζῶναι της Γῆς.

ρί τόν Βόρειον Πόλον καί ἐκτείνεται πρὸς Νότον μέχρι τοῦ Βορείου Πολικοῦ Κύκλου. Ἡ **Νότιος Πολικὴ Ζώνη** εὐρίσκεται περὶ τὸν Νότιον Πόλον καί ἐκτείνεται μέχρι τοῦ Νοτίου Πολικοῦ Κύκλου.

Ἐρωτήσεις :

Ποίαι εἶναι αἱ ζῶναι τῆς γῆς; Πῶς πιπτουν αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου εἰς τὴν διακεκαυμένην Ζώνην; Εἰς τὰς εὐκράτους; Εἰς τὰς Πολικὰς Ζώνας; Ποιοὶ Κύκλοι εἶναι τὰ ὄρια τῶν Ζωνῶν τῆς γῆς; Καθορίσατε τὰ ὄρια τῶν Ζωνῶν τῆς γῆς μὲ τοὺς Κύκλους αὐτῆς.

Σχεδιάσατε τὴν γῆν μὲ τὰς Ζώνας τῆς καὶ τοὺς Κύκλους, οἱ ὅποιοι καθορίζουν αὐτάς.

ΞΗΡΑ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΑ

Ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς εἰς ὀλίγα μόνον μέρη τῆς εἶναι ὀμαλή, δηλαδή παρουσιάζει μικρὰς καὶ μεγάλας πεδιάδας, ἢ μικρὰς καὶ μεγάλας ἐρήμους. Εἰς τὰ περισσότερα ὅμως μέρη τῆς εἶνε ἀνώμαλος καὶ παρουσιάζει μικρὰ καὶ μεγάλα ἐξογκώματα, (δηλαδή μικρὰ καὶ μεγάλα ὄρη), καὶ μικρὰ καὶ μεγάλα κοιλώματα, ὅπου συγκεντρώνονται τὰ ὕδατα καὶ σχηματίζονται μικρὰ καὶ μεγάλα ἑθάλασσαι.

Τὸ ὑψηλότερον ὄρος τῆς γῆς εἶναι τὰ **Ἰμαλάια** τῆς Ἀσίας. Ἡ ὑψηλότερα κορυφή του, τὸ **Ἐβερεστ**, φθάνει τὰ 8882 μέτρα. Τὸ μεγαλύτερον βάθος τῆς θαλάσσης φθάνει τὰ 10.500 μέτρα, εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανὸν πλησίον τῆς Ἰαπωνίας.

Πάντως τὰ ἐξογκώματα αὐτὰ καὶ τὰ κοιλώματα τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, ἀναλόγως μὲ τὸν ὄγκον τῆς, ὑπολογίζονται ὅσον τὰ ἐξογκώματα καὶ κοιλώματα τῆς ἐπιφανείας ἑνὸς πορτοκαλίου ἀναλόγως μὲ τὸν ὄγκον του.

Σήμερον ὑπολογίζουν ὅτι ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς ἔχει ἑκτασιν 510.000.000 τ. χλμ. (= τετραγωνικὰ χιλιόμετρα). Ἀπὸ αὐτὰ δὲ τὰ 361.000.000 τ. χλμ. καλύπτονται ἀπὸ τὴν Θάλασσαν καὶ τὰ 169 000.000 τ. χλμ. εἶναι ἡ ἀκάλυπτος ξηρά. Δηλαδή ἡ Θάλασσα κατέχει τὰ 2/3 σχεδὸν τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Ἡ δὲ ξηρὰ τὸ ὑπόλοιπον 1/3 αὐτῆς.

Ἐρωτήσεις.

Τὰ ὀμαλὰ μέρη τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς πῶς λέγονται; Πῶς τὰ ἐξογκώματα; Εἰς τὰ κοιλώματά τῆς τί συγκεντρώνονται; Τὸ ὑψηλότερον ὄρος τῆς γῆς ποῖον εἶναι; Ἡ ὑψηλότερα κορυφή του ποῖα εἶναι; Εἰς ποῖον ὕψος φθάνει; Τὸ μεγαλύτερον βάθος τῆς θαλάσσης ποῖον εἶναι; Εἰς ποῖον Ὠκεανὸν καὶ ποῦ πλησίον; Πόση εἶναι ἡ ἑκτασις τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης; Τῆς ξηρᾶς; Πόσα μέρη τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς εἶναι θάλασσα καὶ πόσα ξηρὰ;

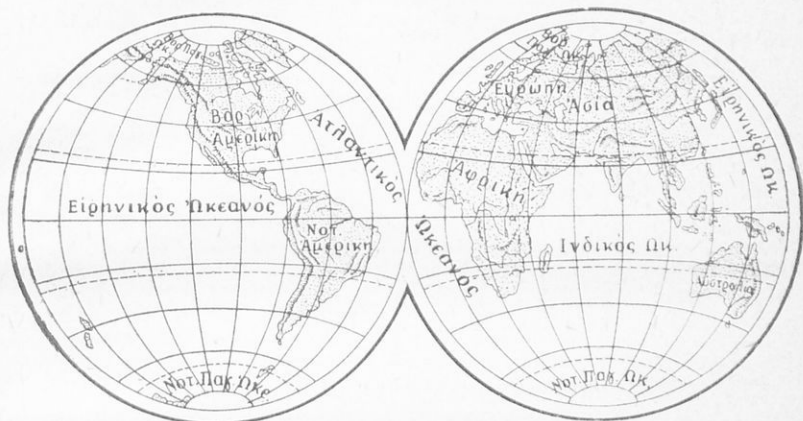
Αἱ Ἠπειροὶ

Ἡ ξηρὰ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἕξ μεγάλα τμήματα, τὰ ὅποια λέγονται **Ἠπειροὶ** καὶ ἀπὸ ἄλλα μικρότερα τμήματα τὰ ὅποια λέγονται **Νῆσοι**.

Αἱ Ἠπειροὶ εἶναι αἱ ἑξῆς :

Ἡ Ἀσία	Ἡ Αὐστραλία ἢ Ὠκεανία
Ἡ Ἀφρική	Ἡ Ἀμερική
Ἡ Εὐρώπη	Ἡ Ἀνταρκτική.

Ἀπὸ τὰς Ἠπειροὺς αὐτάς, ἡ Ἀσία, ἡ Ἀφρική, ἡ Εὐρώπη καὶ ἡ Αὐστραλία εὐρίσκονται εἰς τὸ Ἀνατολικὸν ἡμισφαίριον, ἡ δὲ Ἀμερική εἰς τὸ Δυτικὸν ἡμισφαίριον. Ἡ Ἀνταρκτική εὐρίσκεται εἰς τὸν Ν. Πόλον κάτω ἀπὸ τοὺς πάγους καὶ εἶναι ἀνεξερευνήτος καὶ

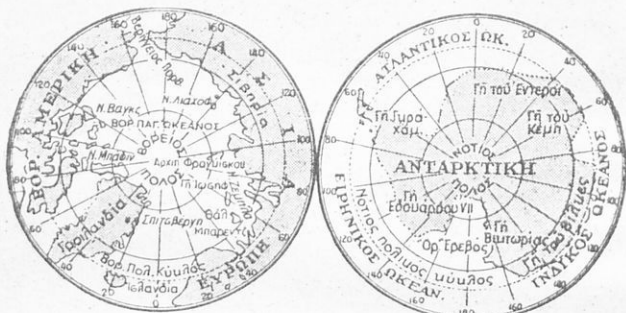
Σχ. 10.—Ἀνατολικὸν καὶ Δυτικὸν ἡμισφαίριον.

ἀκατοίκητος. Καὶ ἡ μὲν Ἀσία, ἡ Ἀφρική καὶ ἡ Εὐρώπη ἦσαν γνωσταὶ ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν ἀκόμη ἐποχὴν καὶ λέγονται *παλαιὸς κόσμος*. Ἡ δὲ Ἀμερική καὶ Αὐστραλία ἔχουν ἀνακαλυφθῆ τὴν νεωτέραν ἐποχὴν καὶ λέγονται *Νέος Κόσμος*. Τὴν Ἀμερικὴν τὴν ἀνεκάλυψεν ὁ Χριστόφορος Κολόμβος τὸ ἔτος 1492 μ.Χ. Τὴν Αὐστραλίαν τὴν ἀνεκάλυψαν οἱ Ὀλλανδοὶ τὸ ἔτος 1606. Τὴν Ἀνταρκτικὴν τὴν ἀνεκάλυψαν τὸν 20ὸν αἰῶνα.

Πίναξ Ἠπειρῶν μὲ τὴν ἔκτασιν καὶ τὸν πληθυσμὸν των.

Ἠπειροὶ	Ἐκτασίς εἰς τ. χλμ.	Πληθυσμὸς
1. Ἀσία	44.150.000	1.200.000.000
2. Ἀμερική	42.000.000	260.000.000
3. Ἀφρική	30.000.000	150.000.000
4. Ἀνταρκτική	14.000.000	ἀκατοίκητος
5. Εὐρώπη	10.000.000	525.000.000
6. Αὐστραλία	9.000.000	10.000.000

Ἀπὸ τὸν πίνακα αὐτὸν παρατηροῦμεν, ὅτι εἰς τὴν ἕκτασιν πρώτη εἶναι ἡ Ἀσία καὶ ἀκολουθοῦν ἡ Ἀμερική, ἡ Ἀφρική, ἡ Ἀνταρκτική, ἡ Εὐρώπη καὶ τελευταία ἡ Αὐστραλία. Εἰς τὸν πληθυσμὸν πρώτη ἔρχεται ἡ Ἀσία.

Σχ. 11.—Βόρειον καὶ Νότιον ἡμισφαίριον.

Ἑρωτήσεις.

Πόσαι εἶναι αἱ Ἠπειροί; Ποῖαι εἶναι εἰς τὸ Ἀνατολικὸν ἡμισφαίριον καὶ ποῖαι εἰς τὸ Δυτικόν; Ποῖα περὶ τὸν Ν. Πόλον; Ποῖαι Ἠπειροὶ λέγονται παλαιὸς κόσμος; Ποῖαι Νέος Κόσμος; Εἰς τὴν ἕκτασιν ποῖα Ἠπειροὶ ἔρχεται πρώτη καὶ ποῖαι ἀκολουθοῦν; Ποῖος ἀνεκάλυψε τὴν Ἀμερικὴν καὶ πότε; Ποῖοι τὴν Αὐστραλίαν; Ἡ Ἀνταρκτικὴ πότε ἀνεκαλύφθη;

Σχεδιάσατε εἰς τὸ τετραδίον σας τὰς Ἠπείρους καὶ εἰς τὸ περιθώριον σημειώσατε τὰ ὀνόματα αὐτῶν μετὰ τὴν ἕκτασιν καὶ τὸν πληθυσμὸν.

ΟΙ ΩΚΕΑΝΟΙ—ΜΕΓΕΘΟΣ ΚΑΙ ΒΑΘΟΣ ΑΥΤΩΝ

Ἡ θάλασσα, ἡ ὅποια καλύπτει μεγάλην ἕκτασιν τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἀποτελεῖται ἀπὸ πέντε μεγάλα μέρηματα, τὰ ὅποια λέγονται Ὠκεανοὶ καὶ ἀπὸ πολλὰ ἄλλα μικρότερα, τὰ ὅποια λέγονται θάλασσα, πελάγη, κόλποι.

Οἱ πέντε Ὠκεανοὶ εἶναι οἱ ἑξῆς:

1. Ὁ Μέγας ἢ Εἰρηνικὸς Ὠκεανός.
2. Ὁ Ἀτλαντικὸς Ὠκεανός.
3. Ὁ Ἰνδικὸς Ὠκεανός.
4. Ὁ Βόρειος Παγωμένος Ὠκεανός.
4. Ὁ Νότιος Παγωμένος Ὠκεανός.

1) Ὁ Μέγας ἢ Εἰρηνικὸς Ὠκεανός ἐκτείνεται ἀπὸ τὰ παράλια τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Αὐστραλίας ἕως τὰ παράλια τῆς Ἀμερικής. Πρῶτος διέπλευσε τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανὸν ὁ θαλασσοπόρος Μαγγελάνος τὸ 1519—1522. Μέγας λέγεται διότι εἶναι ὁ μεγαλύτερος.

ρος από όλους τούς άλλους Ὁκεανούς. Ὑπολογίζουν τὴν ἔκτασίν του εἰς 180.000.000 τ. χλμ. καὶ τὸ μεγαλύτερον βάθος του εἰς 10.500 μ.

Εἰρηνικός λέγεται διότι ὅταν τὸν διέπλεεν ὁ Μαγγελάνος ἐπεκράτει ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον τοῦ γαλήνη (εἰρήνη).

2) **Ὁ Ἀτλαντικός Ὁκεανός** ἐκτείνεται ἀπὸ τὰ παράλια τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀφρικῆς ἕως τὰ παράλια τῆς Ἀμερικῆς.

Ἀτλαντικός λέγεται ἀπὸ τὸν Ἄτλαντα τῆς Ἑλληνικῆς Μυθολογίας, ὁ ὁποῖος ἐκρατοῦσε εἰς τούς ὤμους τοῦ τὸν οὐρανὸν ἐκεῖ κάπου εἰς τὸ ἄκρον τῆς γῆς, ὅπου ἀρχίζει ὁ Ἀτλαντικός Ὁκεανός. Πρῶτος τὸν διέπλευσεν ὁ Χριστόφορος Κολόμβος τὸ ἔτος 1492, ὅταν ἔπλεε πρὸς δυσμὰς διὰ ν' ἀνακαλύψῃ τὴν Ἀμερικὴν. Ὑπολογίζουν τὴν ἔκτασίν του εἰς 90.000.000 τ. χλμ. καὶ τὸ μεγαλύτερον βάθος του εἰς 8.500 μ.

3) **Ὁ Ἰνδικός Ὁκεανός** ἐκτείνεται ἀπὸ τὰ παράλια τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Αὐστραλίας ἕως τὸν Νότιον Παγωμένον Ὁκεανόν.

Ἰνδικός Ὁκεανός λέγεται ἀπὸ τὰ παράλια τῶν Ἰνδιῶν ἀπ' ὅπου ἀρχίζει καὶ ἐκτείνεται πρὸς Νότον. Πρῶτος τὸν διέπλευσεν ὁ ναύαρχος τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου Νέαρχος. Κατόπιν ὁ Βάσκο ντὲ Γκάμα τὸ ἔτος 1516 μ. Χ.. Ὑπολογίζουν τὴν ἔκτασίν του εἰς 75.000.000 χμ² καὶ τὸ μεγαλύτερον βάθος του εἰς 7.000 μέτρα.

4) **Ὁ Βόρειος Παγωμένος Ὁκεανός** ἐκτείνεται περὶ τὸν Βόρειον πόλον καὶ καλύπτεται ἀπὸ πάγους. Ἡ ἔκτασις καὶ τὸ βάθος του εἶναι ἀνεξερεύνητα.

5) **Ὁ Νότιος Παγωμένος Ὁκεανός** ἐκτείνεται περὶ τὴν Ἀνταρκτικὴν καὶ καλύπτεται καὶ αὐτὸς ἀπὸ πάγους. Ἡ ἔκτασις καὶ τὸ βάθος του εἶναι ἀνεξερεύνητα.

Πίναξ τῶν Ὁκεανῶν μετὰ τὴν ἔκτασιν καὶ τὸ βάθος των.

Οἱ Ὁκεανοὶ	Ἡ ἔκτασις των εἰς τ. χλμ.	Τὸ μεγαλύτερον βάθος των
1. Μέγας ἢ Εἰρηνικός	180.000.000	10.500
2. Ἀτλαντικός Ὁκεανός	90.000.000	8.500
3. Ἰνδικός Ὁκεανός	75.000.000	7.000
4. Βόρειος Παγωμένος	ἀνεξερεύνητος	ἀνεξερεύνητος
5. Νότιος Παγωμένος	»	»

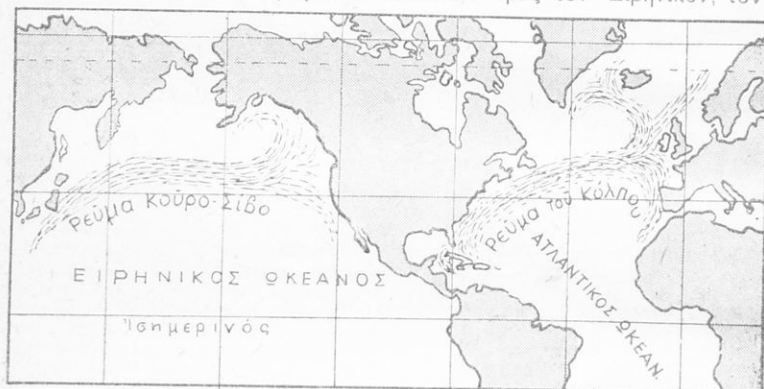
Ἑρωτήσεις:

Πόσοι εἶναι οἱ Ὁκεανοί; Ἀπὸ ποῦ ἕως ποῦ ἐκτείνεται ὁ Μέγας ἢ Εἰρηνικός Ὁκεανός; Ὁ Ἀτλαντικός; Ὁ Ἰνδικός; Ὁ Βόρειος Παγωμένος Ὁκεανός; Ὁ Νότιος Παγωμένος Ὁκεανός; Ποῖος διέπλευσε πρῶτος τὸν Μέγαν ἢ Εἰρηνικὸν Ὁκεανόν; Τὸν Ἀτλαντικόν; τὸν Ἰνδικόν; Ὁ Μέγας ἢ Εἰρηνικός Ὁκεανός διατὶ λέγεται Μέγας; Διατὶ Εἰρηνικός; Ὁ Ἰνδικός Ὁκεανός διατὶ λέγεται Ἰνδικός; Ὁ Ἀτλαντικός; Ποία εἶναι ἡ ἔκτασις καὶ τὸ μεγαλύτερον βάθος τοῦ Εἰρηνικοῦ; Τοῦ Ἀτλαντικοῦ; τοῦ Ἰνδικοῦ; Τοῦ Βορείου Παγωμένου; Τοῦ Νοτίου Παγωμένου Ὁκεανοῦ;

ΤΑ ΕΝ ΤΗ ΘΑΛΑΣΣΗ ΡΕΥΜΑΤΑ

Ὅπως εἰς τὴν ξηρὰν οὕτω καὶ εἰς τὴν θάλασσαν παρατηροῦμεν μικροὺς καὶ μεγάλους ποταμοὺς, εἰς τὴν ἐπιφάνειαν καὶ κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειάν της.

Οἱ ποταμοὶ αὗτοὶ λέγονται θαλάσσια *ρεύματα*. Τὰ θαλάσσια ρεύματα ἄλλα μὲν διευθύνονται ἀπὸ τὸν Εἰρηνικόν, τὸν Ἀτλαντικόν καὶ τὸν Ἰνδικόν Ὠκεανόν πρὸς τὸν Βόρειον καὶ Νότιον Παγωμένον Ὠκεανόν, ἔχουν δὲ θερμὰ ὕδατα καὶ λέγονται *θερμὰ θαλάσσια ρεύματα*, ἄλλα δὲ θαλάσσια ρεύματα διευθύνονται ἀπὸ τὸν Βόρειον καὶ Νότιον Παγωμένον Ὠκεανόν πρὸς τὸν Εἰρηνικόν, τὸν

Σχ. 12.—Θαλάσσια ρεύματα.

Ἀτλαντικόν καὶ τὸν Ἰνδικόν Ὠκεανόν ἔχουν δὲ αὐτὰ ψυχρὰ ὕδατα καὶ δι' αὐτὸ λέγονται *ψυχρὰ θαλάσσια ρεύματα*.

Τὰ θαλάσσια ρεύματα ἔχουν μεγάλην σπουδαιότητα. Οἱ ναυτικοὶ π.χ. ὅταν διαπλέουν τοὺς Ὠκεανούς ἀκολουθοῦν τὴν διεύθυνσιν τὴν ὁποίαν ἔχουν τὰ θαλάσσια ρεύματα διὰ νὰ εὐκολύνωνται καὶ νὰ μὴ καταναλώσκειν πολλὴν καύσιμον ἕλην, κάρβουνον καὶ πετρέλαιον. Ἐπίσης αἱ ψυχραὶ χῶραι ἀπὸ τὰ παράλια τῶν ὁποίων περνοῦν τὰ θερμὰ θαλάσσια ρεύματα ἀποκτοῦν κλίμα γλυκὺ κατὰ τὸν χειμῶνα, καὶ αἱ θερμαὶ χῶραι ἀπὸ τὰ παράλια τῶν ὁποίων περνοῦν ψυχρὰ θαλάσσια ρεύματα ἀποκτοῦν κλίμα δροσερόν.

Τὰ σπουδαιότερα αἷτια τῶν θαλασσιῶν ρευμάτων εἶναι :

α) *Οἱ ἀλλογεῖς ἄνεμοι*. Οἱ ἄνεμοι αὗτοὶ καθὼς πνέουν διαρκῶς ὄλον τὸ ἔτος εἰς τὸ Βόρειον καὶ τὸ Νότιον ἡμισφαίριον πρὸς ὠρισμένην κατεύθυνσιν, ὥσοῦν πρὸς τὴν ἴδιαν διεύθυνσιν καὶ τὰ ὕδατα τῶν Ὠκεανῶν, τὰ ὁποῖα οὕτω σχηματίζουν τὰ θαλάσσια ρεύματα.

β) *Ἡ διαφορὰ τῆς θερμοκρασίας.* Εἰς τοὺς πόλους τὰ ὕδατα τῶν Ὠκεανῶν εἶναι ψυχρά. Εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Ἰσημερινοῦ εἶναι θερμά. Τὰ ψυχρά ὕδατα τῶν πόλων διὰ τοῦτο διαρκῶς κατευθύνονται πρὸς τὸν Ἰσημερινόν καὶ τὰ θερμά ὕδατα τοῦ Ἰσημερινοῦ πρὸς τοὺς πόλους καὶ καταλαμβάνουν τὴν θέσιν τῶν ψυχρῶν, σχηματίζοντα οὕτω τὰ ψυχρά καὶ τὰ θερμά θαλάσσια ρεύματα.

Τὰ σπουδαιότερα θερμά θαλάσσια ρεύματα εἶναι τὸ *ρευμα τοῦ Κόλπου* εἰς τὸν Ἀτλαντικόν Ὠκεανόν καὶ τὸ *Κοῦρο-Σίβο* (μαῦρο ρεῦμα) εἰς τὸν Εἰρηνικόν Ὠκεανόν. Ἀπὸ αὐτὰ τὸ *ρευμα τοῦ Κόλπου* (τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ) σχηματίζεται εἰς τὸν Ἰσημερινόν καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν *Κόλπον τοῦ Μεξικοῦ* ὅπου ἐνισχύεται περισσότερο ἀπὸ τὰ θερμά ὕδατά του. Ἀπὸ ἐκεῖ προωθείται ἀπὸ τοὺς ἀνέμους καὶ καθὼς προχωρεῖ διχάζεται καὶ τὸ ἓν μέρος του, διευθύνεται πρὸς τὰ δυτικά παράλια τῆς Εὐρώπης καὶ διαβρέχει τὰς ἀκτὰς τῶν Ἀγγλικῶν νήσων καὶ τῆς Νορβηγίας, τὸ δὲ ἄλλο στρέφεται νοτιώτερον καὶ διαβρέχει τὰ παράλια τῆς Γαλλίας, τῆς Ἰσπανίας καὶ τὴν δυτικὴν ἀκτὴν τῆς Ἀφρικῆς.

Τὸ θαλάσσιον αὐτὸ ρεῦμα ὁμοιάζει μὲ τεράστιον ποταμὸν βάρους 400 μ. καὶ πλάτους 60 χιλιομέτρων καὶ τρέχει μὲ ταχύτητα 9 χιλιομέτρων τὴν ὥραν.

Τὸ ἄλλο θαλάσσιον ρεῦμα, τὸ *Κοῦρο-Σίβο*, (τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ) σχηματίζεται καὶ τοῦτο εἰς τὸν Ἰσημερινόν καὶ ἀπὸ ἐκεῖ προωθείται πρὸς τὴν Ἰαπωνίαν, ἀπὸ ὅπου τρέπεται πρὸς τὰ ΒΑ. καὶ φθάνει ἕως τὰς δυτικὰς ἀκτὰς τῆς Ἀλάσκας καὶ τοῦ Καναδά.

Ἀπὸ τὰ δύο αὐτὰ ρεύματα, τὸ θερμὸν θαλάσσιον ρεῦμα τοῦ Κόλπου, τὸ ὁποῖον διευθύνεται πρὸς τὰς ἀκτὰς τῶν Ἀγγλικῶν νήσων καὶ τῆς Νορβηγίας κάμνει τὸ κλίμα τῆς Ἀγγλίας, τῆς Νορβηγίας, τῆς Ὀλλανδίας καὶ τῆς Δανίας σχετικῶς ἥπιον, ἐνῶ χωρὶς αὐτὸ τὸ ρεῦμα αἱ χώραι αὐταὶ θὰ εἶχον κλίμα ψυχρότατον. Δι' αὐτὸ ἡ Ἀγγλία ἔχει κλίμα ἡπιώτερον ἀπὸ τὴν Ρουμανίαν καίτοι εὐρίσκεται βορειώτερον ἀπὸ αὐτήν.

Ἐνῶ ἀντιθέτως τὰ ἐκ τοῦ πόλου πρὸς τὸν Ἰσημερινόν ψυχρά θαλάσσια ρεύματα κάμνουν τὸ κλίμα τῆς Β. Ἀμερικῆς καὶ τῆς Β. Ἀσίας ψυχρότερον ἀπὸ τὸ κλίμα τῶν Β. χωρῶν τῆς Εὐρώπης, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται εἰς τὴν αὐτὴν ἀπόστασιν ἀπὸ τὸν Β. Πόλον.

Θαλάσσιον ρεῦμα σχηματίζεται ἐπίσης καὶ ὅταν γίνεται παλίρροια. Τότε ἡ ἐπιφάνεια τῶν ὑδάτων τῆς θαλάσσης ἀνυψώνεται καὶ τὰ ὕδατα προχωροῦν πρὸς τὴν παραλίαν καὶ σκεπάζουν ἀρκετὸν μέρος αὐτῆς. Τὸ φαινόμενον αὐτὸ διαρκεῖ 6 ὥρας περίπου καὶ λέγεται *πλημμυρίς*.

Κατόπιν αὐτοῦ ἐπὶ ἄλλας 6 ὥρας περίπου ἡ ἐπιφάνεια τῶν ὑδάτων τῆς θαλάσσης χαμηλώνει καὶ τὰ ὕδατα ἀποσύρονται πρὸς τὴν

θάλασσαν καὶ ἀφήνουν ἀκάλυπτον τὸ μέρος τῆς παραλίας ποῦ εἶχον σκεπάσει. Τὸ φαινόμενον αὐτὸ λέγεται *ἄμπωτις*.

Ἡ πλημμυρὶς καὶ ἡ ἄμπωτις λέγονται *παλίρροια*.

Ἐρωτήσεις:

Τί εἶναι τὰ θαλάσσια ρεύματα; Πόσων εἰδῶν εἶναι; Τὰ θερμὰ θαλάσσια ρεύματα τί διεύθυνσιν ἔχουν; Τὰ ψυχρά; Ποῖα εἶναι τὰ σπουδαιότερα θαλάσσια ρεύματα; Τί σπουδαιότητα ἔχουν διὰ τοὺς ναυτικούς; Διὰ τὰ παράλια τῶν θερμῶν ἢ τῶν ψυχρῶν χωρῶν;

Η ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ

Ἡ Ἀτμόσφαιρα περιβάλλει τὴν γῆνιν σφαῖραν καὶ μέσα εἰς αὐτὴν κινουῦνται οἱ ἄτμοι. Ἡ Ἀτμόσφαιρα ἀποτελεῖται ἀπὸ στρώματα ἀέρος, ἀνώτερα καὶ κατώτερα. Καὶ τὰ μὲν κατώτερα εἶναι

πυκνότερα καὶ βαρύτερα, τὰ δὲ ἀνώτερα ἀραιότερα καὶ ἐλαφρότερα καὶ πιέζουν τὰ κατώτερα στρώματα. Ἡ πίεσις αὐτὴ λέγεται *ἀτμοσφαιρική πίεσις* καὶ μετράται μὲ τὰ ὑδραργικά ἢ τὰ μεταλλικά βαρόμετρα.

Χωρὶς ἀτμόσφαιραν δὲν θὰ ὑπῆρχεν ὁ κόσμος τῆς γῆς, δηλαδὴ τὰ ζῶα, τὰ φυτὰ, καθὼς καὶ κάθε κίνησις,

Σχ. 13.— Ἀτμόσφαιρα (τροπὸσφαιρα-στρατὸσφαιρα)

οὔτε θάλασσα, οὔτε καὶ θαλάσσιος κόσμος. Τὴν ἀτμόσφαιραν δὲν τὴν βλέπομεν. Τὴν αἰσθανόμεθα ὁμῶς κατὰ διαφόρους τρόπους. Τὸν χειμῶνα π.χ. ὅτι ἡ ἀτμόσφαιρα εἶναι ψυχρὴ καὶ τὸ καλοκαίρι, ὅτι εἶναι θερμὴ. Μέσα εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν πάλιν βλέπομεν νὰ σχηματίζονται ρεύματα ἀέρος καὶ μὲ τὴν δύναμιν τῶν νὰ κινουῦν ἰσιοφόρα, τὰ φύλλα τῶν δένδρων κλπ.

Τὸ πάχος τῆς ἀτμοσφαιρας εἶναι ἀκόμη ἄγνωστον. Ὑποθέτου,

ἔτι φθάνει τὰς 500.000 περίπου μέτρα. Πάντως μὲ τὰ ἀεροπλάνα οἱ ἀεροπόροι ἀνέρχονται μόνον ἕως ὕψος 10.000 μέτρων. Ἐκεί καὶ ἐπάνω ἡ ἀτμόσφαιρα εἰς τὸ ὕψος αὐτὸ εἶναι πολὺ ἀραιά, ἡ ἀτμοσφαιρική πίεσις ἐλαχίστη τὸ ὀξυγόγον δὲ εἶναι πολὺ ἀνεπαρκές. Ἔτσι καὶ ὁ Βέλγος Καθηγητὴς Πικάρ κλεισμένος μέσα εἰς τὸ ἀεροπορικὸν σκάφος του (μία σφαῖρα ἀπὸ χονδρὸ ἀλουμίνιο) κατῴρωσε νὰ ἀνυψωθῆ εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν μέχρι 18.000 μέτρα καὶ ἄλλοι μέχρι 20.000 τὸ πολὺ μέτρα. Οὕτω σήμερον τὸ μόνον τὸ ὅποιον γνωρίζομεν εἶναι ὅτι ἡ ἀτμόσφαιρα μέχρι 12.000 μέτρα παρουσιάζει διαφόρους *τροπὰς*, δηλαδὴ ρεύματα ἀέρος, ὕδρατιμούς, οἱ ὅποιοι σχηματίζουν νέφη, βροχὰς, χάλαζαν καὶ χιόνια, ἕως ἐκεῖ δὲ λέγεται *τροπόσφαιρα*. Ἀπὸ ἐκεῖ καὶ ἐπάνω δὲν παρουσιάζει τροπὰς καὶ λέγεται *στρατόσφαιρα*.

Τὰ συστατικὰ τοῦ ἀέρος. Ἡ ἀτμόσφαιρα ὅπως ἀνεφέραμεν εἰς τὰ προηγούμενα, ἀποτελεῖται ἀπὸ στρώματα ἀέρος κατώτερα καὶ ἀνώτερα. Ἐπίσης ἀνεφέραμεν, ὅτι εἰς τὰ ἀνώτερα στρώματα δὲν ὑπάρχει ἀρκετὸν ὀξυγόγον, τὸ ὅποιον χρειάζεται ὁ ἀνθρώπινος ὄργανισμὸς διὰ νὰ ἀναπνεύσῃ καὶ νὰ ζήσῃ. Ἔτσι παρατήρησαν, ὅτι τὰ κατώτερα στρώματα ἀέρος περιέχουν *ὀξυγόγον*, δηλαδὴ ἕνα ἀέριον ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἀναπνοὴν τῶν ἀνθρώπων, τῶν ζώων καὶ τῶν φυτῶν, διὰ κάθε καῦσιν καὶ ζύμωσιν καὶ γενικῶς διὰ τὴν ζωὴν.

Ἐπίσης παρατήρησαν, ὅτι ἂν εἰς ἕνα κλειστὸν χώρον ὅπου ὑπάρχει ἀτμοσφαιρικός ἀήρ, καὶ τὸ ὀξυγόγον του, εἰς τὸ ὑπόλοιπον ἀέριον τὸ ὅποιον θὰ μείνῃ, παύει κάθε ζωὴ, δηλαδὴ δὲν δύναται νὰ ζήσῃ εἰς αὐτὸ κανεὶς ζῶν ὄργανισμὸς, οὔτε καῦσις νὰ γίνῃ, οὔτε ζύμωσις καὶ δι' αὐτὸ τὸ ἀέριον τοῦτο λέγεται *ἄζωτον*.

Αὐτὰ εἶναι τὰ δύο κύρια συστατικὰ τοῦ ἀέρος, δηλαδὴ τὸ *ὀξυγόγον* καὶ τὸ *ἄζωτον*. Καὶ ὑπολογίζουν ὅτι εἰς 100 μέρη ἀέρος τὰ 21 μέρη εἶναι ὀξυγόγον καὶ τὰ 79 ἄζωτον. Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ αὐτὰ τὰ δύο ἀέρια ὑπάρχουν καὶ ἄλλα ἀέρια, ὅπως π.χ. τὸ διοξειδίου τοῦ ἄνθρακος, τὸ ὕδρογόνον, τὸ ἀργόν, τὸ νέον, τὸ ἥλιον, τὸ ξένον, οἱ ὕδρατιμοί, διάφοροι ἀναθυμιάσεις καὶ ἄλλα. Ἀλλὰ ὅλα αὐτὰ εἰς ἐλαχίστην ποσότητα. Ἀπὸ αὐτὰ τὸ διοξειδίου τοῦ ἄνθρακος παράγεται ἀπὸ κάθε καῦσιν (εἶναι δὲ ἀσφυκτικὸν διὰ τὰ ζῶα) καὶ εἶναι χρήσιμον διὰ τὴν ἀφομοίωσιν τῶν φυτῶν.

Ἡ θερμοκρασία τοῦ ἀέρος προέρχεται ἀπὸ τὴν θερμότητα τοῦ ἡλίου. Αἱ ἀκτίνες δηλαδὴ τοῦ ἡλίου διέρχονται τὴν ἀτμόσφαιραν καὶ θερμαίνουν τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, δηλαδὴ τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης, καθὼς καὶ τοὺς ὕδρατιμούς καὶ τὸν κονιορτὸν, ὁ ὅποιος εὐρίσκειται εἰς τὰ κατώτερα στρώματα τῆς ἀτμοσφαίρας. Ἀπὸ τὴν γῆν θερμαίνονται τὰ κατώτερα στρώματα τῆς ἀτμοσφαίρας καὶ ἀπὸ αὐτὰ σιγὰ σιγὰ καὶ τὰ ἀνώτερα. Δι' αὐτὸ ἡ θερμοκρασία τοῦ ἀέρος εἰς

τὰ κατώτερα στρώματα τῆς ἀτμοσφαιρας εἶναι ἀνωτέρα εἰς δὲ τὰ ἀνώτερα κατωτέρα.

Ἐπίσης παρατηροῦμεν ὅτι αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου εἰς τοὺς τόπους, οἱ ὅποιοι εὐρίσκονται εἰς τὴν διακεκαυμένην Ζώνην, πίπτουν καθέτως εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς δι' αὐτὸ ἡ θερμοκρασία εἰς τὰ μέρη αὐτὰ εἶναι ἀνωτέρα, ἐνῶ εἰς τοὺς τόπους οἱ ὅποιοι εὐρίσκονται εἰς τὰς εὐκράτους Ζώνας πίπτουν πλαγίως εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς καὶ δι' αὐτὸ ἡ θερμοκρασία εἰς τὰ μέρη αὐτὰ εἶναι μικροτέρα. Καὶ τέλος εἰς τοὺς τόπους, οἱ ὅποιοι εὐρίσκονται εἰς τὰς Πολικὰς Ζώνας αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου πίπτουν παραλλήλως πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς δι' αὐτὸ ἡ θερμοκρασία εἰς τὰ μέρη αὐτὰ κατέρχεται πολὺ κάτω τοῦ μηδενός.

Ἀκόμη παρατηροῦμεν, ὅτι αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου θερμαίνουν ταχύτερον μίαν ἀμώδη παρά μίαν δασώδη ἔκτασιν δι' αὐτὸ ἡ θερμοκρασία εἰς τὰς ἐρήμους εἶναι ἀνωτέρα, ἐνῶ εἰς τὰ δασώδη μικροτέρα. Καὶ γενικῶς ὑπολογίζουσι, ὅτι :

α) Εἰς κάθε 180—200 μ. ὕψος ἡ θερμοκρασία τῆς ἀτμοσφαιρας ἐλαττοῦται κατὰ 1 βαθμὸν.

β) Ἡ μέση θερμοκρασία τῆς ἀτμοσφαιρας εἶναι 15 βαθμοὺς Κελσίου ἄνω τοῦ μηδενός πλησίον τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς.

γ) Ἡ μέση θερμοκρασία τῆς ἀτμοσφαιρας μέχρι 4.000 μέτρα ὕψος εἶναι 0°

δ) Ἡ μέση θερμοκρασία τῆς ἀτμοσφαιρας μέχρι 6.000 μ. εἶναι 20 βαθμοὺς ὑπὸ τὸ μηδέν.

ε) Ἡ μέση θερμοκρασία τῆς ἀτμοσφαιρας μέχρι 12.000 μ. φθάνει τοὺς 45 βαθμοὺς ὑπὸ τὸ μηδέν.

Ἐρωτήσεις :

Τί εἶναι ἡ ἀτμόσφαιρα ; Πόσον περίπου πάχος ἔχει ἡ ἀτμόσφαιρα ; Ἡ Τροπόσφαιρα ; Διατί λέγεται τροπόσφαιρα ;

Τί εἶναι στρατόσφαιρα ; Ποιοὶ ἀνυψώθησαν ζωὴν στρατόσφαιραν ; Ποια τὰ συστατικά τῆς ἀτμοσφαιρας ; Πῶς θερμαίνεται ἡ ἀτμόσφαιρα ; Διατί εἰς τὰ κατώτερα στρώματα ἡ ἀτμόσφαιρα εἶναι θερμότερα ; Εἰς τὰ ἀνώτερα διατί εἶναι ψυχρότερα ;

ΑΝΕΜΟΙ

Ἄνεμοι λέγονται τὰ ρεύματα τοῦ ἀέρος, τὰ ὅποια παρατηροῦμεν εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν.

Αἰτία τῶν ρευμάτων αὐτῶν εἶναι ἡ διαφορά τῆς θερμοκρασίας τὴν ὅποιαν ἀποκτᾷ ἡ ἀτμόσφαιρα εἰς διαφόρους τόπους τῆς γῆς.

Οὕτω ὅταν θερμαίνεται ἓνα στῶμα τῆς ἀτμοσφαιρας γίνεται ἐλαφρότερον καὶ ἀνέρχεται. Τότε πρὸς τὸ κενόν, τὸ ὅποιον σχηματῖ-

ζεται εκεί, κινείται άλλο στρώμα ψυχρότερον διά να τὸ καταλάβη. Οὕτω σχηματίζονται ρεύματα ἀέρος τὰ ὁποῖα λέγονται *ἄνεμοι*.

Οἱ ἄνεμοι ἀναλόγως μετὴν διάρκειάν των, τὴν διεύθυνσίν των καὶ τὴν ἔντασιν, τὴν ὁποῖαν παρουσιάζουν ἔχουν καὶ διάφορα ὀνόματα.

Οὕτω :

1) Ἀναλόγως μετὴν διάρκειάν των λέγονται *ἀλληγεῖς* καὶ *περιοδικοί*. Οἱ *ἀλληγεῖς* λέγονται ἔτσι διότι δὲν λήγουν ποτέ, διευθύνονται δὲ ἀπὸ τοὺς πόλους εἰς τὸν Ἴσημερινόν. Ἐκεῖ θερμαίνονται, ἀνέρχονται εἰς τὰ ἀνώτερα στρώματα καὶ ἀπὸ ἐκεῖ διευθύνονται πρὸς τοὺς πόλους ὅπου ψύχονται, κατέρχονται καὶ διευθύνονται καὶ πάλιν πρὸς τὸν Ἴσημερινόν.

2) *Περιοδικοί* λέγονται οἱ ἄνεμοι, οἱ ὁποῖοι πνέουν κατὰ περιόδους, ὅπως π.χ. οἱ *Μουσσῶνες* τῶν Ἰνδιῶν, οἱ ὁποῖοι πνέουν διαρκῶς ἐπὶ 6 μῆνας κατὰ τὸ θέρος ἀπὸ τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανὸν καὶ Εἰρηνικὸν πρὸς τὰς Ἰνδίας καὶ ἄλλους 6 μῆνας ἀπὸ τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν πρὸς τὸν Ἰνδικὸν καὶ Εἰρηνικόν.

Περιοδικοί ἐπίσης εἶναι καὶ οἱ *Σιμόν* τῆς Ἀφρικῆς, οἱ ὁποῖοι παρασύρουν νέφη ἀπὸ ἄμμον καὶ παραχώνουν καλλιεργησίμους ἐκτάσεις. Περιοδικοί ἄνεμοι εἶναι καὶ τὰ *Μελτέμια* τῆς πατρίδος μας, δηλαδὴ οἱ ΒΑ ἢ ΒΔ δροσεροὶ ἄνεμοι, οἱ ὁποῖοι πνέουν εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος ἀπὸ τὸν Ἰούλιον ἕως τὰ τέλη τοῦ Αὐγούστου.

Περιοδικοί εἶναι ἐπίσης καὶ οἱ ἄλλοι βόρειοι δροσεροὶ ἄνεμοι, οἱ ὁποῖοι πνέουν κατὰ τὸ θέρος ἀπὸ τὰ βόρεια μέρη τῆς Εὐρώπης πρὸς τὴν Ἀφρικὴν. Ἐκεῖ ἀπλώνεται ἡ ἔρημος τῆς Σαχάρας, ἡ ὁποία τὸ θέρος θερμαίνεται καὶ θερμαίνει τὰ κατώτερα στρώματα τῆς ἀτμοσφαιρας, τὰ ὁποῖα γίνονται ἀραιότερα. Τότε τὰ πυκνότερα βόρεια ψυχρὰ στρώματα ἀέρος προχωροῦν πρὸς τὴν Σαχάραν τῆς Ἀφρικῆς διὰ νὰ καταλάβουν τὴν θέσιν ἐκείνων. Ἔτσι σχηματίζονται τὸ θέρος εἰς τὰς χώρας τῆς Μεσογείου ὅλοι οἱ βόρειοι δροσεροὶ ἄνεμοι, π.χ. τὰ *μελτέμια* καὶ ὁ *μαῖστρος* εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα.

Περιοδικοί εἶναι καὶ διάφοροι τοπικοὶ ἄνεμοι π.χ. *θαλάσσιοι αὔρα*, *ἀπόγειος αὔρα* καὶ ἄλλοι.

2) Ἀναλόγως μετὴν διεύθυνσιν ἀπὸ τὴν ὁποῖαν πνέουν οἱ ἄνεμοι λέγονται :

Β. δηλ. Βορρᾶς ἢ Τραμουντάνα	Ν. δηλ. Νότος ἢ Ὅστρια
ΒΑ » Μέσης ἢ Γραῖγος	ΝΔ » Λίβας ἢ Γαρμπῆς
Α. » Ἀπηλιώτης ἢ Λεβάντες	Δ » Ζέφυρος ἢ Πονέντες
ΝΑ » Εὖρος ἢ Σιρόκος	ΒΔ » Σκείρων ἢ Μαῖστρος

3) Ἀναλόγως μετὴν ταχύτητα μετὴν ὅποιαν πνέει ὁ ἄνεμος λέγεται :

Ἀσθενής	ταχ.	1,6	ἕως	5,5	μ.	τὸ	1'
Μέτριος	»	5,5	»	10,8	μ.	τὸ	»
Ἰσχυρὸς	»	10,8	»	13,8	μ.	»	»
Θύελλα	»	13,9	»	20,7	μ.	»	»
Καταιγίς	»	20,8	»	24,4	»	»	»
Λαίλαψ	»	24,5	»	28,4	»	»	»
Τυφὼν	»	28,4	καὶ	ἄνω	»	»	»

Οἱ ἰσχυρότεροι ἄνεμοι προξενοῦν μεγάλας καταστροφάς. Ἡ λαίλαψ π.χ. κρημνίζει οἰκίας, ἐκρίζωνει δένδρα. Πολλὰς φορές κινεῖται κυκλικῶς καὶ λέγεται *κυκλών*. Ἄλλοτε πάλιν καθὼς κινεῖται περιστροφικῶς συμπαρασύρει καὶ ὑδρατμοὺς συμπεπυκνωμένους καὶ τότε λέγεται *Σίφων*. Οἱ Σίφωνες εἶνε πολὺ ἐπικίνδunami εἰς τὴν θάλασσαν καὶ εἰς τὴν ξηράν.

Ἑρωτήσεις

Ποῖοι ἄνεμοι λέγονται ἀλληγεῖς; Ποῖοι περιοδικοὶ; Ἀναλόγως μετὴν διεύθυναι ἀπὸ τὴν ὅποιαν πνέουν οἱ ἄνεμοι, πῶς λέγονται; Ἀναλόγως μετὴν ταχύτητα μετὴν ὅποιον πνέουν πῶς λέγονται;

ΥΓΡΑΣΙΑ

Ὑγρασία ἐνὸς τόπου λέγεται τὸ ποσὸν τῶν ὑδρατμῶν τοῦς ὁποῖους περιέχει ἡ ἀτμόσφαιρα τοῦ τόπου· παράγονται δὲ οἱ ὑδρατμοὶ αὐτοὶ ἀπὸ τὰ ὕδατα τῶν ὠκεανῶν, τῶν θαλασσῶν, τῶν λιμνῶν, τῶν ποταμῶν, καθὼς καὶ ὄλων τῶν σωμάτων τὰ ὅποια περιέχουν ὕδωρ, ὅταν θερμαίνονται ἀπὸ τὰς ἀκτίνιας τοῦ ἡλίου. Κατόπιν ὡς ἐλαφρότεροι ἀπὸ τὰ κατώτερα καὶ πυκνότερα στρώματα τῆς ἀτμοσφαίρας ἀνέρχονται εἰς τὰ ἀνώτερα, τὰ ὅποια εἶναι ἀραιότερα καὶ ψυχρότερα. Ἐκεῖ συμπεκνώνονται καὶ γίνονται *νέφη*, *βροχή*, *χάλαξα*, *χιῶν* καὶ τέλος *πάλιν ὕδατα*.

Παρατηροῦμεν ὁμως ὅτι ἡ ὕγρασία τῆς ἀτμοσφαίρας δὲν εἶναι ἡ αὐτὴ εἰς ὄλους τοὺς τόπους καὶ εἰς ὄλα τὰ στρώματα αὐτῆς. Ἐξαρτᾶται δηλαδὴ ἡ ὕγρασία ἐνὸς τόπου ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ τόπου, ἀπὸ τὸ γεωγραφικὸν πλάτος τοῦ τόπου, ἀπὸ τὴν ἀπόστασιν τοῦ ἀπὸ τὰ ὕδατα, ἀπὸ τοῦ ἀνέμου οἱ ὁποῖοι ἐπικρατοῦν, ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἔτους κ.ο.κ.

Ἔτσι ἡ ὕγρασία τῆς ἀτμοσφαίρας :

1. *Ἀναλόγως τοῦ γεωγραφικοῦ πλάτους τοῦ τόπου.*

α) Εἰς τὰς τροπικὰς χώρας, αἱ ὁποῖαι βρέχονται ἀπὸ τοὺς ὠκεανοὺς παρουσιάζεται μεγάλη ὕγρασία, ἐνῶ εἰς τὰς χώρας αἱ ὁποῖαι

εύρισκονται μακράν τῶν ὠκεανῶν, δηλαδή εἰς τὰ μεσόγεια, ἡ ὑγρασία εἶναι ἐλαχίστη.

β) Εἰς τὰς εὐκράτους ζώνας ἡ ὑγρασία παρουσιάζεται κανονική.

2. *Ἀναλόγως τοῦ ὕψους τοῦ τόπου.*

α) Εἰς τὰ πεδινὰ μέρη ἡ ὑγρασία εἶναι μεγαλύτερα. Εἰς τὰ ὄρεινά μέρη μικροτέρα.

3. *Ἀναλόγως τῆς θέσεως τοῦ τόπου* πλησίον ἢ μακράν τῶν ὕδατων. Τὰ παράλια μέρη ἔχουν μεγαλύτεραν ὑγρασίαν καὶ βροχᾶς συχνότερας. Τὰ μεσόγεια μέρη ἔχουν ὀλιγωτέραν ὑγρασίαν καὶ βροχᾶς σπανιώτερας.

4. *Ἀναλόγως μετὰ τοὺς ἀνέμους* οἱ ὅποιοι ἐπικρατοῦν εἰς κάθε μέρος.

Εἰς τὰ μέρη ὅπου ἐπικρατοῦν θαλάσσιοι ἀνεμοὶ ἡ ὑγρασία εἶναι μεγαλύτερα. Εἰς τὰ μέρη αὐτὰ αἱ βροχαὶ εἶναι συχνότεραι. Ὅπου ἐπικρατοῦν βόρειοι ἢ περσιτικοὶ ἀνεμοὶ ἡ ὑγρασία εἶναι ὀλιγωτέρα, εἰς τὰ μέρη αὐτὰ αἱ βροχαὶ εἶναι σπανιώτεραι.

Μέτρησις ὑγρασίας. Ὑπολογίζουσι, ὅτι ἡ ἀτμόσφαιρα εἰς τὰ ὑγρότερα μέρη περιέχει ὑγρασίαν 100 βαθμῶν. Ὑγρασία 50 βαθμῶν θεωρεῖται κανονική. Ἀτμόσφαιρα μετὰ ὑγρασίαν 40 βαθμῶν θεωρεῖται ξηρά.

Ἐρωτήσεις:

Τί λέγεται ὑγρασία ἐνὸς τόπου; Ἡ ὑγρασία πῶς παράγεται; Ἀπὸ ποῦ ἐξαρτᾶται; Ποία εἶναι ἡ μεγαλύτερα ὑγρασία; Ποία ἡ κανονική; Ποίος τόπος θεωρεῖται ὅτι ἔχει ξηρὰ ἀτμόσφαιραν;

Κ Λ Ι Μ Α

Κλίμα λέγεται ἡ ἀτμοσφαιρική κατάστασις, ἡ ὅποια ἐπικρατεῖ εἰς ἓνα τόπον καὶ ἡ ὅποια ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ γεωγραφικὸν πλάτος εἰς τὸ ὅποιον εὐρίσκεται ὁ κάθε τόπος· ἀπὸ τὴν ἀπόστασιν τοῦ ἀπὸ τοῦ ὠκεανούς, τὰς θαλάσσας, τὰς λίμνας, ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ τόπου, ἀπὸ τοὺς ἀνέμους οἱ ὅποιοι ἐπικρατοῦν εἰς κάθε τόπον, ἀπὸ τὴν διαμόρφωσιν τοῦ ἐδάφους κ.ο.κ.

Κλίματα δηλαδή παρατηροῦμεν διαφόρων εἰδῶν καὶ γενικώτερον τὰ ἑξῆς:

α) *Τροπικὸν ἢ θερμὸν κλίμα* λέγεται τὸ κλίμα τῶν τροπικῶν ἢ θερμῶν χωρῶν ὅπου ἐπικρατεῖ μεγάλη θερμοκρασία καὶ ὑγρασία, μετὰ πλουσίαν βλάστησιν. Τὸ κλίμα ὁμῶς τοῦτο εἶναι πολὺ ἀνθυγιεινὸν λόγῳ τῆς ὑπερβολικῆς θερμοκρασίας καὶ ὑγρασίας, ἡ ὅποια κλονίζει τὴν ὑγείαν τῶν ἀνθρώπων καὶ τοὺς καθιστᾷ ἀνικάνους νὰ ἐργασθοῦν σωματικῶς καὶ πνευματικῶς· διὰ τοῦτο αἱ χῶραι αἱ ὅποια ἔχουν κλίμα τροπικὸν εἶναι ἀραιοκατοικημένα.

Ὠκεάνειον ἢ θαλάσσιον κλίμα. Ὠκεάνειον ἢ θαλάσσιον, λέγεται τὸ κλίμα τὸ ὁποῖον ἔχουν αἱ χῶραι ποῦ εὐρίσκονται εἰς τὰ παράλια τῶν Ὠκεανῶν ἢ θαλασσῶν ὅπου τὸ κλίμα ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν θερμοκρασίαν καὶ τὴν ὑγρασίαν τῶν Ὠκεανῶν, αἱ ὁποῖαι μεταφέρονται ἀπὸ τοὺς διαφόρους ἀνέμους. Τὸ κλίμα αὐτὸ συνήθως εἶναι δροσερὸν τὸ θέρος καὶ γλυκὺ τὸν χειμῶνα, πλούσιον εἰς βλάστησιν καὶ ὑγιεινόν· δι' αὐτὸ αἱ χῶραι αὗται εἶναι πυκνοκατοικημένα.

γ) **Ἡπειρωτικὸν κλίμα** λέγεται τὸ κλίμα τῶν χωρῶν, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται πολὺ μακρὰν ἀπὸ τοὺς ὠκεανούς καὶ τὰς θαλάσσας, ὅπου συνήθως ἐπικρατεῖ τὸ μὲν θέρος ὑπερβολικὴ θερμοκρασία, τὸν δὲ χειμῶνα ὑπερβολικὸν ψυχος. Τὸ ἠπειρωτικὸν κλίμα ἀναλόγως μὲ τὸ γεωγραφικὸν πλάτος καὶ τὸ ὕψος κάθε τόπου, ὁ ὁποῖος ἔχει τὸ κλίμα τοῦτο εἶναι διαφόρων εἰδῶν: πεδινόν, ὄρεινόν, στεπεπῶν, ἐρήμων κ.ο.κ.

δ) **Πολικὸν ἢ ψυχρὸν** λέγεται τὸ κλίμα τῶν κατεψυγμένων χωρῶν ὅπου ἐπικρατεῖ δριμύτατον ψυχος μὲ χιονοθύελλας.

ε) **Εὐκρατον** λέγεται τὸ κλίμα τῶν εὐκράτων ζωνῶν, μὲ δροσερὸν θέρος καὶ ἥπιον χειμῶνα.

Ἐρωτήσεις

Τί λέγεται κλίμα ἐνός τόπου ; Κλίματα πόσων εἰδῶν εἶναι ; Τί λέγεται τροπικὸν ἢ θερμὸν κλίμα ; Ὠκεάνειον ἢ θαλάσσιον ; Ἡπειρωτικὸν κλίμα ; Ποῖα εἶναι ἡ ἐπίδρασις τοῦ κλίματος εἰς τὰ φυτὰ, τὰ ζῷα καὶ τὸν ἄνθρωπον εἰς κάθε τόπον ;

Β' — ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

1. — Η Α Σ Ι Α

Γενική επισκόπησης

Έκτασις 44.000.000 τ. χλμ. Τὸ 1)3 τῆς ξηρᾶς τῆς γῆς.

Κάτοικοι. 1.200.000.000. Κάτοικοι κατὰ τ. χλμ. 30.

Θέσις. Ἡ Ἀσία εὐρίσκεται εἰς τὸ Ἀνατολικὸν ἡμισφαίριον, εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται καὶ ἡ Εὐρώπη, ἡ Ἀφρική καὶ ἡ Αὐστραλία.

Έκτασις. Ἐκτείνεται εἰς τρεῖς ζώνας τῆς γῆς, ἤτοι εἰς τὴν διακεκαυμένην, τὴν Βόρειον εὐκρατον καὶ τὴν πολικὴν ἢ κατεψυγμένην ζώνην.

Θεῖα. Πρὸς Δ. ὄρια τῆς Ἀσίας.

α) Μὲ τὴν Εὐρώπην εἶναι τὰ Οὐράλια ὄρη, ὁ Οὐράλιος ποταμός, τὸ ὄρος Καυκάσος, ὁ Εὐξείνιος Πόντος, ὁ Βόσπορος, ἡ Προποντίς, ὁ Ἑλλησπόντος, τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος καὶ ἡ Μεσόγειος Θάλασσα.

β) Μὲ τὴν Ἀφρικὴν εἶναι ἡ διώρυξ τοῦ Σουέζ, ἡ Ἐρυθρὰ Θάλασσα καὶ ὁ Πορθμὸς τοῦ Ἄντιν Βαβ—Ελ—Μανδέβ.

Πρὸς Ν. βρέχεται ἀπὸ τὸν Ἰνδικὸν Ὑκεανόν.

Πρὸς Α. βρέχεται ἀπὸ τὸν Εἰρηγικὸν Ὑκεανόν.

Πρὸς Β. βρέχεται ἀπὸ τὸν Βόρειον Παγωμένον Ὑκεανόν καὶ τὸν Βερίγγειον Πορθμόν, ὁ ὁποῖος χωρίζει τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν.

Ἑρωτήσεις :

Ποία εἶναι ἡ ἔκτασις τῆς Ἀσίας ; Πόσοι οἱ κάτοικοι ἐν ὅλῳ ; Πόσοι ἀναλογοῦν κατὰ τ. χλμ. ; Εἰς ποῖον ἡμισφαίριον εὐρίσκεται ἡ Ἀσία ; Ποῖαι ἄλλαι Ἠπειροὶ εὐρίσκονται εἰς τὸ Α. ἡμισφαίριον ; Ποῖα τὰ ὄρια τῆς Ἀσίας πρὸς τὴν Εὐρώπην ; Πρὸς τὴν Ἀφρικὴν ; Πρὸς Νότον ; Πρὸς Α. ; Πρὸς Β. ; Ποῖος Πορθμὸς χωρίζει τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν ;

Ἀσκήσεις.

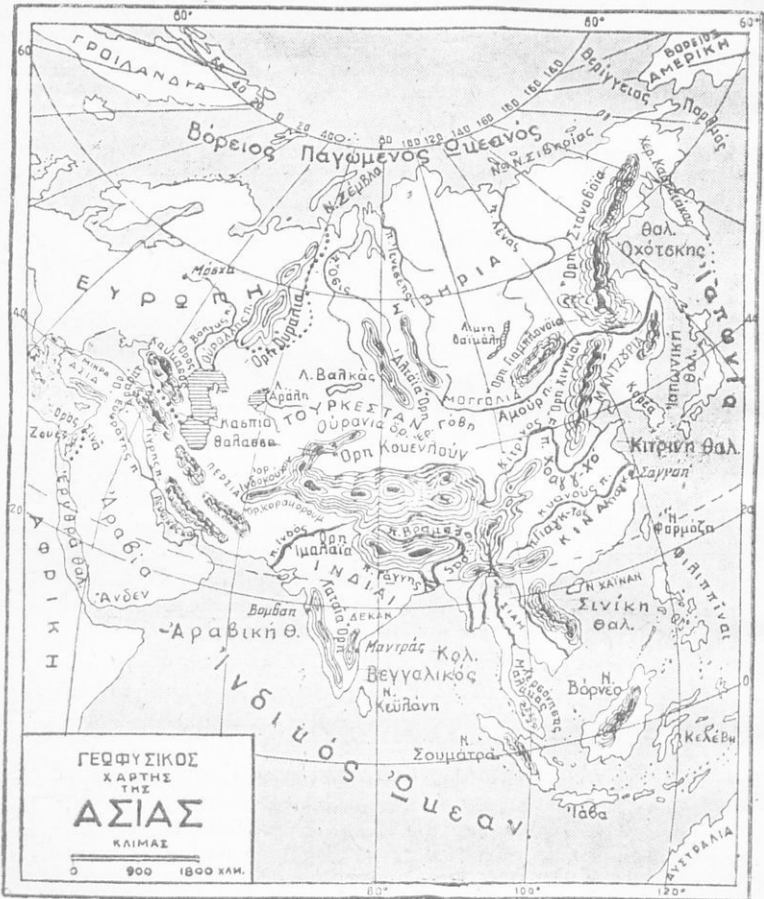
Σχεδιάσατε εἰς τὸ τετράδιόν σας τὸν χάρτην τῆς Ἀσίας καὶ σημειώσατε εἰς τὸ περιθώριον τὰ ὄρια τῆς πρὸς Β., πρὸς Ν., πρὸς Α. καὶ πρὸς Δ.

Ὅριζόντιος διαμελισμὸς τῆς Ἀσίας.

α) **Θάλασσαὶ καὶ κόλποι τῆς Ἀσίας.** Αἱ μεγαλύτεραι θάλασσαὶ εἶναι αἱ ἑξῆς :

Πρὸς τὸν Β. Π. Ὑκεανόν, ἡ Καρικὴ Θάλασσα.

Πρὸς τὸν Εἰρηγικὸν Ὑκεανόν, ἡ Βερίγγειος θάλασσα, ἡ θάλασσα

Σχ. 14.—Γεωφυσικός χάρτης 'Ασίας.

σα της 'Οχότσκης, ή 'Ιαπωνική Θάλασσα, ή Κιτρινή Θάλασσα, ή Σινική Θάλασσα, ό Κόλπος τοϋ Τογκίνου και ό Κόλπος τοϋ Σιάμ.

Πρός τόν 'Ινδικόν 'Ωκεανόν, ό κόλπος τής Βεγγάλης, ό Περσικός κόλπος, και ό κόλπος τοϋ 'Αντεν.

Πρός Δυσμάς: ό Εϋξεινος Πόντος, ή Προποντίς, ή Μεσόγειος θάλασσα και ή 'Ερυθρά θάλασσα.

β) *Πορθμοί τῆς Ἀσίας*. Οἱ κυριώτεροι εἶναι, ὁ Βερίγγειος πορθμὸς πρὸς Β., ὁ ὁποῖος χωρίζει τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν, ὁ πορθμὸς τῆς Μαλαϊκῆς πρὸς Ν., μεταξὺ τῆς νήσου Σουμάτρας καὶ τῆς Μαλαϊκῆς χερσονήσου, ὁ πορθμὸς Βαβέλ—Μαντέβ μεταξὺ τοῦ Ἄντεν καὶ τῆς Ἀφρικῆς καὶ οἱ Ἑλλήσποντος καὶ Βόσπορος οἱ ὁποῖοι χωρίζουν τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τὴν Εὐρώπην.

γ) *Διώρυγες τῆς Ἀσίας*. Αἱ σπουδαιότεραι εἶναι ἡ διώρυξ τοῦ Σουέζ, ἡ ὁποία ἐνώνει τὴν Μεσόγειον μὲ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν. Ἡ διώρυξ τοῦ Σουέζ ἔχει μῆκος 160 χιλιόμετρα, πλάτος 80 μέτρων καὶ βάθος 10 μέτρων. Τὸ ἔργον ἔγινε τὸ ἔτος 1869 ἀπὸ τὸν Γάλλον Λεσσέψ, καὶ ἐδαπανήθησαν διὰ ἐργασίαν 10 ἐτῶν τῆς κατασκευῆς τοῦ 500 ἑκατομῦρια φράγκα.

δ) *Χερσόνησοι τῆς Ἀσίας*. Αἱ σπουδαιότεραι εἶναι αἱ ἑξῆς :

Πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν : Ἡ χερσόνησος τῆς Καμτσάκας, ἡ χερσόνησος τῆς Κορέας, ἡ Ἰνδοκίνα, ἡ Μαλαϊκὴ χερσόνησος.

Πρὸς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν : Ἡ χερσόνησος τοῦ Δεκάν, ἡ Ἀραβικὴ.

Πρὸς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν : Ἡ χερσόνησος τῆς Μ. Ἀσίας.

ε) *Αἱ νῆσοι τῆς Ἀσίας*. Αἱ σπουδαιότεραι εἶναι αἱ ἑξῆς :

Εἰς τὸν Βόρειον Παγωμένον Ὠκεανόν. Ἡ Νέα Ζέμπλα καὶ αἱ νῆσοι τῆς Νέας Σιβηρίας.

Εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν : Ἡ Σαχαλίνη, αἱ νῆσοι τῆς Ἰαπωνίας, ἡ Φορμόζα, αἱ Φιλιππῖναι καὶ ἡ Ἰνδονησία.

Πρὸς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν : Ἡ Κεϋλάνη.

Πρὸς τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν : Ἡ Κύπρος.

Ἑρωτήσεις :

Ποῖαι αἱ σπουδαιότεραι θάλασσαί τῆς Ἀσίας : Αἱ χερσόνησοι : Αἱ νῆσοι : Οἱ πορθμοί : Αἱ διώρυγες :

Σχεδιάσατε εἰς τὸ τετραγώνον σας τὸν χάρτην τῆς Ἀσίας μὲ ὀριζόντιον διαμελισμὸν αὐτῆς μὲ σημεῖώσεις εἰς τὸ περιθώριον.

Κάθετος διαμελισμὸς τῆς Ἀσίας.

α) *Ὅρη τῆς Ἀσίας*. Τὰ ὑψηλότερα εἶναι τὰ ἑξῆς : Τὰ Οὐράλια, ὁ Ταῦρος, ὁ Καύκασος, τὸ Ἀραράτ, τὸ ὄροπέδιον τοῦ Ἰράν (Περσία), τὸ Ἰνδοκοῦχον, τὸ Καρακορούμ, τὸ Κουενλούν, τὰ Ἰμαλάια (ὑψηλότερα κορυφή του τὸ Ἐβερεστ 8.888 μ.), τὰ Οὐράνια, τὰ Ἀλτάια, τὰ Γιαβλονόια, τὰ Στανοβόια καὶ τὰ ὄρη Χινγκάν.

β) *Πεδιάδες τῆς Ἀσίας*. Αἱ μεγαλύτεραι εἶναι αἱ ἑξῆς: Ἡ πεδιάς τῆς Σιβηρίας, ἡ πεδιάς τῆς Κίνας, ἡ πεδιάς τῶν Ἰνδιῶν, ἡ πεδιάς τοῦ Τουρκεστάν καὶ ἡ πεδιάς τῆς Μεσοποταμίας.

γ) *Λίμναι τῆς Ἀσίας*. Αἱ σπουδαιότεραι εἶναι αἱ ἑξῆς: Ἡ Ἀράλη, ἡ Βαλκὰς, ἡ Βαϊκάλη κοί ἡ Κασπία θάλασσα, ἡ ὁποία εἶναι ἡ μεγαλύτερα λίμνη τοῦ κόσμου, ἡ δὲ ἐπιφανεία τῆς εἶναι 26 μέτρα χαμηλότερον τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

δ) *Αἱ ἔρημοι τῆς Ἀσίας*. Αἱ κυριώτεραι εἶναι αἱ ἑξῆς: Ἡ ἔρημος τῆς Ἀραβίας, ἡ ἔρημος τῆς Συρίας, ἡ ἔρημος τῆς Μογγολίας (Γόβη), ἡ ἔρημος τοῦ Βελουχιστάν, ἡ Ἀλμυρὰ ἔρημος (Μ. Ἀσίας).

ε) *Οἱ ποταμοὶ τῆς Ἀσίας*. Οἱ σπουδαιότεροι εἶναι οἱ ἑξῆς: Εἰς τὸν Β. Π. Ὁκεανὸν ἐκβάλλουν ὁ Ὄβις, ὁ Ἰενεσῆς καὶ ὁ Λένας.

Εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Ὁκεανὸν ἐκβάλλουν ὁ Ἀμούρ, ὁ Χοάγκ - Χό (Κίτρινος ποταμός), ὁ Γιάνκ τσέ - Κιάγκ (Κυανοῦς ποταμός) ὁ Μεκόγκ καὶ ὁ Μέναμ.

Εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὁκεανὸν ἐκβάλλουν ὁ Βραχμαπούτρας, ὁ Γάγγης, ὁ Ἰνδός, ὁ Τίγρις, ὁ Εὐφράτης.

Εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν ἐκβάλλει ὁ Οὐράλης ποταμός.

Εἰς τὴν Ἀράλην Λίμνην ἐκβάλλει ὁ Ὡξος (Ἀμούρ Ντάρια), ὁ Ὡξάρης (Σὺρ - Ντάρια).

Ἑρωτήσεις :

Ποία εἶναι τὰ σπουδαιότερα ὄρη τῆς Ἀσίας; Αἱ πεδιάδες; αἱ ἔρημοι; οἱ ποταμοί; Ποῖον εἶναι τὸ ὑψηλότερον ὄρος τῆς Ἀσίας; Ποία ἡ ὑψηλότερα κορυφή του; Ἀσκήσεις: Σχεδιάσατε εἰς τὸ τετραδίδιόν σας τὴν Ἀσίαν καὶ σημειώσατε εἰς τὸ περιθώριον τοῦ τετραδίου σας τὰ σπουδαιότερα ὄρη, πεδιάδας, ἔρημους, ποταμούς

Φυσικὴ καὶ Πολιτικὴ διαίρεσις τῆς Ἀσίας.

Ἡ Ἀσία ἀναλόγως μὲ τὴν διαμόρφωσιν τοῦ ἐδάφους τῆς διαιρεῖται εἰς πέντε μεγάλας περιοχάς, αἱ ὁποῖαι εἶναι αἱ ἑξῆς:

1) *Ἡ Δυτικὴ Ἀσία ἢ Ἑγγὺς Ἀνατολή*. Εἰς αὐτὴν περιλαμβάνονται ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία, ἡ Κύπρος, ἡ Συρία (ὁ Λίβανος), ἡ Παλαιστίνη (Ἰσραήλ — Ἰορδανία) ἡ Καυκάσια, ἡ Μεσοποταμία ἢ Ἰράκ, ἡ Ἀραβία, τὸ Ἰράν (ἡ Περσία, τὸ Βελουχιστάν, τὸ Ἀφγανιστάν).

2) *Ἡ Νότιος Ἀσία*. Εἰς αὐτὴν περιλαμβάνονται αἱ Ἰνδία, ἡ Ἰνδοκίνα, ἡ Ἰνδονησία.

3) *Ἡ Ἀνατολικὴ Ἀσία*. Εἰς αὐτὴν περιλαμβάνονται ἡ Κίνα, ἡ Μογγολία, ἡ Μαντζουρία, ἡ Ἰαπωνία καὶ ἡ Κορέα.

4) *Ἡ Κεντρικὴ Ἀσία*. Εἰς αὐτὴν περιλαμβάνονται τὸ Τουρκεστάν, τὸ Θιβέτ.

5) *Ἡ Βόρειος Ἀσία*. Εἰς αὐτὴν περιλαμβάνεται ἡ Σιβηρία.

Ἑρωτήσεις.

Ἀπό πόσας γεωγραφικὰς περιοχὰς ἀποτελεῖται ἡ Ἀσία; Ποῖα κράτη περιλαμβάνονται εἰς τὴν Δυτικὴν Ἀσίαν; τὴν Νότιον Ἀσίαν; τὴν Α. Ἀσίαν; τὴν Μέσην Ἀσίαν; τὴν Β. Ἀσίαν;

Σχεδιάσατε εἰς τὸ τετραδίον σας τὸν χάρτην τῆς Ἀσίας μετὰ τὰς γεωγραφικὰς περιοχὰς τῆς καὶ τὰς χώρας, αἱ ὁποῖαι περιλαμβάνονται εἰς αὐτάς. Σημειώσατε εἰς τὸ περιθώριον τοῦ τετραδίου σας τὰς περιοχὰς καὶ τὰς χώρας τῆς Ἀσίας.

Σχ. 16.—Φυσικὴ διαίρεσις τῆς Ἀσίας.

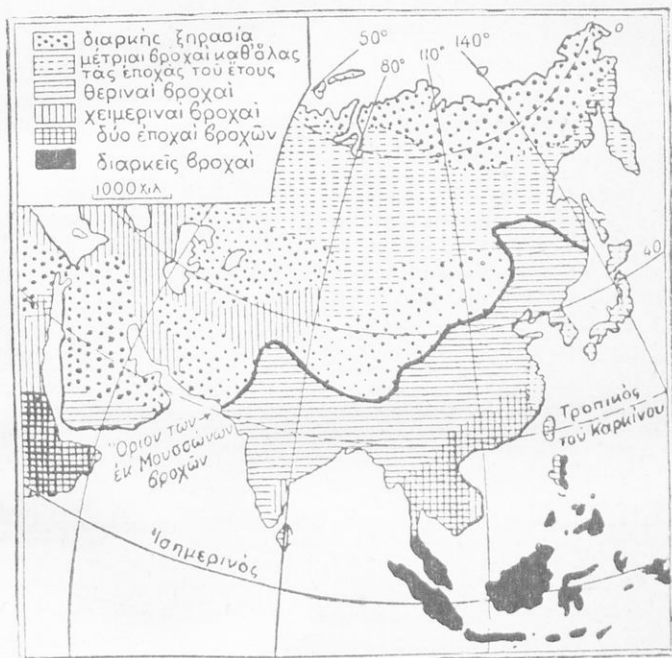
Κλίμα τῆς Ἀσίας

α) Τὸ κλίμα τῆς Ν. Ἀσίας καθόσον πλησιάζομεν πρὸς τὸν Ἰσημερινὸν εἶναι θερμὸν, μετὰ ζῶα καὶ βλάστησιν τῶν θερμῶν χωρῶν.

Οὕτω εἰς τὸ Δυτικὸν μέρος τῆς Ν. Ἀσίας δηλαδὴ εἰς τὴν Ἀραβίαν καὶ πρὸ πάντων εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς, ὅπου δὲν φθάνουν οἱ ὕδατοι ἀπὸ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν καὶ τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανόν, ἐπικρατεῖ μεγάλη ξηρασία. Ἐκεῖ ἔχει σχηματισθῆ ἡ *ξηρὸς τῆς Ἀραβίας*, ἡ ὁποία διακόπτεται ἀπὸ Ὀάσεις, δηλαδὴ καλλιεργησίμους μικρὰς ἐκτάσεις, ὅπου φύονται φοῖνικες καὶ ἄλλα φυτὰ τῶν θερμῶν χωρῶν καὶ ὅπου οἱ Ἀραβες (Βεδουῖνοι) βοσκοῦν τὰ ποιμνία των καὶ

χρησιμοποιούν διά την έπικοινωνίαν των τός καμήλους, έκτρέφεται δέ από αυτούς και ο περίφημος διά την ωραιότητα και ταχύτητά του άραβικός ίππος.

Όσον όμως προχωρούμεν προς τó ανατολικόν μέρος της Ν. Άσίας, δηλαδή προς τás 'Ινδίας, τήν 'Ινδοκίαν και τήν Νότιον Κίναν, τó κλίμα τόν μόν χειμώνα παρουσιάζεται ξηρόν διότι έπικρατούν καθ' όλην αύτήν τήν έποχήν βόρειοι ξηροί άνεμοι, τó δέ θέρος τó κλίμα παρουσιάζεται πολú ύγρόν διότι έπικρατούν καθ' όλην

Σχ. 17. Χάρτης βροχών της Άσίας (Μουσώνων)

αύτήν τήν έποχήν νότιοι και νοτιοανατολικοί άνεμοι, οί Μουσώνες, οί όποιοι μεταφέρουν συνεχώς ύδρατμούς από τόν 'Ινδικόν και Ειρηνικόν Όκεανόν. Διά τούτο τήν έποχήν αύτήν αί 'Ινδία, ή 'Ινδοκίνα και ή Νότιος Κίνα συνεχώς ποτίζονται από τά ύδατα τών βροχών, ή δέ βλάστησις τών χωρών αύτών διά τούτο είναι πλουσιωτάτη. Παρθένα δάση από διάφορα δένδρα τών θερμών χωρών εκτείνονται εκεί και είς αυτά ζοϋν έλέφαντες, λέοντες, τίγρεις, κάμηλοι, πίθηκοι, ρινόκεροι, κροκόδειλοι, παπαγάλοι διαφόρων ειδών, έκτρέφονται

ἀγέλαι βοῶν κοί ποίμνια αἰγοπροβάτων, καλλιεργεῖται ὁ βάμβαξ, τὸ τέτον, ἡ ὄρυζα, ὁ καπνός, ἐξάγεται ἀπὸ τὸ κομμιόδενδρον τὸ καουτσουκ κ.λ.π.

β) Τὸ κλίμα τῆς Ἀσίας πρὸς τὴν εὐκρατον ζώνην, ἀναλόγως τῆς θέσεως καὶ τοῦ ὕψους κάθε χώρας, παρουσιάζεται:

Εἰς τὸ δυτικὸν μέρος της, δηλαδὴ εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν, τὸν Καύκασον καὶ τὸ Τουρκεστάν σχεδὸν εὐκρατον, με ζῶα καὶ βλάστησιν τῆς εὐκράτου ζώνης· ἀνατολικώτερον, δηλαδὴ πρὸς τὴν κεντρικὴν Ἀσίαν, συναντῶμεν κλίμα *ἠπειρωτικὸν* ἤτοι θερμὸν κατὰ τὸ θέρος καὶ ξηρὸν, ψυχρὸν δὲ κατὰ τὸν χειμῶνα με ἐλαχίστην σχεδὸν ὑγρασίαν. Ἐκεῖ σχηματίζεται καὶ ἡ *ξημος τῆς Γόβης*. Ἐκεῖ χρησιμοποιεῖται ὡς μεταφορικὸν μέσον ἡ κάμηλος, οἱ δὲ κάτοικοι της οἱ Μογγόλοι, ἀσχολοῦνται με τὴν νομαδικὴν κτηνοτροφίαν.

γ) Τὸ κλίμα τῆς Ἀσίας βορειότερον, δηλαδὴ εἰς τὴν ἐκτεταμένην πεδιάδα τῆς Σιβηρίας, παρουσιάζεται ψυχρὸν καὶ ξηρὸν κατὰ τὸν χειμῶνα, ὅτε καλύπτεται ἀπὸ πάγους καὶ χιόνιας, τὸ δὲ θέρος, ὅταν λυώνουν οἱ πάγοι, μεταβάλλεται εἰς ὑγρότατον. Ἐκεῖ ἡ βλάστησις εἶναι ἐλαχίστη καὶ μόνον κατὰ τὸ θέρος ὅταν λυώνουν οἱ πάγοι παρουσιάζονται φυτὰ τῶν ψυχρῶν χωρῶν νανώδεις ἴτεαι, λειχήνες, καὶ βρύα. Ἐκεῖ ζοῦν καὶ τὰ ζῶα τῶν ψυχρῶν χωρῶν ἢ λευκὴ ἄρκτος, αἱ φῶκαι καὶ ὁ τάραντος.

Ἑρωτήσεις :

Τὸ κλίμα ἔχει τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Ν. Ἀσίας: Τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Ν. Ἀσίας: Ἡ κεντρικὴ Ἀσία; ἡ Μ. Ἀσία; ὁ Καύκασος; τὸ Τουρκεστάν; ἡ Σιβηρία;

Κάτοικοι, θρησκεία, ἀσχολίαι κατοίκων.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀσίας ἀνήκουν εἰς διαφόρους φυλάς. Οἱ περισσότεροι ἀνήκουν εἰς τὴν λευκὴν καὶ κιτρινὴν φυλὴν ἢ εἶναι μιγάδες.

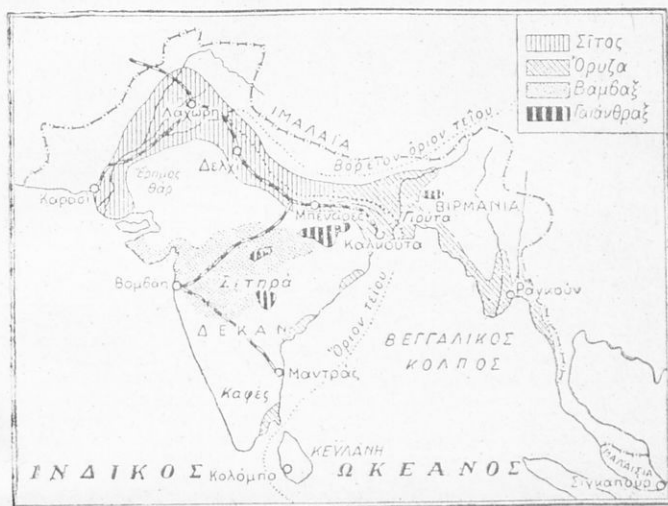
Εἰς τὴν λευκὴν φυλὴν ἀνήκουν οἱ Ἰνδοί, οἱ Πέρσαι, οἱ Ἄραβες καὶ πολλοὶ Εὐρωπαῖοι, οἱ ὅποιοι εἶναι ἐγκατεστημένοι εἰς διαφόρους χώρας τῆς Ἀσίας.

Εἰς τὴν κιτρινὴν φυλὴν ἀνήκουν οἱ Κινέζοι, οἱ Μογγόλοι, οἱ Μαλαῖσιοι καὶ οἱ Μιγάδες. Μιγάδες εἶναι οἱ Ἰνδοκινέζοι, οἱ Μαλαῖοι, οἱ Ἰάπωνες καὶ ἄλλοι. Πολυπληθεστέρα φυλὴ εἶναι οἱ Ἰνδοὶ καὶ οἱ Κινέζοι.

Οἱ Ἰνδοὶ περὶ τὰ 400.000.000 οἱ περισσότεροι εἶναι Βραχμανισταὶ καὶ ἕνα μέρος εἶναι Μωαμεθανοί. Κατοικοῦν εἰς τὴν εὐφορον χώραν τῶν Ἰνδιῶν καὶ ἀσχολοῦνται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον με τὴν

καλλιέργειαν τῶν φυτῶν τῶν θερμῶν χωρῶν, τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν δασῶν καὶ τὸ ἐμπόριον.

Οἱ **Κινέζοι** περὶ τὰ 600.000.000 οἱ περισσότεροι εἶναι **Βουδδισταί**. Κατοικοῦν εἰς τὴν εὐφορον χώραν τῆς Κίνας καὶ ἀσχολοῦνται μὲ τὰς ἰδίας περίπου ἀσχολίας τῶν κατοίκων τῶν Ἰνδιῶν.

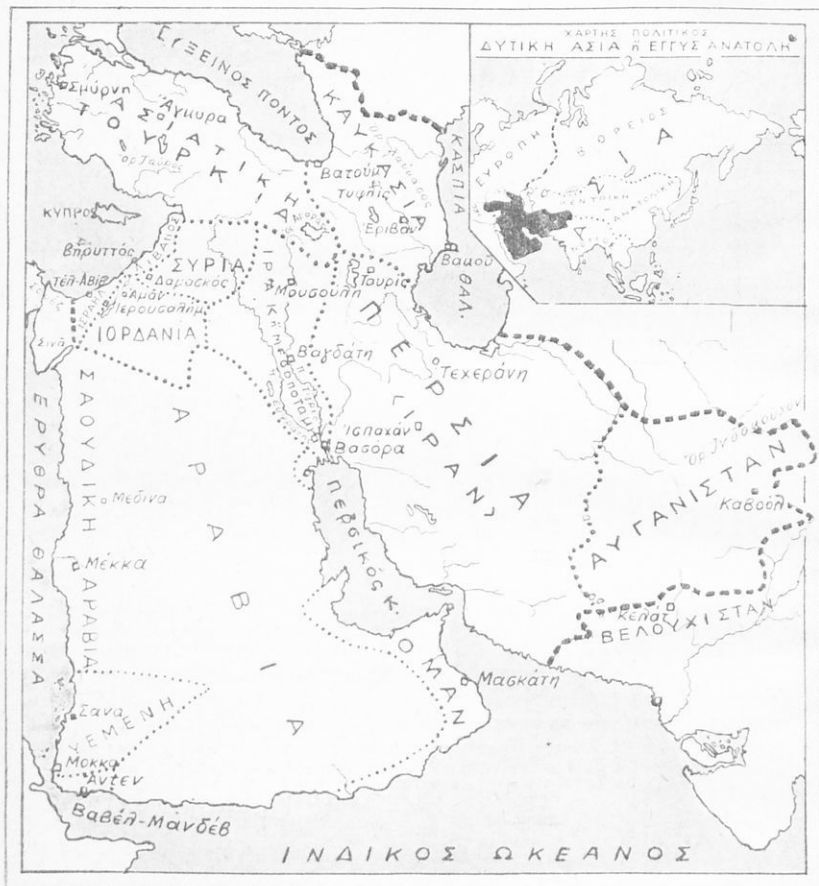

Σχ. 18.—Παραγωγικὸς χάρτης τῶν Ἰνδιῶν.

Ἑρωτήσεις :

Ποῖαι εἶναι αἱ σπουδαιότεραι φυλαὶ εἰς τὰς ὁποίας ἀνήκουν οἱ κάτοικοι τῆς Ἀσίας; Ποιοὶ ἀνήκουν εἰς τὴν λευκὴν φυλὴν; Ποιοὶ εἰς τὴν κίτρινην; ποιοὶ εἶναι μιγάδες; Βουδδισταὶ περισσότεροι ποιοὶ εἶναι; Βραχμανισταὶ περισσότεροι ποιοὶ εἶναι; Οἱ Ἀραβεὶς εἰς ποῖαν θρησκείαν ἀνήκουν; Ποιοὶ ἄλλοι κάτοικοι τῆς Ἀσίας εἶναι Μωαμεθανοὶ; Οἱ Εὐρωπαῖοι οἱ ὅποιοι κατοικοῦν εἰς τὴν Ἀσίαν εἰς ποῖαν θρησκείαν ἀνήκουν;

ΔΥΤΙΚΗ ΑΣΙΑ Ή ΕΓΓΥΣ ΑΝΑΤΟΛΗ

1. ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΤΟΥΡΚΙΑ	6. ΙΡΑΚ Ή ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ
2. ΚΥΠΡΟΣ	7. ΑΡΑΒΙΑ
3. ΣΥΡΙΑ	α) Σαουδική Άραβια
α) Συρία	β) Σουλτανάτων Ύμενις
β) Λίβανος	γ) Άντεν
4. ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ	δ) Ομάν
α) Ίσραήλ	8. ΙΡΑΝ
β) Ίορδανία	α) Περσία
5. ΚΑΥΚΑΣΙΑ	β) Άφγανιστάν
	γ) Βελουχιστάν

1. — ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΤΟΥΡΚΙΑ

Έκτασις τ. χλμ. 750.000. Έξαπλασία τῆς Ἑλλάδος.

Κάτοικοι 20.000.000. Κάτοικοι κατὰ τ. χλμ. 25. Μωαμεθανοί.

Θέσις. Ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία ἐκτείνεται εἰς τὴν χερσόνησον τῆς Μ. Ἀσίας.

Όρια. Πρὸς Β. βρέχεται μὲ τὸν Εὐξείνιον Πόντον, τὸν Βόσπορον, τὴν Προποντίδα καὶ τὸν Ἑλλήσποντον.

Πρὸς Ν. βρέχεται μὲ τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν καὶ συνορεύει μὲ τὴν Συρίαν καὶ τὴν Μεσοποταμίαν (Ἰράκ).

Πρὸς Δ. βρέχεται μὲ τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος.

Πρὸς Α. συνορεύει μὲ τὴν Περσίαν καὶ τὴν Καυκασίαν.

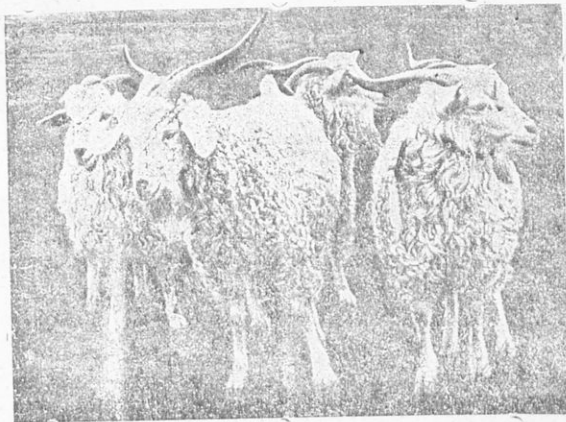
Ἔδαφος. α) Τὰ παράλια τῆς Μ. Ἀσίας πρὸς Β. δὲν παρουσιάζουν διαμελισμόν. Τὰ παράλια τῆς ὁμοῦ πρὸς τὴν Προποντίδα καὶ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος παρουσιάζουν πολλοὺς κόλπους. Τὰ παράλια τῆς π.χ. πρὸς τὴν Προποντίδα παρουσιάζουν τοὺς κόλπους τῆς **Νικομηδείας** καὶ τῆς **Νικαίας**, πρὸς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, τὸν κόλπον τοῦ **Ἀδραμυντίου**, τῆς **Σμύρνης** καὶ τῆς **Ἀλικαρνασσῶ**. Πρὸς τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν δηλαδὴ πρὸς Νότον παρουσιάζουν μόνον τοὺς κόλπους τῆς **Ανταλείας** καὶ τῆς **Ἀλεξανδρέτιας**.

β) Τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Μ. Ἀσίας εἶναι ἓν ἐκτεταμένον ὄροπέδιον ἀνώμαλον, ὕψους 1000 μ. τὸ ὁποῖον περιβάλλεται ἀπὸ ὕψηλὰς καὶ ἀποτόμους ὄροσειράς. Πρὸς τὸν Εὐξείνιον Πόντον ἀπὸ τὰ **Ποντιακὰ ὄρη**, πρὸς Ν. ἀπὸ τὸ ὄρος **Ταῦρον** καὶ τὸ ὄρος **Ἀντίταυρον**, πρὸς Α. ἀπὸ τὸ ὄρος **Ἀραράτ** καὶ πρὸς Δ. ἀπὸ χαμηλότερα ὄρη μερικὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶναι ἡ **Ἰδη** καὶ ὁ **Τμῶλος**.

Εἰς τὸ μέσον τοῦ ὄροπέδιου, εἰς μικρὰ καὶ μεγάλα κοιλάματα σχηματίζονται τέλματα, ἀλμυραὶ λίμναι καὶ ἔρημοι, ὅπως π.χ. ἡ **Ἀλυρὰ Ἐρημος**. Ἀπὸ τὸ ὄροπέδιον αὐτὸ καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τὰ ὄρη τῆς κατέρχονται τὸν χειμῶνα ὀρητικὸι ποταμοί, οἱ ὁποῖοι εἰς τὰ παράλια δημιουργοῦν προσχώσεις εἰς εὐφόρους κοιλάδας καὶ πεδιάδας. Οἱ σπουδαιότεροι ποταμοὶ τῆς εἶναι ὁ **Ἄλυς** καὶ ὁ **Σαγγάριος**, οἱ ὁποῖοι ἐκβάλλουν εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον, ὅπου σχηματίζεται ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ Ποντιακὰ ὄρη καὶ τὸν Εὐξείνιον Πόντον ἡ στενὴ καὶ εὐφορὸς πεδιάς τοῦ Πόντου. Ὁ **Ρύνδακος** καὶ ὁ **Γρανικός**, οἱ ὁποῖοι ἐκβάλλουν εἰς τὴν Προποντίδα, ὅπου σχηματίζεται ἡ γόνιμος πεδιάς τῆς Προποντίδος. Ὁ **Ἐρμος** καὶ ὁ **Μαίανδρος**, οἱ ὁποῖοι ἐκβάλλουν εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος ὅπου σχηματίζεται ἡ πλουσιωτάτη πεδιάς τῆς Ἰωνίας. Ὁ **Εὐφρηνέδων**, ὁ **Σάρος** καὶ ὁ **Πύραμος**, οἱ ὁποῖοι ἐκβάλλουν εἰς τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν πρὸς Ν. ὅπου σχηματίζονται αἱ πεδιάδες τῆς Μ. Ἀσίας πρὸς τὰ παράλια τῆς Μεσοσογείου Θαλάσσης.

Τὸ κλίμα. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Μ. Ἀσίας ἐπικρατεῖ κλίμα ἠπειρωτικόν, δηλαδὴ θερμὸν καὶ ξηρὸν κατὰ τὸ θέρος καὶ ψυχρὸν κατὰ τὸν χειμῶνα· εἰς τὰ παράλια τῆς ὁμοῦς τὸ κλίμα εἶναι θαλάσσιον, δηλαδὴ ὁροσερὸν καὶ ὑγρὸν κατὰ τὸ θέρος, γλυκὺ δὲ κατὰ τὸν χειμῶνα.

Προϊόντα. Τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Μ. Ἀσίας, δὲν εἶναι κατάλληλον διὰ καλλιέργειαν παρά μόνον διὰ τὴν κτηνοτροφίαν. Ἐκεῖ ἐκτρέφονται αἱ περιφημοὶ **αἴγες τῆς Ἀγκύρας** μὲ μακρὸν καὶ λεπτὸν μαλλίον,

Σχ. 21.—Αἴγες Ἀγκύρας

ἐπίσης τὰ **καραμάνικα πρόβατα**, τὸ κρέας τῶν ὁποίων εἰσάγεται καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἀνεπτυγμένη ἐκεῖ εἶναι καὶ ἡ ὄρνιθοτροφία. Ἀπὸ ἐκεῖ εἰσάγονται εἰς τὴν πατρίδα μας τὰ τούρκικα αὐγά. Τὰ παράλια ὁμοῦς τῆς Μ. Ἀσίας εἶναι καταλληλότατα διὰ τὴν καλλιέργειαν. Ἐκεῖ εὐδοκίμοι τὰ σιτηρά, τὰ ἐσπεριδοειδή, ἡ ἐλαία, ἡ ἄμπελος, ὁ καπνός, ὁ βάμβαξ, τὰ ὄσπρια. Ἀπὸ τὰ δάση τῆς πάλιν παράγεται πολλὴ ξυλεία, ἰδίως ἀπὸ τὰ Ποντιακὰ ὄρη, ἀπ' ὅπου παράγονται ἄφθονα λεπτοκάρυκα καὶ κάστανα. Εἰς τὰ νότια παράλια εὐδοκίμοι οἱ χουρμαδιές καὶ τὸ ζαχαροκάλαμον. Ἀνεπτυγμένη ἐπίσης εἰς τὴν Τουρκίαν εἶναι ἡ ἄλιεια καὶ ὀλίγον ἡ βιομηχανία. Ἡ Προποντις καὶ ὁ Εὐξείνιος Πόντος εἶναι πλουσιώτατα ἀπὸ ψάρια.

Ἄλλα καὶ τὸ ὑπέδαφός τῆς εἶναι πλούσιον εἰς γαιάνθρακας, χαλκόν, σίδηρον, μόλυβδον, σμύριδα καὶ ὑδράργυρον. Εἰς τὰς μεγάλας πόλεις τῆς, τὴν Σμύρνην, τὴν Προῦσαν, τὴν Τραπεζοῦντα ὑπάρχουν ἐργοστάσια ὑφαντουργικά, χαρτοποιίας, ταπητουργίας καὶ ἄλλα.

Κάτοικοι. Τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας εἶναι ἀραιοκα-

τωκημένον, ἐνῶ τὰ παράλια τῆς εἶναι πυκνοκατοκημένα.

Πολίτευμα. Δημοκρατία. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ *Ἀγκυρα* (250.000). Ἄλλαι πόλεις ἡ *Σμύρνη* (250.000). Πρὸ τοῦ 1922, πρὶν γίνῃ ἡ ἀνταλλαγή τῶν πληθυσμῶν Ἑλλάδος—Τουρκίας, ἡ Σμύρνη εἶχε 400.000 κατοίκους. Τότε οἱ Ἕλληνες τῆς Μ. Ἀσίας ἦσαν περισσότεροι ἀπὸ 1.000.000. Κατόικουν εἰς ὄλας τὰς παραλίους ἰδίως πόλεις τῆς Μ. Ἀσίας καὶ αὐτοὶ κυρίως εἶχον εἰς χεῖρας τῶν τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν ναυτιλίαν τῆς Τουρκίας. Ἄλλαι σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι αἱ *Κυδωνίαι*, ἡ *Μαγνησία*, τὸ *Αἰδίνιον*, ἡ *Προῦσα*, τὸ *Ἀφιὸν Καρὰ—Χισάρ*, τὸ *Ἐσκὶ Σεχίρ*, ἡ *Καισάρεια*, ἡ *Σεβάστεια*, τὸ *Ἐρζερούμ*. Εἰς τὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου Πόντου εἶναι ἡ *Τραπεζοῦς*, ἡ *Κερασσοῦς*, ἡ *Σαμψοῦς*, ἡ *Σινώπη*. Πρὸς τὰ παράλια τοῦ Ἑλλησπόντου εἶναι ἡ *Χαλικηδών*, ἡ *Νικομήδεια*, ἡ *Νίκαια*, ἡ *Πάνορμος*, ἡ *Ἀρτάκη*. Πρὸς τὰ παράλια τῆς Μεσογείου ἡ *Αντάλεια*, ἡ *Μερσίνα*, ἡ *Ταρσός*, ἡ *Ἀλεξανδρέττα*.

Ἱστορία. (Νὰ δοθῇ ὡς ἐλεύθερον ἀνάγνωσμα). Εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν ἦσαν ἐγκατεστημένοι οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τὴν ἀρχαιοτάτην ἐποχὴν. Ἐκεῖ εἶχον ἰδρύσει τὰς Ἴωνικὰς, Αἰολικὰς καὶ τὰς Δωρικὰς ἀποικίας. Ἐκεῖ ἤκμαζον πλουσιώταται καὶ πολυάνθρωποι Ἕλληνικαὶ πόλεις, ὅπως π.χ. ἡ *Φώκαια*, ἡ *Ἐφεσσος*, ἡ *Ἀλικαρνασσός* καὶ ἄλλαι. Ἐκεῖ τότε εἶχε ἀναπτυχθῆ τὸ ἐμπόριον, αἱ τέχναι καὶ αἱ ἐπιστῆμαι καὶ ἀπὸ ἐκεῖ διεδόθη ὁ πολιτισμὸς εἰς ὄλα τὰ παράλια τῆς Μεσογείου καὶ ἐκεῖθεν εἰς ὄλον τὸν κόσμον.

Ἀργότερον περὶ τὸ 480 π. Χ. οἱ Πέρσαι οἱ ὅποιοι εἶχον ἰδρύσει εἰς τὴν Ἀσίαν τὸ ἀπέραντον Περσικὸν κράτος προσεπάθησαν νὰ ὑποτάξουν καὶ τὰς ἑλληνικὰς ἀποικίας τῆς Μ. Ἀσίας καθὼς καὶ ὄλην τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ δὲν τὸ κατῶρθωσαν. Ἐνίκηθησαν εἰς τὸν Μαραθῶνα, τὰς Θερμοπύλας, τὴν Σαλαμίνα, τὰς Πλαταιὰς καὶ σιγὰ, σιγὰ παρήκμασαν, ὅτε ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος κατῶρθωσε νὰ διαλύσῃ τὸ κράτος τῶν Περσῶν καὶ νὰ ἰδρύσῃ τὸ ἀπέραντον Ἑλληνικὸν κράτος, τὸ ὅποιον ἐξετείνεται μέχρι τῶν Ἰνδιῶν. Μετὰ τὸν θάνατον ὁμως τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου οἱ διάδοχοί του ἐμοίρασαν τὸ Κράτος τοῦτο εἰς μικρότερα, τὰ ὅποια ἐλέγοντο κράτη τῶν διαδόχων τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου καὶ τὰ κράτη αὐτὰ ἀνέπτυξαν μεγάλον πολιτισμόν· σιγὰ σιγὰ ὁμως καὶ αὐτὰ παρήκμασαν καὶ τέλος ὑπετάγησαν εἰς τοὺς Ρωμαίους καὶ ἀπετέλεσαν ἓνα ἀπέραντον Ρωμαϊκὸν κράτος μέχρι τὸ 395 π.Χ. Τότε καὶ τὸ κράτος τοῦτο διηρέθη εἰς δύο, τὸ Δυτικὸν Ρωμαϊκὸν Κράτος μὲ πρωτεύουσαν τὴν Ρώμην καὶ τὸ Ἀνατολικὸν Ρωμαϊκὸν Κράτος μὲ πρωτεύουσαν τὴν Κωνσταντινούπολιν. Καὶ τὸ μὲν Δυτικὸν Ρωμαϊκὸν κράτος ἐξῆσε μόνον 100 ἔτη, ἐνῶ τὸ Ἀνατολικὸν Ρωμαϊκὸν κράτος ἐξῆσε περὶ τὰ 1000 ἔτη, δηλαδὴ μέχρι τοῦ 1453 μ.Χ., παρουσίασε δὲ μεγάλον πο-

Πολιτισμόν. Ἐπίσης τὸ Κράτος αὐτὸ (Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία) ἐπὶ 1000 ἔτη ἐπάλασεν ἐναντίον διαφόρων ἔθνων διὰ νὰ σώσῃ τὸν Ἑλληνικὸν πολιτισμόν. Τὸ Βυζαντινὸν Κράτος ἐλάμπρυναν οἱ μεγάλοι Αὐτοκράτορες ὅπως ὁ Ἰουστινιανός, ὁ Ἡράκλειος καὶ ἄλλοι.

Ἐπίσης τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐλάμπρυναν οἱ μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ὁ Πατριάρχης Φώτιος καὶ ἄλλοι. Τότε εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν ἐσημείωσαν μεγάλην πρόοδον αἱ μεγάλαι Ἑλληνικαὶ πόλεις ἡ Σμύρνη, ἡ Ἐφεσσοῦς, ἡ Καισάρεια καὶ ἄλλαι. Δυστυχῶς ὁμοῦς τὸ 1453 μ.Χ. οἱ Τοῦρκοι, οἱ ὅποιοι προήρχοντο ἀπὸ τὸ Τουρκεστάν καὶ οἱ ὅποιοι ἐν τῷ μεταξύ εἶχον ἰδρύσει εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν ἰσχυρὸν τουρκικὸν κράτος, κατῴρθωσαν νὰ κυριεύσουν τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ μαζὺ μὲ αὐτὴν καὶ ὁλόκληρον τὸ Βυζαντινὸν κράτος. Οὕτω οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ ἄλλοι λαοὶ τοῦ Βυζαντιτικοῦ Κράτους οἱ Σέρβοι, οἱ Βούλγαροι, οἱ Ρουμάνοι ἔμειναν ὑποδουλωμένοι εἰς τοὺς τούρκους ἐπὶ 400 σχεδὸν ἔτη. Δηλαδή ἀπὸ τὸ 1453 μ.Χ. μέχρι τὸ 1821. Τότε ἐπανεστάτησαν πρῶτα οἱ Ἕλληνες καὶ ἀπέκτησαν τὸ σημερινὸν ἀνεξάρτητον Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος, καθὼς ἐπίσης ἀργότερον καὶ οἱ Σέρβοι, οἱ Βούλγαροι καὶ οἱ Ρουμάνοι, οἱ ὅποιοι ἀπέτελεσαν ἴδια ἀνεξάρτητα κράτη, ἡ δὲ Τουρκία περιωρίσθη τέλος εἰς τὰ σημερινὰ σύνορά της. Οἱ Ἕλληνες μάλιστα μέχρι τοῦ 1922 κατόπιν ἐντολῆς τῶν Μ. Δυνάμεων εἶχον ἐγκατασταθῆ εἰς τὴν Ἰωνίαν τῆς Μ. Ἀσίας. Δυστυχῶς ὁμοῦς τὸ 1922 εἶχαν ἀναγκασθῆ νὰ ἀποχωρήσουν καὶ νὰ ὑπογράψουν εἰρήνην μὲ τὴν Τουρκίαν συμφώνως μὲ τὴν ὁποίαν ἔγινε καὶ ἡ ἀνταλλαγὴ τῶν πληθυσμῶν. Δηλαδή τῶν Ἑλλήνων τῆς Μ. Ἀσίας μὲ τοὺς Τούρκους τῆς Μακεδονίας, τῆς Ἡπείρου καὶ τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος, ὅτε πρόσφυγες οἱ κάτοικοι τῆς Μ. Ἀσίας ἐγκατεστάθησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἄλλοι εἰς τὰ ἀστικά κέντρα καὶ ἄλλοι εἰς ἀγροτικὰς περιφερείας τῆς Ἑλλάδος.

Ἑρωτήσεις.

Ποία ἡ ἔκτασις τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας; Ὁ πληθυσμός; Ἡ θέσις; Τὰ ὄρια; Τὸ ἔδαφος εἰς τὰ παράλια καὶ τὸ ἐσωτερικόν; Τὰ σπουδαιότερα ὄρη της; Οἱ σπουδαιότεροι ποταμοί; Τὸ κλίμα εἰς τὰ παράλια; εἰς τὸ ἐσωτερικόν; Τὰ προΐοντα της; Ἡ πρωτεύουσα καὶ αἱ ἄλλαι πόλεις της; Ἡ ἱστορία της;

Σχεδιάσατε εἰς τὸ τετραδίδόν σας τὸν χάρτην τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας καὶ τοποθετήσατε ὅλα τὰ γεωγραφικὰ στοιχεῖα. Εἰς τὸ περιθώριον τοῦ τετραδίου σας σημειώσατε τὰ γεωγραφικὰ αὐτὰ στοιχεῖα.

Δι' Ἀνακοίνωσιν. Νὰ φέρετε σχετικὰς πληροφορίας καὶ εἰκόνας.

2. — Η ΚΥΠΡΟΣ

Ἐκτασις. τ. χλμ. 9.250.

Κάτοικοι. Ἑλληνες 420.000. Τοῦρκοι 80.000. Κάτοικοι κατά τ. χλμ. 50.

Θέσις. Εὐρίσκεται εἰς τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν, εἰς τὸ Ν. μέρος τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Ἔδαφος. Εἰς τὰ βόρεια παράλια τῆς σχηματίζεται ὁ κόλπος τῆς *Πενταγιάς*. Εἰς τὰ Ν. παράλια ὁ κόλπος τῆς *Ἀμμοχώστου*, τῆς *Λάρνακος* καὶ τῆς *Λεμεσοῦ*.

Εἰς τὸ ἑσωτερικὸν τῆς Κύπρου ἐκτείνονται δύο ὄροσειραί, τὸ *Πενταδάκτυλον* καὶ τὸ *Ὀλυμπος*. Μεταξὺ αὐτῶν ἐκτείνεται ἡ πεδιάς τῆς Μεσσαρίας, ἡ ὁποία ἀρδεύεται ἀπὸ τὸν μικρὸν ποταμὸν τὸν *Πηδιά*.

Τὸ κλίμα τῆς Κύπρου εἶναι εὐκρατον.

Προϊόντα. Εἰς τὴν Κύπρον εὐδοκίμοι τὰ δημητριακά, τὰ ἑσπεριδοειδῆ, ἡ ἔλαια, ὁ βάμβαξ, τὰ χαρούπια. Ἐκτρέφονται ἐπίσης ποίμνια αἰγοπροβάτων, καθὼς καὶ μεγαλόσωμοι ἡμίονοι καὶ ὄνοι (κυπραϊκὴ ράτσα).

Οἱ κάτοικοι τῆς Κύπρου ἀσχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Μὲ τὴν ναυτιλίαν δὲν ἀσχολοῦνται διότι ἡ Κύπρος δὲν ἔχει καλοὺς λιμένας.

Ἱστορία. Εἰς τὴν Κύπρον ἀνέκαθεν κατῴκουσιν οἱ Ἕλληνες ὅπως καὶ εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν. Ἀκολούθως ἡ Κύπρος εἶχε τὴν τύχην τῶν παραλίων τῆς Μ. Ἀσίας. Ὅταν δηλαδὴ οἱ Τοῦρκοι διέλυσαν τὴν Βυζαντινὴν Αὐτοκρατορίαν, ἐκυρίευσαν καὶ τὴν Κύπρον. Ἀργότερον τὸ 1878 τὴν ἐπώλησαν εἰς τοὺς Ἄγγλους. Οὕτω ἡ Κύπρος ἀπὸ τότε διοικεῖται ἀπὸ Ἄγγλον ἀρμοστήν, ἐνῶ συνεχῶς οἱ Ἕλληνες τῆς Κύπρου ζητοῦν ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν τὴν ἔνωσιν μὲ τὴν μητέρα Ἑλλάδα.

Πρωτεύουσα τῆς Κύπρου εἶναι ἡ *Λευκωσία* (40.000) μὲ τὸ παγκόπριον Γυμνάσιον καὶ αὐτοκέφαλον Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία πρωτοστατεῖ εἰς τὸν ἀγῶνα τῶν Κυπρίων διὰ τὴν Ἐνωσιν. Ἄλλαι πόλεις εἶναι ἡ *Ἀμμόχωστος* (20.000), εἰς τὸ μέσον τῆς νήσου· συνσυνδέεται σιδηροδρομικῶς μὲ τὴν Λευκωσίαν. *Λάρναξ*, (20.000), Λεμεσὸς (25.000), παράλιος πόλις ἀπ' ὅπου γίνεται ἔξαγωγή χαρουπιῶν.

Ἑρωτήσεις:

Ποία ἔκτασις τῆς Κύπρου; Πόσοι εἶναι οἱ κάτοικοι Ἑλληνες; Τοῦρκοι; Ποιοὶ εἶναι οἱ κόλποι τῆς Κύπρου; Τὰ ὄρη; Οἱ ποταμοί; Τὸ κλίμα; Τὰ προϊόντα; Ἡ Ἱστορία τῆς; Ἡ πρωτεύουσα;

Σχεδιάσατε εἰς τὰ τετράδια σας τὸν χάρτην τῆς Κύπρου καὶ εἰς τὸ περιθώριόν των σημειώσατε τὰ κυριώτερα γεωγραφικὰ στοιχεῖα τῆς Κύπρου.

Δι' ἀνακρίσεων νὰ φέρετε πληροφορίας καὶ εἰκόνας.

3.—Η ΣΥΡΙΑ (ΣΥΡΙΑ-ΛΙΒΑΝΟΣ)

Ἔκτασις. τ. χλμ. 155.000,

Κάτοικοι. 4.600.000 Σύριοι, Ἄραβες, Μωαμεθανοί, Χριστιανοί Ἄραβόφωνες, Εὐρωπαῖοι. Κατὰ τ. χλμ 26 κάτοικοι.

Θέσις. Ἐκτείνεται πρὸς Ν. Α. τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας, εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου θαλάσσης.

Ὅρια. Πρὸς Β. ὀρίζεται μετὰ τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν. Πρὸς Ν. μετὰ τὴν Ἰορδανίαν. Πρὸς Δ. βρέχεται μετὰ τὴν Μεσόγειον. Πρὸς Α. μετὰ τὴν Μεσοποταμίαν.

Ἔδαφος. Εἶναι χώρα ὄρεινὴ μετὰ δύο παραλλήλους ὄροσειράς, αἱ ὁποῖαι εἶναι κατάφυτοι ἀπὸ πεύκα καὶ κέδρα, τὸν **Λίβανον** (3.000 μ.) καὶ τὸν **Ἀντιλίβανον** (2.600 μ.) μετὰ μιάν βαθεῖαν κοιλάδα μεταξὺ των καὶ ἓνα ποταμὸν, τὸν **Ὁρόντιον**, ὁ ὁποῖος πηγάζει ἀπὸ τὸν Λίβανον, προχωρεῖ πρὸς Β. καὶ ἐκβάλλει πλησίον τῆς Ἀντιοχείας. Πρὸς Ν. ὁ **Ἰορδάνης** προχωρεῖ πρὸς τὴν Παλαιστίνην.

Τὸ **κλίμα**. Εἰς τὰ παράλια τῆς εἶναι μεσογειακὸν μετὰ πολλὰς βροχάς, καθόσον ὁ-

μως προχωροῦμεν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς τόσο αἱ βροχαὶ καὶ ἡ βλάστησις ὀλιγοστεοῦν καὶ τέλος συναντῶμεν τὴν ἔρημον τῆς Συρίας καὶ συνέχισιν πρὸς Ν. τὴν ἔρημον τῆς Ἀραβίας.

Προϊόντα. Καθόσον πλησιάζομεν πρὸς τὰ παράλια εὐδοκίμοι ἂν ἔσπεριδοειδῆ, ἡ ἄμπελος, τὰ δημητριακά, ὁ καπνός, ἡ χουρμαδιά.

Κάτοικοι. Οἱ ἀρχαιότατοι κάτοικοι τῆς Συρίας εἰς τὰ παράλια

Σχ. 22 — Χάρτης Συρίας Παλαιστίνης

της ἐλέγοντο Φοίνικες, λαός ναυτικός. Αὐτοὶ ἔκαμνον τὸ ἐμπόριον ὅλης τῆς Μεσογείου. Κατόπιν ὅμως ἡ Φοινίκη καὶ ἡ Συρία κατεκτήθησαν ἀπὸ διαφόρους λαούς. Μέχρι τοῦ 1920 κατείχοντο ἀπὸ τοὺς Τούρκους, κατόπιν κατελήφθησαν ἀπὸ τὴν Γαλλίαν, ἡ ὁποία ἀπεχώρησε τὸ 1944. Ἀπὸ τότε ἡ Συρία εἶναι ἀνεξάρτητος καὶ ἰδρύθησαν εἰς αὐτὴν αἱ δύο ἀνεξάρτητοι δημοκρατίαι τῆς *Συρίας* καὶ τοῦ *Λιβάνου*.

α) **Συρία.**

Ἔκτασις. τ. χλμ. 155.000.

Κάτοικοι. 2.700.000. Κάτοικοι κατὰ τ. χλμ. 11.

Πρωτεύουσα ἢ *Δαμασκός* (350.000). Μεσόγειος πόλις. Αἱ οἰκίαι τῆς Δαμασκοῦ εἶναι χωμέναι μέσα εἰς περιβόλια ἀπὸ ἐσπεριδοσειδῆ, φοίνικας, δαμασκηneas καὶ ἄλλα ὀπωροφόρα δένδρα, τὰ ὁποῖα ποτίζονται ἀπὸ τὰ ἄφθονα ὕδατα, ποὺ κατέρχονται ἀπὸ τὸ ὄρος Ἄντιλίβανον. Ἀπὸ μακρὰν φαίνονται μόνον οἱ μιναρέδες νὰ προβάλλουν εἰς τὸν ὀρίζοντα. Ἄλλοτε ὅταν ἤκμαζε τὸ Ἀραβικὸν κράτος ἡ Δαμασκός ἦτο ὀνομαστή διὰ τὰ περίφημα μεταξωτὰ τῆς, τὰ χαλιά καὶ τὰ δαμασκιὰ σπαθιά τῆς. Ἐχει ἀραβικὸν Πανεπιστήμιον καὶ εἶναι ἕδρα τοῦ ἀραβοφώνου Ὀρθοδόξου Πατριάρχου Ἀντιοχείας. *Χαλέπιον* (350.000). Μεσόγειος πόλις. Συνδέεται σιδηροδρομικῶς μετὰ τὴν Δαμασκόν. Ἐχει μεταλλεῖα χαλκοῦ, μολύβδου καὶ ἀνθρακωρυχεῖα. Σπουδαιότατον ἐμπορικὸν κέντρον. Ἡ *Ἀντιόχεια* σήμερον εἶναι μικρὰ πόλις.

β) **Ὁ Λίβανος.**

Ἔκτασις. τ. χλμ. 40 000.

Κάτοικοι. 1.900.000. Κάτοικοι κατὰ τ. χλμ. 47.

Πρωτεύουσα ἢ *Βηρυττός* (250.000).

Ἐρωτήσεις.

Ποία ἡ ἔκτασις τῆς Συρίας; Οἱ κάτοικοι; Τὰ ὄρια; Τὸ ἔδαφος; Τὸ κλίμα; Τὰ προϊόντα; Τὰ ὄρη; Οἱ ποταμοί; Πότε ἀπεχώρησαν οἱ Γάλλοι ἀπὸ τὴν Συρίαν; Πόσα κράτη ἰδρύθησαν ἀπὸ τότε καὶ ποῖα; Ποία ἡ πρωτεύουσα τοῦ Λιβάνου, τῆς Συρίας; Ἡ ἕδρα τοῦ Ἀραβοφώνου Πατριάρχου ποῖα εἶναι;

Δι' ἀνακοινώσεις. Νὰ φέρετε πληροφορίας καὶ εἰκόνας.

4.— Η ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗ (ΙΣΡΑΗΛ - ΙΟΡΔΑΝΙΑ)

Ἔκτασις. τ. χλμ. 272.000.

Κάτοικοι. 3.000.000. — Ἑβραῖοι, Ἀραβες, Εὐρωπαῖοι. Κατὰ τ. χλμ. 8 κάτ.

Θέσις. Ἐκτείνεται πρὸς Νότον τῆς Συρίας.

Ὄρια. Πρὸς Β. συνορεύει μετὰ τὴν Συρίαν, πρὸς Ν. μετὰ τὴν Ἀραβίαν καὶ τὴν Χερσόνησον τοῦ Σινᾶ, πρὸς Δ. βρέχεται μετὰ τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν καὶ πρὸς Α. μετὰ τὴν Ἀραβίαν καὶ τὸ Ἰράκ.

Έδαφος. Είναι συνέχεια της Συρίας. Έδω όμως αὶ ὄροσειραι τοῦ **Διβάνου** καὶ τοῦ **Ἀντιλιβάνου** καταλήγουν εἰς χαμηλότερα ὄρη, ὅπως π.χ. τὸ ὄρος **Ἐρμών**, **Θαβώρ**, **Ἐλαιῶν**, μεταξύ τῶν ὁποίων σχηματίζονται κοιλάδες καὶ μικραὶ εὐφορώταται πεδιάδες. Έδω ἐπίσης συνεχίζεται ἡ κοιλάς τῆς Συρίας ἀλλὰ βαθυτέρα καὶ χαμηλότερα ἀπὸ τὴν ἐπιφανείαν τῆς θαλάσσης (200 μ.). Τὴν κοιλάδα αὐτὴν τὴν διαρρέει ὁ **Ἰορδάνης** ποταμὸς, ὁ ὁποῖος πηγάζει ἀπὸ τὸν Ἀντιλιβανόν, διέρχεται τὴν ἰχθυοτρόφον λίμνην τῆς **Γεννησαρέτ** καὶ τέλος ἐκβάλλει εἰς τὴν Νεκρὰν Θάλασσαν (400 μ. κάτω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης) μέσα εἰς τὴν ὁποίαν δὲν δύνανται νὰ ζήσουν οὔτε ψάρια οὔτε φυτά, καθὼς ἐπίσης καὶ εἰς τὰς ὄχθας τῆς φυτά, διότι ἡ λίμνη αὐτὴ περιέχει πολὺ θεῖον, ἀσφαλτόν καὶ ἀλάτι.

Κλίμα. Είναι πολὺ περιεργον καὶ διαφέρει ἀπὸ τόπου εἰς τόπον. Ἄλλοῦ βρέχει τακτικὰ, ἄλλοῦ ἐπικρατεῖ ξηρασία, ἄλλοῦ ἀφόρητος ζέστη καὶ ἄλλοῦ δριμύτατον ψῦχος.

Προϊόντα. Εὐδοκιμεῖ ὁ καπνός, ὁ ἀραβόσιτος, τὰ ἐσπεριδοιοειδῆ, ἡ ἄμπελος, ἡ ἐλαία, ἡ μουριά, χρήσιμος διὰ τὴν σηροτροφίαν. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἐκτρέφονται ποίμνια αἰγοπροβάτων.

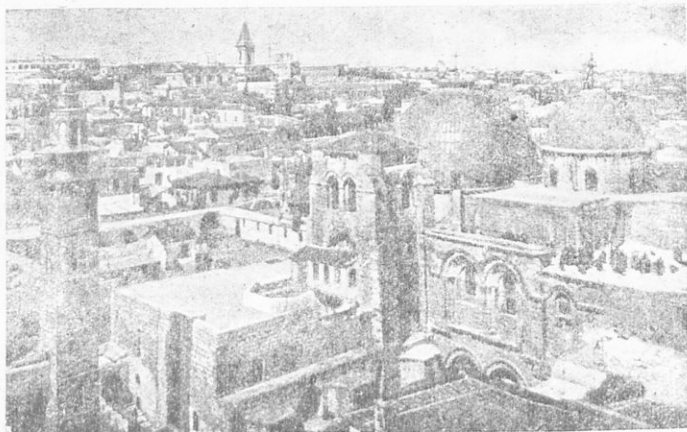
Ἱστορία. Ἀρχαιότατοι κάτοικοι τῆς Παλαιστίνης ἦσαν οἱ Ἑβραῖοι. Μετὰ Χριστὸν ὅμως ἡ Παλαιστίνη κατεκτήθη ἀπὸ διαφόρους λαούς, τοὺς Ἀσυρίους, τοὺς Βαβυλωνίους, τοὺς Πέρσας, τοὺς Ἕλληνας, τοὺς Ῥωμαίους, τοὺς Ἀραβας, τοὺς Τούρκους. Τελευταῖοι κατακτηταὶ ἦσαν οἱ Ἀγγλοὶ, οἱ ὅποιοι ἀπεχώρησαν τὸ ἔτος 1945. Ἀπὸ τότε ἡ Παλαιστίνη ἐγένεν ἀνεξάρτητος καὶ διηρέθη εἰς 2 μικρότερα κράτη, τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ ἑξῆς:

α) **Τὸ Ἰσραήλ.** Ἐκτασίς τ. χλμ. 70.000. Κάτοικοι 1.500.000. Κάτοικοι κατὰ τ. χλμ. 21. Ἑβραϊκὸν κράτος μὲ πρωτεύουσαν τὴν **Τέλ-Ἀβίβ** (200.000), νέαν Ἑβραϊκὴν πόλιν. Ἄλλη πόλις ἡ **Χαΐφα**, ὁ καλλιέτερος λιμὴν τοῦ Ἰσραήλ καὶ ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀρίστους λιμένας τῆς Μεσογείου.

β) **Ἡ Ἰορδανία.** Ἐκτασίς τ. χλμ. 200.000. Κάτοικοι 1.500.000. Κάτοικοι κατὰ τ. χλμ. 7. Ἀραβικὸν Κράτος. Περιλαμβάνει τὴν Ὑπεριορδανίαν καὶ τμῆμα τῆς ἐντεῦθεν τοῦ Ἰορδάνου Παλαιστίνης μὲ πρωτ. τὴν **Ἀμὰν** (150.000). Ἄλλαι πόλεις, ἡ **Ἱεριχώ**, ἡ **Βηθλεέμ**, ἡ **Γεννησαρέτ** γνωσταὶ ἀπὸ τὴν Ἱεράν Ἱστορίαν καὶ ἄλλαι. Ἡ **ἁγία πόλις Ἱερουσαλήμ** (200.000), τῆς ὁποίας τὸ νέον τμῆμα ἀνήκει εἰς τὸ κράτος τοῦ Ἰσραήλ καὶ τὸ παλαιὸν εἰς τὸ κράτος τῆς Ἰορδανίας, θεωρεῖται ἱερά πόλις τῶν Χριστιανῶν, τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν Ἀράβων. Ἐκεῖ εἶναι ὁ ἱερός ναὸς τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σωτήρος, ὅπου χιλιάδες Χριστιανοὶ συρρέουν ἰδίως κατὰ τὰς ἐορτὰς τοῦ Πάσχα ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου, διὰ νὰ προσκυνήσουν τὸν Πανάγιον Τάφον. Ἐκεῖ εἶναι καὶ τὰ ἐρεπία τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος, ὅπου προσέρχονται

κάθε Σάββατον οί 'Εβραίοι καί θρηνοῦν διὰ τὴν καταστροφὴν του. Ἐκεῖ εἶναι καί τὸ τέμενος τοῦ χαλίφου τῶν Ἀράβων Ὁμάρ, ὁ ὁποῖος ἐκυρίευσεν τὰ Ἱεροσόλυμα κατὰ τὸ ἔτος 63 μ.Χ. ἀφοῦ ἐνίκησεν τὰ στρατεύματα τοῦ Ἡρακλείου, τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Κων/λεως.

Κατοικεῖται ἀπὸ Ἰουδαίους, Ἀραβας, Μωαμεθανούς καί Χρι-

Σχ. 23.— Ἀποψὶς τῆς Ἱερουσαλήμ

στιανούς. Ἀραβοφώνους, Ἕλληνας καί Εὐρωπαίους καί εἶναι ἕδρα Ὁρθοδόξου Πατριάρχου.

Ἐπίγειον τῆς Ἱερουσαλήμ εἶναι ἡ Ἰόπη (Γιάφα), ἡ ὁποία ἔχει ἐνωθῆ μετὰ τὸ Τέλ - Ἀβιβ.

Πρὸς Ν. τῆς Παλαιστίνης, εἰς μίαν τριγωνικὴν χερσόνησον, εἶναι τὸ ὄρος Σινά μετ' ἑλληνικὸν μοναστήριον. Τὸ ὄρος Σινά εἶναι γνωστόν ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τοῦ Μωϋσέως.

Ἐρωτήσεις:

Πότε ἀπεχώρησαν οἱ Ἀγγλοὶ ἀπὸ τὴν Παλαιστίνην; ἀπὸ τίνος Κράτη ἰδρῦθησαν; Τὸ Ἰσραήλ ποῖαν ἔχει πρωτεύουσάν; ἡ Ἰορδανία; Ποῖον τμήμα τῆς Ἱερουσαλήμ ἀνήκει εἰς τὴν Ἰορδανίαν; Ποῖον εἰς τὸ Ἰσραήλ; Διὰ τί ἡ Ἱερουσαλήμ θεωρεῖται ἱερὰ πόλις τῶν χριστιανῶν; τῶν Ἑβραίων; τῶν Ἀράβων;

Διὰ ἀνακοινώσεις. Νά φέρετε πληροφορίας, χάρτας καὶ εἰκόνας.

5. — ΚΑΥΚΑΣΙΑ (ΣΟΒ. ΔΗΜ. ΓΕΩΡΓΙΑ - ΑΖΕΡΜΠΑΪΖΑΝ - ΑΡΜΕΝΙΑ)

Ἐκτασίς, τ. χλμ. 185.000.

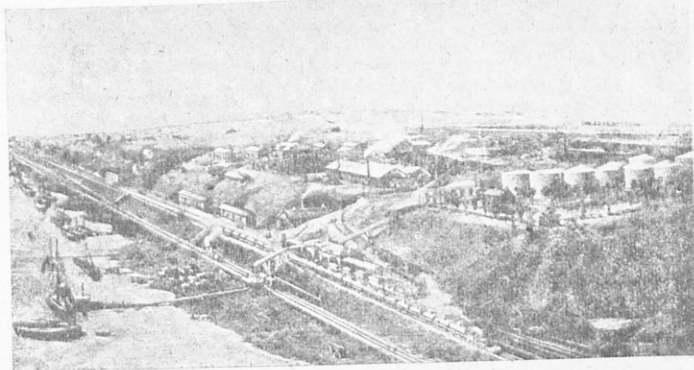
Κάτοικοι. 10.000.000. Κάτοικοι κατὰ τ. χλμ. 52.

Θέσις. Ἐκτείνεται μετὰ τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ τῆς Κα-

σπίας θαλάσσης και περιλαμβάνει τὰς Σοβιετικές Δημοκρατίας τῆν *Γεωργίαν*, τὸ *Ἀζερμπαϊζάν* καὶ τὴν *Ἀρμενίαν*.

Ὅρια. Πρὸς Β. συνορεύει μετὰ τὴν Σοβιετικὴν Ρωσίαν, πρὸ Ν. μετὰ τὴν Τουρκίαν καὶ τὴν Περσίαν. Πρὸς Δ. βρέχεται μετὰ τὸν Εὐξείνιον Πόντον καὶ πρὸς Ἀνατολάς μετὰ τὴν Κασπίαν Θάλασσαν.

Τὸ *ἔδαφος* εἶναι ὄρεινόν. Τὸ ὄρος *Καύκασος* τὸ ὁποῖον δεσπόζει ὅλης τῆς Καυκασίας εἰς κανένα σημεῖον τοῦ δὲν εἶναι χαμηλότερον ἀπὸ 3.000 μέτρα. Ἀνάμεσα ὁμῶς εἰς τὰς διακλαδώσεις τοῦ σχηματίζονται εὐφοροὶ κοιλάδες, αἱ ὁποῖαι ποτίζονται ἀπὸ τὰ

Σχ. 24.—Πετρελαιοπηγαὶ τοῦ Βακοῦ.

ἄφθονα ὕδατα τῶν ποταμῶν τῶν, οἱ σπουδαιότεροι ἀπὸ τοὺς ὁποίους εἶναι, ὁ *Αράλης*, ὁ *Αράξης*, καὶ ὁ *Κῦρος*.

Τὸ κλίμα τῆς Καυκασίας πρὸς τὸν Εὐξείνιον Πόντον εἶναι εὐκρατον, καθ' ὅσον ὁμῶς προχωροῦμεν πρὸς τὴν Κασπίαν Θάλασσαν τόσοσιν τὸ κλίμα τῆς γίνεται ἠπειρωτικόν.

Προϊόντα. Καθόσιν πλησιάζομεν πρὸς τὸν Εὐξείνιον Πόντον εὐδοκιμοῦν καλλίτερον τὰ δημητριακά, ἢ ἄμπελος, ὁ καπνός, ὁ βάμβαξ. Καθ' ὅσον ὁμῶς προχωροῦμεν πρὸς τὴν Κασπίαν, τὰ ἔδαφη τόσοσιν παρουσιάζονται ὀλιγώτερον εὐφορα. Ἐδῶ ὁμῶς ὑπάρχει ὁ ὀρυκτὸς πλοῦτος, αἱ πετρελαιοπηγαὶ τοῦ *Βακοῦ*, αἱ πλουσιώτεροι τοῦ κόσμου. Ἀπὸ τὸ Βακοῦ τὰ πετρέλαια μετὰ ἀγωγούς 840 χιλιομέτρων μεταφέρονται εἰς τὸν λιμένα τοῦ Βατοῦμ εἰς τὸν Εὐξ. Πόντον.

Οἱ κάτοικοι ἀνήκουν εἰς τὸν ὀρεινότερον τύπον τῆς λευκῆς φυλῆς (Καυκασία φυλῆ) καὶ ὁμιλοῦν διαφόρους γλώσσας μετὰ διάφορα ἤθη καὶ ἔθιμα.

Αἱ σπουδαιότεραι πόλεις τῆς Καυκασίας εἶναι :

Ἡ Τυφλίς (400.000) πρωτεύουσα τῆς Γεωργίας. Ἐμπορική καὶ βιομηχανική.

Τὸ Βακοῦ (450.000) πρωτ. τοῦ Ἀζερμπαϊζάν.

Τὸ Ἐριβάν (200 000) πρωτ. τῆς Ἀρμενίας.

6 — ΙΡΑΚ Ἡ ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑ

Ἐκτασίς. τ. χλμ. 400 000.

Κάτοικοι. 4.000.000. Κατὰ τ. χλμ. 10 κάτοικοι. Ἀραβες Μωμεθανοὶ καὶ Κοῦρδοι.

Θέσις. Ἐκτείνεται μεταξύ τῶν ποταμῶν Τίγρητος καὶ Εὐφράτου, οἱ ὅποιοι ἐκβάλλουν εἰς τὸν Περσικὸν Κόλπον.

Ὅρια. Πρὸς Β. συνορεύει μὲ τὴν Τουρκίαν καὶ τὴν Περσίαν, πρὸς Ν. μὲ τὴν Ἀραβίαν, πρὸς Δ. μὲ τὴν Συρίαν καὶ τὴν Ἰορδανίαν καὶ πρὸς Α. μὲ τὴν Περσίαν καὶ τὸν Περσικὸν Κόλπον.

Τὸ ἔδαφος τῆς εἶναι πεδινὸν καὶ ἔγινεν ἀπὸ προσχώσεως τῶν πο-

Σχ. 25. — Πορθμεῖον εἰς τὸν Εὐφράτην ποταμῶν

ταμῶν *Τίγρητος* καὶ *Εὐφράτου*, οἱ ὅποιοι πηγάζουν ἀπὸ τὴν Ἀρμενίαν καὶ ὀλίγον πρὸ τῶν ἐκβολῶν των εἰς τὸν Περσικὸν Κόλπον ἐνώνονται καὶ σχηματίζουν τὸν *Σάτ· Ἐλ· Ἀράμπ*. Εἶναι εὐφορος χώρα, ἀλλὰ μέχρι τὸ 1918, ὅτε κατείχeto ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ἦτο παραμελημένη. Τὴν ἀρχαιοτάτην ἐποχὴν εἶχε τέλειον ἀρδευτικὸν σύστημα καὶ ἐκαλλιιεργεῖτο ἐντατικῶς διὰ τοῦτο ἦτο πυκνοκατοικημένη, μὲ μεγάλας πόλεις ὅπως π.χ. τὴν *Βαβυλώνα*, τὴν *Ὀυε* καὶ ἄλλας.

Κάτοικοι. Ἀπὸ τὸ 1928 ἡ Μεσοποταμία ἔγινεν ἀνεξάρτητον Βα-

σιλειον και λέγεται **Ίράκ**. Πρωτεύουσα ή **Βαγδάτη** (800.000). Πλησίον τής Βαγδάτης εύρίσκονται τὰ έρείπια τής άρχαίας Βαβυλώνας. Άλλα πόλεις, ή **Μουσουύλη** (600 000), όπου εύρίσκονται πλουσιώταται πέτρελαιοπηγαί. Άπό αυτές τὸ πετρέλαιον με μεγάλους σωλήνας διοχετεύεται εἰς τούς λιμένας τής Μεσογείου και τοῦ Περσικοῦ κόλπου, από όπου γίνεται ή έξαγωγή του. Ἡ **Βασώρα** (180.000), λιμὴν εἰς τὸν Σάτ.Ήλ. Ἀράμπ, ὁ ὁποῖος εἶναι πλωτὸς και από μεγάλα πλοῖα. Συγκοινωνεῖ με τὴν Μουσουύλην και τὴν Βαγδάτην σιδηροδρομικῶς μέχρι Κωνσταντινουπόλεως.

Ἑρωτήσεις :

Τὸ Ἰράκ πότε έγινε ανεξάρτητον βασιλειον ; Διατί λέγεται Μεσοποταμία Ποία ή πρωτεύουσα ; Ποία ή άρχαία πρωτεύουσα ; Ποία τὰ ὄρια ; Τὸ ἔδαφος ;

7.—Η ΑΡΑΒΙΑ

Ένιασις. τ. χλμ. 2.300.000 (25 φορές μεγαλυτέρα από τὴν Ἑλλάδα).

Κάτοικοι. 7.000.000. Κάτοικοι κατά τ. χλμ. 3.

Θέσις. Ἡ Ἀραβική χερσόνησος ἐκτείνεται πρὸς Ν. τής Παλαιστίνης και τοῦ Ἰράκ.

Όρια. Πρὸς Β. συνορεύει με τὴν Παλαιστίνην τὴν Συρίαν και τὸ Ἰράκ. Πρὸς Νότον βρέχεται με τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν, πρὸς Δ. με τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν και πρὸς Ἀ με τὸν Περσικὸν Κόλπον.

Τὸ **ἔδαφός της**, εἰς τὸ ἐσωτερικὸν της εἶναι ἓνα ὑψίπεδον (1200 μ.) τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖται από μεγάλας ἀμμώδεις ἐκτάσεις (έρήμους), ὅπου κατά διαστήματα υπάρχουν βράχοι κατάξηροι και κατακόκκινοι από τὴν ξηρασίαν και τὴν ἀφόρητον ζέστην, και **Όάσεις** με φοινίκας καθὼς και μεγάλαι κοιλάδες με ἐλάχιστον ὕδωρ, τὸ ὁποῖον οἱ κάτοικοι τῶν Ὁάσεων, οἱ **Ἀραβες Βεδουῖνοι**, τὸ συγκεντρώνουν μέσα εἰς δεξαμενάς ή πηγάδια διὰ νὰ πίνουν και διὰ νὰ πότιζον τὰ ποιμνία των. Εἰς τὰ παράλια περιβάλλεται ή Ἀραβική Χερσόνησος από ὑψηλάς ὄροσειράς ὕψους μέχρι 3000 μ., αἱ ὁποῖαι συγκεντρώνουν τούς ὕδρατμούς της Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης και τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ και δέν τούς αφήνουν νὰ προχωρήσουν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τής Ἀραβικῆς Χερσονήσου.

Τὸ **κλίμα τής Ἀραβικῆς Χερσονήσου**, εἰς τὸ ἐσωτερικὸν της, τὴν ἡμέραν εἶνε πολὺ θερμὸν και ξηρὸν, τὴν νύκτα δὲ ψυχρότατον. Δι' αὐτὸ οἱ Ἀραβες τής Ἐρήμου, οἱ Βεδουῖνοι, τὴν νύκτα ἀνάβουν μεγάλας πυράς διὰ νὰ ζεσταίνωνται. Εἰς τὰ παράλια ή θερμοκρασία σχεδὸν εἶναι ή αὐτὴ τὴν ἡμέραν και τὴν νύκτα. Ὅταν ὁμως ὁ ἥλιος δύσῃ οἱ ὕδρατμοὶ δέν εἶνε δυνατόν νὰ συγκρατηθοῦν εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν, ὑγροποιοῦνται και ὑγραίνουν τὰ πάντα και φαίνεται ὡσαν

νά ἔχη βρέξει. Ἡ μεγάλη αὐτὴ ὑγρασία εἶνε πολὺ ἐνοχλητικὴ διὰ τοὺς ἀνθρώπους. Εἰς τὰ παράλια ἐπίσης οἱ ὕδατμοὶ σχηματίζουν νέφη καὶ βροχάς. Αἱ περισσότεραι βροχαὶ πίπτουν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς **Υεμένης**. Δι' αὐτὸ ἐκεῖ ὑπάρχει ἄφθονος βλάστησις καὶ ἡ περιφέρεια αὐτὴ λέγεται **Εὐδαίμων Ἀραβία**.

Προϋόντα. Οἱ Ἄραβες τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Ἀραβίας εἶνε **νομάδες** καὶ διαρκῶς μεταναστεύουν ἀπὸ Ὄσιν εἰς Ὄσιν καὶ δι' αὐτὸ λέγονται **Βεδουῖνοι**, δηλαδὴ παιδιὰ τῆς Ἐρήμου. Μεταγωγικὸν ζῶον ἔχουν τὴν κάμηλον. Οἱ Ἄραβες τῆς Ἐρήμου ἐκτρέφουν ἐπίσης καὶ τὰ

Σχ. 26.—Ἐπίσκεψις Ἀράβων εἰς τὴν Μέκκαν

περίφημα διὰ τὴν ωραιότητα καὶ ταχύτητα Ἀραβικὰ ἄλογα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα δυσκόλως ἀποχωρίζονται. Εἰς τὰ παράλια ὅπου τὸ ἔδαφος εὐνοεῖ τὴν βλάστησιν, οἱ Ἄραβες εἶνε μονίμως ἐγκατεστημένοι εἰς πόλεις καὶ καλλιεργοὺν σιτηρὰ, καφφέ, ἔσπεριδοειδή.

Οἱ κάτοικοι καὶ ἡ πολιτικὴ κατάστασις. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀραβικῆς Χερσονήσου εἶνε Ἄραβες (Μωαμεθανοὶ) καὶ εἶναι ἐγκατεστημένοι ἐκεῖ ἀπὸ τὴν ἀρχαιότατην ἐποχὴν. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μωάμεθ εἶχον ἀναπτύξει μεγάλον πολιτισμὸν καὶ εἶχον ἰδρύσει ἀπέραντον Ἀραβικὸν Κράτος, τὸ ὁποῖον περιελάμβανε τὴν Περσίαν, τὴν Παλαιστίνην, τὴν Αἴγυπτον, τὰ Παράλια τῆς Ἀφρικῆς καὶ τὴν Ἰσπα-

γίαν. Μάλιστα πολλές φορές προσεπάθησαν να κυριεύσουν και την Κωνσταντινούπολιν, την πρωτεύουσαν τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους. Τότε εἶχαν προοδεύσει πολὺ εἰς τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας. Περίφημα εἶναι τὰ *ἀραβουργήματα* εἰς τὰ διάφορα τζαμιά των. Προώδευσαν ἐπίσης εἰς τὴν Ἀστρονομίαν (καὶ τὰ Μαθηματικά. Οἱ ἀριθμοὶ τοὺς ὁποίους χρησιμοποιοῦμεν σήμερον εἶνε ἀραβικοί, ἐνῶ πρὶν οἱ ἀριθμοὶ ἐγράφοντο μὲ τὰ γράμματα τῆς ἀλφαβήτου. Ἀργότερον ὅμως τὸ Ἀραβικὸν Κράτος διελύθη καὶ οἱ Ἀραβες παρήκμασαν καὶ περιορίσθησαν εἰς τὴν Ἀραβικὴν Χερσόνησον ὅπου κατοικοῦν καὶ εἶναι διηρημένοι εἰς πολλὰ κράτη, τὰ ὅποια εἶναι ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀγγλίας. Τὰ σπουδαιότερα ἀπὸ τὰ κράτη αὐτὰ εἶναι τὰ ἑξῆς.

α) Ἡ **Σουδικὴ Ἀραβία**, μὲ πρωτεύουσαν τὴν Μέκκαν (150.000), ἱερὰ πόλις τῶν Μωαμεθανῶν, ὅπου ἐγεννήθη ὁ Μωάμεθ καὶ ὅπου κάθε χρόνον συρρέουν οἱ Μωαμεθανοὶ ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου διὰ νὰ προσκυνήσουν εἰς τὴν Καάβαν, (δηλ. ἓνα κυβοειδὲς οἰκοδόμημα, ὅπου φυλλάσσεται ὁ ἱερὸς λίθος (μετεωρόλιθος) Βορειότερον εἶναι καὶ ἡ *Μεδίνα* ἀπὸ ὅπου τὸ 622 μ. Χ. ὁ Μωάμεθ ἐξέκίνησε διὰ νὰ ἐπιβάλῃ τὴν νέαν θρησκείαν του καὶ ὅπου εὗρίσκειται ὁ τάφος του.

β) Τὸ **Σουλτανᾶτον τῆς Ἰεμένης**, νοτιώτερον μὲ πρωτεύουσαν τὴν Σάνα, (80.000) μὲ ἐπίνειον τὴν *Μόκα*, ἀπ' ὅπου ἐξάγεται ὁ περίφημος καφῆς τῆς Μόκκας. Ἡ Ἰεμένη δέχεται τὰς περισσοτέρας βροχὰς καὶ ἔχει μεγάλην βλάστησιν (σιτηρά, ἐσπεριδοειδῆ, καφῆ) καὶ δι' αὐτὸ λέγεται Εὐδαίμων Ἀραβία.

γ) Τὸ **Ἄντεν** μὲ πρωτεύουσαν τὸ Ἄντεν (25.000). Ἀγγλικὴ κτήσις εἰς τὴν εἴσοδον τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης παρὰ τὸ Βάβ—ἐλ Μανδέβ. Σπουδαιότατος σταθμὸς διὰ τὸν ἀνεφοδιασμὸν τῶν πλοίων τὰ ὅποια διευθύνονται πρὸς τὰς Ἰνδίας.

δ) Τὸ **Ὀμὰν** μὲ πρωτεύουσαν τὴν *Μασκάλην* (30.000).

Ἑρωτήσεις.

Ποία ἢ ἔκτασις τῆς Ἀραβίας; Τὰ ὄρια; Τὸ ἔδαφος; Τὸ κλίμα; Προϊόντα; Ἡ ἱστορία; Ἡ σημερινὴ πολιτικὴ διαίρεσις; Τὰ σπουδαιότερα κράτη τῆς; Αἱ σπουδαιότεραι πόλεις τῆς;

8. — ΤΟ ΙΡΑΝ (ΠΕΡΣΙΑ, ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ, ΒΕΛΟΥΧΙΣΤΑΝ)

Ἐκτασις. τ. χλμ. 3.000.000.

Κάτοικοι. 33.000.000. Κάτοικοι κατὰ τ. χλμ. 8. Πέρσαι, Ἀφγανοί, Βελοῦχοι Μωαμεθανοί.

Θέσις. Τὸ Ἰράν ἐκτείνεται πρὸς Α. τοῦ Ἰράκ ἕως τὰς Ἰνδίας

καί ἀπό τόν Καύκασον καί τήν Κασπίαν ἕως τόν Περσικόν Κόλπον καί τόν Ἰνδικόν Ὁκεανόν.

Ἔδαφος. Τό Ἰράν, ὅπως καί ἡ Ἀραβία, εἶναι ἓνα ἐκτεταμένον καί ἀνώμαλον Ὀροπέδιον μέσου ὕψους 1300 μέτρων, μέ ἐρήμους, στέππας, λίμνας ἀλμυράς καί τέλματα, περιβάλλεται δέ ἀπό πολύ ὕψηλās ὄροσειράς ὕψους 3000 - 7000 μέτρων. Πρὸς Β. τὸ ὄρος **Ἐλμποῦρε**, ΒΑ. **Ἰνδοκοῦχον**, τὸ ὁποῖον συνδέεται μέ τὸ ὄροπέδιον τοῦ **Παμίρ**.

Κλίμα. Αἱ ὄροσειραὶ αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸ Ἰράν ἐμποδίζουν τοὺς ἀνέμους καί τοὺς ὕδρατμούς νά προχωρήσουν εἰς τὸ ἐσωτερικόν τῆς χώρας. Διὰ τοῦτο ἐκεῖ τὸ θέρος τὴν ἡμέραν ἢ θερμότης εἶναι ἀνυπόφορος καί ἡ ἄμμος τῆς ἐρήμου φλέγεται, ἐνῶ τὴν νύκτα κατέρχεται μέχρι τοῦ 0°. Σπανιώτατα οἱ ὕδρατμοὶ φθάνουν εἰς τὸ ἐσωτερικόν καί ὅπου σπανιώτατα βρέχει. Τότε αἱ στέππαι πρασινίζουν δι' ὀλίγον χρόνον ἀπὸ τὸ χόρτον, τὸ ὁποῖον χάνεται εὐθὺς τὸ ἔδαφος ἀπορροφῆσει τὴν ὑγρασίαν. Τότε οἱ νομάδες κτηνοτρόφοι μετακινοῦνται ἀπὸ τὴν μίαν στέππην εἰς τὴν ἄλλην μέ τὰς σκηνάς των, τὰ ἄλογά των, τὰς καμήλους των καί βόσκουν τὰ ποίμνιά των. Αἱ ὄροσειραὶ ὅμως αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸ ὄροπέδιον τοῦ Ἰράν σχηματίζουν εὐφόρους πεδιάδας καί κοιλάδας, αἱ ὁποῖαι ποτίζονται ἀπὸ τὰ ὕδατα μικρῶν ποταμῶν καί τὰ ὁποῖα διοχετεύονται εἰς μεγάλας ἀποστάσεις μέ διώρυγας, αἱ ὁποῖαι ἔχουν κατασκευασθῆ ἀπὸ τὴν ἀρχαιοτάτην ἐποχὴν.

Προϊόντα παράγει κτηνοτροφικά, ποικίλα γεωργικά ὅπως π.χ. βάμβακα, δημητριακά, δασικά, καπνόν, ὄρυκτά προϊόντα (πλουσιώταται πετρελαιοπηγαί).

Πολιτικὴ κατάστασις.—Οἱ κάτοικοι τοῦ Ἰράν οἱ περισσότεροι εἶναι Πέρσαι, Ἀφγάνες καί Βελοῦχοι, οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦν τρία κράτη, τὴν **Περσίαν**, τὸ **Αφγανιστάν** καί τὸ **Βελοχιστάν**.

α) Ἡ **Περσία** κατέχει τὸ δυτικόν μέρος τοῦ Ἰράν.

Ἐκτασις. τ. χλμ. 1.700.000.

Κάτοικοι. 20.000.000. Κάτοικοι κατὰ τ. χλμ. 11.

Ἀνεξάρτητον βασίλειον. Ὁ Βασιλεὺς τῆς καλεῖται Σάχης. Θρησκεία Μωαμεθανικὴ. **Πρωτεύουσα ἢ Τεχεράνη.** (900.000). Ἄλλαι πόλεις **Ἰσπαχάν**, **Ταυρίς**, εἰς τὴν Περσικὴν Ἀρμενίαν. **Κύριον ἐθνικὸν προϊόν τῆς Περσίας εἶναι αἱ πλουσιώταται πετρελαιοπηγαί.**

β) Τὸ **Ἀφγανιστάν.** Κατέχει τὸ ΒΑ τμήμα τοῦ Ἰράν.

Ἐκτασις. τ. χλμ. 700.000.

Κάτοικοι. 12.000.000. Κάτοικοι κατὰ τ. χλμ. 17.

Ἀποτελεῖ ἀνεξάρτητον Βασίλειον μέ πρωτεύουσαν τὴν **Καβοῦλ** (200.000). Οἱ Ἀφγανοὶ εἶναι Μωαμεθανοὶ εἰς τὸ θρήσκευμα,

ρωμαλέοι και άγαπούν την πατρίδα των. Παράγει προϊόντα της εϋκράτου ζώνης. Έπίσης παράγει χαλιά και ύφασματα. Έχει όρυκτόν πλοϋτον, ώς χρυσόν και κοιτάσματα πετρελαίου. Έβιομηχανική όμως έκμετάλλευσις των είναι αδύνατος διότι έχει συγκοινωνίαν πρωτόγονον.

γ) Τό **Βελουχιστάν** κατέχει τό ΝΑ τμήμα του Ίράν.

"**Έκτασις**, τ. χλμ. 500.000.

Κάτοικοι 1.000.000. Κάτοικοι κατά τ. χλμ. 5.

Οί Βελοϋχοι είναι Μωαμεθανοί τό θρήσκευμα. Κάθε περιφέρεια έχει και τόν άρχηγόν της. Όλοι όμως οί άρχηγοί άναγνωρίζουν ώς άνώτερον άρχηγόν τόν Έμίρην του **Κελάτ** (15.000) πρωτεύουσας του

Σχ. 27.—"Αποψις της Τεχεράνης

Βελουχιστάν. Είναι χώρα όρεινή με συγκοινωνίαν καθυστερημένην. Οί κάτοικοί της είναι κτηνοτρόφοι νομάδες. Τό μεγαλύτερον τμήμα του Βελουχιστάν, τό κατέχει ή **Έρημος της Γεδρωσίας** άπ' όπου έπέρασε ό Μ. Άλέξανδρος, όταν έπέστρεφε από την έκστρατείαν του έναντι των Ίνδιών. Τό Βελουχιστάν είναι υπό την έπιρροήν των Άγγλων. **Σήμερον τό Βελουχιστάν είναι ήνωμένον με τό Ίνδικόν κράτος του Πακιστάν.**

Έρωτήσεις:

Ποία ή έκτασις του Ίράν; Τό έδαφος; Τό κλίμα; Τά προϊόντα; Οί κάτοικοι; Τά κράτη; Αί πρωτεύουσαι αυτών;

Άπό τόν κατωτέρω πίνακα των κρατών της Δ. Άσίας νά βρητε, ποιό από τά κράτη αυτά είναι περισσότερον πυκνοκατοικημένον, ποιό κράτος είναι περισσότερο άραιοκατοικημένον, ποιές πρωτεύουσες έχει τό καθένα.

Πίναξ χωρών και κρατών της Δυτικής 'Ασίας

Κράτη - Χώραι	Πολίτευμα	*Εκτασίς εις τ. χλμ.	Κάτοικοι	Κάτοικοι κατά τ. χλμ.	Πρωτεύουσαι
'Ασιατ. Τουρκία	Δημοκρατία	750.000	20.000.000	25	*Αγκυρα 250.000
Κύπρος	*Αγγ. Κτήσεις	9.250	500.000	50	Λευκωσία 40.000
<i>Συρία</i>					
Συρία	Δημοκρατία	155.000	2.700.000	11	Δαμασκός 350.000
Λίβανος	"	40.000	1.900.000	47	Βηρυττός 250.000
<i>Παλαιστίνη</i>					
'Ισραήλ	*Ανεξάρτ. κράτος	70.000	1.500.000	21	Τελ-Αβιβ 200.000
'Ιορδανία	"	200.000	1.500.000	7	'Αμάν 150.000
	3 Σοβ. Δημοκρ. Γεωργία	—	—	—	Τυφλίς 400.000
Καυκασία	'Αρμενία	185.000	10.000.000	52	Βακού 450.000
	'Αρμενία	—	—	—	'Εριβάν 200.000
'Ιράκ η Μεσοπο- μία	Βασιλείον	400.000	4.000.000	10	Βαγδάτη 800.000
'Αραβία	'Αγγ. Προστασία	2.300.000	7.000.000	3	Μέκκα 180.000
<i>'Ιράν</i>					
Περσία	*Ανεξάρτ. κράτος	1.700.000	20.000.000	11	Τεχεράνη 900.000
'Αφγανιστάν	"	700.000	12.000.000	17	Καβούλ 200.000
Βελουχιστάν	"	500.000	1.000.000	2	Κελάτ 15.000

ΝΟΤΙΟΣ ΑΣΙΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ Ν. ΑΣΙΑΣ (έναντι)

1. ΙΝΔΙΑΙ

- α) 'Ινδική *Ένωσις
- β) Πακιστάν 'Ανατ.
" Δυτικ.
- γ) Κεϋλάνη
- δ) Νεπάλ
- ε) Μπουτάν

2. ΙΝΔΟΚΙΝΑ

- α) Βιερμανία
- β) Σιάμ
" η Ταϊλάντ
- γ) 'Ινδοκίνα
" Ανατολική
- δ) Μαλαισία

3. ΙΝΔΟΝΗΣΙΑ

- α) 'Ινδον. Σουμάτρα
" Τάβα
" Βόρνεο
" Κελέβη
" Μολοϋκας
- β) Φιλιππίναι, Φιλιππίναι

***Άσκησις:** Ποια είναι τα κράτη της Νοτίου 'Ασίας.

Σχεδιάσατε τον έναντι πολιτικόν χάρτην της Νοτίου 'Ασίας.

1.—ΑΙ ΙΝΔΙΑΙ

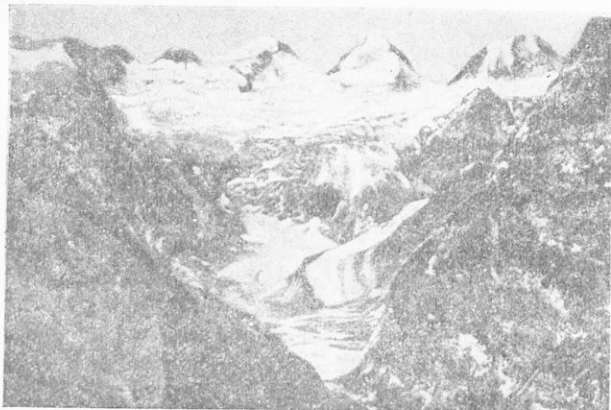
Ἔκτασις. τ. χλμ. 666.000.000.

Κάτοικοι. 413.500.000. Κάτοικοι κατὰ τ. χλμ. 100.

Θέσις. Αἱ **Ἰνδίαι** ἐκτείνονται ἀνατολικῶς τοῦ Ἰράν ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ μέχρι τῶν ποταμῶν Γάγγη καὶ Βραχμαπούτρα καὶ ἀπὸ τὰ Ἰμαλάια ὄρη ἕως τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν.

Ὅρια. Πρὸς Α. συνορεύει μετὰ τὸ Θιβέτ, πρὸς Ν. βρέχεται μετὰ τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν, πρὸς Δ. συνορεύει μετὰ τὸ Ἰράν καὶ πρὸς Α. μετὰ τὴν Χερσόνησον τῆς Ἰνδοκίνας.

Ἔδαφος. Πρὸς Ν. ἐκτείνεται τὸ ὀροπέδιον τοῦ **Δεκάν** μετὰ ὑψηλὰ ὄρη **Γαταία**, πρὸς Δ., καὶ πρὸς Ν. τὴν ὄρεινὴν νῆσον Κεϋλά-

Σχ. 29.—Τὸ ὄρος Ἰμαλάια

νην. Πρὸς Β. τοῦ Δεκάν ἐκτείνονται δύο μεγάλοι κοιλάδες. Δυτικῶς ἡ κοιλάς τοῦ Ἰνδοῦ καὶ Ἀνατολικῶς ἡ κοιλάς τοῦ Γάγγη. Βορειότερον ἐκτείνεται ἡ ὑψηλὴ ὄροσειρά τὰ **Ἰμαλάια** μετὰ τὴν ὑψηλοτέραν κορυφὴν του τὸ **Ἔβερεσι** 8.888 μ.

Κλίμα. Τὸν μὲν χειμῶνα αἱ Ἰνδίαι ἔχουν κλίμα ἡπειρωτικόν, δηλαδὴ ξηρὸν διότι ἀπὸ τὰς ἀρχὰς Νοεμβρίου ἕως τέλη Ἀπριλίου πνέουν εἰς τὰς Ἰνδίας βόρειοι ξηροὶ ἄνεμοι οἱ ὅποιοι λέγονται χειμερινοὶ Μουσσῶνες. Τὸ θέρος ὁμοίως αἱ Ἰνδίαι ἔχουν κλίμα πολὺ θερμὸν καὶ πολὺ ὑγρὸν (Ὠκεάνειον) διότι καθ' ὄλον τὸ θέρος δηλαδὴ ἀπὸ τὸν Μάϊον ἕως τὸν Ὀκτώβριον πνέουν νότιοι ἄνεμοι, οἱ θερινοὶ Μουσσῶνες, οἱ ὅποιοι συσσωρεύουν εἰς τὰς Ἰνδίας ὑδρατμούς καὶ διαρκῶς ἐκεῖ βρέχει ἰδίως πρὸς τὰ Ἰμαλάια ἀπ' ὅπου πηγάζουν

Οἱ μεγάλοι ποταμοὶ δὲ Ἰνδός, ὁ Γάγγης καὶ ὁ Βραχμαπούτρας οἱ ὁποῖοι κατέρχονται πρὸς τὰς κοιλάδας, ὅπου μὲ τὰς προσχώσεις των σχηματίζουν εὐφόρους πεδιάδας.

Βλάστησις. Παρθένα δάση (Ζοῦγγλες) ἀρχίζουν ἀπὸ τοὺς πρόποδες τῶν Ἰμαλατῶν καὶ καταλήγουν βαθύτατα εἰς τὰς πεδιάδας. Εἰς τὰ δάση αὐτὰ ζοῦν διάφορα ζῶα τῶν θερμῶν χωρῶν. Πίθηκοι διαφόρων εἰδῶν, ἐλέφαντες, ρινόκεροι, πάνθηρες καὶ τίγρεις. Ὅσον ὅμως προχωροῦμεν πρὸς Νότον εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Ἰνδοῦ συναντῶμεν ἐκτεταμένας εὐφόρους πεδιάδας μὲ διάφορα εἶδη καλλιεργειῶν σιτηρῶν καὶ ἀραβοσίτου. Ἐπίσης καὶ μεγάλας πόλεις ὅπως π.χ. τὴν **Λαχώρη** (700.000), τὸ **Καράσι** (400.000) εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἰνδοῦ. Εἰς τὸ βόρειον μέρος τοῦ Ἰνδοῦ ἐκτείνεται ἡ πεδιάς τοῦ **Κασιμίρ**. Ἐκεῖ οἱ κάτοικοι ὑφαίνουν μὲ τὰ λεπτά ὡς μέταξα μαλλιά τῶν αἰγῶν τῶν τὰ περίφημα σάλια τοῦ Κασιμίρ.

Ἐπίσης νοτιώτερον πρὸς τὴν κοιλάδα τοῦ Γάγγη καὶ τοῦ Βραχμαπούτρα συναντῶμεν ἐκτεταμένας καὶ εὐφόρους πεδιάδας. Ἐδῶ ἐπικρατεῖ ὑπερβολικὴ θερμότης καὶ ὑγρασία καὶ δι' αὐτὸ ἡ βλάστησις ὀργιάζει. Τὸ ρύζι καλλιεργεῖται 4 φορές τὸ ἔτος. Δημητριακὰ παράγονται ἄφθονα. Ἐπίσης καλλιεργεῖται εἰς μεγάλας ἐκτάσεις τὸ ζαχαροκάλαμον, ὁ βάμβαξ, τὸ τέιον καὶ ἄλλα φυτὰ τῶν θερμῶν χωρῶν. Ἄν ὅμως οἱ θερινοὶ Μουσσῶνες συμβῆ νὰ σταματήσουν τότε κάθε βλάστησις ξηραίνεται καὶ ἐκεῖ ἐπικρατεῖ σιτοδεία, καὶ ἡ πείνα θερίζει τοὺς κατοίκους.

Νοτιώτερα ὁ Γάγγης ἐνώνεται μὲ τὸν ποταμὸν Βραχμαπούτραν καὶ σχηματίζουν ἕως τὰς ἐκβολὰς των ἓνα μεγάλο Δέλτα, τὴν **Βεγγάλην**, ἡ ὁποία ἔχει ἕκτασιν περίπου τὸ 1/2 τῆς Ἑλλάδος καὶ εἶναι εὐφορωτάτη. Καὶ ἐκεῖ καλλιεργοῦν ρύζι, λινάρι καὶ ἄλλα φυτὰ τῶν θερμῶν χωρῶν.

Ἡ χώρα ὅμως αὕτη εἶναι ἐλώδης καὶ ἀνθυγιεινὴ. Δι' αὐτὸ διάφοροι ἀσθένειαι θερίζουν τοὺς κατοίκους. Ἐδῶ εὐρίσκεται ἡ μεγάλη καὶ ἐμπορικὴ πόλις τῶν Ἰνδιῶν, ἡ **Καλκούτα** (2.500.000), ὅπου εἶναι ἐγκατεστημένοι πολλοὶ εὐρωπαῖοι ἔμποροι.

Εἰς τὸ ἀνώμαλον ὄροπέδιον τοῦ Δεκάν, τὰ δυτικὰ Γαταῖα ἐμποδίζουν τοὺς ὕδατους νὰ φθάσουν εἰς τὸ ἐσωτερικόν, διὰ τοῦτο ὅσον προχωροῦμεν πρὸς τὸ ἐσωτερικόν, συναντῶμεν ἐκτεταμένας στέππας καὶ μόνον εἰς τὰς κοιλάδας καλλιεργείας βάμβακος, ὁ ὁποῖος ἐξάγεται ἀπὸ τὸν ἐμπορικὸν λιμένα τῆς **Βομβάης**. Εἰς τὸ κέντρον τοῦ Δεκάν συναντῶμεν τὴν πόλιν **Χαϊντεραμπάντ** (1.150.000) εἰς τὴν ὁποίαν κατοικοῦν περισσότεροι Μωαμεθανοὶ καὶ τὴν **Μανδράς** (1.500.000) εἰς τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν τοῦ Δεκάν.

Κάτοικοι καὶ Πολιτικὴ κατάστασις.— **Οἱ κάτοικοι** πρὸς Β. καὶ ΒΑ. εἶναι Ἰνδοὶ καὶ ἀνήκουν εἰς τὴν λευκὴν φυλὴν, εἰς τὴν

ὅποιαν ἀνήκουν καὶ οἱ Πέρσαι καὶ ὄλοι σχεδὸν οἱ Εὐρωπαῖοι. Μάλιστα πολλαὶ λέξεις τῆς Ἑλληνικῆς καὶ τῶν Εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν ἔχουν τὴν ἴδιαν ρίζαν τὴν ὅποιαν ἔχουν καὶ πολλαὶ λέξεις τῆς ἀρχαίας Ἰνδικῆς γλώσσης. Πρὸς Ν., εἰς τὴν χερσόνησον τοῦ Δεκάν καὶ τὴν Κεϋλάνην κατοικοῦν διάφοροι ἰθαγενεῖς μαύρης φυλῆς καὶ λέγονται **Δραβίδοι**.

Σήμερον οἱ Ἰνδοὶ ὁμιλοῦν 222 γλώσσας καὶ ἔχουν διάφορα θρησκευόμενα. Εἶναι δηλαδὴ **Βραχμανισταί**, **Βουδδισταί**, **Μωαμεθανοί**, **Χριστιανοὶ** καὶ **Πυρολάτραι** καὶ ἀλληλομισοῦνται.

Οἱ **Βραχμανισταί** πιστεύουν ὅτι ὁ θεὸς ἔχει χωρίσει τοὺς ἀνθρώπους εἰς τάξεις (καστα),

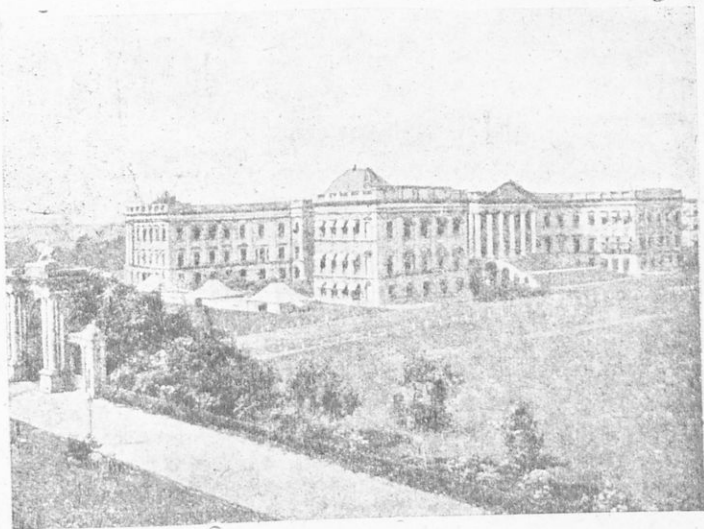

Σχ. 30.— Ὁ Βουδδας

δηλαδὴ εἰς γεωργούς, τεχνίτας, ἐμπόρους, ἱερεῖς κλπ. καὶ δὲν ἐπιτρέπεται εἰς κανένα ἄνθρωπον κατωτέρας τάξεως ν' ἀνήκη εἰς ἀνωτέραν τάξιν καὶ τὸ ἀντίθετον. Ἀνωτέρα τάξις εἶναι ἡ τάξις τῶν πλουσίων, οἱ ὅποιοι λέγονται **Μαχαγαγιάδες**, κατωτέρα τάξις εἶναι ἡ τάξις τῶν πτωχῶν, οἱ ὅποιοι λέγονται **παρίαί**. Πιστεύουν ἐπίσης εἰς τὴν μετεμψύχωσιν, ὅτι δηλαδὴ ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ὅταν ἀποθνήσκῃ εἰσέρχεται εἰς ἕνα ὅποιον-δήποτε ζῶον τὸ ὅποιον γεννᾶται ἐκείνην τὴν στιγμήν. Δι' αὐτὸ ἀποφεύγουν νὰ βλάψουν τὰ ζῶα καὶ τρώγουν μόνον φυτὰ καὶ καρποὺς ὀπωροφόρων δένδρων

Οἱ **Βουδδισταί** πιστεύουν ὅτι οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἴσοι καὶ ὅτι πρέπει νὰ ζοῦν μὲ ἀγάπην· καταδιώκονται ὅμως ἀπὸ τοὺς Βραχμάνας καὶ τοὺς ἱερεῖς τῶν. Δι' αὐτὸ οἱ Βουδδισταί ἔχουν περιορισθῆ εἰς τὴν νῆσον Κεϋλάνην. Ἀρχαιότατα οἱ Ἰνδοὶ εἶχον ἀναπτύξει μεγάλον πολιτισμόν. Ἐκεῖ εἶχον ζῆσει μεγάλοι φιλόσοφοι καὶ καλλιτέχναι, τὰ δὲ ἔργα τῶν σώζονται καὶ μέχρι σήμερον καὶ μελετῶνται, ὅπως καὶ τὰ ἔργα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων σοφῶν. Ἀργότερον ὅμως οἱ Ἰνδοὶ παρήκμασαν καὶ κατεκτήθησαν ἀπὸ τοὺς Μογγόλους, οἱ

όποιοι εξεμεταλλεύοντο τὸν πλοῦτον τῶν Ἰνδιῶν. Ἐπίσης καὶ οἱ Ἀραβες οἱ ὅποιοι ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων μὲ καταβάνια μετέφερον τὰ προϊόντα τῶν Ἰνδιῶν εἰς τοὺς λιμένας τῆς Μεσογείου ἀπ' ὅπου μὲ Ἑνετικά πλοῖα μετεκομίζοντο εἰς ὄλους τοὺς λιμένας τοῦ κόσμου, ἕως ὅτου ἀνεκαλύφθησαν νέοι δρόμοι πρὸς τὰς Ἰνδίας διὰ θαλάσσης. Τότε καὶ αἱ Ἰνδαὶ ἔγιναν κτῆσις Ἀγγλικῆ μετ' Ἀγγλον Ἀντιβασιλεία. Τὸ 1947 ὅμως οἱ Ἀγγλοι ἀπεχώρησαν καὶ ἀπὸ τότε εἰς τὰς Ἰνδίας ἰδρύθησαν διάφορα ἀνεξάρτητα κράτη, τὰ περισσό-

Σχ. 31.—Ἀποψὺς τῆς Καλκούτας

τερα ἀπὸ τὰ ὅποια ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι μέλη τῆς Βρεταννικῆς Κοινοπολιτείας. Τὰ κράτη ταῦτα εἶναι τὰ ἑξῆς.

α) **Ἰνδία** ἢ **Ἰνδικὴ Ἑνωσις** (**Ἰνδοστάν, Βραχμανιστάν** καὶ **Βουδδιστάν**). Μέλος τῆς Βρετ. Κοινοπολιτείας.

Ἐκτασις, τ. χλμ. 3 300.000.

Κάτοικοι, 360 000.000. Κάτοικοι κατὰ τ. χλμ. 100.

Πρωτεύουσα τὸ **Δελχί** (900.000). Μεσόγειος πόλις. Ἄλλαι πόλεις. **Καλκούτα** (2.600.000) εἰς τὸ Δέλτα τοῦ Γάγγη. Ἀπέχει 120 χιλιομέτρα ἀπὸ τὴν θάλασσαν. Μεγάλῃ ἐμπορικῇ καὶ βιομηχανικῇ πόλις. **Μανδράς** (1.500.000) εἰς τὰ ἀνατολικά παράλια τοῦ Δεκάν, τρίτη ἐμπορικῇ πόλις τῶν Ἰνδιῶν. **Βομβάη** (3.000.000) εἰς τὴν Δ. παραλίαν τοῦ Δεκάν. Ἐμπορικῇ πόλις, πλησιέστερος λιμὴν πρὸς τὴν Εὐρώπην.

Εἰς τὰ περὶχωρα τῆς Βομβάης κατοικοῦν οἱ Πέρσαι πυρολάτραι περσικῆς καταγωγῆς. Τοὺς νεκροὺς των τοὺς τοποθετοῦν εἰς πύργους σιωπῆς, ὅπου οὔτοι κατατρώγονται ἀπὸ τὰ σαρκοφάγα πτηνά· **Μπεναρῆς** (350.000). Εἶναι ἱερὰ πόλις τῶν Ἰνδιῶν, πλησίον τοῦ ποταμοῦ Γάγγη, τὸν ὅποιον θεωροῦν ἱερὸν ποταμὸν. Εἰς αὐτὸν χιλιάδες Ἰνδοὶ ἔρχονται διὰ νὰ λουσθοῦν εἰς τὰ ἅγια ὕδατά του καὶ νὰ καθαρισθοῦν ἀπὸ τὰ ἁμαρτήματά των.

β) **Τὸ Πακιστάν** (Δυτικὸν Πακιστάν πρὸς τὸν ποταμὸν Ἰνδὸν καὶ Ἀνατολικὸν Πακιστάν πρὸς τὸν ποταμὸν Γάγγην). Μωαμεθανικὸν κράτος, μέλος τῆς Βρεταννικῆς Κοινοπολιτείας.

"Ἐκτασις, τ. χλμ. 900 000.

Κάτοικοι 80.000.000. Κάτοικοι κατὰ τ. χλμ. 89.

Πρωτεύουσα τὸ **Καράτσι** (1.200 000) εἰς τὸ Δυτικὸν Πακιστάν. Παραλιακὴ πόλις. Ἄλλαι πόλεις. **Δαχῶρη** (900 000) ὀνομαστὴ διὰ τὰ θαυμάσια χρυσᾶ καὶ ἀσημένια κοσμήματα, τὰ περίφημα **λαχούρια**, δηλαδὴ τὰ λεπτοῦφαντα σάλια ἀπὸ λεπτότατον μαλλὶ τῶν αἰγῶν τοῦ Θιβέτ.

γ) **Κεϋλάνη**. **"Ἐκτασις**, τ. χλμ. 66.000.

Κάτοικοι 7.000.000. Κάτοικοι κατὰ τ. χλμ. 105.

Ἄνεξάρτητον Κράτος. Ἐφαιστειογενὲς νῆσος καὶ εὐφορωτάτη. Παράγει κανέλλα, βανίλλια, ρύζι, μπανάνες τσάι, καουτσούκ, καφῆ καὶ ἄλλα. Εἰς τὰς βορειοδυτικὰς ἀκτὰς τῆς ἀλιεύονται ὄστρακα ἀπὸ τὰ ὅποια ἐξάγονται τὰ μαργαριτάρια.

Πρωτεύουσα τὸ **Κολόμπο** (400.000). Παράλιος ἐμπορικὴ πόλις καὶ σταθμὸς ἀνεφοδιασμοῦ τῶν πλοίων.

δ) **Νεπίλ**. **"Ἐκτασις** τ. χλμ. 140.000

Κάτοικοι 6.000.000. Κάτοικοι κατὰ τ. χλμ. 42.

Πρωτεύουσα **Κατμανιού** (10 000) πλησίον τοῦ Θιβέτ. Ἄνεξάρτητον Κράτος.

ε) **Μουτάν**. Βασίλειον.

"Ἐκτασις τ. χλμ. 50.000.

Κάτοικοι 500.000. Κάτοικοι κατὰ τ. χλμ. 12.

Πρωτεύουσα. **Πουνάνα** (10.000) πρὸς βορρᾶν τοῦ Ἀνατολικοῦ Πακιστάν. Ἄνεξάρτητον Κράτος.

2.—ΙΝΔΟΚΙΝΑ

"Ἐκτασις τ. χλμ. 2 050 000.

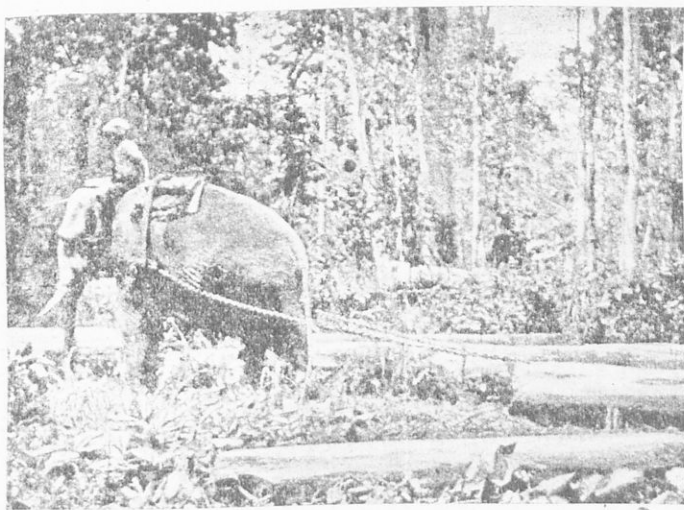
Κάτοικοι 77 500 000. Κάτοικοι κατὰ τ. χλμ. 45.

Θέσις. Ἡ Ἰνδοκίνα εἶναι μεγάλην χερσόνησος, ἣ ὅποια ἐκτείνεται πρὸς Α. τῶν Ἰνδιῶν.

Ὅρια. Πρὸς Β. συνορεύει μετὰ τὴν Κίναν, πρὸς Δ. πρὸς Ν. καὶ

πρός Α. βρέχεται με τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν, τὸν Πορθμὸν τῆς Μαλάκας καὶ τὴν Σινικὴν θάλασσαν, ἡ ὁποία καθόσον προχωρεῖ πρὸς τὴν Χερσόνησον τῆς Ἰνδοκίνας σχηματίζει τὸν *κόλπον τοῦ Σιάμ* καὶ τὸν *κόλπον τοῦ Τογγίνου*, ὁ ὁποῖος φράσσεται ἀπὸ τὴν νῆσον *Χαϊνάν*, τὴν *Χερσόνησον τοῦ Ἀνάμ* μεταξύ τοῦ Κόλπου τοῦ Σιάμ καὶ τοῦ Ἀνάμ. Νοτιώτερον σχηματίζεται ἡ Χερσόνησος τῆς Μαλάκας, ἡ ὁποία χωρίζει τὴν Σινικὴν θάλασσαν ἀπὸ τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν.

Ἔδαφος. Ἡ Β. Ἰνδοκίνα εἶναι ὄρεινῆ. Μεγάλαι ὄροσειραὶ ἀπὸ τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν διευθύνονται πρὸς Ν. σκεπασμέναι ἀπὸ παρ-

Σχ. 32.—Χρησιμοποίησις τοῦ ἐλέφαντος διὰ τὴν μεταφορὰν ξυλείας.

θένα δάση καὶ φυτὰ θερμῶν χωρῶν. Μία μεγάλη ἀπὸ αὐτὰς τὰς ὄροσειράς φθάνει ἕως τὴν Μαλαϊκὴν Χερσόνησον. Εἰς τὰς κοιλάδας αἱ ὁποῖαι σχηματίζονται μεταξύ τῶν ὄροσειρῶν κατέρχονται μεγάλοι ποταμοὶ (*Ἰραβάδης, Σαλουέν, Μέναμ, Μεκόγκ*), οἱ ὁποῖοι μετὰς προσχώσεις των σχηματίζουν ἐκτεταμένας πεδιάδας, ὅπου καλλιεργοῦνται ἀπέραντοι ἐκτάσεις μερῶν, ζαχαροκάλαμον καὶ σιτηρὰ.

Κλίμα. Καὶ ἐδῶ ἐπικρατοῦν οἱ Μουσσῶνες καὶ τὸ κλίμα ὅπως καὶ ἡ βλάστησις εἶναι περίπου ὅμοιον μετὰ τὸ κλίμα τῶν Ἰνδιῶν. Παρθένα δάση καὶ ἐδῶ ἐκτείνονται μετὰ δένδρα καὶ φυτὰ τῶν θερμῶν χωρῶν, ὅπου ζοῦν διάφορα ζῶα τῶν θερμῶν χωρῶν, ἐλέφαντες, κροκόδειλοι κλπ.

Κάτοικοι. Πρὸς Δ. κατοικοῦν Ἰνδοὶ Βραχμανισταί, πρὸς Α. δὲ

Κινέζοι Βουδδισταί. Δι' αὐτό καί ἡ χώρα αὐτὴ λέγεται Ἰνδοκίνα καὶ διαιρεῖται πολιτικῶς εἰς 4 κράτη, τὰ ὅποια εἶναι τὰ ἑξῆς.

α) **Ἡ Βερμανία**, πρὸς Δ. Ἀνεξάρτητον κράτος. Ἐκτασις τ. χλμ. 687.000 μὲ 18.000.000 κατοίκους (24 κατὰ τ. χλμ.) καὶ μὲ πρωτεύουσαν τὴν *Ρανγκόν* (500.000). Παράλιος καὶ ἐμπορικὴ πόλις. Πρῶτος λιμὴν ἐξαγωγῆς ρυζιοῦ.

β) **Τὸ Σιάμ ἢ Ταϊλάντ**. Εἰς τὸ μέσον τῆς Χερσονήσου. Ἀνεξάρτητον Βασίλειον. Ἐκτασις τ. χλμ. 500.000. Κάτοικοι 20.000.000 (40 κατὰ τ. χλμ.) μὲ πρωτεύουσαν τὸ *Βανγκόκ* (900.000). Ὡραιοτάτη παράλιος πόλις πλησίον τοῦ Ποταμοῦ *Μέναμ*.

γ) **Ἰνδοκίνα ἀνατολική**. Ἐκτασις τ. χλμ. 730.000. Κάτοικοι 25.000.000 (34 κατὰ τ. χλμ.). Περιλαμβάνει τρία ἀνεξάρτητα κράτη ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Γαλλίας. *Τὸ Βιετνάμ*, *τὸ Λάος* καὶ *τὴν Κομπόδην*. Ἀπὸ διετίας οἱ κάτοικοι τοῦ Βιετνάμ εὕρισκοντο εἰς ἐμφύλιον πόλεμον. Οἱ Βόρειοι (κομμουνισταί) καὶ οἱ Νότιοι (Ἐθνικισταί) βοηθούμενοι ἀπὸ τοὺς Γάλλους. Σήμερον μεταξὺ Βορείων καὶ Νοτίων ὑφίσταται ἀνακαυχῆ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν διεθνοῦς ἐπιτροπῆς. Μεγάλαι πόλεις *Χανόϊ* (150.000), πλησίον τοῦ Κόλπου τοῦ Τογγίνου καὶ *Σαϊγκόν* (500.000) παράλιος πόλις εἰς τὴν Χερσονήσον τοῦ Ἀνάμ.

δ) **Μαλαισία**. Βρεταννικὴ κτῆσις. Ἐκτασις τ. χλμ. 135.000. Κάτοικοι 6.500.000 (48 κατὰ τ. χλμ.). Πρωτεύουσα ἡ *Σιγγαπούρη*, (800.000), κτισμένη εἰς μικρὰν καὶ ὄχυρωμένην νῆσον Μεγάλος Βρεταννικὸς Ναύσταθμος καὶ ἐδῶ ἀνεφοδιάζονται τὰ πλοῖα τὰ ὅποια διασχίζουν τοὺς ὠκεανούς.

3 — Ἰ Ν Δ Ο Ν Η Σ Ι Α

Ἐκτασις τ. χλμ. 1.800.000.

Κάτοικοι 100.000.000. Κάτοικοι κατὰ τ. χλμ. 60.

Θέσις. Ἡ Ἰνδονησία εἶναι αἱ πολυάριθμοι μικραὶ καὶ μεγάλα νῆσοι, αἱ ὅποια εὕρισκονται ΝΔ τῆς Ἰνδοκίνας μεταξὺ τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Αὐστραλίας. Αἱ σπουδαιότεραι εἶναι ἡ *Σουμάτρα*, ἡ *Βόρνεο*, ἡ *Ίάβα*, ἡ *Κελέβη*, αἱ *Μαλοῦκαι*, αἱ *Φιλιππῖναι* καὶ αἱ *Σουνδαῖαι*.

Ἐδαφος καὶ κλίμα. Ἡ Ἰνδονησία εἶναι ἠφαιστειογενὴς μὲ ἐνεργὰ ἠφαιστεια καὶ συνεχεῖς σεισμούς. Εὕρσκεται εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην καὶ δι' αὐτὸ ἡ θερμότης εἶνε ἀνυπόφορος, οἱ δὲ ἄνεμοι συνεχῶς συσσωρεύουν εἰς τὰς νήσους αὐτὰς τοὺς ὑδρατμοὺς τοῦ Ἰνδικοῦ καὶ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ δι' αὐτὸ συνεχῶς βρέχει.

Βλάστησις καὶ ζῶα. Τὸ ἔδαφος ἐπειδὴ εἶναι ἠφαιστειογενὲς εἶναι γονιμώτατον. Ἐπίσης ἐπειδὴ διαρκῶς ποτίζεται ἀπὸ βροχὰς παρουσιάζει πλουσιωτάτην βλάστησιν ἀπὸ φυτὰ καὶ δένδρα τῶν θερμῶν

χωρών. Παρθένα δάση σχηματίζονται εις τὰ ὅποια ζοῦν ἐξωτικά πτηνὰ τῶν θερμῶν χωρῶν.

Προϊόντα. Ἀπὸ τὰ δάση παράγεται ἄφθονος γουταπέρκα καὶ καουτσούκ, καμφορά, μοσχοκάρυον, κανέλλα, γαρούφαλλα, καρποὶ ἄρτοδέντρων μὲ τοὺς ὁποίους παρασκευάζουν οἱ κάτοικοι τῆς Ἰνδονησίας ἄρτον. Καλλιιεργεῖται ἐπίσης τὸ ρύζι, τὸ ζαχαροκάλαμον, ὁ καπνός, ὁ καφφές, τὸ τσάι, ἡ κινίνη. Τὸ ὑπέδαφος εἶνε πλούσιον εἰς γαϊάνθρακας πετρέλαιον, χρυσόν, κασσίτερον, σίδηρον, ἄργυρον.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ἰνδονησίας ἀνήκουν εἰς τὴν κιτρίνην Μαλαϊκὴν φυλὴν. Εἰς τὸ ἐσωτερικόν μερικῶν νήσων τῆς Ἰνδονησίας ὑπάρχουν ἀκόμη ἡμίγριοι κάτοικοι καὶ ἀνθρωποφάγοι.

Ἡ Ἰνδονησία ἦτο κτῆσις Ὀλλανδικῆ ἐκτός ἀπὸ τὸ Βόρειον μέρος τῆς Βόρνεο τὸ ὅποιον ἦτο κτῆσις Ἀγγλικῆ καὶ τὰς νήσους Φιλιππίνας, αἱ ὅποιαι ἦσαν κτῆσις τῆς Ἀμερικῆς. Τὸ ἔτος ὅμως 1949 ἡ Ὀλλανδικὴ Ἰνδονησία ἐπανεστάτησε καὶ ἤδη ἀποτελεῖ ἀνεξάρτητον κράτος (80.000.000 κάτοικοι) μὲ πρωτεύουσαν τὴν **Βαταβίαν**, (650.000) ἡ ὅποια εὐρίσκεται εἰς τὴν νήσον Ἰάβαν.

Τὸ Β. μέρος τῆς Βόρνεο παραμένει κτῆσις Ἀγγλικῆ, καθὼς καὶ ἡ ἀπέναντι Μαλαϊκὴ Χερσόνησος μὲ τὴν νήσον, ἡ ὅποια εὐρίσκεται πλησίον αὐτῆς.

Αἱ Φιλιππῖναι 20.000.000 (7083 νῆσοι μεγαλύτερα ἀπὸ τὰς ὅποια εἶναι ἡ **Δουζὸν** καὶ ἡ Μαντινάου) μὲ πρωτεύουσαν τὴν **Μανίλλαν** (1.100.000). Αἱ Φιλιππῖναι εἶχον ἀνακαλυφθῆ ἀπὸ τοὺς Ἰσπανοὺς τὸ 1521 μ.Χ. Μετὰ τὸν Ἀμερικανοῖσπανικὸν πόλεμον ἔγιναν κτῆσις τῆς Ἀμερικῆς. Μετὰ τὸν πρῶτον Παγκόσμιον Πόλεμον ἡ Ἀμερικὴ ἀπεχώρησεν καὶ αἱ Φιλιππῖναι ἔγιναν ἀνεξάρτητον κράτος.

Οὕτω εἰς τὴν Ἰνδονησίαν ἐδημιουργήθησαν δύο ἀνεξάρτητα κράτη:

α) **Ἡ Ἰνδοκίνα** μὲ πρωτεύουσαν τὴν **Βαταβίαν** (650.000).

β) **Αἱ Φιλιππῖναι** μὲ πρωτεύουσαν τὴν **Μανίλλαν** (1.100.000).

Ἑρωτήσεις.

Πότε ἀπεχώρησαν οἱ Ἄγγλοι ἀπὸ τὰς Ἰνδίας; Ἀπὸ τότε ποῖα ἀνεξάρτητα κράτη ιδρύθησαν καὶ τώρα εἶναι μέλη τῆς Βρετ. Κοινοπολιτείας; Συμβουλευθῆτε τὸν κατωτέρω πίνακα καὶ βρῆτε ποῖον πληθυσμὸν ἔχει τὸ καθένα ἀπὸ τὰ κράτη τῶν Ἰνδιῶν καὶ τῆς Ἰνδονησίας. Ποῖαν Πρωτεύουσαν, ποῖον πολίτευμα, ποῖαν ἔκτασιν, ποῖαν πυκνότητα κατὰ τ. χιλμ.

Δι' ἀνακοινώσεις. Πληροφορίαι καὶ εἰζόνες.

Πίναξ κρατών και χωρών της Νοτίου 'Ασίας

Κράτη—Χώροι	Πολίτευμα	*Εκτασες εις τ. χλμ.	Κάτοικοι	Κάτοι- κοι κατά τ.χλμ.	Πρωτεύουσai
<i>'Ινδίαi</i>					
'Ινδίαi 'Ινδική 'Ενωσις	Μέλος Βρεταν. Κοινοπολ.	3.300.000	360.000.000	100	Δελχί 900.000
Πακιστάν	»	900.000	80.000.000	89	Καράτσι 1.200.000
Κεϋλάνη	'Ανεξάρτ. κράτ.	66.000	7.000.000	105	Κολόμπο 400.000
Νεπάλ	» Βασίλ.	140.000	6.000.000	42	Κατμαντου 10.000
Μπουτάν	Βασίλειον	50.000	500.000	10	Πουνάχα 10.000
<i>'Ινδοκίνα</i>					
Βιρμανία	'Ανεξάρτ. κράτ.	687.000	17.000.000	24	Ρανγκούν 500.000
Σιάμ ή Ταϊλάντ	Βασίλειον	500.000	20.000.000	40	Βαγκόκ 900.000
'Ανατολική 'Ιν- δοκίνα	Γαλ. προστασία	730.000	25.000.000	34	Χανού 150.000
Μαλαισία	Βρετ. κτήσεις	135.000	6.500.000	48	Σιγγαπούρη 800.000
<i>'Ινδονησία</i>					
'Ινδονησία	'Ανεξάρτ. κράτ.	1.500.000	80.000.000	50	Βαταβία 650.000
Φιλιππίνοι	» Δημοκρ.	290.000	19.500.000	97	Μανίλα 1.100.000

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΣΙΑ

Ἡ Ἀνατολική καὶ Κεντρικὴ Ἀσία ἐκτείνεται πρὸς βορρᾶν τῶν Ἰνδιῶν καὶ τῆς Ἰνδοκίνας καὶ ἡ μὲν Ἀνατολικὴ Ἀσία περιλαμβάνει τὰς νήσους τῆς *Ἰαπωνίας*, τὴν χερσόνησον τῆς *Κορέας* καὶ τὴν Ἀνατολικὴν *Κίνα* μὲ τὴν περιοχὴν τῆς *Μαντζουρίας* καὶ τὴν νῆσον *Φορμόζαν*, ἡ δὲ *Κεντρικὴ Ἀσία* περιλαμβάνει τὴν Δυτικὴν *Κίνα* μὲ τὰς περιοχὰς *Μογγολίαν*, *Τουρκεστάν* καὶ *Θιβέτ*.

ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΑΣΙΑΣ

1. ΙΑΠΩΝΙΑ
2. ΚΟΡΕΑ
3. ΚΙΝΑ ἢ ΣΙΝΙΚΟΝ ΚΡΑΤΟΣ
 - α) Κυρίως Κίνα
 - β) Μαντζουρία
 - γ) Φορμόζα
 - δ) Μογγολία
 - ε) Τουρκεστάν
 - ς) Θιβέτ

Ἀσκήσεις: Ποῖα εἶναι τὰ κράτη τῆς Ἀνατολικῆς καὶ Κεντρικῆς Ἀσίας;
Σχεδιάσατε τὸν ἔναντι πολιτικὸν χάρτην τῆς Ἀνατολ. καὶ Κεντρικῆς Ἀσίας.

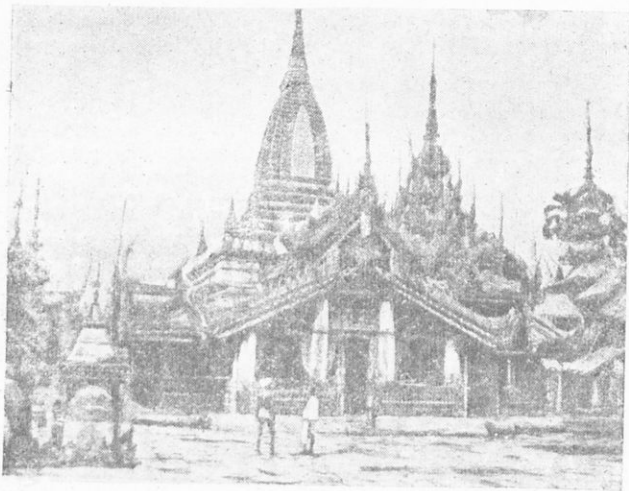
1.—Η ΙΑΠΩΝΙΑ

Έκτασις. τ. χλμ. 383.000.

Κάτοικοι. 83.000.000. Κατά τ. χλμ. 216.

Θέσις. Ἡ Ἰαπωνία (Νιππών ἢ χώρα τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου) ἀποτελεῖται ἀπὸ μίαν σειρὰν νήσων (4000 περίπου) αἱ ὁποῖαι ἀρχίζουσι ἀπέναντι ἀπὸ τὴν χερσόνησον τῆς Κορέας, ἐκτείνονται μέσα εἰς τὸν Εἰρηνικὸν καὶ φθάνουσι πρὸς Β. μέχρι τῆς νήσου Σαχαλίνης. Αἱ σπουδαιότεραι ἀπὸ τὰς νήσους αὐτὰς εἶναι ἡ Ἰεσῶ, ἡ Νιππών, ἡ Σικόν καὶ ἡ Κίου-Σού.

Ἔδαφος. Ἡ Ἰαπωνία εἶναι ὄρειναι νῆσοι καὶ ἠφαιστειογενεῖς

Σχ. 34.—Παγόδα

μὲ συνεχεῖς σεισμούς. Τὸ ὑψηλότερον ἠφαιστειον εἶναι τὸ Φουτζι-γιάμα (3750 μ.), εἶναι τὸ ἱερὸν ὄρος τῶν Ἰαπώνων.

Κλίμα. Τὸ θερμὸν θαλάσσιον ρεῦμα Κοῦρο-Σίβο βρέχει τὰς ἀκτὰς τῆς Ἰαπωνίας καὶ μετριάζει τὸ ψῦχος τοῦ χειμῶνος. Οἱ θερινοὶ ἐπίσης Μουσσῶνες συσσωρεύουσι εἰς τὰς νήσους τῆς Ἰαπωνίας τοὺς ὕδατμοὺς τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ καθιστοῦν τὸ κλίμα τῆς εὐκρατον, δηλαδὴ δροσερὸν τὸ θέρος καὶ γλυκὸ τὸν χειμῶνα.

Τὸ ἔδαφος εἶναι ἠφαιστειογενὲς καὶ γονιμώτατον.

Προϊόντα βλάστησις. Καλύπτεται ἀπὸ πυκνὰ δάση κωνοφόρων καὶ φυλλοβόλων δένδρων. Εἰς τὰς ὀλίγας εὐφόρους πεδιάδας τῶν

νήσων καλλιεργούνται κριθή, όρυζα, λαχανικά. Είς τας πλαγιάς τών όρέων έκτείνονται μεγάλα καλλιέργειαί τεύου και όπωροφόρων δένδρων, κερασάει, άμυγδαλαί και άλλα, χρυσάνθεμα δέ στολίζουν τούς κήπους και τά κτήματά των.

Οί κάτοικοι τής 'Ιαπωνίας δέν άνήκουν είς τήν κιτρίνην φυλήν, είς τήν όποιαν άνήκουν και οί Κινέζοι, άλλ' άποτελοϋν φυλετικόν τύπον δημιουργηθέντα από τούς Μογγόλους και τούς Μαλαισίους. Είς τό θρήσκευμα είναι άλλοι Βουδδισταί, άλλοι Κομφουκισταί και όλίγοι Χριστιανοί. Οί 'Ιάπωνες είναι εύγενείς, έργατικοί και εύφύεστατοι. 'Αγαποϋν πολύ τήν πατρίδα των και θυσιάζονται δι' αυτήν. Τήν άνοιξιν όταν άνθίζουν τά δένδρα και τόν φθινόπωρον όταν άνοιγουν τά χρυσάνθεμα συνηθίζουν νά κάμνουν μεγάλας έορτάς.

Κατοικίας κατασκευάζουν ξυλίνας και έλαφράς διότι τό έδαφος διαρκώς σείεται από σειμούς. Είς τό έσωτερικόν τας κατοικίας των στρώνουν με ψάθινα στρώματα, όπου κάθηνται είς μεγάλα μαξιλάρια. Έχουν προσδεύσει πολύ είς τήν γεωργίαν, τό έμπόριον τήν ναυτιλίαν και τήν βιομηχανίαν, τά δέ προϊόντά των συναγωνίζονται τά προϊόντα όλου τοϋ Κόσμου. Μάλιστα μετά τούς σκληρούς πολέμους των πρός τούς Ρώσους και τούς Κινέζους οί 'Ιάπωνες είχον κατορθώσει νά κυριεύσουν τήν Κορέαν, τήν Μαντζουρίαν, τήν 'Ινδοησίαν και άλλα. Τόν τελευταίον όμως πόλεμον ένικήθησαν από τούς 'Αγγλους και 'Αμερικανούς και ήναγκάσθησαν νά περιορισθοϋν είς τας νήσους των. Τώρα οί 'Ιάπωνες προσωρινώς κατέχονται από τούς 'Αμερικανούς.

Πρωτεύουσα τής 'Ιαπωνίας είναι τό **Τόκιο** (7.000.000), όπου μένει ο αυτοκράτωρ (Μικάδος) τής 'Ιαπωνίας και ή 'Ιαπωνική Κυβέρνησις, οί όποιοι διοικοϋν τήν 'Ιαπωνίαν σήμερον όπως και αι έλευθερα Κοινοβουλευτικαί Κυβερνήσεις, ένϋ πρό τοϋ πολέμου ο αυτοκράτωρ έλατρεύετο ως θεός και έκυβέρνα τήν 'Ιαπωνίαν με τούς εύγενείς 'Ιάπωνας (Σαμουράι). Άλλαι πόλεις **'Υοκοχάμα** (1.000.000) παράλιος πόλις, με έμπορικόν λιμένα, επίνειον τοϋ Τόκιο. **Κυότο** (1.100.000), βιομηχανική πόλις. **Όζάκα** (2.000.000). **Ναγκασάκι** και **Χιρσίμα**, αι όποια κατεστράφησαν κατά τόν τελευταίον πόλεμον από τήν άτομικήν βόμβαν.

2. Η ΚΟΡΕΑ

***Έκτασις** 220.000 τ. χλμ.

***Κάτοικοι** 25.000.000. Κατά τ. χλμ. 90 κάτοικοι.

***Θέσις.** Είναι ή Χερσόνησος ή όποια εύρίσκεται ΝΑ τής Μαντζουρίας και άπέναντι τής 'Ιαπωνίας.

***Έδαφος.** Είναι σχεδόν όρεινόν, με εύφόρους πεδιάδας όπου

καλλιεργούν ρύζι και βάμβακα. Το υπέδαφος είναι πλούσιον εις διάφορα μεταλλεύματα και λιθάνθρακας.

Οι κάτοικοι της Κορέας ανήκουν εις την κιτρίνην φυλήν και είναι Βουδδισταί με δημοκρατικόν πολίτευμα και πρωτεύουσαν την *Σεούλ* (1.000.000). Μετά τόν τελευταίον πόλεμον διηρέθη εις δύο τμήματα: εις την Βόρειον Κορέαν, με δημοκρατικόν πολίτευμα υπό την έπιτροήν της Σοβ. Ρωσίας και Κίνας, και εις την Νότιον Κορέαν με δημοκρατικόν πολίτευμα υπό την προστασίαν του Ο.Η.Ε.

3.—Η ΚΙΝΑ Ἡ ΣΙΝΙΚΟΝ ΚΡΑΤΟΣ

Ἡ Κίνα ἢ Σινικόν Κράτος έκτείνεται πρὸς βορρᾶν τῆς Ἰνδοκίνας μέχρι τῆς Ἀσιατικῆς Ρωσίας (Σιβηρίας).

Εἰς τὴν Κίναν συμπεριλαμβάνονται αἱ ἑξῆς χώραι :

Α' τῆς Ἀνατολικῆς Ἀσίας.

α) Ἡ κυρίως Κίνα.

β) Ἡ Μαντζουρία.

γ) Ἡ Φορμόζα, ἡ ὁποία μετὰ τὸν τελευταίον πόλεμον ἀποτελεῖ ἀνεξάρτητον ἔθνικοστικόν κράτος.

Β' τῆς Κεντρικῆς Ἀσίας.

δ) Ἡ ἐσωτερικὴ Μογγολία (ἡ ἑξωτερικὴ κατέχεται ἀπὸ τὴν Σοβιετ. Ἐνωσιν).

ε) Τὸ Ἀνατολικὸν Τουρκεστάν (τὸ δυτικὸν κατέχεται ἀπὸ τὴν Σοβιετικὴν Ἐνωσιν.

στ') Τὸ Θιβέτ.

α) *Ἡ κυρίως Κίνα.*

Ἐκτασις τ. χ.λ.μ. 3.700.000

Κάτοικοι 410.000.000. Κατὰ τ. χλμ. 100 κάτοικοι

Θέσις. Ἡ κυρίως Κίνα εἶναι τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Κίνας ἢ Σινικόν κράτος.

Ὅρια. Πρὸς Β. συνορεύει μετὰ τὴν Μαντζουρίαν καὶ τὴν Ἐσωτερικὴν Μογγολίαν, πρὸς Ν. μετὰ τὴν Ἰνδοκίναν, πρὸς Α. βρέχεται μετὰ τὴν κιτρίνην Θάλασσαν καὶ πρὸς Δ. συνορεύει μετὰ τὰς χώρας τῆς Κεντρικῆς Ἀσίας, δηλαδὴ τὰς χώρας αἱ ὁποῖαι συμπεριλαμβάνονται εἰς τὸ Σινικόν κράτος, ἤτοι μετὰ τὸ Ἀνατολικὸν Τουρκεστάν καὶ τὸ Θιβέτ.

Ἐδαφος. Ἀπὸ τὴν Κεντρικὴν Ἀσίαν, δηλαδὴ ἀπὸ τὸ Θιβέτ καὶ τὸ Ἀνατολικὸν Τουρκεστάν ὅπου ὑψώνονται τὰ ὄρη *Ἰμαλάια*, Κουέν—Λούν καὶ τὰ Οὐράνια ὄρη, κατέρχονται πρὸς Ἀνατολάς δηλαδὴ πρὸς τὴν κυρίως Κίναν μικραὶ καὶ μεγάλα ὄροσειραί, αἱ ὁποῖαι καταλήγουν πρὸς Β. εἰς τὴν μεγάλην ἔρημον τῆς *Γόβης* καὶ πρὸς Ν. εἰς

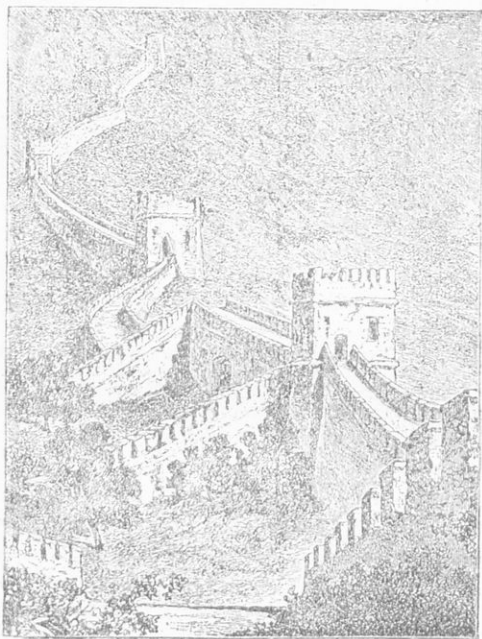
τὴν μεγάλην Κινεζικὴν πεδιάδα, πλῆθος δὲ μικροὶ καὶ μεγάλοι ποταμοὶ κατέρχονται διὰ μέσου αὐτῶν καὶ διασχίζουν τὴν Κινεζικὴν πεδιάδα. Σπουδαιότεροι ἀπὸ αὐτοὺς εἶναι ὁ *Κίτρινος Ποταμὸς (Χοάγκ — Χό)* καὶ ὁ *Κυανοῦς Ποταμὸς (Γιάγκ - Τσὲ - Κιάγκ)* πρὸς Ν. ἐπίσης πολλαὶ μικραὶ καὶ μεγάλαι λίμναι ὅπως ἡ *Μόμπ-Νορ* καὶ ἡ *Κουκου-Νόε*, γεμᾶται ἀπὸ ψάρια. Καὶ ἐδῶ ἐπικρατοῦν οἱ θερινοὶ Μουσσῶνες μὲ συνεχεῖς θερινὰς βροχὰς ἀπὸ τὰς ὁποίας οἱ ποταμοὶ πλημμυρίζουν μεγάλας ἐκτάσεις τῆς Κινεζικῆς πεδιάδος, καταστρέφουν καλλιέργειας καὶ πνίγουν ἀνθρώπους καὶ ζῶα. Δι' αὐτὸ ἐκεῖ οἱ Κινέζοι δὲν κτίζουν κατοικίας, ἀλλὰ κατοικοῦν μὲ τὰς πολυμελεῖς οἰκογενεῖας τῶν εἰς πλοιάρια σκεπασμένα μὲ καμπυλωτὰς στεγὰς ψαθίνας, προσδεδεμέναι εἰς τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν ἢ εἰς μεγάλα ποταμόπλοια. Πόλεις μεγάλας συναντῶμεν πολὺ μακρὰν ἀπὸ τὰς περιοχὰς ὅπου γίνονται αἱ πλημμύραι. Μάλιστα οἱ χειμερινοὶ Μουσσῶνες καθὼς πνέουν ἀπὸ τὴν ἔρημον τῆς Γόβης, ἡ ὁποία ἐκτείνεται πρὸς Β. τοῦ ποταμοῦ Χουάγκ Χό, συμπαρασύρουν τὸν κονιορτὸν τῆς ἐρήμου (τὴν ἄμμον) καὶ τὸν μεταφέρουν εἰς τὰ ὄρη καὶ τὰς μεγάλας κοιλάδας τῆς Β. Κίνας, ὅταν δὲ ἀρχίζουν οἱ θερινοὶ Μουσσῶνες καὶ αἱ βροχαί, τότε τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ Χοάγκ Χό ἀπὸ τὴν κίτρινην ἄμμον γίνονται κατακίτρινα, πλημμυρίζουν καὶ παραχώνουν τὰς πεδιάδας μὲ προσχώσεις ἀπὸ κίτρινον χῶμα. Διὰ τοῦτο ἡ πεδιάς τῆς Κίνας λέγεται Κίτρινη πεδιάς καὶ ὁ ποταμὸς ὁ ὁποῖος τὴν διαρρέει *Κίτρινος ποταμὸς* καὶ ἡ θάλασσα εἰς τὴν ὁποίαν ἐκβάλλει *Κίτρινη Θάλασσα*.

Προϊόντα. Ἡ Κίνα καλύπτεται ἀπὸ ἀπέραντα δάση ἀπὸ δένδρα τῶν θερμῶν χωρῶν Μπαμποῦ, κομμιόδενδρα, μέσα εἰς τὰ ὁποῖα ζοῦν ἀντίλοποι, τίγρεις, παπαγάλοι κλπ., μέσα δὲ εἰς τοὺς ποταμούς της καὶ τὰ τέλματα ρινόκεροι καὶ κροκόδειλοι. Ἔχει ἐπίσης ἀπέραντους γονίμους ἐκτάσεις, ὅπου καλλιεργεῖται τὸ ρύζι, τὸ τέιον, ὁ βάμβαξ, τὸ ζακχαροκάλαμον, ὁ καπνός, τὰ δημητριακὰ. Οἱ Κινέζοι ἀκόμη ἐπιδίδονται εἰς τὴν ὄρνηθοτροφίαν καὶ τὴν σποροτροφίαν. Ἀπέραντοι ἐκτάσεις ἀπὸ μωρεόδενδρα καλύπτουν τὴν Κίνα.

Τὸ ὑπέδαφος πάλιν τῆς Κίνας εἶναι πλούσιον ἀπὸ μεταλλεύματα χρυσοῦ, ἀργύρου, γαιανθράκων. Ἐπίσης ἡ βιομηχανία εἶναι ἀνεπτυγμένη. Ἐδῶ ὑπάρχουν μεταξουργεῖα, ὕφαντουργεῖα καὶ ὑαλουργεῖα, ὅπου κατασκευάζονται διάφορα κινεζικὰ κομψοτεχνήματα ἀπὸ πορσελάνην.

Οἱ **κάτοικοι τῆς Κίνας** ἀνήκουν εἰς τὴν Κίτρινην Φυλὴν. Ἔχουν κίτρινον χρῶμα, πρόσωπον πλατύ, μάτια μαύρα καὶ λοξὰ καὶ μέτριον ἀνάστημα, εἶναι Κομφουκισταὶ εἰς τὸ θρησκεῦμα, δηλαδὴ Βουδδισταὶ μὲ τροποποιημένην τὴν διδασκαλίαν τοῦ Βούδδα ἀπὸ τὸν Κομφουκιῶν Χ. Γεωργοπούλου: **Γεωγραφία Ἠπειρῶν Ε'** τᾶξως

φούκιον. Οί Κινέζοι τήν ἀρχαιοτάτην ἐποχὴν εἶχον ἀναπτύξει μεγάλον πολιτισμόν, εἶχον προοδεύσει εἰς τὰ γράμματα, τὰς τέχνας καί τὰς ἐπιστήμας. Ἐγνώριζον τήν τυπογραφίαν. Εἶχόν ἀνακαλύψει τήν ναυτικὴν πυξίδα καί τὴν πυρίτιδα. Εἶχον τὴν ἀποκλειστικὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς σιροτροφίας καί τῶν μεταξωτῶν ὕφασμάτων. Εἶχον κατασκευάσει τὸ μέγα Σινικὸν τεῖχος μεταξύ Κίνας καί Μογ

Σχ. 35.—Τὸ μέγα Σινικὸν τεῖχος.

γολίας, μήκους 3.400 χιλιομέτρων καὶ ὕψους 13 μέτρων διὰ νὰ ἐξασφαλισθοῦν ἀπὸ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν Μογγόλων. Δὲν ἐπέτρεπον ὅμως εἰς τοὺς ξένους νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὴν Κίναν, οὔτε τὸν ξένον πολιτισμόν παρεδέχοντο. Δι' αὐτὸ ἐνῶ ὅλος ὁ ἄλλος κόσμος εἶχε προχωρήσει εἰς τὸν πολιτισμόν, ἡ Κίνα παρέμεινε πολὺ καθυστερημένη καὶ δι' αὐτὸ παρήκμασεν. Ἀπὸ 100 ὅμως ἐτῶν ἤρχισαν νὰ ἐπιτρέπουν εἰς τοὺς ξένους νὰ ἐγκαθίστανται εἰς τὴν Κίναν. Ἐκτοτε ἤρχισε νὰ παρουσιάζη πρόδοον γεωργικὴν, βιομηχανικὴν κ.λ.π.

Πολίτευμα. Κομμουνιστικὴ Δημοκρατία.

Πρωτεύουσα Πεκίνο (2.000.000) εις την Β. Κίνα. "Ένα τείχος μεγάλο χωρίζει την πόλιν εις δύο πόλεις, την Κινεζικην και την Ταταρικήν. Έδω εΐναι και ό περίφημος Ναός τοϋ Ούρανοϋ. Άλλα πόλεις **Σαγκάη** (5.500.000) εις τας έκβολάς τοϋ Γιάγκ-Τσέ-Γιάγκ. Σπουδαιότατος λιμήν της Κίνας, με μεγάλα έργοστάσια. **Νανκίν** (1.000.000) **Καντών** (1.500.000) παράλιος και έμπορικη πόλις πρὸς Ν. Τό 1/3 τῶν κατοίκων της ζῆ μέσα εις πλοιάρια, τὰ όποια εΐναι άραγμένα μέσα εις τούς ποταμούς.

β) **Μαντζουρία.** "Έκτασις. τ. χλμ. 1.100.000.

Κάτοικοι. 45.000.000. Κατά τ. χλμ. 40 κάτοικοι. Οί περισσότεροι κάτοικοι εΐναι Κινέζοι Βουδδισταί.

Θέσις. "Έδαφος. **Βλάσιησις. Προϊόντα. Κάτοικοι.** "Η Μαντζουρία έκτείνεται πρὸς Β. τῆς Κορέας και τῆς Κίνας. Τό έδαφός της εΐναι πεδινόν, με ξηράς στέππας, κλείεται δέ δεξιά και άριστερά από ύψηλάς όροσειράς, αΐ όποια καλύπτονται από έκτεταμένα δάση, όπου ζοϋν τίγρεις, πάνθηρες, άρκτοι, παπαγάλοι. Άπό τας όροσειράς αύτας κατέρχονται μικροί ποταμοί, σπουδαιότερος από τούς όποιους εΐναι ό **Άμούρ.**

Τό κλίμα της εΐναι ήπειρωτικόν με ψυχρούς χειμῶνας, θερμόν θερόν και πολλάς βροχάς κατά την άνοιξιν.

Τὰ προϊόντα της εΐναι άράπικα φυστίκια, δημητριακά, γαιάνθρακες.

Ίστορία. "Η Μαντζουρία πρὸ τοϋ τελευταίου πολέμου εΐχε κατακτηθῆ από τούς "Ιάπωνας. Μετά τόν τελευταϊόν πόλεμον από τούς Ρώσους. Σήμερον άνήκει εις την Κίνα. Πρωτεύουσα τὸ **Μοϋνδεν** (1.500.000) ιερά πόλις τῶν Κινέζων. Σίγκ-Κίγκ (600.000).

γ) **Φορμόζα.** "Έκτασις. τ. χλμ. 35.000.

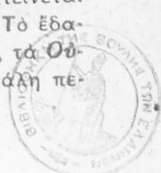
Κάτοικοι. 6.500.000. Κατά τ. χλμ. 170 κάτοικοι.

"Η Φορμόζα εΐναι νήσος τῆς Κίνας. Εϋρίσκεται μεταξύ Κίνας και Φιλιππίνων νήσων. Μετά τόν τελευταϊόν έμφύλιον πόλεμον μεταξύ Κινέζων κομμουνιστῶν και έθνικιστῶν οί τελευταίοι άπεσϋρθησαν εις την νήσον Φορμόζαν υπό την προστασίαν Η. Π. "Αμερικῆς. Πρωτεύουσα **Ταϊχόκου** (500.000).

δ) **Μογγολία.** "Έκτασις. τ. χλμ 4.000.000.

Κάτοικοι. 4.000.000. Κατά τ. χλμ. 1 κάτοικος.

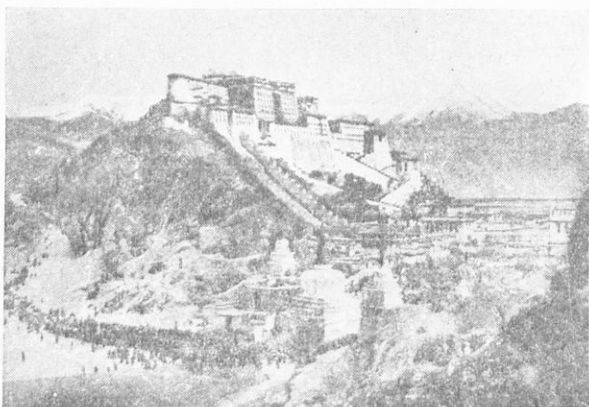
Θέσις. "Έδαφος. **Προϊόντα. Κάτοικοι.** "Η Μογγολία έκτείνεται πρὸς Β. τῆς Κίνας μέχρι τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας (Σιβηρία). Τό έδαφός της πρὸς ΒΔ. και Ν περιβάλλεται από τὰ όρη **Άλτάϊα, τὰ Ουράνια** και τὸ **Κουέν Δούν.** Μεταξύ αύτῶν έκτείνεται ή μεγάλη πε-

διάς τῆς *Γόβης* καὶ νοτιοανατολικῶς μεγάλαι ἐκτάσεις μὲ τέλματα, στέππας καὶ λίμνας ἀλμυράς.

Τὸ *κλίμα* τῆς εἶναι ἠπειρωτικὸν καὶ ξηρὸν. Σπανίως βρέχει πότε πότε τὴν ἄνοιξιν. Τότε σχηματίζονται μικροὶ ποταμοί, οἱ ὅποιοι ἐκβάλλουν εἰς τὴν ἔρημον τῆς *Γόβης*, ὅπου ἀπορροφῶνται ἀπὸ τὴν ἄμμον.

Βλάσησις παρατηρεῖται μόνον εἰς τὰ ὄρη τὰ ὅποια περιβάλλουν τὴν *Μογγολίαν*. Ἐκεῖ ὑπάρχουν ὀλίγα δάση, ἀλλὰ πολλὰ λειβάδια, ὅπου οἱ *Μογγόλοι* βόσκουν ποίμνια αἰγοπροβάτων, βόας, ἵππους, καμήλους. Ἐκεῖ ζοῦν καὶ ἄγριοι ἵπποι, ἀντιλόπες καὶ ἄγριαι αἴγες.

Σχ. 36.—Τὸ ἀνάκτορον τοῦ *Δαλαϊάμα*.

Οἱ κάτοικοι ἀνήκουν εἰς τὴν *Μογγολικὴν φυλὴν*. Ἀρχαιότατα μὲ ἀρχηγόν των τὸν *Ταμερλάνον* εἶχον κατακτήσει ὀλόκληρον τὴν *Δυτ. Ἀσίαν* καὶ εἶχον φθάσει μέχρι τῆς *Εὐρώπης*. Ἀργότερον παρήκμασαν καὶ περιωρίσθησαν εἰς τὴν πατρίδα των. Ἀπόγονοι τῶν *Μογγόλων* εἶναι οἱ *Βούλγαροι* καὶ ἄλλοι λαοὶ τῆς *Εὐρώπης*. Σήμερον τὸ 1/3 τῆς *Μογγολίας* εἶναι περιοχαὶ τῆς *Σοβιετικῆς Ρωσίας* καὶ λέγεται *Ἐξωτερικὴ Μογγολία* μὲ πρωτεύουσαν τὴν *Οὐργα* (100.000). Τὸ ὑπόλοιπον 1/2 εἶναι περιοχὴ τῆς *Κίνας*.

ε) **Τὸ Θιβέτ.** Ἐκτασις 1.400.000. τ. χλμ.

Κάτοικοι (1.700.000). Κάτοικοι κατὰ τ. χλμ. 2.

Θέσις. Τὸ *Θιβέτ* ἐκτείνεται πρὸς τὰ *ΒΑ* τῶν *Ἰνδιῶν* ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ *Ἰμαλάια* καὶ τὸ *Κουνέν Λούν*.

Τὸ ἔδαφός του εἶναι ἓνα ἀπέραντον ὀροπέδιον ὕψους 6.000 μέ-

τρων με ύψηλās όροσειράς, με πολλούς ποταμούς, με πολλές λίμνας και με μίαν λίμνην τήν ύψηλοτέραν του κόσμου, ή όποία λέγεται **Χάρ-πα-τσό**.

Κλίμα. Είμαι ήπειρωτικόν, πολύ ξηρόν (δηλαδή ψυχρόν τόν χειμώνα και θερμόν τó θέρος).

Προϊόντα. Παράγει όλίγα δημητριακά, όπωρικά και έχει μεγάλην κτηνοτροφίαν.

Οί κάτοικοι του Θιβέτ είμαι πολύ καθυστερημένοι. Είμαι σχεδόν όλοι καλόγηροι και ιερείς (λάμα), είδωλολάτραι Βουδδισταί. Θρησκευτικός και πολιτικός άρχηγός των θεωρείται ό Άρχιερεύς των, ό Δαλάι-Λάμα, ό όποίος μένει εις τήν **πρωτεύουσαν** του Θιβέτ τήν **Λάσα** (δηλ. τόπον του Θεού) (50.000), διά τόν όποίον πιστεύουν ότι είμαι μετεμψυχωμένος ό Βούδδας. Ή συγκοινωνία των έπίσης είμαι καθυστερημένη και μεταφορικόν μέσον έχουν τó **Γιάκ**, ένα είδος βοών.

στ) **Τουρκεστάν** (Άνατολικόν και Δυτικόν).

Έκτασις. τ. χλμ. 2.200 000.

Κάτοικοι. 15.000.000. Κάτοικοι κατά τ. χλμ. 4.

Θέσις. Τό Τουρκεστάν (Δυτικόν και Άνατολικόν) εκτείνεται προς Β. του Θιβέτ, του Άφγανιστάν και τής Περσίας.

Οί **κάτοικοι** του Τουρκεστάν άνήκουν εις διαφόρους φυλάς. Άπό τó Τουρκεστάν προέρχονται και οί Τοϋρκοι.

Τό Άνατολικόν Τουρκεστάν είμαι Κινεζική Έπαρχία.

Τό Δυτικόν Τουρκεστάν είμαι μία εκ των Σοβιετικών Δημοκρατιών (ΕΣΣΔ).

α) **Δυτικόν Τουρκεστάν.**—Τό **Έδαφος** του προς Ν. και ΝΑ είμαι όρεινόν, προς Β. δέ εκτείνονται έρημοι και στέππαι (Κιργίσιαι στέππαι), τās όποιās διασχίζουν οί ποταμοί **Σύρ-Νιάρια** και **Άμουρ-Νιάρια** και οί όποιοι εκβάλλουν εις τήν **Αράλην** λίμνην.

Κλίμα. Είμαι ήπειρωτικόν, δηλαδή πολύ ψυχρόν τόν χειμώνα και τó θέρος πολύ θερμόν και ξηρόν με όλίγας βροχάς, ένφ με τούς άνέμους μεταφέρονται σύννεφα άμμου, τά όποία κάμνουν τήν άτμόσφαιραν άποπνικτικήν.

Οί **κάτοικοι** είμαι γεωργοί και κτηνοτρόφοι.

Πρωτεύουσα ή **Τασκένδη** (500.000). Άλλαι πόλεις **Βουχάρα**, **Σαμασκάνδη**.

β) **Άνατολικόν Τουρκεστάν.**—**Θέσις.** Άνατολικόν Τουρκεστάν λέγεται ή μεγάλη κοιλάς, ή όποία εκτείνεται από τά **Ουράνια** όρη έως τά όρη **Κουέν-Λούν**. Είμαι γεμάτη από έρήμους και στέππας, αί όποια διασχίζονται από τόν ποταμόν **Ταρίμ**. Είμαι πολύ άραιοκαταφυκμένη και οί κάτοικοί της άσχολοῦνται με τήν καλλιέργειαν τών σιτηρών και τήν κτηνοτροφίαν.

Πρωτεύουσα ή **Κασγάρη** (80.000). Άλλαι πόλεις **Ταρκάνδη** (70.000).

ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΣΙΑ Ἡ ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΡΩΣΙΑ Ἡ ΣΙΒΗΡΙΑ

Ἐκτασις. τ. χλμ. 16.000.000.

Κάτοικοι. 20.000.000. Κατὰ τ. χλμ. 1 κάτοικοι.

Θέσις. Ἡ Σιβηρία εἶναι τὸ ὑπόλοιπον μέρος τῆς Β. Ἀσίας, τὸ ὁποῖον ἐκτείνεται μέχρι τὸν Β. Π. Ὁκεανόν.

Ὅρια. Πρὸς Β. βρέχεται ἀπὸ τὸν Β. Π. Ὁκεανόν, πρὸς Ν. συνορεύει μὲ τὸ Τουρκεστάν, τὴν Μογγολίαν καὶ τὴν Μαντζουρίαν, πρὸς Α. βρέχεται ἀπὸ τὸν Εἰρηνικὸν Ὁκεανόν καὶ τὴν Ὀχοτσικκίην Θάλασσαν καὶ πρὸς Δ. φθάνει μέχρι τὰ Οὐράλια ὄρη, τὸν Οὐράλην ποταμὸν καὶ τὴν Κασπίαν θάλασσαν.

Τὸ ἔδαφος τῆς Ν. Σιβηρίας εἶναι ὄρεινόν. Ἐως ἐκεῖ φθάνουν αἱ ὕψηλα ὄροσειραί, αἱ ὁποῖαι κατέρχονται ἀπὸ τὰ Ἀλτάϊα, τὰ Παβλονότα καὶ τὰ Στανοβόια. Ἡ Μέση καὶ Βόρειος Σιβηρία εἶναι ἕνα ἐκτεταμένον βαθύπεδον, τὸ ὁποῖον διασχίζουν μεγάλοι ποταμοί, ποὺ κατέρχονται ἀπὸ τὰ ὄρη τῆς Ν. Σιβηρίας. Οἱ κυριώτεροι ἀπ' αὐτοὺς εἶναι ὁ **Ὁβης**, ὁ **Ἰενεσέης**, καὶ ὁ **Δένας**, οἱ ὁποῖοι ἐκβάλλουν εἰς τὸν Β. Π. Ὁκεανόν καὶ ὁ **Ἀμούρ**, ὁ ὁποῖος ἐκβάλλει εἰς τὴν Ὀχοτσικκίην θάλασσαν. Ἐπίσης μεγάλαί λίμναι σχηματίζονται. Σπουδαιότεραι ἀπὸ αὐτὰς εἶναι ΝΔ. ἡ **Κασπία** καὶ ἡ **Βαϊκάλη**.

Τὸ κλίμα τῆς Σιβηρίας. Πρὸς τὴν Β. Σιβηρίαν ὁ χειμὼν διαρκεῖ περισσοτέρους μῆνας τοῦ ἔτους, τὸ δὲ θέρος εἶναι σύντομον. Δι' αὐτὸ κατὰ τὸν χειμῶνα οἱ ποταμοὶ παγώνουν καθὼς καὶ τὸ ἔδαφος εἰς ἀρκετὸν βάθος, μόνον δὲ κατὰ τὸ σύντομον θέρος λιώνουν οἱ πάγοι καὶ οἱ ποταμοὶ πλημμυρίζουν, τὸ δὲ ἔδαφος μεταβάλλεται εἰς ἀπέραντον τέλμα. Οὕτω τὸ Β. μέρος τῆς Σιβηρίας, ὅπου τὸ ψῦχος εἶναι δριμύτατον καὶ τὸ θέρος σύντομον, τὸ ἔδαφος εἶναι ἀδενδρον (Τούντρα).

Ἐκεῖ μόνον κατὰ τὸ θέρος προφθάνουν νὰ φυτρώσουν ὀλίγα βρῦα, λιχίνες καὶ νανώδεις ἰτέαι. Εἰς τὰ μέρη αὐτὰ τὸν χειμῶνα μόνον ἄρκτοι περιπλανῶνται καὶ οἱ **Σουμουγγέται** κάτοικοι μὲ ἔλκυθρα τὰ ὁποῖα σύρονται ἀπὸ τὰς ταράνδους των, κυνηγοῦν διάφορα ζῷα. Νοτιώτερον εἰς τὴν Μέσην Σιβηρίαν, ὅπου τὸ ψῦχος τὸν χειμῶνα μετριάζεται, τὸ δὲ θέρος διαρκεῖ περισσότερο, παρουσιάζεται μεγάλη **δασώδης ἔκτασις** (περιοχὴ τῶν δασῶν) ἡ ὁποία ἀρχίζει ἀπὸ τὰ Οὐράλια ὄρη καὶ φθάνει μέχρι τὴν χερσόνησον τῆς Καμτσιάκας. Εἰς τὰ δάση αὐτὰ ζοῦν διάφορα ἄγρια ζῷα μὲ πικνότερον καὶ παχύτατον τρίχωμα, κουνάβια, ἀλώπεκες, λευκαὶ ἄρκτοι κλπ., τὰ ὁποῖα κυνηγοῦν ὄμιλοι κυνηγῶν διὰ τὰ δέρματά των, ἀπὸ τὰ ὁποῖα κατασκευάζονται πολῦτιμα γουναρικά. Νοτιώτερον ἀπὸ τὴν ζώνην αὐτὴν τῶν δασῶν, εἰς τὴν Ν. Σιβηρίαν, ὅπου τὸ θέρος διαρκ-

κεῖ περισσότερους μῆνας καὶ τὸ κλίμα εἶναι θερμότερον, παρουσιάζεται ἐκτεταμένη γόνιμος περιοχή ὅπου καλλιεργοῦνται διάφορα σιτηρὰ καὶ νοτιώτερον περιοχή στεππῶν ὅπου οἱ νομάδες τῶν

Σχ. 37.—Ένας Έσκιμῶς με τὸ παιδί του.

γειτονικῶν χωρῶν περιπλανῶνται ἀπὸ στέπης εἰς στέπην διὰ νὰ βοσκῆσουν τὰ ποιμνιά των. Ἀπὸ τὴν Ν. Σιβηρίαν διέρχεται ὁ ὑπερσιβηρικὸς σιδηρόδρομος, ὁ ὁποῖος καθὼς ἔρχεται ἀπὸ τὴν Μόσχαν, διασχίζει τὴν Ν. Σιβηρίαν διέρχεται ἀπὸ τὰς πόλεις Ὕμοσκ (200.000), Τόουσκ (150.000), Ἰγκούτσκη (150.000) καὶ καταλήγει εἰς τὸ ἀνατολικώτατον μέρος τῆς Ἀσιατικῆς Ρωσίας, τὴν Βλαδιβοστόκ (150.000). Μετὸν σιδηρόδρομον αὐτὸν μεταφέρονται ἀπὸ τὸ ἔσωτερικὸν τῆς Σιβηρίας μέχρι τῆς Εὐρώπης ξυλεία, πολυτίμα δέρματα, πουλερικά κλπ.

Οἱ κάτοικοι τῆς Σιβηρίας. Ἡ Σιβηρία εἶναι ἀραιοκατοικημένη. Οἱ κάτοικοι τῆς ἀνήκουν εἰς διαφόρους φυλάς (Μογγόλοι, Ρῶσοι).

Πίναξ κρατῶν καὶ χωρῶν Ἀνατολικῆς, Κεντρικῆς καὶ Β. Ἀσίας

Κράτη—Χῶραι	Πολίτευμα	*Εκτασίς εἰς τ. χλμ.	Κάτοικοι	Κάτοικοι κατὰ τ.χλμ.	Πρωτεύουσαι
<i>Ἀνατ. Ἀσία</i>					
Ἰαπωνία	Αὐτοκρατορία	383.000	83.000.000	200	Τόκιο 7.000.000
Κορέα	Δημοκρατία	220.000	25.000.000	90	Σεούλ 1.000.000
Κυρίως Κίνα	>	3.700.000	410.000.000	100	Πεκίνον 2.000.000
Μαντζουρία	>	1.100.000	45.000.000	40	Μουΰνεν 1.500.000
Φορμόζα	>	35.000	6.500.000	170	Ταϊχόκου 500.000
<i>Κεντρικὴ Ἀσία</i>					
Μογγολία	Ἐσὼτ. Κινεζ.	4.000.000	4.000.000	1	Οὐργα 100.000
Θιβέτ	Ἐσὼτ. Σοβιετ.	1.400.000	1.700.000	2	Λάσα 50.000
Τουρκεστάν	Δυτ. Κινεζ.	2.200.000	15.000.000	2	Τασκένδη 500.000 Κασγάρη 80.000
	Ἀνατ. Σοβιετ.				
<i>Βόρειος Ἀσία ἢ Σιβηρία</i>					
Ἀσιατ. Ρωσία	Δημοκρατία	16.000.000	20.000.000	1	Ὕμοσκ 200.000 Ἰγκούτσκ. 150.000

Η ΑΦΡΙΚΗ

Γενική επισκόπησης

Έκτασις τ. χ.λ.μ. 30.000.000.

Κάτοικοι 150.000.000. Κατά τ. χλμ. 5 κάτοικοι

Θέσις. Ἡ Ἀφρικὴ εὐρίσκεται εἰς τὸ Ἀνατολικὸν ἡμισφαίριον εἰς τὸ ὅποιον εὐρίσκεται ἡ Ἀσία, ἡ Εὐρώπη καὶ ἡ Αὐστραλία, ἐκτείνεται δὲ εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ βόρειον μέρος της, τὸ ὅποιον ἐκτείνεται εἰς τὴν βόρειον εὐκρατον ζώνην καὶ τὸ νότιον μέρος της τὸ ὅποιον ἐκτείνεται εἰς τὴν νότιον εὐκρατον ζώνην. Ἡ Ἀφρικὴ χωρίζεται ἀπὸ τὴν Εὐρώπην μὲ τὸν Πορθμὸν τοῦ Γιβραλτάρ καὶ τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν. Ἀπὸ τὴν Ἀσίαν χωρίζεται μὲ τὴν διώρυγα τοῦ Σουέζ, τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν καὶ τὸν Πορθμὸν τοῦ Ἄντεν. Ἡ διώρυξ τοῦ Σουέζ ἔχει μῆκος 168 χιλμ. καὶ πλάτος 22—45 μ. καὶ βάθος 12 μ. Ἐγίνε δὲ τὸ 1854—1869 ἀπὸ τὸν Γάλλον μηχανικὸν Λεσσέψ. Ἐως τότε ἡ Ἀφρικὴ ἦτο ἠνωμένη μὲ τὴν Ἀσίαν καὶ τὸ ἐμπόριον Εὐρώπης—Ἰνδιῶν ἐγίνετο διὰ τοῦ περιπλοῦ τῆς Ἀφρικῆς.

Θεῖα. Πρὸς Β. βρέχεται μὲ τὸν Πορθμὸν τοῦ Γιβραλτάρ καὶ τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν. Πρὸς Ν. μὲ τὸν Ἰνδικὸν καὶ τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν καὶ τὸν Κόλπον τῆς Γουϊνέας. Πρὸς Α. μὲ τὴν διώρυγα τοῦ Σουέζ, τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν, τὸν Πορθμὸν τοῦ Ἄντεν, τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανὸν καὶ τὸν Πορθμὸν τῆς Μοζαμβίκης, ὁ ὅποιος χωρίζει τὴν Ἀφρικὴν ἀπὸ τὴν νῆσον Μαδαγασκάρην. Πρὸς Δ. βρέχεται ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὄκεανόν.

Ἑρωτήσεις :

Ποῖα εἶναι ἡ ἔκτασις τῆς Ἀφρικῆς; Πόσοι εἶναι οἱ κάτοικοι; Εἰς ποῖον ἡμισφαίριον εὐρίσκεται; Εἰς ποῖαν ζώνην; Ποῖαι Θάλασσαι χωρίζουν τὴν Ἀφρικὴν ἀπὸ τὴν Εὐρώπην; Τὴν Ἀφρικὴν ἀπὸ τὴν Ἀσίαν; Τί γνωρίζετε διὰ τὴν διώρυγα τοῦ Σουέζ; Ποῖα τὰ ὄρια τῆς Ἀφρικῆς πρὸς Β; Πρὸς Ν; Πρὸς Α; Πρὸς Δ;

Σχεδιάσατε εἰς τὰ τετράδιά σας τὸν χάρτην τῆς Ἀφρικῆς (Σελ. 75). Εἰς τὸ περιθώριον σημειώσατε τὴν ἔκτασιν, τὸν πληθυσμὸν καὶ τὰ ὄρια τῆς Ἀφρικῆς.

Θαλάσσιος διαμελισμὸς τῆς Ἀφρικῆς

Θάλασσαι. Αἱ σπουδαιότεραι εἶναι αἱ ἑξῆς.

Πρὸς Β. Ὁ Πορθμὸς τοῦ Γιβραλτάρ, ἡ Μεσόγειος Θάλασσα καὶ ἡ Μικρὰ καὶ Μεγάλῃ Σύρτις τῆς Τριπολιτίδος.

Πρὸς Α. ἡ διώρυξ τοῦ Σουέζ, ἡ Ἐρυθρὰ Θάλασσα, ὁ Πορθμὸς

τοῦ Ἄντεν καὶ ὁ Ἰνδικὸς ὠκεανός. Πρὸς Ν. ὁ Ἀτλαντικὸς ὠκεανός καὶ ὁ *Κόλπος τῆς Γουϊνέας*.

Χερσόνησοι. Πρὸς Α. ἡ Χερσόνησος τῆς *Σομαλίας*.

Ἄκρωτήρια. Πρὸς Α. τὸ *Γουορδαφουῖον*, πρὸς Ν. τὸ Ἄκρωτήριον τῆς *Καλῆς Ἑλλάδος* καὶ πρὸς Δ. τὸ ἄκρωτήριον *Πράσινον*.

Νῆσοι. Εἰς τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανὸν ἡ *Μαδαγασκάρη*, εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν ἡ *Μαδέρα*. *Αἱ Κανάριοι*, (μία ἀπὸ τὰς ὁποίας εἶναι ἡ νῆσος *Φέρο*, ἀπὸ τὴν ὁποίαν διέρχεται ὁ πρῶτος μεσημβρινός τῆς γῆς), *αἱ νῆσοι τοῦ Πράσινου ἄκρωτηρίου*, ἡ *Ἀνάληψις* καὶ ἡ νῆσος *τῆς Ἀγίας Ἑλένης* εἰς τὴν ὁποίαν ἐκρατεῖτο ἐξόριστος καὶ ἀπέθανεν ὁ Μ. Ναπολέον, μετὰ τὴν ἥτταν του εἰς τὸ Βατερλώ.

Ἑρωτήσεις :

Ποιαί εἶναι αἱ σπουδαιότεραι θάλασσαί τῆς Ἀφρικῆς; Τὰ ἄκρωτήρια; Αἱ χερσόνησοι; Αἱ νῆσοι;

Σχεδιάσατε εἰς τὰ τετραδία σας τὴν Ἀφρικὴν καὶ σημειώσατε εἰς τὸ περιθώριόν του τὰς θαλάσσας, τὰ ἄκρωτήρια, τὰς χερσονήσους κλπ.

Τὸ ἔδαφος τῆς Ἀφρικῆς

(*Ὀρη, πεδιάδες, ἔρημοι, στέππαι, λίμναι καὶ ποταμοί*).

Τὸ ἔδαφος τῆς Ἀφρικῆς. Ἡ Ἀφρικὴ εἶναι ἓνα ἀπέραντον καὶ ἀνώμαλον ὄροπέδιον, χαμηλότερον πρὸς τὰ βόρεια καὶ δυτικὰ παράλια τῆς καὶ ὑψηλότερον καθ' ὅσον ἀνερχόμεθα ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ΝΑ πρὸς τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανόν, με ὑψηλὰς ὄροσειράς ἰδίως εἰς τὰ παράλια, με πεδιάδας, με στέππας, ἐρήμους, λίμνας εἰς τὰ διάφορα κοιλώματα καὶ μεγάλους ποταμούς οἱ ὅποιοι κατέρχονται ἀπὸ τὰ ὑψηλότερα πρὸς τὰ χαμηλότερα μέρη τῆς.

Ὀρη. Τὰ κυριώτερα εἶναι ὁ *Ἄτλας* (4500) εἰς τὰ ΒΔ παράλια τῆς Ἀφρικῆς, ἀπέναντι ἀπὸ τὴν Ἰσπανίαν με παραλλήλους ὄροσειράς καὶ κοιλάδας πρὸς τὴν Μεσόγειον, με βλάστησιν Μεσογειακὴν.

Τὸ Καμερόν (4.000 μ.) εἰς τὰ παράλια τοῦ Κόλπου τῆς Γουϊνέας. Τὰ ὄρη τῶν *Δρακόντων* εἰς τὸ νοτιώτατον ἄκρον τῆς Ἀφρικῆς. Τὸ *Κιλιμάντζαρον* (6.000 μ.). Τὰ *Κέννα* εἰς τὸ ΝΑ μέρος τῆς Ἀφρικῆς.

Ἐρημοι. Αἱ κυριώτεροι εἶναι ἡ *Σαχάρα* εἰς τὴν Β. Ἀφρικὴν. Ἐχει ἕκτασιν ἴσην με τὴν ἕκτασιν τῆς Εὐρώπης καὶ ἐκτείνεται ἀπὸ τὰ παράλια τῆς Μεσογείου πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀφρικῆς καὶ ἀπὸ τὰ παράλια τῆς Δ. Ἀφρικῆς, ἕως τὸν Πορθμὸν τοῦ Σουέζ καὶ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν. Ἡ Σαχάρα εἶναι ἓνα ὄροπέδιον στρωμένον με ἄμμον, με βραχώδη ὑψώματα, μερικὰ ἀπὸ τὰ ὁποία φθάνουν εἰς ὕψος 2.000 μ. ἀλλὰ κάπου κάπου καὶ με χαμηλότερα καλλιεργήσιμα μέρη με ἀρκετὴν βλάστησιν, ὅπου εἶναι δυνατὸν νὰ κα-

τοικήσουν και άνθρωποι. Τὰ μέρη αὐτὰ λέγονται **Ῥάσεις**. Ἡ Σαχάρα εἰς τὰ βόρεια παράλια τῆς Ἀφρικῆς φθάνει ἕως τὸ ὄρος Ἄτλας καὶ τὰ παράλια τῆς Τριπολίτιδος καὶ Λιβυκῆς, ὅπου ὑπάρχει ἀραιὰ βλάστησις μὲ ἴχνη ἐρήμου.

Ἡ Λιβυκὴ ἔρημος εἶναι ἡ συνέχεια τῆς Σαχάρας μέχρι τοῦ Νείλου ποταμοῦ. **Ἡ Ἀραβικὴ ἔρημος** εἶναι ἡ συνέχεια τῆς Λιβυκῆς ἐρήμου πέραν τοῦ Νείλου ποταμοῦ μέχρι τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. **Ἡ Καλαχάρη** εἰς τὴν Ν. Ἀφρικὴν. Ἐκτείνεται ἕως τὰ Δρακότεια ὄρη.

Ὀροπέδια, στεππαι, σαβάναι. Τὰ κυριώτερα εἶναι τὸ **Σουδάν** (χώρα τῶν Σουδανῶν δηλαδὴ τῶν μαύρων). Ἐκτείνεται πρὸς Ν. τῆς Σαχάρας καὶ διαρρέεται ἀπὸ μεγάλους ποταμούς. Εἰς τὸ Β. μέρος ἢ βλάστησίς του εἶναι **στεππώδης**, καθ' ὅσον ὁμως προχωροῦμεν πρὸς Ν. παρουσιάζει πλουσίαν βλάστησιν μὲ ὑψηλὸν χόρτον (**σαβάναι**) καὶ ἀραιὰ δένδρα τῶν θερμῶν χωρῶν. Ἀκόμη νοτιώτερον ἐκτείνονται ἀπέραντα δάση μὲ καλλιεργησίμους πεδιάδας. **Τὸ ὄροπέδιον τῆς Αἰθιοπίας**, μιὰ συνέχεια τοῦ Σουδάν, ὑψηλότερον πρὸς Α. μέχρι τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ, κατέρχεται δὲ ἀποτόμως πρὸς τὸ μέρος τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης.

Λίμναι. Αἱ κυριώτεραι εἶναι αἱ ἑξῆς. Ἡ **Τσαῶδ** εἰς τὸ μέσον τοῦ Σουδάν. Ἡ **Τάνα** εἰς τὴν Αἰθιοπίαν. Ἡ **Βικτωρία**, ἢ **Ταγκανίκα** ἢ **Νιάσα** εἰς τὴν ΝΑ Ἀφρικὴν γύρω ἀπὸ τὸ ὄρος Κιλιμάντζαρον, ὅπου λέγεται τὸ μέρος ἐκεῖνο καὶ περιοχὴ τῶν λιμνῶν.

Ποταμοί. Οἱ μεγαλύτεροι ποταμοὶ τῆς Ἀφρικῆς Πηγάζουν ἀπὸ τὴν περιοχὴν τῶν λιμνῶν ὅπου ὑψώνεται τὸ ὄρος Κιλιμάντζαρον καὶ τὰ Κένυα. Οἱ ποταμοὶ αὐτοὶ εἶναι οἱ ἑξῆς. Ὁ **Νεῖλος** (6. 500 χιλμ. μῆκος). Ὁ δεύτερος εἰς μῆκος ποταμὸς τῆς γῆς μετὰ τὸν Μισσισιπὴν τῆς Β. Ἀμερικῆς. Πηγάζει ἀπὸ διαφόρους λίμνας τῆς περιοχῆς τῶν λιμνῶν καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τὴν λίμνην Βικτωρία καὶ κατέρχεται πρὸς τὴν Αἴγυπτον μὲ καθαρὰ ὕδατα καὶ διὰ τοῦτο λέγεται καὶ **λευκὸς Νεῖλος**. Καθὼς ὁμως προχωρεῖ ἐνώνεται μὲ τὸν **Κυανοῦν** (θολὸν) **Νεῖλον**, ὁ ὁποῖος κατέρχεται θολὸς ἀπὸ τὴν Αἰθιοπίαν καὶ θολὸς πλέον διευθύνεται πρὸς τὰ κάτω, ὅπου σχηματίζει πολλοὺς καταρράκτας καὶ τέλος φθάνει εἰς τὴν Αἴγυπτον ὅπου ἐκβάλλει εἰς τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν μὲ πολλὰ στόμια, τὰ ὁποῖα σχηματίζουν τὸ Δέλτα τοῦ Νείλου.

Ὁ **Κόγκος** (4200 χιλμ. μῆκος). Μικρότερος εἰς τὴν ἔκτασιν ἀπὸ τὸν Νεῖλον μὲ ὕδατα ὁμως περισσότερα. Πηγάζει ἀπὸ τὴν λίμνην Ταγκανίκα, δέχεται καθὼς κατέρχεται πολλοὺς παραποτάμους, σχηματίζει πολλοὺς καταρράκτας καὶ τέλος ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν, τοῦ ὁποῖου τὰ ὕδατα διατηροῦνται γλυκὰ 20 χιλμ. μακρὰν τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ Κόγκου.

Ὁ Ζαμβέζης με τὸν μεγάλον καταρράκτην τῆς Βικτωρίας. Εἰς τὴν Ν. Ἀφρικὴν. Ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν. Ὁ Ὁράγγης εἰς τὴν Ν. Ἀφρικὴν. Ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν. Ὁ Νίγηρ ἐκβάλλει εἰς τὸν Κόλπον τῆς Γουϊνέας. Ὁ Σενεγάλης ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν.

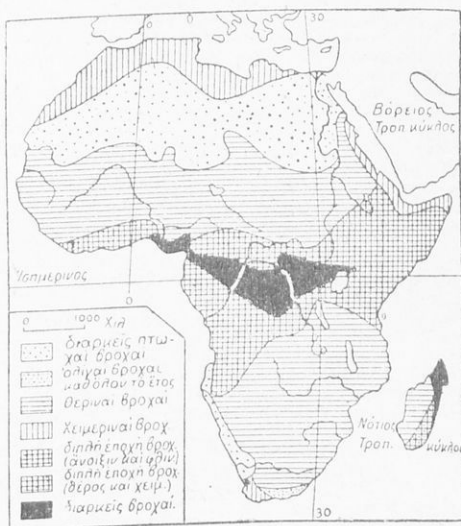
Ἑρωτήσεις.

Ποῖα εἶναι τὰ σπουδαιότερα ὄρη τῆς Ἀφρικῆς; Αἱ ἔρημοι; Τὰ ὄροπέδια; Αἱ λίμναι; Οἱ ποταμοί; Ἀπὸ ποῦ πηγάζει ὁ Νεῖλος; Ὁ Κυανὸς Νεῖλος; Ποῦ εἶναι τὸ Δέλτα τοῦ Νεῖλου; Ὁ Κόγγος ποῦ ἐκβάλλει; Ὁ Ζαμβέζης; Ὁ Ὁράγγης; Ὁ Νίγηρ; Ὁ Σενεγάλης;

Σχεδιάσατε εἰς τὰ τετραδία σας τὸν χάρτην τῆς Ἀφρικῆς μετὰ τὰ ὄρη, τὰς λίμνας, τοὺς ποταμοὺς καὶ εἰς τὸ περιθώριον σημειώσατε τὰ γεωγραφικὰ αὐτὰ στοιχεῖα.

Κ λ ῖ μ α.

α) Εἰς τὰ Β. παράλια τῆς Ἀφρικῆς καθὼς καὶ εἰς τὴν Νότιον Ἀφρικὴν τὸ κλίμα εἶναι εὐκρατον, διότι αἱ χώραι αὗται εὐρί-

Σχ. 38.—Χάρτης βροχῶν Ἀφρικῆς

σκοῦνται εἰς τὴν εὐκρατον ζώνην (βόρειον καὶ νότιον). Αἱ ὑπόλοιποι χώραι εὐρίσκονται εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην. Εἰς τὰς χώρας αὐτὰς καὶ ἀναλόγως μετὰ τὴν διαμόρφωσιν τὴν ὅποιαν ἔχει τὸ ἔδαφος, τὰ ὕδατα τὰ ὅποια τὰς περιβάλλουν καὶ τοὺς ἀνέμους οἱ ὅποιοι

πνέουν, έπικρατεί και κλίμα διάφορον κατά περιοχάς. Ούτω :

β) *Είς την έρημον της Σαχάρας*, της Λιβύης και της Καλαχά-
ρης έπικρατεί κλίμα πολύ θερμόν και πολύ ξηρόν· δηλαδή εκεί ή
θερμοκρασία είναι υπερβολική και βρέχει σπανιώτατα.

γ) *Είς τό Σουδάν*, και προς τόν Κόλπον της Γουίνεας έπικρατεί
κλίμα πολύ θερμόν και πολύ ύγρόν με καταρρακτώδεις βροχάς,
διότι ή χώρα αυτή διαρρέεται από πολλούς ποταμούς, τά ύδατα
των όποίων συνεχώς έξατμίζονται από την μεγάλην θερμότητα.

δ) *Είς την ΝΑ 'Αφρικήν*, δηλαδή είς τό όροπέδιον της 'Αβησ-
συνίας και την περιοχήν των λιμνών, όπου πνέουν κατά τό θέρος
συνεχώς οι θερινοί Μουσσώνες από τόν 'Ινδικόν 'Ωκεανόν, αι χώραι
αυται κατά την έποχήν αυτήν, έχουν κλίμα θερμόν και πολύ ύγρόν.
Κατόπιν όμως όταν παύσουν οι Μουσσώνες του θέρους έχουν κλίμα
θερμόν και ξηρόν.

'Η βλάστησις της 'Αφρικής είναι ανάλογος με τό κλίμα τό
όποιον έπικρατεί είς κάθε περιοχήν της. Είς τά παράλια π.χ. της Β.
'Αφρικής καθώς και είς τά παράλια της Ν. 'Αφρικής, όπου τό κλίμα
είναι εύκρατον, εύδοκιμούν φυτά της εύκράτου ζώνης, ή έλαία, τά
δημητριακά, ό βάμβαξ, τό ζαχαροκάλαμον.

Είς τό Σουδάν και προς τά παράλια, όπου τό κλίμα είναι πολύ
θερμόν και πολύ ύγρόν με καταρρακτώδεις βροχάς, σχηματίζονται
άπέραντα παρθένα δάση (Ζούγκλα) από φυτά των θερμών χωρών,
φοίνικας, κομμιόδενδρα, κακαόδενδρα.

Βορειότερον όπου αι βροχαι όλιγοστεύουν τά δάση παρουσιάζ-
ονται άραιότερα, μέσα είς άπέραντους έκτάσεις με πυκνόν και ύψη-
λόν χόρτον, και όνομάζονται *σαβάνναι*. 'Ακόμη δε βορειότερον καθ'
όσον αι βροχαι όλιγοστεύουν, άπλώνονται άπέραντοι έκτάσεις με
έλάχιστον μικρόν και ξηρόν χόρτον, αι *σιέππαι*. Μετά τας σιέππας
έκτείνεται ή έρημος της Σαχάρας, όπου μόνον είς τας 'Οάσεις της
παρατηρείται βλάστησις από φυτά θερμών χωρών, φοίνικας, κακαό-
δενδρα κ.ο.κ.

Είς την ΝΑ 'Αφρικήν πάλιν, όπου έπικρατούν αι περιοδικαι βρο-
χαι, ή βλάστησις είναι πλουσιωτάτη από φυτά και δένδρα των θερ-
μών χωρών.

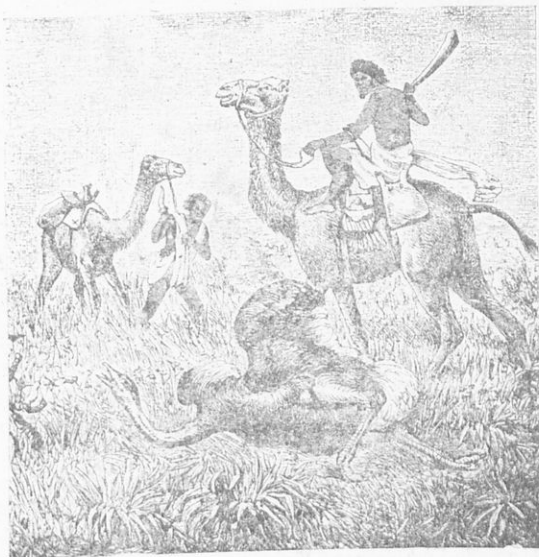
Ζῳα της 'Αφρικής. Είς κάθε περιοχήν της 'Αφρικής αναλόγως
με την βλάστησίν της, ζούν και διάφορα ζῳα. Είς τά παρθένα δάση
π.χ. ζούν διαφόρων ειδών σαρκοφάγα ζῳα και πτηνά των θερμών
χωρών, πίθηκοι, λέοντες, τίγρεις. Είς τας σαβάννας ζούν διαφόρων
ειδών φυτοφάγα πρό παντός ζῳα, έλέφαντες, καμηλοπαρδάλεις,
άντιλόπαι. Είς τας σιέππας, κάμηλοι, στρουθοκάμηλοι. Είς τούς
ποταμούς και τας λίμνας Ιπποπόταμοι, κροκόδειλοι.

Οι κάτοικοι τῆς Ἀφρικῆς. Εἶναι μαῦροι, λευκοὶ καὶ μιγάδες.

Μαῦροι εἶναι οἱ ἰθαγενεῖς κάτοικοι τῆς Ἀφρικῆς. Οἱ περισσότεροι κατοικοῦν εἰς τὴν Μέσην Ἀφρικὴν, δηλαδὴ εἰς τὴν περιοχὴν τῆς διακεκαυμένης ζώνης. Διὰ αὐτὸ ἡ Ἀφρικὴ λέγεται καὶ **Μαύρη Ἠπειρος**.

Ἀνέρχονται περίπου εἰς 75 000.000 καὶ ἀνήκουν εἰς διαφόρους φυλάς εἶναι δηλ. **Νέγροι**, **Βουσμάνοι**, **Όττεντόνοι**, **Πυγμαῖοι**, **Ἄκκα**.

Οἱ Νέγροι. Εἶναι ὕψηλοι μὲ κανονικὰ πρόσωπα καὶ κανονικὸν

Σχ. 39.—Κυνήγιον στρουθοκαμήλων

παράστημα. Νέγροι εἶναι οἱ **Σουδανοὶ** τοῦ Σουδάν, οἱ **Μπαντοῦ** τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς, οἱ **Κάφροι** τῆς Ν. Ἀφρικῆς κ. ἄ.

Οἱ **Βουσμάνοι**, οἱ **Όττεντότοι**, οἱ **Πυγμαῖοι** καὶ οἱ **Ἄκκα** διαφέρουν ἀπὸ τοὺς Νέγρους.

Οἱ **Βουσμάνοι** καὶ οἱ **Όττεντότοι** τῆς Ν. Ἀφρικῆς εἶναι δύσμορφοι.

Οἱ **Πυγμαῖοι** τῆς Κεντρικῆς Ἀφρικῆς ἔχουν ἀνάστημα ἑνὸς μέτρου μὲ ρυτιδωμένον τὸ σῶμα τῶν.

Οἱ **Ἄκκα** εἶναι μικρόσωμοι νάνοι, ἀλλὰ πολλοὶ εὐκίνητοι καὶ τομληροί.

Ἀσχολίαι τῶν ἰθαγενῶν κατοίκων τῆς Ἀφρικῆς. Οἱ Νέγροι εἶναι νομάδες κτηνοτρόφοι, καλλιεργηταὶ καὶ ἀλιεῖς. Ἐπίσης συλλέγουν

ἀπὸ τὰ δάση καρπούς, ἔλαστικὸν κόμμι, καθὼς καὶ ἔλεφαντόδοντας, τὰ ὁποῖα πωλοῦν εἰς τοὺς Εὐρωπαίους ἐμπόρους. Οἱ Βουσμάνοι τρώγουν ρίζας, σκώληκας καὶ αὐτὰ μεγάλων μυρμηγκῶν. Κατοικοῦν εἰς προχείρους καλύβας, τὰς ὁποίας κατασκευάζουν μὲ χόρτα, καλάμια ἢ μὲ πλίνθους, λάσπην καὶ σανίδας. Διὰ τοῦτο ἡ ἔλνοσσία καὶ αἱ διαφοραὶ ἀσθένειαι θερίζουν κυριολεκτικῶς τοὺς ἰθαγενεῖς. Μάλιστα ἓν εἶδος μυίας, ἡ ὁποία λέγεται *Τσέ-Τσέ*, προκαλεῖ τὴν φοβερὰν ἀσθένειαν τοῦ ὕνου.

Οἱ περισσότεροὶ λευκοὶ κατοικοῦν εἰς τὴν Β. τὴν Α. καὶ τὴν Ν. Ἀφρικὴν. Ἀνέρχονται εἰς 75.000.000 καὶ ἀνήκουν εἰς διαφόρους φυλάς. Εἶναι δηλαδὴ *Σημίται*, *Χαμίται* (Ἄραβες, Βέρβεροί, Φελλάχοι, Αἰθίοπες) *Εὐρωπαῖοι* καὶ *Μιγάδες*.

Οἱ περισσότεροὶ Σημίται καὶ Χαμίται κατοικοῦν εἰς τὴν Β. καὶ Α. Ἀφρικὴν. Οἱ Εὐρωπαῖοι οἱ περισσότεροὶ κατοικοῦν εἰς τὴν Β. καὶ Ν. Ἀφρικὴν. Ἀνέρχονται περίπου εἰς 3.000.000, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ 100.000 εἶναι Ἕλληνες.

Οἱ Μιγάδες εἶναι οἱ κάτοικοι τῆς Ἀφρικῆς, οἱ ὁποῖοι κατάγονται ἀπὸ ἓνα μαῦρον καὶ ἓνα λευκόν. Μιγάδες εἶναι οἱ *Πούλς* τοῦ Β. Σουδάν καὶ ἄλλοι.

Ἀσχολίαι λευκῶν. Ἀσχολοῦνται μὲ μεγάλας ἢ μικράς γεωργικὰς ἐπιχειρήσεις βάμβακος, μὲ τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν.

Θρησκείαι. Οἱ μαῦροὶ εἶναι εἰδωλολάτραι. Ὀλίγοι ἀπὸ αὐτοῦς εἶναι Χριστιανοί. Οἱ λευκοὶ Εὐρωπαῖοι εἶναι Χριστιανοί. Οἱ λευκοὶ Σημίται καὶ Χαμίται εἶναι Μωαμεθανοί. Ἀπὸ αὐτοὺς μόνον οἱ Ἀβησσυνοὶ εἶναι χριστιανοί. Ὑπάρχουν ἀκόμη καὶ ὀλίγοι κόπται.

Πολιτικὴ κατάστασις τῆς Ἀφρικῆς. Ἡ Β. Ἀφρικὴ εἶναι κτῆσις τῆς Ἀγγλίας τῆς Γαλλίας τοῦ Βελγίου καὶ τῆς Πορτογαλίας. Ἐλευθεραὶ χώραι τῆς Ἀφρικῆς εἶναι μόνον ἡ *Λιβερία*, εἰς τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς ἡ *Αἴγυπτος*, ἡ *Ἀβησσυνία* καὶ ἡ *Λιβύη*.

Ἑρωτήσεις.

Τί κλίμα ἔχουν τὰ παράλια τῆς Β. Ἀφρικῆς; Ἡ Ν. Ἀφρικὴ; Τὸ ὄροπέδιον τῆς Ἀβησσυνίας; Τὸ ὄροπέδιον τοῦ Σουδάν; Ἡ ἔρημος τῆς Σαχάρας; Ποίαν βλάστησιν παρατηροῦμεν εἰς τὸ Σουδάν; Εἰς τὴν ἔρημον τῆς Σαχάρας; Ποῖα ζῷα ζοῦν εἰς τὰς στέππας; εἰς τὰς σαβάννας; εἰς τὰ παρθένα δάση; Οἱ μαῦροὶ τῆς Ἀφρικῆς εἰς ποίας φυλάς ἀνήκουν; Μὲ τί ἀσχολοῦνται; Ποίας θρησκείας ἔχουν; Οἱ λευκοὶ τῆς Ἀφρικῆς εἰς ποίας φυλάς ἀνήκουν; Μὲ τί ἀσχολοῦνται; Ποίας θρησκείας ἔχουν;

ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

Φυσική διαίρεσις τῆς Ἀφρικῆς

Ἡ Ἀφρική ἀποτελεῖται ἀπὸ 4 φυσικὰς περιοχὰς αἱ ὁποῖαι εἶναι:

- Α) Ἡ *Βόρειος Ἀφρική*, ἡ ὁποία ἐκτείνεται εἰς τὴν Βόρειον εὐκρατον ζώνην.
- Β) Ἡ *Μέση Ἀφρική*, ἡ ὁποία ἐκτείνεται εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην.
- Γ) Ἡ *Νότιος Ἀφρική*, ἡ ὁποία ἐκτείνεται εἰς τὴν Νότιον εὐκρατον ζώνην.
- Δ) Αἱ *Νῆσοι τῆς Ἀφρικῆς*.

Πολιτικὴ διαίρεσις τῆς Ἀφρικῆς

Α΄—ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ

(Αἴγυπτος, Λιβύη, Τυνησία, Ἀλγέριον, Μαρόκον, Ταγγέρη, Σαχάρα)

Ἡ Β. Ἀφρική ἦτο γνωστὴ ἀπὸ τὴν ἀρχαιότατην ἐποχὴν. Ὁ Ἡρακλῆς κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν μυθολογίαν εἶχε φθάσει ἕως τὸν Ἀτλαντα ὅταν ἐπήγαινε διὰ νὰ φέρῃ εἰς τὸν Εὐρύσθεα τὰ χρυσοῦ μῆλα τῶν Ἑσπερίδων. Ἐκεῖ δὲ εἰς τὸ σημερινὸν Γιβραλτάρ εἶχε στήσει τὰς Ἡρακλείους στήλας. Ἐπίσης τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν πολλοὶ Ἕλληνες σοφοὶ ὅπως ὁ Σόλων, ὁ Ἡρόδοτος καὶ ἄλλοι εἶχον ἐπισκεφθῆ τὴν Αἴγυπτον ὅπου ἐβασίλευον οἱ Φαραῶ. Ἀργότερον ὁ Μ. Ἀλέξανδρος τὸ 332 π.Χ. εἶχε κυριεύσει τὴν Αἴγυπτον καὶ εἶχε κτίσει τὴν Ἀλεξάνδρειαν, τὴν ὁποίαν οἱ διάδοχοι τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, οἱ Πτολεμαῖοι, εἶχον πρωτεύουσαν τῆς Αἰγύπτου μέχρι τὸ 44 π. Χ.

Τὴν Βυζαντινὴν ἐποχὴν ἡ Αἴγυπτος καὶ ὅλη ἡ παραλία τῆς Β. Ἀφρικῆς ἦτο Βυζαντινὴ ἐπαρχία καὶ παρουσίασε μεγάλην πρόδοον εἰς τὸ ἐμπόριον, τὰς τέχνας καὶ τὴν ἐπιστήμην. Εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἦτο τὸ μεγαλύτερον Πανεπιστήμιον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τὸ ὁποῖον ὠνόμαζον *Μουσεῖον*, μὲ τὴν μεγαλυτέραν, βιβλιοθηκὴν τοῦ κόσμου, ἡ ὁποία ἐκάη τὸ 638 μ.Χ., ὅταν οἱ Ἀραβες ἐκυρίευσαν τὴν Αἴγυπτον.

Μετὰ τοὺς Ἀραβας τὴν Αἴγυπτον ἐκυρίευσαν οἱ Τούρκοι τὸ 1516. Τὸ 1841 ὁ Μωχάμετ Ἄλη τῆς Αἰγύπτου ἀνεγνωρίσθη ἀπὸ τὸν Σουλτάνον Ἀντιβασιλεὺς. Ὁ Μωχάμετ Ἄλη ὑπεστήριξε τοὺς χριστιανοὺς τῆς Αἰγύπτου διότι τὸν ἐβοήθησαν νὰ ἀναδιοργανώσῃ τὸ κράτος του. Χριστιανοὶ δὲ εἰς τὴν Αἴγυπτον διαβίουν περὶ τὰς 150.000, ἐκ τῶν ὁποίων 100.000 εἶναι Ἕλληνες, ἐγκατεστημένοι εἰς διαφόρους πόλεις. Τὸ 1881 ἡ Αἴγυπτος καὶ τὸ Αἰγυπτιακὸν Σουδάν ἔγιναν Ἀγγλικὴ Κιτῆσις, ἡ Τριπολίτις Ἰταλικὴ καὶ ἡ Τύνις, τὸ Ἀλγέριον καὶ ἡ Σαχάρα Γαλλικὴ. Τὸ 1923 οἱ Ἀγγλοὶ ἀπέχωρησαν καὶ ἡ Αἴγυπτος ἔγινεν ἀνεξάρτητον Βασίλειον ὡς καὶ τὸ Ἀγγλο-Αἰγυπτιακὸν Σουδάν ἀνεξάρτητον.

Γεωργίου Χ. Γεωργοπούλου: *Γεωγραφία Ἠπειρῶν Ε'* τάξεως

6

ΧΩΡΑΙ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ ΚΑΤΑ ΦΥΣΙΚΑΣ ΠΕΡΙΟΧΑΣ

- Α' ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ.** Αίγυπτος—Λιβύη—Τυνησία—'Αλγέριο—Μαρόκο—Ταγγέρη—Σαχάρα—Ρίο ντέ 'Ορο.
- Β' ΜΕΣΗ ΑΦΡΙΚΗ.**
- α) Δυτική. Σουδάν—'Ανω Γουινέα, Κάτω Γουινέα.
 - β) 'Ανατολική. 'Αβησσυνία—'Ερυθραία—Σομαλία—Ταγκανίκα—Μοζαμβίκη.
- Γ' ΝΟΤΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ.** Νοτιοαφρικανική 'Ενωσις—Νοτ. Δυτ. 'Αφρική—Ροδεσία Νότιος και Βόρειος.
- Δ' ΝΗΣΟΙ**
- α) 'Ινδικού. Μαδαγασκάρη.
 - β) 'Ατλαντικού. Μαδέρα—Κανάριοι—Πρασίνοι—'Ανάληψις—'Αγία 'Βλένη.

Η ΑΙΓΥΠΤΟΣ (άνεξάρτητον κράτος)

Έκτασις. τ. χλμ. 1.000.000.

Κάτοικοι. 21.000.000. Κατά τ. χλμ. 21 κάτοικοι.

Θέσις. Ἡ Αἴγυπτος ἐκτείνεται εἰς τὸ βορειοδυτικὸν ἄκρον τῆς Ἀφρικῆς μεταξὺ τῆς Λιβυκῆς καὶ Ἀραβικῆς ἐρήμου καὶ κατὰ μῆκος, τῆς Κοιλιάδος καὶ τοῦ Δέλτα τοῦ Νείλου, ἀποτελεῖται δὲ ἀπὸ 3 περιοχῶν καθὼς προχωροῦμεν ἀπὸ τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν πρὸς τὸ ἑσωτερικὸν τῆς Αἰγύπτου. Αἱ περιοχαὶ αὗται εἶναι αἱ ἑξῆς :

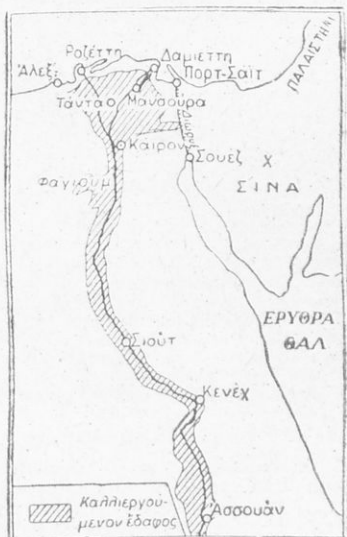
Ἡ κάτω Αἴγυπτος, ἡ ὁποία περιλαμβάνεται εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Δέλτα, ἴση μὲ τὴν ἑκτασιν τῆς Πελοποννήσου.

Ἡ Μέση Αἴγυπτος, ἡ ὁποία περιλαμβάνεται εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Κόιτης τοῦ Νείλου μεταξὺ Κάτω καὶ Ἄνω Αἰγύπτου, μέχρι Ἀσσοῦαν.

Ἡ Ἄνω Αἴγυπτος, εἶναι ἡ Ἄνω τοῦ Ἀσσοῦαν περιοχὴ, ἡ ὁποία περιλαμβάνεται εἰς τὴν στενὴν κοιλιάδα τοῦ Νείλου μεταξὺ τῆς Λιβυκῆς ἐρήμου καὶ τοῦ Νείλου. Ἐκεῖ εἰς τὴν Λιβυκὴν ἐρημον εὐρίσκεται καὶ ἡ Ὄασις **Σίβα**, ὅπου κατὰ τὴν ἀρχαιοτάτην ἐποχὴν ὑπῆρχε τὸ Μαντεῖον τοῦ Ἄμμωνος Διός. Εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν, εἰς τὸ Ἀσσοῦαν ἔχει κατασκευασθῆ καὶ ὁ μεγάλος ὕδατοφράκτης ὅπου συγκεντρώνονται τὰ ὕδατα τοῦ Νείλου καὶ κατόπιν διοχετεύονται καὶ ποτίζουν ὅλας τὰς καλλιεργεῖας τῆς κοιλιάδος τοῦ Νείλου.

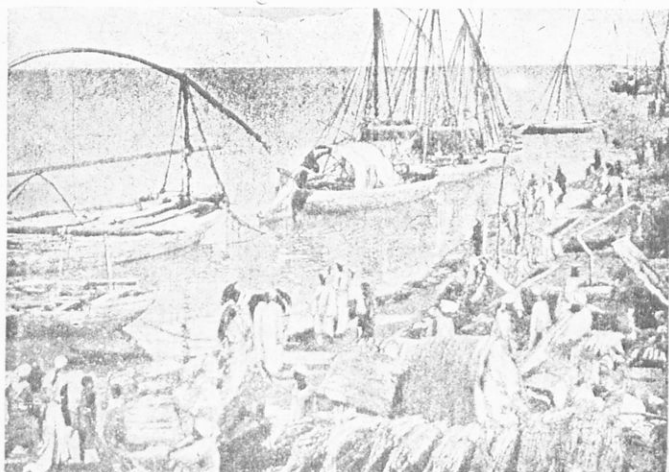
Ὅρια. Ἡ Αἴγυπτος πρὸς Βορρᾶν βρέχεται ἀπὸ τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν, πρὸς Α. μὲ τὴν διώρυγα τοῦ Σουέζ καὶ τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν, πρὸς Ν. μὲ τὸ Σουδᾶν καὶ πρὸς Α. μὲ τὴν Τριπολιτίδα. Εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀνήκει καὶ ἡ χερσόνησος τοῦ Σινᾶ, ἡ ὁποία εὐρίσκεται πρὸς Α. τοῦ Σουέζ.

Τὸ ἔδαφος τῆς Αἰγύπτου εἶναι συνέχεια τῆς Λιβυκῆς ἐρήμου. Γόνιμον εἶναι μόνον τὸ ἔδαφός της, τὸ ὁποῖον διαρρέεται ἀπὸ τὸν Νεῖλον ποταμὸν, ὁ ὁποῖος διαρκῶς μὲ τὰς προσχώσεις του λιπαίνει τὸ

Σχ. 41.—Χάρτης τῆς Αἰγύπτου

ἔδαφος καὶ τὸ καθιστῶ εὐφορώτατον· Δι' αὐτὸ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἔλεγον ὅτι ἡ Αἴγυπτος εἶναι *δῶρον τοῦ Νεῖλου*. Μάλιστα οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι ὠνόμαζον τὸν Νεῖλον ποταμὸν πατέρα τους καὶ τὸν ἐλάτρευον ὡς θεόν. Ὁ Νεῖλος πηγάζει ἀπὸ τὴν λίμνην Βικτωρίαν καθὼς καὶ ἀπὸ ἄλλας λίμνας τῆς περιοχῆς τῶν Λιμνῶν, ὅπου τὸ θέρος ἐπικρατοῦν οἱ Μουσσῶνες ἀπὸ τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανὸν καὶ ὅπου συνεχῶς βρέχει. Τότε συμπαρασύρει μαζὺ μὲ τὰ ὕδατά του καὶ γόνιμον χῶμα ἀπὸ τὰ διάφορα ὄρη καὶ οὕτω κατέρχεται εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὅπου πλημμυρίζει τὴν χώραν καὶ δημιουργεῖ εὐφόρους προσ-

Σχ. 42.—Ποταμόπλοια εἰς τὸν Νεῖλον

χώσεις. Ἐκεῖ μόλις ἀποσυρθοῦν τὰ ὕδατα ἀρχίζει ἡ μεγάλη καλλιέργεια διαφόρων προϊόντων.

Τὸ κλίμα τῆς Αἴγυπτου εἶναι θερμὸν καὶ πολὺ ὑγρὸν, διότι ἡ Αἴγυπτος εὐρίσκεται πλησίον τῆς διακεκαυμένης ζώνης, καθὼς δὲ διαρρέεται ἀπὸ πολλὰ ὕδατα λόγῳ τῆς μεγάλης ἐξατμίσεως τῶν, ἡ ἀτμόσφαιρα εἶναι γεμάτη ἀπὸ ὕδρατμούς· Ἐνα δὲ τοιοῦτον κλίμα εἶναι πολὺ βαρὺ, κουραστικὸν καὶ καταλληλότατον διὰ τὴν ἀνάπτυξιν διαφόρων ἀσθeneιδῶν.

Ἡ **βλάστησις** εἰς τὴν Αἴγυπτον εἶναι πλουσιωτάτη. Ἐδῶ καλλιεργεῖται ὁ βάμβαξ, τὸ ζαχαροκάλαμον, τὰ ὄσπρια, τὰ δημητριακά, ὁ καπνός, διάφορα κηπευτικά καὶ ὀπωροφόρα δένδρα, ὅπως αἱ δαμασκηνεαὶ κ.λ.π. Ἐπίσης καὶ ἡ κτηνοτροφία εἶναι ἀνεπτυγμένη.

Κάτοικοι. Ἡ Κοιλὰς τοῦ Νεῖλου ἔχει ἕκτασιν ἴσην μὲ τὸ 1/3

της Ελλάδος καὶ ὅμως εἶναι τόσοσ εὐφορος, ὥστε ζοῦν περὶ τὰ 21.000 000 κάτοικοι. Ἐξ αὐτῶν τὰ 15.000.000 κατάγονται ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους Αἰγυπτίους, Μωαμεθανοὶ τὸ θρήσκευμα, καὶ ἀσχολοῦνται μὲ τὴν γεωργίαν (Φελλάχοι). Ὀλίγοι ἐξ αὐτῶν ζοῦν εἰς τὰς πόλεις ὡς ἔμποροι καὶ τεχνῖται, ἐκ τῶν ὁποίων ἀρκετοὶ εἶναι εἰς τὸ θρήσκευμα χριστιανοὶ Μονοφυσῖται (Κόπται). Μέγα μέρος τοῦ πληθυσμοῦ ἀποτελοῦν οἱ Μωαμεθανοὶ Ἄραβες. Οἱ ὑπόλοιποι δὲ κάτοικοι δηλαδὴ 400.000 εἶναι εὐρωπαῖοι, Ἕλληνες, Ἴταλοὶ, Ἄγγλοι, Γάλλοι,

Σχ. 43.— Αἱ Πυραμίδες.

Ἑβραῖοι, Τοῦρκοι, Σύριοι, Μαῦροι. Οἱ Τοῦρκοι εἶναι Μπέηδες, Πασάδες, πλοῦσιοι γαιοκτῆμονες. Ἐχουν μείνει ἐκεῖ ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῆς τουρκικῆς κυριαρχίας καὶ ἀποτελοῦν τὴν ἀριστοκρατικὴν τάξιν τῆς Αἰγύπτου. Οἱ Ἕλληνες τῆς Αἰγύπτου ἀνέρχονται εἰς 100.000. Πολλοὶ ἔχουν πλουτίσει καὶ ἐφάνησαν ἐθνικοὶ εὐεργεταί, ὁ Τοσίτσας, ὁ Στουρνάρας, ὁ Μπενάκης, ὁ Κότσικας κ.ἄ.

Πρωτεύουσα τὸ **Κάϊρον** (2.500.000) εἰς τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Νείλου εἰς τὴν Μέσσην Αἰγύπτου. Εἰς τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Νείλου καὶ ἀπέναντι ἀπὸ τὸ Κάϊρον εἶναι τὰ ἑρείπια τῆς **Μέμφιδος**, ἡ ὁποία ἦτο ἡ ἀρχαία πρωτεύουσα τῆς Αἰγύπτου, ὅπου ἔμενον οἱ Φαραῶ. Ἐκεῖ εὐρίσκονται αἱ πυραμίδες τῆς Αἰγύπτου, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐθάπτοντο οἱ Φαραῶ. Ἐκεῖ ἐπίσης εὐρίσκεται καὶ ἡ **Σφιγξ** τῆς Αἰγύπτου. Εἰς τὰς μεγάλας πόλεις, οἱ Ἕλληνες ἀποτελοῦν παροικίας ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Ἑλληνος Πατριάρχου. Ἐχουν προοδεύσει πολὺ εἰς τὸ ἐμπόριον τὰς τέχνας καὶ τὴν βιομηχανίαν.

Ἐκεῖ ἔχουν ἰδρύσει Ἑλληνικὰς ἐκκλησίας, Ἑλληνικὰ σχολεῖα καὶ διάφορα σωματεῖα, τὰ ὅποια φροντίζουν διὰ τὴν πρόδόν των. Ἀπὸ τὸ Κάιρον καὶ κάτω, καθὼς προχωρεῖ ὁ Νεῖλος πρὸς τὴν θάλασσαν, ἀρχίζει νὰ σχηματίζεται τὸ Δέλτα τοῦ Νεῖλου. Ἄλλαι πόλεις: **Ἀλεξάνδρεια** (1.000.000) εἰς τὸ Δυτικὸν μέρος τῶν ἐκβολῶν τοῦ Νεῖλου. Εἶναι ὁ σπουδαιότερος λιμὴν τῆς Αἰγύπτου πρὸς τὴν Μεσόγειον. Εἰς αὐτὴν διαμένει ὁ Ὁρθόδοξος Πατριάρχης τῶν Χριστιανῶν καὶ 30.000 Ἕλληνες.

Τὸ **Πόρτ-Σαῖτ** (200 000) εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Σουέζ. Τὸ **Σουέζ** (60.000) εἰς τὴν ἔξοδον τῆς Διώρυγος τοῦ Σουέζ, πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν. **Ἰσμαῖλία** (150.000) εἰς τὸ μέσον τῆς Διώρυγος. **Τάνια, Μανσουρά, Ζαγαζί** εἰς τὸ Δέλτα τοῦ Νεῖλου. **Δαμιέτη, Ροζέτη** εἰς τὰ δύο στόμια τοῦ Νεῖλου.

ΛΙΒΥΗ (Κυρηναϊκή, Τριπολίτις)

Ἐκτασις. τ. χλμ. 1 500.000.

Κάτοικοι 1 500 000. Κάτ. κατὰ τ. χλμ. 1.

Θέσις ἔδαφος. Ἡ Λιβύη εἶναι ἡ ἔρημος, ἡ ὅποια ἐκτείνεται πρὸς Δ. τῆς Αἰγύπτου. Εἰς τὰ παράλια τῆς Λιβύης εἶναι ἡ στενὴ καὶ χαμηλὴ πεδιάς τῆς Τριπολιτιδος καὶ τὸ ὄροπέδιον τῆς **Κυρηναϊκῆς Χερσονήσου**, ὅπου τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν οἱ Ἕλληνες εἶχον πολλὰς ἀποικίας. Εἰς τὰ παράλια αὐτὰ τῆς Λιβύης οἱ ἄνεμοι τῆς Μεσογείου συσσωρεύουν πολλὰς φορές ἀρκετοὺς ὑδατμούς καὶ τότε κατὰ διαστήματα βρέχει. Ἐδῶ τὸ ἔδαφος εἶναι γόνιμον καὶ παρουσιάζει ἀρκετὴν βλάστησιν. Δι' αὐτὸ ἐδῶ εὐδοκιμοῦν διάφορα ὀπωροφόρα δένδρα, ἐσπεριδοειδῆ καὶ πρὸ πάντων φοῖνικες. Καλλιεργεῖται ἐπίσης ὁ βάμβαξ καὶ τὰ σιτηρά. Εἰς τὰς στέππας βόσκουν πολλὰ ποίμνια αἰγοπροβάτων. Εἰς τὰ παράλια πάλιν πολλοὶ Ἕλληνες σπογγαλιεῖς τοῦ Αἰγαίου, Δωδεκανήσιοι καὶ Ὑδραῖοι, ἀλιεύουν εἰς τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης τοὺς σπόγγους.

Πολιτικὴ κατάστασις. Ἡ Λιβύη ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο περιοχάς: α) τὴν **Κυρηναϊκὴν** καὶ β) τὴν **Τριπολίτιδα** καὶ εἶναι ἀνεξάρτητον Κράτος.

Οἱ κάτοικοι τῆς Λιβύης εἶναι **Βέρβεροι** ἀρχαιότατοι κάτοικοι Βεδουῖνοι, Ἀραβες (Μωαμεθανοὶ) καὶ ὀλίγοι Εὐρωπαῖοι Χριστιανοί.

Πρωτεύουσα ἡ **Βεγγάζη** (50.000). Παράλιος πόλις τῆς Κυρηναϊκῆς, ἀπ' ὅπου γίνεται ἐξαγωγή σφαγίων εἰς τὴν Ἑλλάδα. **Τρίπολις** (150.000). Παράλιος πόλις τῆς Τριπολιτιδος, ὅπου φθάνουν τὰ καραβάνια ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀφρικῆς. Εἰς τὰ παράλια αὐτὰ τῆς Ἀφρικῆς κατὰ τὸν τελευταῖον πόλεμον, ὁ Ἀγγλικὸς στρατὸς καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Ταξιαρχία ἀφοῦ ἐνίκησαν τὸν Γερμανικὸν στρατὸν εἰς τὸ

Ἐλ-Ἀλά-Μέιν τῆς Αἰγύπτου, τοὺς κατεδίωξαν κατὰ μῆκος τῆς παραλίας τῆς Λιβύης πρὸς τὴν *Ντέννα*, τὸ *Τομπρούκ*, τὴν *Βεγγάζην*, τὴν *Τριπολίτιδα* ἕως τὴν *Τύνιδα*.

ΤΥΝΗΣΙΑ, ΑΛΓΕΡΙΑ, ΜΑΡΟΚΟΝ, ΤΑΓΓΕΡΗ

Χῶραι	Πολίτευμα	*Ἐκτασίς εἰς τ. χλμ.	Κάτοικοι	Κάτοικοι κατὰ τ. χλμ.	Πρωτεύουσαι
Τυνησία	Ἀνεξάρτ.	120.080	3.000.000	25	Τύνις 370.000
Ἀλγερία	Γαλ. Κτήσεις	2.000.000	9.000.000	5	Ἀλγέριον 270.000
Μαρόκον	Ἀνεξάρτ.	400.000	9.000.000	25	Φέζ 150.000
Μαρόκον	Ἰσπανικὴ κτήσ.	30.000	1.000.000	35	Τετουάν 50.000
Ταγγέρη	Διεθνῆς	580	170.000	4	Ταγγέρη 50.000

Θέσις. Ἡ Τυνησία, ἡ Ἀλγερία, τὸ Μαρόκον καὶ ἡ Ταγγέρη ἐκτείνονται πρὸς δυσμὰς τῆς Λιβύης. Ἦσαν κτήσεις Γαλλικαί. Μόνον ἓνα μέρος τοῦ Μαρόκου εἶναι Ἰσπανικὴ κτήσις, πλησίον τοῦ πορθμοῦ τοῦ Γιβραλτάρ, καὶ λέγεται Ἰσπανικὸν Μαρόκον. Ἀπὸ τὸ 1956 ἡ *Τυνησία* καὶ τὸ *Γαλλικὸν Μαρόκον* ἔγιναν ἀνεξάρτητα. Ἡ *Ἀλγερία* ἐξασκοῦθεὶ νὰ εἶναι Γαλλικὴ κτήσις.

Ἡ *Ταγγέρη* ἔχει κερηχθῆ ἀπὸ τοῦ 1924 αὐτόνομος διεθνῆς ζώνη.

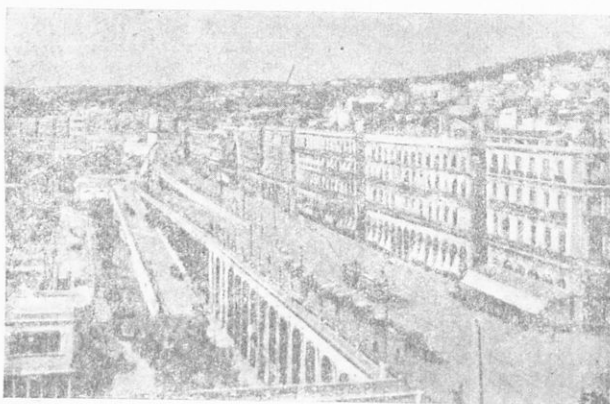
Ἔδαφος. Τὰ παράλια τῆς Τύνιδος τοῦ Ἀλγερίου, τοῦ Μαρόκου καὶ τῆς Ταγγέρης κλείονται ἀπὸ τὰ ὄρη τοῦ Ἄτλαντος καὶ δι' αὐτὸ ἡ περιοχὴ αὐτὴ λέγεται περιοχὴ Ἄτλαντος. Τὰ ὄρη αὐτὰ ἀποτελοῦνται ἀπὸ πολλὰς παραλλήλους ὄροσειράς (πρὸς τὴν θάλασσαν), αἱ ὁποῖαι εἶναι χαμηλότεραι καθόσον προχωροῦμεν πρὸς τὴν Μεσόγειον καὶ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν.

Τὸ κλίμα τῆς Τύνιδος τοῦ Ἀλγερίου, τοῦ Μαρόκου καὶ τῆς Ταγγέρης πρὸς Β. τοῦ Ἄτλαντος εἶναι εὐκρατον, διότι ἡ περιοχὴ αὐτὴ εὐρίσκεται εἰς τὴν εὐκρατον ζώνην μὲ γλυκὺν χειμῶνα, δροσερὸν δὲ καὶ βροχερὸν θέρος, διότι ἕως ἐδῶ φθάνουν οἱ ἄνεμοι, οἱ ὁποῖοι πνέουν ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν. Πρὸς Ν. ὅμως τοῦ Ἄτλαντος τὸ κλίμα παρουσιάζεται θερμὸν καὶ ξηρὸν, διότι ἡ περιοχὴ αὐτὴ πλησιάζει πρὸς τὴν διακεκαυμένην ζώνην. Ἐπειτα πρὸς Ν. τοῦ Ἄτλαντος δὲν φθάνουν οἱ ἄνεμοι, οἱ ὁποῖοι πνέουν ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν καὶ τὴν Μεσόγειον.

Βλάστησις. Προϊόντα Εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Τύνιδος, πρὸς Β. τοῦ Ἄτλαντος, ἡ βλάστησις εἶναι πλουσιωτάτη. Ἐδῶ εὐδοκιμοῦν διάφορα ὀπωροφόρα δένδρα τῆς εὐκράτου ζώνης, καθὼς καὶ ἡ ἄμπελος. Καλλιεργεῖται ὁ βάμβαξ, τὸ ζαχαροκάλαμον, τὸ ρύζι καὶ διάφορα

πρώιμα κηπευτικά. Ἐκτρέφονται πολλά ποίμνια αἰγοπροβάτων, ἵπποι, βόες. Πρὸς Ν. τοῦ Ἄτλαντος ἡ βλάστησις ἐλαττώνεται σιγᾶ σιγᾶ καὶ παρουσιάζονται αἱ στέπαι καὶ ἡ ἔρημος. Ἐδῶ τὸ ἔδαφος εἶναι κατάλληλον μόνον διὰ τὴν κτηνοτροφίαν. Τὸ ὑπέδαφος πάλιν τῆς περιοχῆς τοῦ Ἄτλαντος εἶναι πλούσιον σὲ διάφορα μεταλλεύματα μολύβδου καὶ ἀργύρου.

Οἱ κάτοικοι τοῦ Ἀλγερίου, τῆς Τύνιδος καὶ τοῦ Μαρόκου, οἱ περισσότεροι, εἶναι Βέρβεροι, δηλαδὴ ἀρχαιότεροι κάτοικοι τῆς παραλίας τῆς Ἀφρικῆς. Ἀσχολοῦνται μὲ τὴν κτηνοτροφίαν καὶ τὴν

Σχ. 44.—Μία ὁδὸς τοῦ Ἀλγερίου

καλλιέργειαν. Εἶναι Μωαμεθανοὶ εἰς τὸ θρήσκευμα. Ἐπίσης ἐκεῖ εἶναι ἐγκατεστημένοι καὶ πολλοὶ Ἀραβες Βεδουῖνοι ἀπὸ τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποῖαν οἱ Ἀραβες εἶχον κυριεύσει διὰ τὰ παράλια τῆς Μεσογείου. Κάτοικοι Εὐρωπαῖοι εἶναι ἐλάχιστοι καὶ πρὸ πάντων Γάλλοι.

Κυριώτεραι πόλεις :

1) *Εἰς τὴν Τυνησίαν* εἶναι ἡ *Τύνις* (370.000). Πλησίον τῆς ἀρχαίας Καρχηδόνος. Ἔως ἐδῶ φθάνουν τὰ καραβάνια τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Ἀφρικῆς. *Μπιζέρτα* (40.000). Σπουδαιότατος Γαλλικὸς Ναύσταθμος.

2) *Εἰς τὸ Ἀλγέριον*. Τὸ *Ἀλγέριον* (270.000), τὸ *Ὁράν* (200.000). Τὸ Ἀλγέριον ἔχει πικνὴν συγκοινωνίαν μὲ τὴν Γαλλίαν καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἡ Γαλλία προμηθεύεται τὰ πρώιμα κηπευτικά καὶ ἄλλα γεωργικὰ προϊόντα.

3) *Εἰς τὸ Μαρόκον*. Τὸ *Μαρόκον* (450.000). Μεσόγειος πόλις.

Καζαμπλάνκα (600.000). Παράλιος πόλις εἰς τὸν Ἄτλαντικὸν Ὠκεανόν. **Φέξ** (150.000) ἱερά πόλις τῶν Ἀράβων μὲ 30 τζαμιά. **Ράμπαι** (200.000). Παράλιος πόλις πρὸς τὸν Ἄτλαντικόν.

4) **Εἰς τὸ Μαρόκον** (Ἰσπανικόν): **Τετουάν** (50.000).

5) **Εἰς τὴν Ταγγέρην**: ἡ **Ταγγέρη** (50.000). Οὐδέτερος λιμὴν διεθνῆς, παρὰ τὸν πορθμὸν τοῦ Γιβραλτάρ.

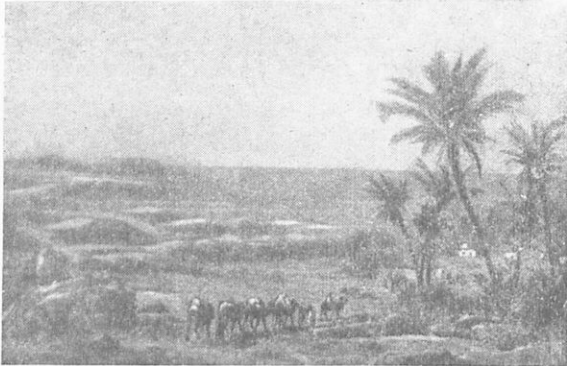
ΣΑΧΑΡΑ, ΡΙΟ ΝΤΕ ΟΡΟ

Χῶραι	Πολίτευμα	*Ἐκτασίς εἰς τ. χλμ.	Κάτοικοι	Κάτοικοι κατὰ τ.χλμ.
Σαχάρα	Γαλλ. Κτήσεις	10.000.000	2 000.000	*Αραιοκα- τομημένη
Ριο ντέ Ὀρο	Ἰσπαν. >	300.000	1 500 000	5

Θέσις. Ἡ **Σαχάρα** εἶναι ἡ ἀπέραντος ἔρημος, ἡ ὁποία ἐκτείνεται ἀπὸ τὰ παράλια τῆς Β. Ἀφρικῆς πρὸς Ν. μέχρι τοῦ Σουδάν καὶ ἀπὸ τὸν Ἄτλαντικὸν Ὠκεανὸν ἕως τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν. Εἶναι ἡ μεγαλυτέρα ἔρημος τοῦ κόσμου. Ἔχει ἔκτασιν ὄσην περὶπου καὶ ἡ Εὐρώπη. Ἐνα μέρος τῆς Σαχάρας εἰς τὰ δυτικά παράλια πρὸς τὸν Ἄτλαντικὸν Ὠκεανὸν εἶναι συνέχεια τοῦ Μαρόκου καὶ κατέχεται ἀπὸ τὴν Ἰσπανίαν· λέγεται δὲ Ριο—ντέ—Ὀρο. Ἡ ὑπόλοιπος Σαχάρα κατέχεται ἀπὸ τὴν Γαλλίαν. Συνέχεια τῆς Σαχάρας πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν εἶναι ἡ **ἔρημος τῆς Διβύης**, ἡ **ἔρημος τῆς Αἰγύπτου** καὶ ἡ **Ἀραβικὴ ἔρημος**, αἱ ὁποῖαι ἀνήκουσιν εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Τὸ ἔδαφος. Ἡ Σαχάρα εἶναι ἐκτεταμένον ὄροπέδιον μὲ πολλὰ βραχώδη ὑψώματα, ἀλλὰ καὶ κοιλάματα, καθὼς καὶ πολλὰς ὀάσεις, ὅπου οἱ νομάδες Βεδουῖνοι εἶναι ἐγκατεστημένοι καὶ βόσκουσιν τὰ ποίμνια τῶν. Εἰς αὐτὰς ἐπίσης σταθεύουσιν καὶ τὰ καραβάνια τὰ ὁποῖα διασχίζουν τὴν ἔρημον ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν πρὸς τὰ παράλια. Τὸ κλίμα τῆς Σαχάρας εἶναι πολὺ θερμὸν καὶ ξηρόν, διότι ἡ Σαχάρα εὐρίσκεται πλησίον τῆς διακεκαυμένης ζώνης, εἶναι δὲ καὶ μεσόγειος χώρα εἰς τὴν ὁποίαν δὲν φθάνουσιν οἱ ἄνεμοι τοῦ Ἀτλαντικοῦ καὶ τῆς Μεσογείου Θαλάσσης. Ἡ θερμοκρασία ἐδῶ τὴν ἡμέραν εἶναι ὑπερβολικὴ, ἐνῶ τὴν νύκτα κατέρχεται κάτω τοῦ 0°. Διὰ τοῦτο οἱ βράχοι ἀποσαθρώνονται (τρίβονται), γίνονται σιγὰ σιγὰ ἄμμος καὶ οἱ ἰσχυροὶ ἄνεμοι τῆς ἐρήμου, οἱ **Σιμούν**, τὴν παρασύρουσιν καὶ σχηματίζουν σύννεφα ἄμμου, τὰ ὁποῖα μεταφέρονται εἰς μακρυνὰς ἀποστάσεις, ὅπου παραχώνονται ἀπέραντοι ἐκτάσεις καλλιεργησίμοι, ζῶα καὶ ἄνθρωποι. Ἀλλοίμονον δὲ εἰς τὰ καραβάνια, τὰ ὁποῖα θὰ τύχῃ νὰ διέρχωνται τὰ μέρη ἐκεῖνα.

Κάτοικοι περί τὰ 2.000.000 νομάδες Βεδουίνοι (Μωαμεθανοί), οἱ ὅποιοι μὲ τὰς καμήλους βόσκουν τὰ ποίμνιά των εἰς τὰς διαφόρους Ὀάσεις. Εἰς αὐτὰς σταθεύουν καὶ τὰ διάφορα καραβάνια, τὰ ὁποῖα κάμνουν τὴν συγκοινωνίαν Σουδάν—παραλίω τῆς Β. Ἀφρικῆς. Τρεῖς ὁλοκλήρους μῆνας χρειάζονται τὰ καραβάνια διὰ νὰ κάμνουν τὴν ἐπικίνδυνον αὐτὴν διαδρομὴν διὰ μέσου τῆς Σαχάρας, ἐκτεθειμένα εἰς τὴν δίψαν, εἰς τοὺς κινδύνους ἀπὸ τὸν Σιμούν, τὰ διάφορα ἄγρια θηρία καὶ τοὺς λησιὰς τῆς ἐρήμου. Εὐτυχῶς οἱ

Σχ. 45.—Καραβάνι εἰς μιαν ὄασιν τῆς Σαχάρας

Γάλλοι, οἱ ὅποιοι κατέχουν τὰ περισσότερα μέρη τῆς Σαχάρας, ἔχουν κατασκευάσει διάφορα συγκοινωνιακὰ ἔργα. Σήμερον μὲ ἀεροπλάνα ἐξερευνοῦν τὴν Σαχάραν καὶ μὲ εἰδικὰ αὐτοκίνητα ἀφόβως τὴν διασχίζουσιν. Εἰς τὰ Ἀνατολικά τῆς Σαχάρας ἐκτείνεται ἡ γραφικὴ χώρα **Νουβία**, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τμῆμα τῆς Αἰγύπτου.

Β' ΜΕΣΗ ΑΦΡΙΚΗ

ΔΥΤΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ (Σουδάν—Ἄνω Γουίνεα—Κάτω Γουίνεα)

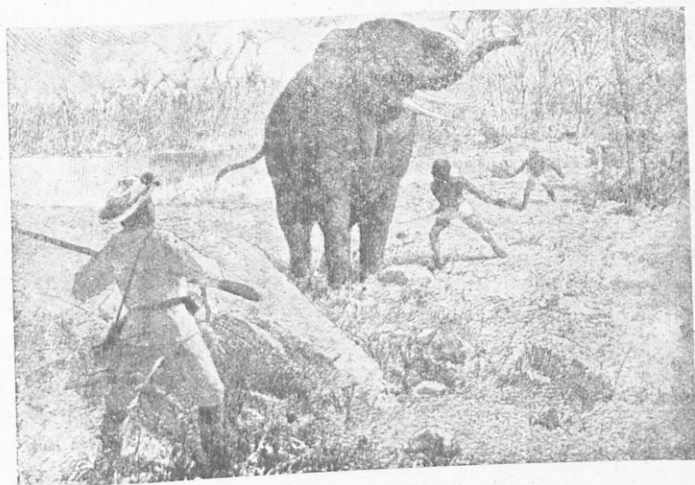
Σ Ο Υ Δ Α Ν

Χώρα	Πολίτευμα	*Ἐκτασίς εἰς τ. χλμ.	Κάτοικοι	Κάτοικοι κατὰ τ. χλμ.	Πρωτεύουσαι
Σουδάν Ἀνατ.	Ἀνεξάρτ.	5,000,000	12.000.000	3	Χαρτούμ 60.000
> Δυτικ.	Γαλλικ. κτήσεις	4.000.000	10.000.000	3	Τιμποκτού 10.000

Θέσις. Τὸ Σουδάν (χώρα τῶν Σουδανῶν, δηλαδὴ τῶν μαύρων)

έκτείνεται προς Ν. τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Σαχάρας μέχρι τοῦ κόλπου τῆς Γουϊνέας καὶ τοῦ Κογκο καὶ ἀπὸ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν μέχρι τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν.

Ἔδαφος. Τὸ Σουδάν πρὸς Β. εἶναι μίᾳ ἐκτεταμένη καὶ ἀνώμαλος ἔρημος, μὲ βραχώδη ὑψώματα, κοιλώματα καὶ ὀάσεις. Πρὸς Ν. ἐκτείνονται *σιέππαι* ἀπέραντοι καὶ νοτιώτερον *σαβάνναι* καὶ παρθένα δάση, ἀπὸ δένδρα τῶν θερμῶν χωρῶν. Ἐδῶ συναντῶμεν καὶ ἀπέραντους ἐκτάσεις σκεπασμένας ἀπὸ τέλματα, καθὼς καὶ τὴν μεγάλην λίμνην *Τσαδ*, ἡ ὁποία εὑρίσκεται εἰς τὸ μέσον τοῦ Σουδάν. Τὸ Σουδάν ἐπίσης τὸ διαρρέουν πολλοὶ ποταμοί, ὅπως ὁ *Σενεγά*.

Σχ. 46.—Κυνήγιον Ἐλεφάντων

λης καὶ ὁ *Γαμβίας*, οἱ ὁποῖοι ἐκβάλλουν εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν πλησίον τοῦ Πρασίνου Ἀκρωτηρίου, ὁ *Νίγη*, ὁ ὁποῖος ἐκβάλλει εἰς τὸν Κόλπον τῆς Γουϊνέας, πολλοὶ μικροὶ ποταμοί, οἱ ὁποῖοι ἐκβάλλουν εἰς τὴν λίμνην *Τσαδ* καὶ ἀνατολικώτερον οἱ: *Δευκὸς* καὶ *Κυανοῦς Νεῖλος*, οἱ ὁποῖοι κατέρχονται ἀπὸ τὴν περιόχην τῶν Λιμνῶν.

Τὸ κλίμα πρὸς Β. εἶναι πολὺ θερμὸν καὶ ξηρὸν. Ἐκεῖ δὲν φθάνουν οἱ ἄνεμοι ἀπὸ τὸν Κόλπον τῆς Γουϊνέας καὶ τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν. Διὸ τοῦτο ἡ περιοχή αὕτη εἶναι μίᾳ ἀπέραντος ἔρημος. Πρὸς Νότον τὸ κλίμα εἶναι πολὺ θερμὸν καὶ ὑγρὸν, καθόσον ὁμως προχωροῦμεν νοτιώτερον παρουσιάζεται πολὺ ὑγρὸν καὶ ἀνθυγιεινόν. Ἐκεῖ φθάνουν οἱ ἄνεμοι κοί αἱ βροχαὶ ἀπὸ τὸν Κόλπον τῆς

Γουϊνέας και τόν Ἰνδικόν Ὠκεανόν. Ἡ περιοχή αὐτή ἀρχίζει ἀπὸ τὰς στέππας, προχωρεῖ πρὸς τὰς σαβάννας καὶ φθάνει νοτιώτερον ἕως τὰ παρθένα δάση τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦνται ἀπὸ δένδρα τῶν θερμῶν χωρῶν. φοίνικας, ἀρτόδενδρα, κομμιόδενδρα, ὅπου ζοῦν διάφορα ζῶα, λέοντες, τίγρεις, εἰς τὰς σαβάννας ἐλέφαντες, στρουθοκάμηλοι, ἀντιλόπαϊ εἰς τοὺς ποταμοὺς κροκόδειλοι, ἵπποπόταμοι καὶ εἰς τὰς στέππας ποίμνια αἰγοπροβάτων, τὰ ὁποῖα βόσκουν οἱ νομάδες Σουδανοί, μεταναστεύοντες ἀπὸ ὁάσεως εἰς ὁάσιν καὶ ἀπὸ στέππης εἰς στέππην. Ἐδῶ ἐκτείνονται μεγάλα καλλιέργειοι ἀπὸ σήσαμι καὶ βάμβακα. Τὸ ὑπέδαφος πάλιν εἶναι πλούσιον εἰς χρυσόν, μόλυβδον καὶ ἄργυρον.

Οἱ κάτοικοι εἶναι Σουδανοί (μαῦροι, νέγροι) καὶ Πυγμαῖοι ἀπολίτιστοι. Ἀσχολοῦνται μὲ τὴν καλλιέργειαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Κάτοικοι Εὐρωπαῖοι εἶναι ὀλίγοι.

Πολιτικὴ διαίρεσις. Τὸ Σουδάν ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο μεγάλας περιοχάς, αἱ ὁποῖαι εἶναι αἱ ἑξῆς :

α) **Τὸ Ἀντιολικὸν Σουδάν** πρὸς Ν. τῆς Αἰγύπτου μέχρι τοῦ Κογκό μὲ ἑκτασιν 5.000.000 τ. χλμ. καὶ 12 000.000 κατοίκους, Ἰθαγενεῖς Σουδανούς, καὶ Εὐρωπαίους. Κατεῖχτο ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν καὶ Αἴγυπτον. Ἀπὸ τοῦ 1956 ἐκηρύχθη ἀνεξάρτητον Κράτος. Ἐδῶ εἶναι ἐγκατεστημένοι καὶ πολλοὶ Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι ἐπλούτησαν.

Πρωτεύουσα τὸ **Χαρτούμ** (60.000).

α) Τὸ **Αὐτικὸν ἢ Γαλλικὸν Σουδάν** μὲ ἑκτασιν 4 000.000 τ. χλμ. καὶ 10.000.000 κατοίκους.

Πρωτεύουσα τὸ **Τιμποκτου** (10.000).

ΑΝΩ ΓΟΥΪΝΕΑ

Θέσις. Ἡ Ἄνω Γουϊνέα εἶναι τὰ παράλια τοῦ Γαλλικοῦ Σουδάν πρὸς τὸ Β. μέρος τοῦ κόλπου τῆς Γουϊνέας ἀπὸ τὸν ποταμὸν Σενεγάλην καὶ Γαμβίαν ἕως τὸ ὄρος Καμερούν.

Ἐδαφος, Κλίμα, Προϊόντα. Ἡ Ἄνω Γουϊνέα εἰς τὰ παράλια κλείεται μὲ χαμηλὰς ὄροσειράς. Τὸ ἐσωτερικόν της εἶναι ὁμαλώτερον καὶ μὲ πλουσίαν βλάστησιν. Διαρρέεται ἀπὸ τὸν ποταμὸν **Νίγηρα** καὶ τοὺς παραποτάμους του. Ἐδῶ σχηματίζονται καὶ πολλὰ τέλματα. Δέχεται πολλοὺς ὕδρατμοὺς καὶ βροχὰς καὶ διὰ τοῦτο τὸ κλίμα καταστᾶ πολὺ ἀνθυγιεινόν. Εὐδοκιμεῖ τὸ ρύζι, ὁ καφῆς καὶ διάφορα δένδρα τῶν θερμῶν χωρῶν. Ἄλλοτε εἰς τὰ παράλια τῆς Ἄνω Γουϊνέας, εἰς μίαν περιοχὴν της, ἐγίνετο τὸ ἐμπόριον τῶν δούλων, εἰς ἄλλην ὑπῆρχον μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ εἰς ἄλλην ἐγίνετο τὸ ἐμπόριον τῶν ἐλεφαντοδόντων. Δι' αὐτὸ αἱ περιοχαὶ αὗται λέγονται

Ἀκτὴ τῶν δούλων, συνέχεια αὐτῆς *Ἀκτὴ τοῦ χρυσοῦ* καὶ *Ἀκτὴ τῶν ἐλεφάντων*.

Πολιτικὴ διαίρεσις. Ἡ Ἄνω Γουϊνέα κατέχεται κατὰ περιοχὰς ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν, τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Πορτογαλίαν ὡς ἑξῆς:

Χῶραι	Πολίτευμα	Ἐκτασις εἰς τ. χλμ.	Κάτοικοι	Κάτοικοι κατὰ τ. χλμ.	Πόλεις
Σενεγάλη	Γαλλικὴ	200.000	1.500.000	7	Νταζάρ 180.000
Γαμβία	Ἀγγλικὴ	10.000	800.000	8	Μπαθούρστ 20.000
Γουϊνέα	Πορτογαλικὴ	40.000	350.000	9	Μπολάμαν 5.000
Γουϊνέα	Γαλλικὴ	250.000	2.500.000	10	Κονακρὴ 10.000
Σιέρα-Λεόνε	Ἀγγλικὴ	80.000	2.000.000	25	Φρηητάουν 50.000
Λιβερία	Ἀνεξ. Δημοκρ.	100.000	2.000.000	20	Μονροβία 10.000
Ἀκτὴ Ἐλεφ.	Γαλλικὴ	320.000	2.000.000	7	Μπιερβιλ 80.000
Ἀκτὴ χρυσοῦ	Ἀγγλικὴ	230.000	4.000.000	14	Ἀκκρα 40.000
Δαχομένη	Γαλλικὴ	100.000	1.500.000	15	Πόρτο Νόβο 30.000
Νιγηρία	Ἀγγλικὴ	1.000.000	20.000.000	20	Λάγκος 160.000

Ἡ **Λιβερία** μόνον εἶναι ἀνεξάρτητος Δημοκρατία. Οἱ κάτοικοι τῆς εἶναι μαῦροι καθυστερημένοι. Ἰδρύθη τὸ 1822 ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν, ἡ ὁποία ἔχει ἐκτοπίσει ἐδῶ τοὺς μαύρους δούλους τῆς Ἀμερικῆς μετὰ τὴν κατάργησιν τῆς δουλείας παρ' ὅλα αὐτὰ ὅμως δὲν κατάρθωσαν νὰ προοδεύσουν.

ΚΑΤΩ ΓΟΥΪΝΕΑ (Γαλλικὸ Κογκό, Βελγικὸ Κογκό, Ἀγγόλα)

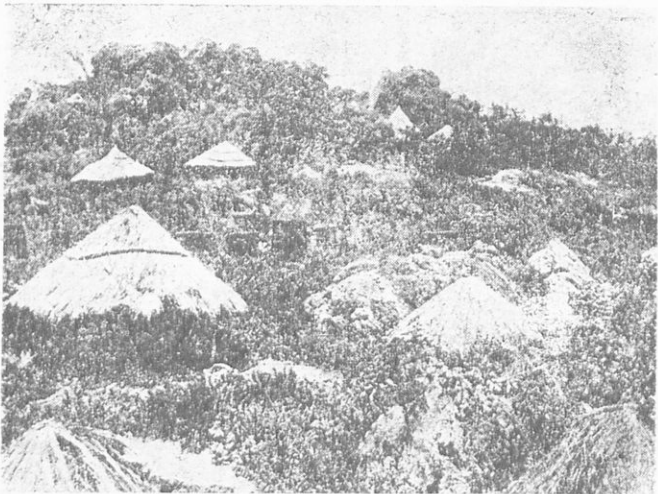
Θέσις. Ἡ Κάτω Γουϊνέα ἐκτείνεται πρὸς Ν. τοῦ Καμερούν κατὰ μῆκος τῆς παραλίας μέχρι τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς καὶ κατέχεται ἀπὸ τὴν Γαλλίαν, τὸ Βέλγιον καὶ τὴν Πορτογαλίαν. Ἡ Γαλλία κατέχει τὸ Γαλλικὸν Κογκό (Ἰσημερινὴν Γαλλικὴν Ἀφρικὴν), τὸ Βέλγιον κατέχει τὸ Βελγικὸν Κογκό καὶ ἡ Πορτογαλία τὴν Ἀγγόλα.

Ἔδαφος. Εἰς τὰ παράλια κλείεται ἀπὸ χαμηλὰ ὄρη. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν εἶναι ἕνα ἀπέραντον λεκανοπέδιον, τὸ ὁποῖον διαρρέει ὁ ποταμὸς Κόγκος μὲ τοὺς πολλοὺς παραποτάμους του.

Κλίμα. Πολὺ θερμὸν, πολὺ ὑγρὸν καὶ ἀνθυγιεινόν. Ἐδῶ ἀπὸ τὴν μεγάλην θερμότητα καὶ τὰ ἄφθονα ὕδατα παράγονται πολλοὶ ὕδρατμοι καὶ συνεχῶς ἐπὶ 10 μῆνας, ἀπὸ τὸ ἀπόγευμα ἕως τὸ πρωῒ, βρέχει. Ἐδῶ οἱ κάτοικοι ὑποφέρουν πολὺ ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν ὑγρασίαν καὶ ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν τοῦ ὕπνου, ἡ ὁποία προσβάλλει ἀνθρώπους καὶ ζῶα.

Βλάστησις. Ἀπέραντα παρθένα δάση καλύπτουν τὴν περιοχὴν αὐτὴν μὲ πανύψηλα δένδρα τῶν θερμῶν χωρῶν, τὰ ὁποῖα περιπλέκουν τοὺς κλώνους τῶν ἐν εἶδη στέγης, ὅπου ζοῦν πίθηκοι διαφόρων εἰδῶν καθὼς καὶ πτηνὰ πολύχρωμα. Λέοντες, τίγρεις, ἐλέφαντες καὶ ἄλλα ἄγρια θηρία ζοῦν εἰς τὰ δάση αὐτά.

Οἱ κάτοικοι. Ἐδῶ κατοικοῦν οἱ Ἰθαγενεῖς **Μπαντοῦ**, ἡμιάγριοι

Σχ. 47.—Χωρίον εἰς τὸ Κογκό.

καὶ πρωτόγονοι ἄνθρωποι, μαυροὶ, καὶ οἱ **Πυγμαῖοι** (κοντοὶ 1 μ.), οἱ ὁποῖοι τρέφονται ἀπὸ τοὺς καρποὺς τῶν δένδρων. Μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἡ χώρα ἦτο ἀνεξερευνητὸς. Πρῶτοι ἐξερεύνησαν τὴν περιοχὴν αὐτὴν οἱ ἐξερευνηταὶ **Στάνλεϋ** καὶ **Λίβιγκσιων**. Ἐκεῖ σήμερον ἔχουν ἐγκατασταθῆ πολλοὶ Εὐρωπαῖοι, Γάλλοι, Βέλγοι, Πορτογάλοι καὶ ἄρκετοὶ Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι ἐκμεταλλεύονται τὴν χώραν.

Χῶραι τῆς Κάτω Γουϊνέας

Χῶραι	Πολίτευμα	*Ἐκτασες εἰς τ. γλμ.	Κάτοικοι	Κάτοικοι κατὰ τ. γλμ.	Πρωτεύουσαι
Κογκὸ ἢ Ἴσημερινή Γαλ. Ἀφρ.	Γαλλικόν	2.500.000	3.000.000	2	Μπραξβίλ 80.000
Κογκὸ	Βελγικόν	2.500.000	10.000.000	5	Λεοπολντβίλ 210.000
Ἀγγόλα	Πορτογαλικόν	1.300.000	3.000.000	3	Λοάντα 40.000

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ

(Αβησσυνία—Ερυθραία—Σομαλία—Ταγκανίκα—Μοζαμβίκη)

Θέσις. Ἐκτείνεται πρὸς Ἀ τῆς Δυτικῆς Ἀφρικῆς καὶ ἀπὸ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης μέχρι τοῦ ποταμοῦ Ζαμβέζη πρὸς νότον.

Ἐδαφος. Εἶναι ἓνα ἐκτεταμένον καὶ ὕψηλόν ὄροπέδιον μέσου ὕψους 1500 μέτρων, με ὕψηλὰς ὄροσειράς, αἱ κυριώτεραι ἀπὸ τὰς ὁποίας εἶναι αἱ Ἀβησσυνιακαὶ Ἄλπεις (4 600) τὸ Κιλιμάντζαρον (6.000), με βαθύτατα κοιλώματα μέσα εἰς τὰ ὁποῖα συγκεντρώνονται τὰ ὕδατα τῶν βροχῶν καὶ σχηματίζουν τὰς μεγάλας λίμνας τῆς περιοχῆς τῶν Λιμνῶν, **Βικτωριαν, Νιάσαν, Ταγκανίκαν** καὶ ἄλλας ἀπ' αὐτὰς πηγάζει ὁ **Νεῖλος**, ὁ ὁποῖος ἐκβάλλει εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν καὶ ὁ **Κόγκος**, ὁ ὁποῖος ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν.

Κλίμα. Βλάστησις, Προϊόντα. Τὸ ὄροπέδιον αὐτὸ ἐκτείνεται εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην. Τὸ ὕψος του ὁμῶς μετριάξει τὴν θερμότητα. Καθόσον προχωροῦμεν εἰς τὰ παράλια συναντῶμεν ἀπερριαντα δάση ἀπὸ δένδρα τῶν θερμῶν χωρῶν μέσα εἰς τὰ ὁποῖα ζοῦν ἐλέφαντες, ζέβροι, στρουθοκάμηλοι, καμηλοπαρδάλεις καὶ εἰς τοὺς ποταμοὺς κροκόδειλοι. Ἐκεῖ καλλιεργοῦν βάμβακα, ρύζι, ζαχαροκάλαμον, σιτηρά, γεώμηλα, καπνόν, καθὼς καὶ διάφορα ὀπωροφόρα δένδρα. Ἐπίσης ἐκτρέφονται μεγάλα ποίμνια αἰγοπροβάτων καὶ ἀγέλαι βοῶν.

Οἱ **κάτοικοι** εἶναι ἰθαγενεῖς μαῦροι διαφόρων φυλῶν Ἀιθίοπες, Σομαλοὶ, Νέγροι, Μπαντοῦ. Ἄρκεται χιλιάδες Εὐρωπαῖοι καὶ Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι διαμένουν εἰς τὰ ὕψηλότερα μέρη καὶ Ἀσιᾶται εἰς τὰ παράλια.

Πολιτικὴ διαίρεσις. Ἡ Ἀνατολικὴ Ἀφρικὴ περιλαμβάνει τὴν **Ἀυτοκρατοριαν τῆς Ἀβησσυνίας** καὶ τὰς Εὐρωπαϊκὰς κτήσεις, **Σομαλίαν, Ἐρυθραίαν, Κένυα, Οὐγκάνια, Ταγκανίκα καὶ Μοζαμβικην.**

ΑΒΗΣΣΥΝΙΑ ἢ ΑΙΘΙΟΠΙΑ

Ἐκτασις. τ. χλμ. 900 000.

Κάτοικοι. 15.000.000. Κάτοικοι κατὰ τ. χλμ. 15.

Ἐδαφος. Ὑψηλόν καὶ ἀνώμαλον ὄροπέδιον με εὐφόρους κοιλάδας.

Κλίμα. Θερμὸν καὶ ὑγρὸν εἰς τὰ χαμηλότερα, εὐκρατον δὲ καὶ ὕγιεινόν εἰς τὰ ὕψηλότερα.

Βλάστησις. Ζῶα. Εὐδοκιμοῦν οἱ φοίνικες, καλλιεργεῖται τὸ ζαχαροκάλαμον, τὸ ρύζι, ὁ βάμβαξ, ἡ ἄμπελος, τὰ ἔσπεριδοειδῆ, ὁ καφφές, ὁ καπνός, τὰ δημητριακά, τὰ γεώμηλα. Ἐκτρέφονται ἐπίσης ποίμνια αἰγοπροβάτων, ζῆ ἐξημερωμένους ὁ ἐλέφας ὡς κατοικίδιον ζῶον, εὐδοκιμεῖ ἡ μελισσοτροφία. Τὸ ὑπέδαφος πάλιν εἶναι πλού-

σιον σέ γαιάνθρακας, χαλκόν, σίδηρον, χρυσόν καί άλλα όρυκτά, άνεκμετάλλευτον. Τά προϊόντα αυτά ή Άβησσυνία έξάγει εις χώ-
ρας του έξωτερικού, χωρίς νά έχη ανάγκην νά εισαγάγη τίποτε.

Οί *κάτοικοι* της Αίθιοπίας, άνδρες καί γυναίκες, περιπατοϋν άνυπόδυτοι μέ ένδύματα άρχαιοπρεπή. Από μικράς ήλικίας άσκουν-
ται εις τά όπλα. Πολλάς φορές έχουν πολεμήσει διά την έλευθε-
ριαν των. Οί άνδρες άσχολοϋνται μέ τά οικιακά, ύφαίνουν, ράπτουν. Αί γυναίκες μέ την καλλιέργειαν, την συγκομιδήν καί την πώλησιν ή την άνταλλαγήν των προϊόντων. Τό ήμισυ του πληθυσμού
της είναι Χριστιανοί μονοφυσίται, όπως καί οί Κόπται της Αιγύ-
πτου. Τό άλλο ήμισυ είναι Μουσουλμάνοι καί ειδωολάτραι. Άγα-
ποϋν πολύ τους Έλληνας. Πολλοί Έλληνες είναι έγκατεστημέ-
νοι εις την Αίθιοπίαν, όπου έχουν ίδρύσει Έλληνικάς Κοινότη-
τας, σχολεία, Έκκλησίας καί συντελοϋν οϋτω εις την πρόσδον της
Αίθιοπίας.

Πρωτεύουσα *Άντις*—*Άμπέμπα* (900.000). Συνδέεται σιδηροδρο-
μικώς μέ τόν λιμένα της Γαλλικής Σομαλίας τό *Τζιμποϋτι* καί τόν
λιμένα της Έρυθράας, την *Μασσάβαν*. Άλλαι πόλεις: *Ντιρεντάουα*
(25.000).

Ε Ρ Υ Θ Ρ Α Ι Α

Έκτασις τ. χλμ. 120.000. *Κάτοικοι* 1.000.000. *Κάτοικοι* κατά
τ. χλμ. 10.

Θέσις. ΒΑ. της Άβησσυνίας εις τά παράλια της Έρυθράς θα-
λάσσης μέ κλίμα θερμόν καί όλίγας βροχάς.

Πόλεις *Άσμάρα* (17.000) εις ύψος 2.500 μ. Έδω παραθερίζουν
οί Εϋρωπαίοι του Σουδάν. *Μασσάβα* παράλιος πόλις. Συνδέεται σιδη-
ροδρομικώς μέ την Άντις—Άμπέμπα. Οί Ιταλοί, οί όποιοι κατεϊ-
χον προπολεμικώς την Έρυθραίαν την ειχον αξιοποιήσει. Είχαν
έπεκτείνει τό καλλιεργήσιμον έδαφος καί ειχαν άνοιξει πολλά φρέα-
τα διά την άρδευσίν του. Η Έρυθραία μετά τόν τελευταίον πόλε-
μον παρεχωρήθη εις την Άβησσυνίαν,

Σ Ο Μ Α Λ Ι Α

Έκτασις τ. χλμ. 25.000.

Κάτοικοι 100.000. Κατά τ. χλμ. 4 κάτοικοι.

Θέσις. Πρός Α. της Άβησσυνίας.

Πολιτική διαιρέσις. *Σομαλία Γαλλική* πρωτεύουσα *Τζιμποϋτι*
(10.000). *Σομαλία Άγγλική* πρωτ. *Μπερμπερα* (23.000), *Ιταλική Σο-
μαλία* πρωτ. *Μοντογκαντίσιο* (10.000).

ΤΑΓΚΑΝΙΚΑ, ΚΕΝΥΑ, ΟΥΓΚΑΝΤΑ, (περιοχή των λιμνών) Άγγλ. κτήσεις

Έκτασις 1.800.000.

Κάτοικοι 13.000.000. Κατά τ. χλμ. 7 κάτοικοι.

Θέσις. Πρὸς Ν. τῆς Ἀβησσυνίας με κλίμα θερμόν, ὑγρὸν καὶ ἀνθυγιεινὸν διὰ τοὺς Εὐρωπαίους. Πόλεις **Μομπάζα** παράλιος πόλις τῆς Κένυα. Συγκοινωνεῖ με τὰς πόλεις τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς. **Ναϊρόμπι** **Νιαρελσαλάμ**, παράλιος πόλις τῆς Ταγκανίκας. Συγκοινωνεῖ σιδηδρομικῶς με τὸ ἐσωτερικόν.

Μ Ο Ζ Α Μ Β Ι Κ Η (Πορτογαλική).

Έκτασις τ. χλμ. 800.000.

Κάτοικοι 6.000.000. Κατά τ. χλμ. 7.

Θέσις. Πρὸς Α. τῆς Ροδεσίας με κλίμα ὑγρὸν καὶ ἀνθυγιεινόν. Εἶναι πλουσία εἰς μεταλλεῖα. Ἐδῶ οἱ ἰθαγενεῖς Ζζυλοῦ καταγίνονται με τὴν καλλιέργειαν τοῦ ζαχαροκαλάμου καὶ τὴν κτηνοτροφίαν.

Πρωτ. Λορέντζο Μαρκέζ, παράλιος πόλις συγκοινωνεῖ σιδηροδρομικῶς με τὴν Ροδεσίαν καὶ τὴν Νοτιοαφρικανικὴν Ἐνωσιν.

Γ'—ΝΟΤΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ

Θέσις. Ἐκτείνεται πρὸς Ν. τῆς Δυτικῆς καὶ Ἀνατολικῆς Ἀφρικῆς ἕως τὸ Ἀκρωτήριο τῆς Καλῆς Ἐλπίδος.

Ἐδαφος. Εἶναι ἐκτεταμένον ὀροπέδιον με μέσον ὕψος 1300 μ. τὸ ὅποῖον κλείεται πρὸς τὰ ΝΔ καὶ ΝΑ παράλια με τὰ ὄρη τῶν Δρακόντων καὶ τὴν ὀροσειρὰν τῆς Δυτικῆς Ἀφρικῆς.

Κλίμα. Ἡ Ν. Ἀφρικὴ εἶναι χώρα τῆς νοτίου εὐκράτου ζώνης, με τὰς 4 ἐποχὰς τοῦ ἔτους ἀντιθέτους πρὸς τὰς 4 ἐποχὰς τῆς βορείου εὐκράτου ζώνης. Ἐδῶ ἐπικρατοῦν οἱ ΝΔ καὶ ΝΑ ἄνεμοι ἀπὸ τὸν Ἰνδικὸν καὶ Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν. Διὰ τοῦτο τὸ κλίμα εἰς τὰ παράλια εἶναι εὐκρατον με πολλὰς βροχὰς, αἱ ὅποια τροφοδοτοῦν με ἄφθονα ὕδατα τὸν ποταμὸν **Όράγγην**. Καθόσον ὁμοως προχωροῦμε πρὸς τὸ ἐσωτερικόν οὗ μὸλις φθάνουν οἱ ΝΑ καὶ ΝΔ ἄνεμοι, καὶ πολὺ ὀλίγα βροχαί, τὸ κλίμα καταντᾷ ἡπειρωτικόν, δηλαδὴ ξηρὸν με ἐλαχίστας βροχὰς τὸ θέρος καὶ πολὺ ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν τὸν χειμῶνα. Ἐκεῖ σχηματίζεται ἡ ἔρημος **Καλαχάση**, ἡ ὁποία περιβάλλεται ἀπὸ ἐκτεταμένας στέππας.

Προϊόντα πλουσία γεωργικά, κτηνοτροφικά, ὀρυκτὰ καὶ βιομηχανικά. Εἰς τὴν ἔρημον τῆς Καλαχάρης καὶ τὰς στέππας, αἱ ὅποια τὴν περιβάλλουν, ἐκτρέφονται μεγάλαι ἀγέλαι, βόες, αἰγοπρόβατα, στρουθοκάμηλοι, ἀντιλόπαι. Εἰς τὰς στέππας καὶ εἰς τοὺς πρόποδας

Γεωργίου Χ. Γεωργοπούλου: Γεωγραφία Ἠπειρῶν Ε' τάξεως

των ὀρέων καλλιεργεῖται ἡ ἄμπελος, τὰ σιτηρά, ὁ βάμβαξ, τὰ ἐσπεριδοειδή, τὸ ζαχαροκάλαμον, τὰ ὄπωροφόρα δένδρα. Εἰς τὰς πόλεις τῆς ὑπάρχουν μεγάλα ἐργοστάσια κονσερβοποιίας, ὑποδηματοποιίας, ἀλευρόμυλοι, ἐργοστάσια ἐπεξεργασίας ζαχαροκαλάμου καὶ ἀδάμαντων. Τὸ ὑπέδαφος εἶναι πλούσιον εἰς χρυσόν, ἀδάμαντας, γαίανθρακας καὶ ἄλλα μεταλλεύματα.

Κάτοικοι. Εἶναι ἰθαγενεῖς *μαῦροι* Ὀττεντότοι, Κάφροι, Βουσμάνοι (εἰδωλολάτραι) καὶ περὶ τὰ 2.000.000 λευκοί, (Μπόερς Ὀλλανδοί), Ἄγγλοι καὶ Ἑλληνες. Ἀπὸ τοὺς μαύρους οἱ Ὀττεντότοι καὶ οἱ Κάφροι ἀσχολοῦνται μὲ διαφόρους καλλιεργείας. Ἡ Ν. Ἀφρικὴ περιλαμβάνει τὴν *Νοτιοαφρικανικὴν Ἐνωσιν, τὴν Νοτιοδυτικὴν Ἀφρικὴν* καὶ τὴν *Ροδεσίαν*.

ΝΟΤΙΟΑΦΡΙΚΑΝΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ (Μέλος τῆς Βεττανικῆς Κοινοπολιτείας)
(Ὁμοσπονδία 4 κρατῶν Ἀκρωτηρίου) **Οὐράγγη, Τρανσβαλ, Νατάλη**

Ἐκτασίς. τ. χλμ. 1.200.000.

Κάτοικοι 12.000.000. Κατὰ τ. χλμ. 10 κάτοικοι.

Μία ἀπὸ τὰς πλουσιωτάτας χώρας τοῦ κόσμου. Τὸ ὑπέδαφος εἶναι πλουσιώτατον εἰς ἀδάμαντας, χρυσόν, χαλκόν, ἄργυρον. Οἱ

Σχ. 48.—Χρυσωρυχεῖον πλησίον τοῦ Γιοχάνεσμπουργκ.

κάτοικοί τῆς εἶναι πρὸ πάντων μαῦροι Ὀττεντότοι, Κάφροι, Βουσμάνοι, Μπόερς καὶ ἄλλοι Εὐρωπαῖοι. Ἀγαποῦν τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν ὑποστηρίζουν. Πρωτ. *Προιτωρία* (500.000), *Κεϊπιάουν* (410.000). Παράλιος πόλις, δευτέρα πρωτεύουσα ὅπου ἐδρεύει ἡ Κυβέρνησις καὶ ὅπου μένουσιν οἱ πρεσβευταὶ τῶν ἑνῶν χωρῶν. *Κιμπερλέϋ* (200000),

μέ πλούσια άδαμαντώρυχεϊα, *Γιοχάννεσμπουργκ* (300.000) περίφημον διὰ τὰ χρυσαφυχεϊα, τὰ πλουσιώτερα τοῦ κόσμου.

ΝΟΤΙΟΔΥΤΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ (προστασία Ἀγγλική)

Ἐκτασις. τ. χλμ. 1.580 000.

Κάτοικοι. 2.000.000. Κάτοικοι κατὰ τ. χλμ. 2.

Πρωτεύουσα ἡ *Βίνχουκ*.

ΡΟΔΕΣΙΑ ΝΟΤΙΟΣ ΚΑΙ ΒΟΡΕΙΟΣ (προστασία Ἀγγλική)

Ἐκτασις. τ. χλμ. 1.200.000.

Κάτοικοι. 4.000.000. Κάτοικοι κατὰ τ. χλμ. 5.

Πρωτεύουσα ἡ *Δουσάνα* (10.000). Εἶναι πλουσία εἰς μεταλλεύματα χρυσοῦ καὶ μολύβδου. Ἐκεῖ εἶναι οἱ *καταρράκται τοῦ Ζαμβέζη*, οἱ ἄραιότεροι τοῦ κόσμου.

Δ΄-ΝΗΣΟΙ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

α) Εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανόν.

1) *Μαδραγασκίρη*. *Ἐκτασις*. τ. χλμ. 600.000.

Κάτοικοι. 4.000.000. Κάτοικοι κατὰ τ. χλμ. 7. Μαλαῖοι πρὸς τὰ Α. παράλια, Νέγροι πρὸς τὰ Δ, παράλια. Κτῆσις Γαλλικὴ.

Προϊόντα. Βάμβαξ, ρύζι, δημητριακά, κακάο, καφές, σφάγια-δέρματα, καουτσούκ, βανίλλια, μεταλλεύματα χρυσοῦ, χαλκοῦ, σιδήρου, μολυβδου.

Πρωτεύουσα *Ταναριβ* (180.000). Ἐχει σιδηροδρομικὴν συγκοινωνίαν μεῖ ἄλλας πόλεις τοῦ ἐσωτερικοῦ.

β) Εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν.

1) *Μαδέρα*. Πορτογαλικὴ κτῆσις.

Προϊόντα Ἀμπελοι, καπνός.

Κλίμα. Πολὺ εὐχάριστον.

2) *Κανάριοι*. Ἰσπανικὴ Κτῆσις. Μία ἀπὸ τὰς Καναρίους εἶναι ἡ Νῆσος Φέρρος ἀπὸ τὴν ὅποιαν διέρχεται ὁ πρῶτος Μεσημβρινὸς τῆς γῆς.

Προϊόντα. Πρώιμα καὶ νόστιμα ὄπωρικά καὶ ἐκλεκτοὶ οἶνοι.

Κλίμα. Εὐχάριστον καὶ ὑγιεινὸν μεῖ θαυμασίας φυσικὰς καλλωνάς, περίφημον διὰ παραθερισμόν. Ἡ πατρίς τῶν καναρινίαν.

3) *Νῆσοι τοῦ Πριζίνου Ἀκρωτηρίου*. Πορτογαλικὴ κτῆσις μεῖ πτωχὴν βλάστησιν.

4) *Νῆσος τοῦ Ἀγίου Θωμᾶ*. Πορτογαλικὴ κτῆσις.

Προϊόντα. Κακάο, καπνός.

5) *Νῆσος τῆς Ἀγίης Ἐλένης*. Ἀγγλικὴ κτῆσις. Βραχώδης νῆσος εἰς τὸ μέσον τοῦ Ὠκεανοῦ.

Α Φ Ρ Ι Κ Η

Πίναξ χωρών και κρατών της 'Αφρικής

Κράτη—Χώροι	Πολίτευμα	*Εκτασς εις τ. χλμ.	Κάτοικοι	Κάτοικοι κατά τ.χλμ.	Προτεύουσai, Πό- λεις
Α' Βόρειος 'Αφρική					
Αίγυπτος	*Ανεξάρτ. κράτος	1.000.000	21.000.000	21	Κάιρον 2.500.000
Λυβία	> >	1.500.000	1.500.000	1	Βεγγάζη 50.000
Τυνησία	> >	120.000	3.000.000	25	Τύνις 370.000
'Αλγερία	Γαλλική κτήσεις	2.000.000	9.000.000	5	'Αλγέριον 270.000
Μαρόκον	*Ανεξάρτ. κράτος	400.000	9.000.000	25	Φέζ 150.000
Μαρόκον	*Ισπανική κτήσεις	30.000	1.000.000	35	Τετουάν 50.000
Ταγγέρη	Διεθνής	580	170.000	4	Ταγγέρη 50.000
Σαχάρα	Γαλλική κτήσεις	10.000.000	2.000.000	ερημος	'Αραιοκατοικημένη
Ρίο ντε 'Ορο	'Ισπανική >	300.000	1.500.000	5	'Αραιοκατοικημένον

Β' Μέση 'Αφρική

α) Δυτική

α) Σουδάν					
'Ανατολικόν Δυτικόν	*Ανεξάρτ. κράτος	5.000.000	12.000.000	3	Χαρτουμ 60.000
β) *Ανω Γουινέα	Γαλλική κτήσεις	4.000.000	10.000.000	3	Τζμποκτου
Σενεγάλη	Γαλλική	200.000	1.500.000	7	Ντακάρ 180.000
Γαμβία	'Αγγλική	10.000	800.000	8	Μπαθούμστ 20.000
Γουινέα	Πορτογαλ. κτήσεις	40.000	350.000	9	Μπολόμαν 5.000
Γουινέα	Γαλλική >	250.000	2.500.000	10	Κακακόη 10.000
Σέρα Λεόνε	'Αγγλική >	80.000	2.000.000	25	Φρηνητάουν 50.000
Λιβερία	Δημοκρατία	100.000	2.000.000	20	Μονροβία 10.000
'Ακτή 'Ελεφάντ.	Γαλλική κτήσεις	320.000	2.000.000	7	Μπιτερβύ 80.000
'Ακτή Χρυσού	'Αγγλική >	230.000	4.000.000	14	'Ακκρα 40.000
Δαχομένη	Γαλλική >	100.000	1.500.000	15	Πόγτο-Νόβο 30.000
Νιγηρία	'Αγγλική >	1.000.000	20.000.000	20	Λάγος 160.000
γ) Κάτω Γουίν.					
Κογκό ('Ισ. 'Αφρ.)	Γαλλική κτήσεις	2.500.000	3.000.000	2	Μπραξβίλ 80.000
Κογκό	Βελγική >	2.500.000	10.000.000	5	Λεοπολντβίλ 210.000
'Αγκόλα	Πορτογαλ. >	1.300.000	3.000.000	3	Λοάντα 40.000

β) 'Ανατολική 'Αφρική

'Αβησσυνία	Αυτοκρατορία	900.000	15.000.000	15	*Αντίς 'Αμπέμ 900 χ.
'Ερυθραία	'Αβησσυνιακή	120.000	1.000.000	10	'Ασμάρα 17.000
Σομαλία	Γαλλική κτήσεις	25.000	100.000	4	Τζμποκτου 10.000
Σομαλία	'Αγγλική >	175.000	400.000		Μπερμπερα 23.000
Σομαλία	'Ιταλική >	500.000	1.000.000		Μογγζαντισιο 10.000
Ταγκανίκα	'Αγγλική >	900.000	4.000.000	4	Νταρεσαλάμ 70.000
Κένυα	> >	550.000	2.800.000		Ναιρόμπι 100.000
Ουγκάντα	> >	240.000	4.000.000	21	*Ναϊρόμπι 10.000
Μοζαμβίκη	Πορτογαλ. >	800.000	6.000.000	7	Λορέντο Μαρκίς 30.000

Γ' Νότιος 'Αφρική

Νοτιοαφρικ. 'Εν.	Βρετ. Κοινοπολ.	1.200.000	12.000.000	10	Πραιτορία 500.000
ΝΔ. 'Αφρική	'Αγγλ. προστασία	1.580.000	2.000.000	2	Βιντχουκ 30.000
Ροδεσία	>	1.200.000	4.000.000	5	Λουσάνα 10.000

Δ' Νήσοι τής 'Αφρικής

α) Εις 'Ινδικόν 'Ωκεανόν					
Μαδαγασκάρη	Γαλλική κτήσεις	600.000	4.000.000	7	Ταναναρίβ 180.000
β) Εις 'Ατλαντικόν 'Ωκεανόν. Μαδέρα (Πορτογαλ.). Κανάριοι ('Ισπανική Κτήσεις)- Νήσοι του Πρασίον (Πορτογαλική). Νήσος του 'Αγίου Θωμά (Πορτογα- λική). Νήσος 'Αγίας 'Ελένης ('Αγγλική).					

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

Έκτασις τ. χλμ. 7.500.000.

Κάτοικοι 9.000.000. Κατά τ. χλμ. 1 κάτοικοι. Άγγλοσάξωνες κατά τὸ πλεῖστον. Ἰθαγενεῖς μόνον 60.000. Ἕλληνες 30.000.

Θέσις. Ἡ Αὐστραλία εὐρίσκεται εἰς τὸ Δ. ἡμισφαίριον πρὸς Ν. τῆς Ἰνδουησίας. Τὸ Β. μέρος τῆς ἐκτείνεται πρὸς τὴν διακεκαυμένην ζώνην, τὸ δὲ Ν. μέρος τῆς πρὸς τὴν Ν. εὐκρατον ζώνην. Διὰ τοῦτο αἱ ἐποχαὶ τοῦ ἔτους εἰς τὴν Αὐστραλίαν εἶναι ἀντίθετοι πρὸς τὰς ἐποχὰς τοῦ ἔτους τῆς Β. εὐκράτου ζώνης. Ὅταν δηλαδὴ αἱ χῶραι τῆς Β. εὐκράτου ἔχουν χειμῶνα ἡ Αὐστραλία ἔχει θέρος. Εἰς τὴν Αὐστραλίαν ἐπίσης ὁ ἥλιος ἀντὶ νὰ ἀκολουθῇ τροχίαν πρὸς Ν., ἀκολουθεῖ τροχίαν πρὸς Β. καὶ ἡ σκιά τῶν διαφόρων ἀντικειμένων ἀντὶ νὰ κλίνη πρὸς Β, κλίνει πρὸς Ν.

Ὅρη. Βρέχεται ἀπὸ παντοῦ μὲ τὸν Ἰνδικὸν καὶ τὸν Εἰρηνικόν.

Θαλάσσιος διαμελισμὸς δὲν παρουσιάζεται μεγάλος. Μόνον πρὸς Ν. σχηματίζεται ὁ **μέγας Αὐστραλιακὸς κόλπος** πρὸς Β. ὁ **κόλπος τῆς Καρπενταρίας** καὶ ἡ χερσόνησος τῆς **Υόρκης**, κατὰ μῆκος δὲ τῆς Α. παραλάς ἡ μεγάλη **προστατευτικὴ ὕφαλος** τῆς Αὐστραλίας. Αὐτὴ εἶναι μία μεγάλη σειρὰ ἀπὸ κοραλλιογενεῖς νήσους, ἡ ὅποια προφυλάσσει τὰ Α. παράλια τῆς Αὐστραλίας ἀπὸ τὰ μεγάλα καὶ ὀρμητικὰ κύματα τοῦ Ὠκεανοῦ. Εἶναι ὁμως πολὺ ἐπικίνδυνος εἰς τὴν ναυσιπλοΐαν.

Ἐδαφος. Τὰ παράλια τῆς Αὐστραλίας εἶναι μία στενὴ καὶ μακρὰ πεδιάς. Πρὸς τὰ Α. παράλια τῆς ἐκτείνεται μακρὰ ὄροσειρά, αἱ **Αὐστραλιαναὶ Ἄλπεις** μέχρι 2.200 μ. ὕψος. Πρὸς Δ. τῶν Αὐστραλιακῶν Ἄλπεων μέχρι τὸ μέσον τῆς Αὐστραλίας ἀπλώνεται ἕνα ἐκτεταμένον βαθύπεδον μὲ πολλὰς λίμνας, μεγαλυτέρα ἀπὸ τὰς ὁποίας εἶναι ἡ λίμνη **Ἐῦρη** εἰς τὴν ὁποίαν ἐκβάλλουν πολλοὶ ποταμοί. Ἐπίσης τὸ βαθύπεδον αὐτὸ διαρρέουν οἱ ποταμοὶ **Μώρραιῦ** καὶ ὁ παραπόταμος αὐτοῦ **Νιάρλιγκ**, οἱ ὅποιοι κατωτέρω ἐνώνονται καὶ ἐκβάλλουν εἰς τὸν Αὐστραλιακὸν κόλπον. Δυτικώτερον εἰς τὴν ὑπόλοιπον Αὐστραλίαν ἐκτείνεται ἡ μεγάλη ἔρημος **Βικτωρία** καὶ γύρω ἀπὸ αὐτὴν **σιέππαι**, ἕως τὰ παράλια ὅπου ὑπάρχουν δάση καὶ γόνιμοι πεδιάδες.

Κλίμα. Ἡ Β. Αὐστραλία ἐκτείνεται εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην καὶ τὰ μὲν παράλια τῆς ἔχουν κλίμα θερμὸν καὶ πολὺ ὑγρὸν, μὲ ξηροὺς ἀνέμους οἱ ὅποιοι ξηραίνουν τὰ χόρτα τῶν στεππῶν.

Ἡ Ν. Αὐστραλία ἐκτείνεται εἰς τὴν Ν. εὐκρατον ζώνην καὶ δι'

αυτό έχει τὸ κλίμα εὐκρατον καὶ πρὸ πάντων καθ' ὅσον πλησιάζομεν πρὸς τὰ παράλια. Ἡ Α. περιοχή της ἔχει κλίμα πολὺ ὑγρὸν καὶ βροχερὸν, διότι ἐκεῖ ἐπικρατοῦν ὑγροὶ ἄνεμοι ἀπὸ τὸν Εἰρηνικὸν Ὑκεανόν. Καθ' ὅσον ὁμως προχωροῦμε πρὸς τὸ ἐσωτερικόν, δηλαδὴ πρὸς τὴν *ἐρημον τῆς Βικτωρίας*, τόσον τὸ κλίμα παρουσιάζεται θερμότερον καὶ ξηρότερον.

Ἰθαγενῆ (ντόπια) *φυτὰ, ζῶα καὶ κάτοικοι*. Ἰθαγενῆ φυτὰ εἰς τὴν Β. Αὐστραλίαν εἶναι τὰ κομμιόδενδρα καὶ τὰ φοινικόδενδρα, τὰ ὁποῖα εἶναι πανύψηλα καὶ σχηματίζουν ἀπέραντα δάση. Εἰς τὸ ἐκτεταμένον βαθύπεδον καὶ εἰς τὰ Αὐστραλιανὰ ὄρη οἱ πανύψηλοι

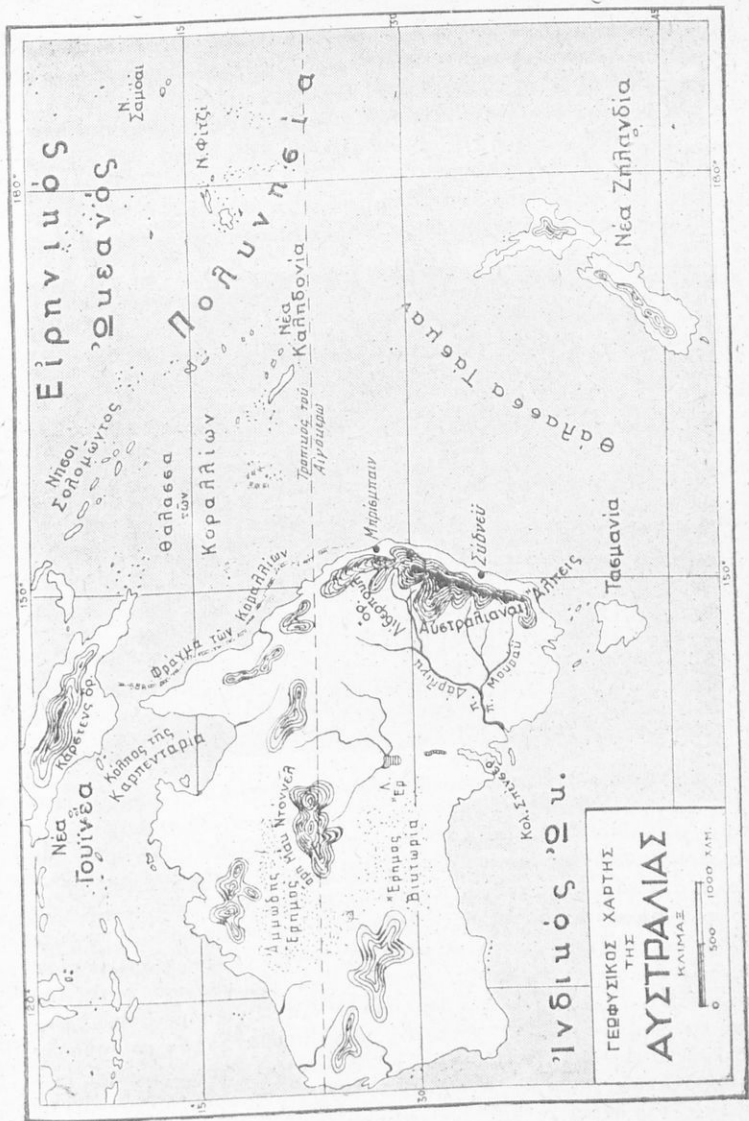
Σχ. 49.—Δάσος εἰς τὴν Αὐστραλίαν μετὰ μικροῦ ποταμοῦ.

(100—130 μ.) εὐκάλυπτοι καὶ ἓνα εἶδος φτέρης μὲ μεγάλα φύλλα.

Τὰ *Ἰθαγενῆ ζῶα* τῆς Αὐστραλίας εἶναι πολὺ περιεργα καὶ δὲν ὑπάρχουν εἰς καμμίαν Ἠπειρον. *Καγκουρώ*, αἱ ὁποῖοι ἔχουν μάρσιπον εἰς τὴν κοιλίαν των, ὅπου τοποθετοῦν τὰ μικρά των, καὶ περιφέρονται κατὰ μεγάλα κοπάδια εἰς τὰς στέππας. *Ὀρνιθόρουχοι*, οἱ ὁποῖοι γεννοῦν αὐγά καὶ θηλάζουν τὰ μικρά τους. *Ἐμού*, πτηνὸν μὲ ὕψος 2 μ. μὲ μικρὰ πτερὰ καὶ ὑψηλὰ πόδια τὰ ὁποῖα δὲν μποροῦν νὰ πετάξουν, ἀλλὰ τρέχουν ταχύτατα. *Ἄετοὶ λευκοί, κύκνοι μαῦροι, ἀγριόσκυλοι* κ. ἄ.

Ἰθαγενεῖς κάτοικοι Αὐστραλοὶ ἔχουν ἀπομείνει μόνον 60.000. Εἶναι καθυστερημένοι καὶ ἀπολίτιστοι.

Ἐχουν μέτριον ἀνάστημα, χρῶμα σοκολατὶ γυαλιστερόν. Ζοῦν εἰς καλύβας, τὰς ὁποίας κατασκευάζουν μὲ φλοιοὺς εὐκαλύπτων.

Περιφέρονται σχεδόν γυμνοί και τρώγουν ακόμη ρίζας διαφόρων φυτών και κρέας καγκουρώ, τας οποίους κυνηγοῦν με πρωτόγονα μέσα (ρόπαλα, βέλη, ακόντια).

Οι Εὐρωπαῖοι ἄποικοι καὶ ἡ Αὐστραλία. Ἡ Αὐστραλία ἦτο ἡπειρος ἄγνωστος. Πρῶτος τὴν ἀνεκάλυψεν ὁ Ὀλλανδὸς θαλασσοπόρος *Τάσμαν* τὸ 1642. Ἀργότερον τὸ 1768 ὁ Ἄγγλος *Κούκ* ἐξερεύνησε τὸ ΝΑ. μέρος τῆς Αὐστραλίας. Ἐκεῖ ἀπὸ τότε οἱ Ἄγγλοι ἐξετόπιζον διαφόρους καταδίκους. Οὕτω ἐσχηματίσθησαν ἐκεῖ αἱ πρῶ-

Σχ. 50 - Κατοικία Ἰθαγενῶν στὴν Αὐστραλία.

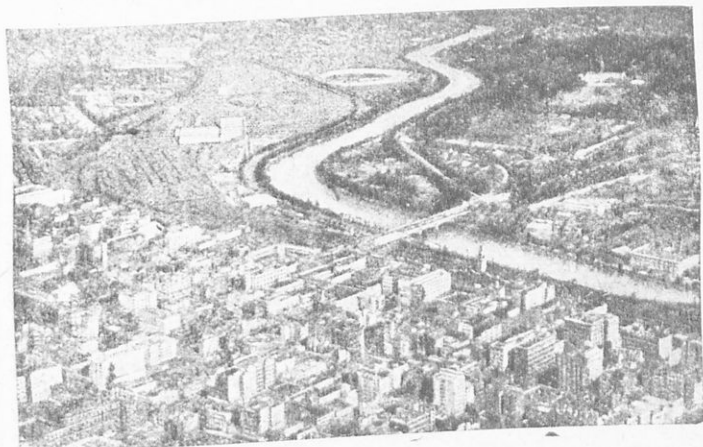
ται εὐρωπαϊκαὶ ἀποικίαι. Κατόπιν ὁμοῦ τὸ 1850 οἱ Ἄγγλοι εἰς τὴν Αὐστραλίαν ἀνεκάλυψαν μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ τότε οἱ Εὐρωπαῖοι ἄποικοι ἤρχισαν νὰ πληθύνωνται καὶ νὰ ἐκμεταλλεύωνται τὸ πλουσιώτατον ἔδαφος καὶ ὑπέδαφος τῆς Αὐστραλίας. Ἀπὸ τότε ἔχουν μεταφυτευθῆ εἰς τὴν Αὐστραλίαν διαφόρων εἰδῶν ὀπωροφόρα δένδρα· ἐσπεριδοειδῆ, ἔλαιαι, ἄμπελοι κλπ. βιομηχανικὰ φυτὰ, ζαχαροκάλαμο, ρύζι, βάμβαξ, δημητριακὰ κλπ. Ἐχουν μεταφερθῆ ἐπίσης καὶ ἐκτρέφονται ἐκεῖ ἄπειρα ποίμνια προβάτων, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ καθένα ἀριθμεῖ ἀπὸ 50—100 χιλ. ζῶων ἐκλεκτῆς ποικιλίας (μερινός), ἵππων, βοῶν καὶ ἀγελάδων. Ἄρτεσιανὰ φρέατα ἔχουν ἀνοιχθῆ εἰς τὰς στέππας καὶ τὰς ἐρήμους καὶ ἀρδευτικὰ ἔργα ἔχουν κατασκευασθῆ εἰς τοὺς ποταμούς της. Οὕτω ἡ Αὐστραλία εἰς διάστημα 60—70 ἐτῶν ἔγινεν ὁ μεγαλύτερος σιτοβολῶν τοῦ κόσμου.

Έχει την μεγαλύτεραν εξαγωγήν κατεψυγμένων κρεάτων και έριων **μερινός**, από τα όποια κατασκευάζονται τα περίφημα άγγλικά ύφασματα. Εξάγει επίσης μεγάλας ποσότητας γαιανθράκων και μεταλλευμάτων, χρυσού, άργύρου, μολύβδου και ψευδαργύρου.

Πολίτευμα. Αυτόνομον όμοσπονδιακόν κράτος μέλος της Βρετανικής Κοινοπολιτείας.

Πρωτεύουσα **Καμπέρα** (10.000) ΝΔ. τοϋ Σίδνεϋ.

1) **Νέι Νότιος Ούαλις.** Πρωτεύουσα **Σίδνεϋ** (1.500.000)

Σχ. 51.—"Αποψις της Μελβούρνης.

έμπορικόν λιμάν, με ώραίας χαμηλάς οικοδομάς, αί όποται περιβάλλονται ύποχρεωτικώς με κήπους. **Νιουκάστλ** εις την περιφέρειαν τοϋ όποίου ύπάρχουν άνθρακωρυχεΐα.

2) **Βικτωρία.** Πρωτεύουσα **Μελβούρνη**, 1.300 χιλ. με ώραίας οικοδομάς, Μουσείον, βιβλιοθήκας, Πανεπιστήμιον.

3) **Νότιος Αύστραλις.** Πρωτεύουσα **Άδελαΐς** 500 χιλ. με τεραστίας άποθήκας σιτηρών, άπ' όπου γίνεται έξαγωγή αύτων.

4) **Δυτική Αύστραλις.** Πρωτεύουσα **Πέρθη** (320.000). Εις την περιοχήν της ύπάρχουν πολλά μεταλλεύματα. Συνδέεται σιδηροδρομικώς με την Άδελαΐδα—Μελβούρνην.

5) **Β. Αύστραλις.** Πρωτεύουσα **Νιάρβιν** 300.000· παράλιος πόλις. Συνδέεται σιδηροδρομικώς με την Άδελαΐδα—Μελβούρνην.

6) **Κουησλανδΐς** (χώρα της βασιλίσσης). Πρωτεύουσα **Μπρίσμαν** (300.000). Παράλιος πόλις με έργοστάσια βυρσοδεψίας, κονσερ-

βοποιίας, τυροκομίας. Συνδέεται σιδηροδρομικῶς με τὸ Σίδνεϋ καὶ Καμπέραν.

ΝΗΣΟΙ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

1) **Τασμανία.**

Ἔκτασις τ. χλμ. 75.0000.

Κάτοικοι 250.000. Κατὰ τ. χλμ. 3 κάτοικοι. **Ἀγγλοσάξωνες.**

Θέσις. Πρὸς Ν. τῆς Αὐστραλίας.

Κλίμα. Εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν.

Προϊόντα. Δημητριακά, βάμβαξ, γεώμηλα.

Πολίτευμα. Συμπολιτεία τῆς Αὐστραλίας καὶ μέλος τῆς Βρεταννικῆς Κοινοπολιτείας Πρωτεύουσα **Χόμπουτ** (75.000).

2) **Νέη Ζηλανδία**

Ἔκτασις τ. χλμ. 260.

Κάτοικοι. 1.600.000. Κατὰ τ. χλμ. 5 κάτοικοι.

Ἰθαγενεῖς Μελανήσιοι (μέτριο ἀνάστημα, χρῶμα μαῦρο).

Πολίτευμα: Αὐτόνομον κράτος, μέλος τῆς Βρεταννικῆς Κοινοπολιτείας.

Κλίμα εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν.

Πρωτ. Οὐέλινγκτον (200.000). Οἱ Νεοζηλανδοὶ εἶναι φιλέλληνες.

Τὸ 1941 εἶχον ἔλθει εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐπολέμησαν ἐναντίον τῶν Γερμανῶν μαζί με τοὺς Βρεττανοὺς καὶ τοὺς Αὐστραλοὺς. Διὰ τοῦτο ἡ Πατρίς μας διὰ νὰ τιμήσῃ τὴν μνήμην τῶν πεσόντων Βρεττανῶν, Αὐστραλῶν καὶ Νεοζηλανδῶν, ἔχει ἀνεγείρει εἰς τὸ πεδῖον τοῦ Ἄρεως τῶν Ἀθηνῶν ὠραιότατον μαρμάρινον μνημεῖον.

3) **Πολυνησία**

Κάτοικοι. 400.000. Ἀποτελεῖται ἀπὸ ὁμάδας νήσων τοῦ Εἰρ. Ὠκεανοῦ, σπουδαιότεραι ἀπὸ τὰς ὁποίας εἶναι αἱ νῆσοι **Χαβάϊ Σαμόαί, Ἐταιρείας, Τόγκα, Κόκκ** καὶ ἄλλαι.

Νῆσοι Χαβάϊ.—**Θέσις.** Εἰς τὸ μέσον τοῦ Εἰρηνικοῦ κητῆσις Ἀμερικανική, Πρωτεύουσα **Χονολουλού.**

Κλίμα. Εἰς τὴν Χαβάϊ βασιλεύει αἰώνια ἀνοιξις καὶ οἱ κάτοικοι τῆς εἶναι εἰρηνικοὶ καὶ εὐθυμοί. Ζοῦν ἀπὸ τὴν γεωργίαν τὸ ψάρευμα καὶ τοὺς καρποὺς τῶν δένδρων. Πολλοὶ ξένοι φθάνουν εἰς τὰς νῆσους Χαβάϊ διὰ νὰ διασκεδάσουν.

4) **Μελανησία.**

Κάτοικοι 1.300.000.

Θέσις. Εἶναι μία σειρά ἀπὸ νήσους εἰς τὸν Εἰρηνικόν Ὠκεανόν ἀπὸ τὴν Ν. Γουϊνέαν ἕως τὰς Ἑβρίδας. Αἱ κυριώτεραι εἶναι ἡ **Ν. Γουϊνέα**, αἱ νῆσοι **Βλομαρκ, Σολομώντος, Φίτζι, Νέα Καλιδοῖα, Ἑβρίδες** κ. ἄ. Καλύπτονται δλαὶ ἀπὸ πυκνότατα δάση καὶ δι' αὐτὸ λέγονται καὶ Μελανησία.

α) Νέα Γουίνέα

*Έκτασις τ. χλμ. 780.000.

Κάτοικοι 1.000.000. **Παπούαι** Ιθαγενείς ημίαιμοι. ***Άγγλοι** και διάφοροι Εύρωπαίοι μόνον 4—5 χιλιάδες.

Θέσις. Εύρίσκεται πρὸς βορρᾶν τῆς Αὐστραλίας ἀπέναντι ἀπὸ τὸ Ἀκρωτήριο τῆς Ὑόρκης. Τὸ 1/2 τῆς Ν. Γουίνέας κατέχεται ἀπὸ τοὺς Ἀγγλοὺς καὶ τὸ ὑπόλοιπον 1/2 ἀπὸ τοὺς Ὀλλανδοῦς.

Πρωτεύουσα **Μόρεσμπο** (20.000).

β) Νῆσοι Βίσμαρκ.

*Έκτασις. τ. χλμ. 18.500.

Κάτοικοι 100.000. Σύμπλεγμα νήσων ἄνω τῶν 100.

Κτήσις Γερμανικὴ πρὸ τοῦ τελευταίου πολέμου.

γ) Νῆσοι Σολομώντες.

Πλήθος μικραὶ νῆσοι με 150.000 κατοίκους. ***Άγγλικὴ κτήσις.**

δ) Νῆσοι Φίτζι.

225 μικραὶ νῆσοι. Κατοικοῦνται μόνον αἱ 80.

Κάτοικοι 160.000. ***Άγγλικὴ κτήσις.**

ε) Νέα Καληδονία.

*Έκτασις. τ. χλμ. 18.500.

Κάτοικοι. 100.000. **Γαλλικὴ κτήσις.**

στ) Νέαι Ἐβρίδες.

Περισσότεραι ἀπὸ 30 νῆσοι με ἐνεργὰ ἠφαίστεια καὶ θερμὰς πηγὰς. **Κλίμα** θερμὸν καὶ ὑγρὸν.

Κάτοικοι. 60.000. ***Άγγλικὴ καὶ Γαλλικὴ κτήσις.**

5) **Μικρονησία.** — **Κάτοικοι.** 100.000.

*Ἡ Μικρονησία ἀποτελεῖται ἀπὸ σύμπλεγμα μικρῶν νήσων ἄνω τοῦ Ἴσημερινοῦ. Πρὸ τοῦ τελευταίου πολέμου ἦσαν Ἰαπωνικὴ κτήσις. Αἱ σπουδαιότεραι ἀπὸ αὐτὰς εἶναι αἱ **Καρολίνας**, αἱ **Μαρσάλλαι** καὶ ἄλλαι.

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

Πίναξ χωρῶν καὶ κρατῶν τῆς Αὐστραλίας

Κράτη—Χῶρα	Πολίτευμα	*Έκτασις εἰς τ. χλμ.	Κάτοικοι	Κάτοικοι κατὰ τ. χλμ.	Πρωτεύουσαι
α) Αὐστραλία					
Αὐστραλία	Βρεταν. ζοιν.	7.500.000	9.000.000	1	Καρπέρτα 10.000
β) Νῆσοι Αὐστραλίας					
1) Τασμανία	> >	75.000	250.000	3	Χάρβαρτ 76.000
2) Νέα Ζηλανδία	> >	260.000	1.600.000	5	Ὀυέλιγκτων 200.000
3) Πολυνησία	*Ἀμερ. κτήσις		460.000		(Ν. Χαβάι, Σαμόα, Ἐταιρείας, Τόγκα, Κούκ κτλ.)
4) Μελανησία	*Ἀγγλ.-Ὀλανδ. Γαλλ. κτήσις		1.300.000		(Ν. Νέα Γουίνέα, Βίσμαρκ, Σολομώντος, Φίτζι, Νέα Καληδονία, Ἐβρίδες κλπ.)
5) Μικρονησία	*Ἀμερ. >		100.000		(Καρολίνας, Μαρσάλλαι κλπ.)

Α Μ Ε Ρ Ι Κ Η

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ

Ι. Ἐκτασις, κάτοικοι, θέσις, ὄρια, θαλάσσιος διαμελισμός.

Ἐκτασις τ. χλμ. 41.200.000. Τετραπλασία τῆς Εὐρώπης.

Κάτοικοι 300.000.000. Λευκοὶ 225.000.000. Μαῦροι 25.000.000.

Μιγάδες 50.000.000.

Θέσις. Ἡ Ἀμερικὴ εὐρίσκεται εἰς τὸ Δ. ἡμισφαίριον καὶ ἐκτείνεται εἰς ὄλας τὰς ζώνας τῆς γῆς, ἀπὸ τὸν Β. ἕως τὸν Ν. Πόλον. Εἰς τὸ μέσον ἡ Ἀμερικὴ στενεύει. Οὕτω διαιρεῖται εἰς τρία μέρη, τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ ἑξῆς :

- 1) Ἡ Βόρειος Ἀμερικὴ.
- 2) Ἡ Μέση Ἀμερικὴ καὶ
- 3) Ἡ Νότιος Ἀμερικὴ.

Ἡ Ἀμερικὴ εἶναι νέα Ἠπειρος. Ἦτο ἄγνωστος τὴν παλαιὰν ἐποχὴν. Ἀνεκαλύφθη ἀπὸ τὸν Χριστόφορον Κολόμβον τὸ 1492 μ.Χ. Δι' αὐτὸ καὶ λέγεται Νέος Κόσμος. Ἀμερικὴ λέγεται ἀπὸ τὸν Ἀμερικὸν Βεσπούκιν, ὁ ὁποῖος ἠκολούθει τὸν Χριστόφορον Κολόμβον εἰς τὰς ἐξερευνήσεις του καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὴν Εὐρώπην περιγραφὰς τῶν νέων χωρῶν. τὰς ὁποίας ἀνεκάλυπτεν.

Ὄρια. Πρὸς Β. βρέχεται ἀπὸ τὸν Β. Π. Ὁκεανόν, πρὸς Α. ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικόν Ὁκεανόν καὶ πρὸς Δ. ἀπὸ τὸν Εἰρηρικόν Ὁκεανόν.

Θάλασσαί Βορείου, Μέσης, Νοτίου Ἀμερικῆς. Αἱ σπουδαιότεραι εἶναι αἱ ἑξῆς : Πρὸς τὸν Β. Π. Ὁκεανόν, ὁ Βερίγγιος Πορθμὸς, ὁ ὁποῖος χωρίζει τὴν Ἀμερικὴν ἀπὸ τὴν Ἀσίαν, ὁ Κόλπος τοῦ Οὐδσωνος, ὁ Πορθμὸς τοῦ Οὐδσωνος. Πρὸς τὸν Ἀτλαντικόν Ὁκεανόν, ὁ Κόλπος τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου, ὁ Κόλπος τοῦ Μεξικοῦ, ἡ Καραβαϊκὴ θάλασσα.

Πρὸς τὸν Ν. Π. Ὁκεανόν, ὁ Πορθμὸς τοῦ Μαγγελάνου μεταξὺ τοῦ νοτιωτέρου ἄκρου τῆς Ν. Ἀμερικῆς καὶ τῆς γῆς τοῦ Πυρός.

Πρὸς τὸν Εἰρηρικόν Ὁκεανόν, ὁ κόλπος τῆς Καλλιφορνίας. Εἰς τὴν Μέσην Ἀμερικὴν, ἡ Διῶρηξ τοῦ Παναμά. τεράστιον τεχνικόν ἔργον, διὰ τοῦ ὁποίου διέρχονται τὰ πλοῖα ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικόν Ὁκεανόν εἰς τὸν Εἰρηρικόν καὶ ἀποφεύγουν τὸν περίπλου τῆς Ἀμερικῆς.

Χερσόνησοι τῆς Ἀμερικῆς. Αἱ σπουδαιότεραι εἶναι αἱ ἑξῆς.

Εἰς τὴν Β. Ἀμερικὴν, ἡ χερσόνησος τῆς Ἀλάσκας, ἡ χερσόνησος τοῦ Λαβραδόρ, τῆς Νέας Σκωτίας καὶ τῆς Φλωρίδος.

Εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν, ἡ χερσόνησος τῆς *Καλιφορνίας*.
Νῆσοι τῆς Ἀμερικῆς. Αἱ σπουδαιότεραι εἶναι αἱ ἑξῆς :

Πρὸς τὸν Β. Π. Ὠκεανόν, ἡ *Γροιλανδία* καὶ τὸ *Ἄρκτικόν Ἀρχιπέλαγος*, ἡ *Νέα Γῆ*, πρὸ τοῦ Κόλπου τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου, αἱ *Βερμούδαι*, πρὸς Ν. τῆς Νέας Γῆς· αἱ *μικραὶ καὶ μεγάλαι Ἀντίλλαι* εἰς τὴν μέσην τῆς Ἀμερικῆς.

Πρὸς τὸν Ν.Π. Ὠκεανόν, ἡ *Γῆ τοῦ Πυρὸς* καὶ αἱ *Νῆσοι Φαλκάνδαι*.

Πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν, ἡ νῆσος *Βανκούβερ*, εἰς τὰ παράλια τῆς Β. Ἀμερικῆς αἱ νῆσοι τῆς *Βασιλείσης Καρλότας*.

Ἀκρωτήρια, τοῦ Ἁγίου Ρόκου εἰς τὴν Ν. Ἀμερικὴν πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν, τὸ *Χόρν*, νοτιώτατον ἀκρωτήριον.

Ἐρωτήσεις.

Ποῖα τὰ ὄρια τῆς Ἀμερικῆς; Αἱ θάλασσοι; Αἱ χερσόνησοι; Αἱ νῆσοι; Οἱ Πορθμοὶ; Τὰ Ἀκρωτήρια;

Σχεδιάσατε εἰς τὰ τετραδία σας τὸν χάρτην τῆς Ἀμερικῆς μετὰ τὰ ὄρια, τὰς θαλάσσας κ.τ.λ.

2. Ἐδαφος, ὄρη, πεδιάδες, λίμναι, ποταμοί.

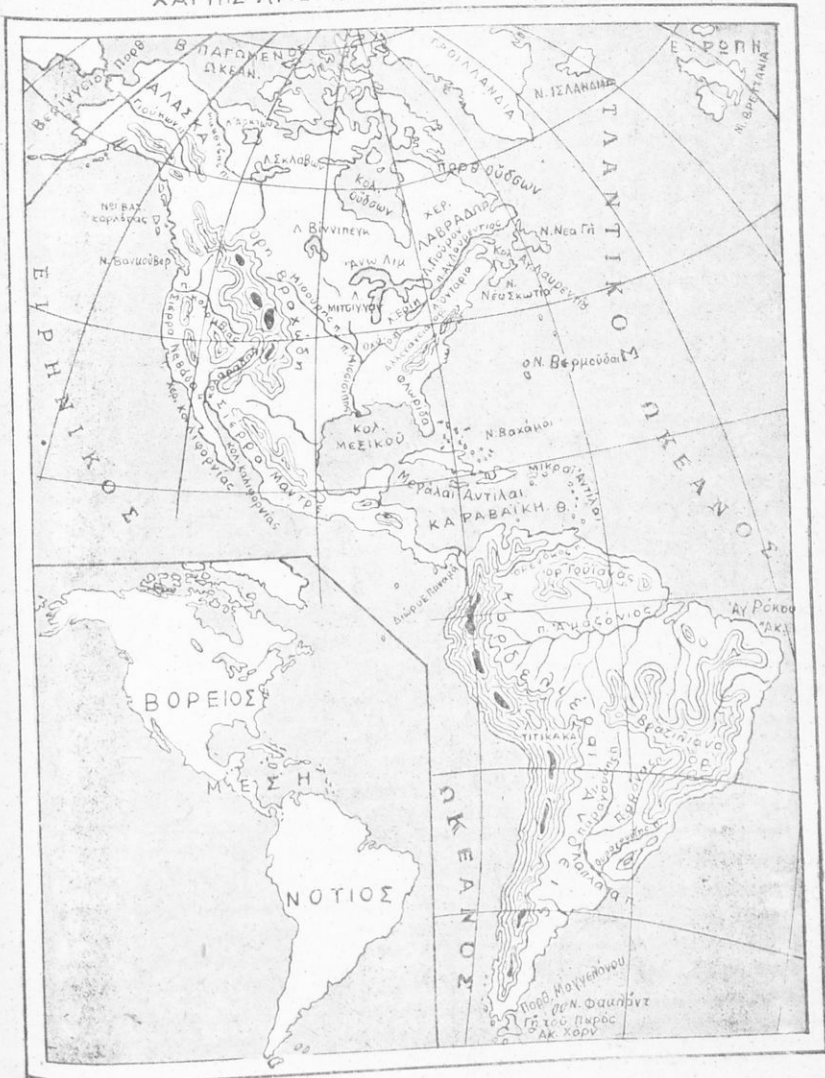
α) **Βόρειος Ἀμερικὴ.**—Τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Ἀμερικῆς εἶναι βραχώδη καὶ ὑψηλὰ μετὰ ἐλάχιστον θαλάσσιον διαμελισμόν. Ἡ ὑπόλοιπος ὅμως ἀνατολικὴ Ἀμερικὴ μέχρι τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ εἶναι χαμηλὴ, μετὰ πολλὰ ὄροπέδια, μετὰ ἀπεράντους πεδιάδας καὶ κοιλάδας, αἱ ὁποῖαι διαρρέονται ἀπὸ πολλοὺς μικροὺς καὶ μεγάλους ποταμούς, κατάσπαρτος ἀπὸ μικρὰς καὶ μεγάλας λίμνας, μετὰ μεγάλον θαλάσσιον διαμελισμόν εἰς τὰ παράλια, ὅπου σχηματίζονται μεγάλοι κόλποι, χερσόνησοι καὶ ἐμπορικὸι λιμένες.

Ὅρη, πεδιάδες, λίμναι, καὶ ποταμοὶ τῆς Β. Ἀμερικῆς. Εἰς τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Β. Ἀμερικῆς ἐκτείνονται δύο ὄροσειραὶ ἀπὸ Β. πρὸς Ν. Ἡ μία παράλιος ὄροσειρὰ εἶναι μικροτέρα καὶ χαμηλοτέρα καὶ ἀποτελεῖται ἀπὸ μικροτέρας ὄροσειράς, τὴν *Σιέρρα Νεβάδα* (4400) καὶ τὴν *Σιέρρα Μάντε*. Ἡ ἄλλη ὄροσειρὰ, ἡ μεσόγειος εἶναι μεγαλυτέρα καὶ ὑψηλοτέρα. Τὰ ὄρη αὐτὰ λέγονται *Βραχώδη ὄρη* (6400). Μεταξὺ τῶν ὄροσειρῶν αὐτῶν ἐκτείνεται τὸ μεγάλο ὄροπέδιον τοῦ *Κολοράδο* καὶ τῆς *Κολομβίας*, ἡ γόνιμος *περιοχὴ τῆς Καλιφορνίας* καὶ ἄλλα μικρότερα ὄροπέδια καὶ πεδιάδες. Εἰς τὰ Α. παράλια τῆς Β. Ἀμερικῆς ἐκτείνεται χαμηλὴ ὄροσειρὰ, τὰ *Ἀπαλλάχια ὄρη*.

Ἡ ὑπόλοιπος Β. Ἀμερικὴ ἀπὸ τὰ βραχώδη ἕως τὰ Ἀπαλλάχια εἶναι ἀπεράντος πεδιάς, ἡ ὁποία γίνεται χαμηλοτέρα καθόσον κατέρχεται πρὸς Ν. πρὸς τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ καὶ πρὸς Β. πρὸς τὸν Κόλπον τοῦ Οὐσσωνος.

Εἰς τὴν πεδιάδα αὐτὴν σχηματίζονται μικραὶ καὶ μεγάλαι λί-

ΧΑΡΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ <ΓΕΩΦΥΣΙΚΟΣ>

μναι, σπουδαιότεροι από τὰς ὁποίας εἶναι αἱ ἑξῆς: ἡ *λίμνη τῶν Ἄρκτων*, τῶν *Σκλάβων*, ἡ *Βίνιπεγ*, ἡ *Ἄνω Λίμνη*, ἡ *Μίτσιγκαν*, ἡ *Γιοῦρον*, ἡ *Ἐρῦ* καὶ ἡ *Ὀντάριο*.

Ἡ λίμνη Ἐρῦ εἶναι ὕψηλότερα καὶ ἐκβάλλει εἰς τὴν Ὀντάριο, καθὼς δὲ τὰ ὕδατά της πίπτουν ἀπὸ ὕψους 51 μέτρων σχηματίζουν τὸν μεγαλύτερον καταρράκτην τοῦ κόσμου, τὸν *Νιαγάρα*.

Τὴν πεδιάδα αὐτὴν ἐπίσης διαρρέουν μικροὶ καὶ μεγάλοι ποταμοί, οἱ κυριώτεροι ἀπὸ τοὺς ὁποίους εἶναι οἱ ἑξῆς:

Ὁ *Μισσισιπῆς*, ὁ μεγαλύτερος εἰς μῆκος ποταμὸς τοῦ Κόσμου (7.000 χιλμ.). Ἐνώνεται μὲ τοὺς μεγάλους του παραποτάμους τὸν *Οχάιο*, *Ἰλλινόις* καὶ *Μισούρι*, οἱ ὅποιοι πηγάζουν ἀπὸ τὰ Βραχῶδη καὶ τὰ Ἀπαλλάχια καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Κόλπον τοῦ Μεξικοῦ. Καὶ οἱ 4 αὐτοὶ ποταμοὶ εἶναι πλωτοί.

Ὁ *Ἅγιος Λαυρέντιος πλωτὸς* ποταμὸς. Ἐκβάλλει εἰς τὸν Κόλπον τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου. Συνδέεται μὲ διώρυγας μὲ ὄλας τὰς λίμνας τοῦ ἐσωτερικοῦ.

Ὁ *Μακένζη*. Κατέρχεται ἀπὸ τὴν λίμνην τῶν Σκλάβων καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Β. Π. Ὁκεανόν. Ὁ *Γιούκων*, πηγάζει ἀπὸ τὰ Βραχῶδη ὄρη καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Βερίγγειον Πορθμόν. Ὁ *Καλοράδος* πηγάζει ἀπὸ τὰ Βραχῶδη καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν κόλπον τῆς Καλλιφόρνιας. Ὁ *Κολουβίας* πηγάζει ἀπὸ τὰ Βραχῶδη καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Εἰρηνικόν Ὁκεανόν.

β) *Μέση Ἀμερικῆ*. Εἶναι χώρα ὄρεινὴ μὲ πολλὰ ἠφαιστεια καὶ πολλοὺς σεισμούς. Ἐδῶ συνεχίζονται τὰ Βραχῶδη ὄρη πρὸς τὴν Ν. Ἀμερικὴν.

γ) *Νότιος Ἀμερικῆ*. Εἰς τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Ν. Ἀμερικῆς ἐκτείνονται συνέχεια μὲ τὰ ὄρη τῆς Β. καὶ Μ. Ἀμερικῆς αἱ *Κορδιλιέραι τῶν Ἄνδεων* (9.000 τ. χιλμ.) Βόρειαι Κεντρικαὶ καὶ Νότιαι.

Εἰς τὰ ΝΑ τῆς Ν. Ἀμερικῆς ἐκτείνεται ἡ χαμηλὴ ὄροσειρά, τὰ *Βραζιλιανὰ ὄρη* καὶ εἰς τὸ ΒΑ τὰ *ὄρη τῆς Γουϊάνας*.

Ἡ ὑπόλοιπος Ν. Ἀμερικὴ ἀπὸ τὰς Κορδελλιέρας τῶν Ἄνδεων, ἕως τὰς χαμηλὰς ὄροσειρὰς τῆς Βραζιλίας καὶ τῆς Γουϊάνας, εἶναι ἐκτεταμένα ὄροπέδια καὶ κοιλάδες, αἱ ὅποια γίνονται χαμηλότεραι καθ' ὅσον κατέρχονται πρὸς τὴν περιοχὴν τοῦ Ὁρενόκου, τοῦ Ἀμαζονίου, τοῦ Ρίο-ντε-λα-Πλάτα.

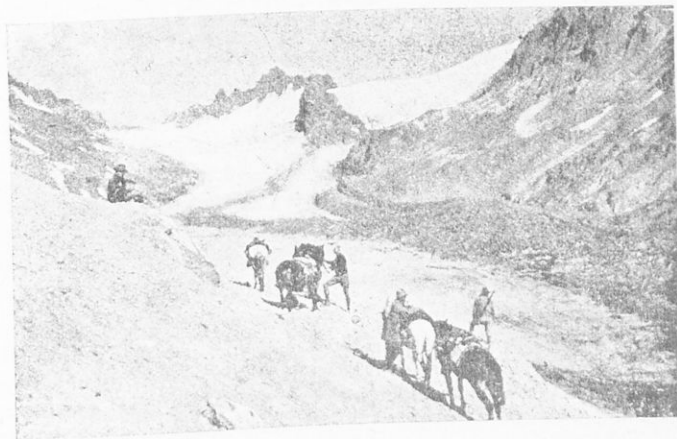
Αἱ περιοχαὶ δὲ αὐταὶ καθ' ὅσον γίνονται χαμηλότεροι ἐπὶ τοσοῦτον καλύπτονται μὲ πυκνότερον καὶ ὕψηλότερον χόρτον καὶ λέγονται *λιάνος* πρὸς τὸν Ὁρενόκον, *σέλβας* πρὸς τὸν Ἀμαζόνιον καὶ *πάμπας* πρὸς τὸν Ντε-λα-Πλάτα.

Ποταμοί. Οἱ σπουδαιότεροι εἶναι:

Ὁ *Ἀμαζόνιος* μὲ τοὺς πολλοὺς παραποτάμους του (200 περίπου).

Είναι πλωτός ποταμός, πηγάζει από τὰς Κορδιλλιέρας τῶν Ἄνδεων, τὰ Βραζιλιανὰ καὶ τὰ ὄρη τῆς Γουϊάννας καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἄτλαντικὸν Ὠκεανόν, εἰς τὰ ΒΑ παράλια τῆς Ν. Ἀμερικῆς. Εἶναι ὁ μεγαλύτερος ποταμὸς τῆς γῆς εἰς τὴν ποσότητα τῶν ὑδάτων. Τὸ πλάτος τοῦ φθάνει τὰ 25—30 χλμ. ἴσον περίπου μὲ τὸ πλάτος τοῦ Κορινθιακοῦ Κόλπου. Τὸ βάθος τοῦ φθάνει τὰ 100 μέτρα περίπου. Ὁμοιάζει μὲ κινουμένην θάλασσαν.

Ὁ Ρίο ντε λα Πλάτα μὲ τοὺς παραποτάμους τοῦ τὸν *Οὐραγονάη*,

Σχ. 52.—Ἀνάβασις εἰς τὰς Ἄνδεις

τὸν *Παραγονάη*, καὶ τὸν *Παράνα*. Ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἄτλαντικὸν Ὠκεανὸν εἰς τὰ ΝΑ παράλια τῆς Ν. Ἀμερικῆς.

Ὁ Ὄρενόκος εἰς τὰ ΒΑ τῆς Ν. Ἀμερικῆς.

Λίμναι. Αἱ σπουδαιότεραι εἶναι ἡ *Τιτικάκα* εἰς τὸ μέσον τῆς Δυτικῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, μὲ πολλὰς νήσους, ὅπου σῶζονται τὰ ἐρείπια τῶν ἀνακτόρων καὶ τῶν ναῶν τῶν *Ἰνκας*, οἱ ὅποιοι τὸν 13ον αἰῶνα εἶχον ἀναπτύξει ἀνώτερον πολιτισμὸν ἀπὸ ὄλους τοὺς ἄλλους Ἰθαγενεῖς λαοὺς τῆς Ἀμερικῆς καὶ εἶχον ἰδρύσει ἰσχυρὸν κράτος, τὸ ὅποιον κατέλυσαν οἱ Ἴσπανοὶ τὸν 16ον αἰῶνα.

Ἐρωτήσεις:

Ποῖα εἶναι τὰ σπουδαιότερα ὄρη τῆς Ἀμερικῆς; Οἱ ποταμοὶ; Αἱ λίμναι; Πῶς λέγονται αἱ πεδιάδες τῆς περιοχῆς τοῦ Ὄρενόκου; Τοῦ Ἀμαζονίου; Τοῦ Ρίο ντε λα Πλάτα;

Σχεδιάσατε εἰς τὸ τετραδίον σας τὸν χάρτην τῆς Ἀμερικῆς μὲ τὰ ὄρη, ποταμοὺς, τὰς λίμνας κλπ., καὶ σημειώσατέ τα εἰς τὸ περιθώριον.

Γεωργίου Χ. Γεωργοπούλου: Γεωγραφία Ἠπειρῶν Ε' τάξεως

3. Κλίμα Βορείου, Μέσης και Νοτίου 'Αμερικής

Ἡ Ἄμερική ἐκτείνεται εἰς ὄλας τὰς ζώνας τῆς γῆς καὶ κάθε περιοχὴ τῆς ἔχει ἀνάλογον κλίμα.

Ἡ Μέση Ἄμερική καὶ τὸ Βόρειον μέρος τῆς Ν. Ἄμερικής ἔχει κλίμα πολὺ θερμὸν καὶ πολὺ ὑγρὸν διότι εὐρίσκεται εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην.

Εἰς τὰς τροπικὰς χώρας, αἱ ὁποῖαι πλησιάζουν πρὸς τὴν διακεκαυμένην ζώνην τὸ κλίμα εἶναι πολὺ θερμὸν, μὲ βροχὰς καὶ ξηρασίαν κατὰ περιόδους.

Εἰς τὸ Νότιον μέρος τῆς Β. Ἄμερικής καὶ εἰς τὸ Νότιον μέρος τῆς Νοτίου Ἄμερικής τὸ κλίμα εἶναι εὐκρατον, διότι αἱ χώραι αὗται εὐρίσκονται εἰς τὰς εὐκράτους ζώνας.

Καθόσον ὁμως προχωροῦμεν πρὸς τὸ βόρειον μέρος τῆς Βορείου Ἄμερικής, τὸ κλίμα γίνεται ἀρκτικόν.

Ἐπίσης τὸ κλίμα κάθε περιοχῆς μεταβάλλεται ἀναλόγως τῆς ἀποστάσεώς της ἀπὸ τὴν θάλασσαν, τὸ ὕψος καὶ τοὺς ἐπικρατοῦντας ἀνέμους.

Οὕτω τὸ Νότιον μέρος τῆς Β. Ἄμερικής, τὸ ὁποῖον ἐκτείνεται εἰς τὴν Β. εὐκρατον ζώνην, εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἔχει κλίμα εὐκρατον, εἰς τὰ Ἀνατολικά παράλια τῆς ἔχει κλίμα ψυχρότερον, διότι ἐπιδρᾶ εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν τὸ πολικὸν ρεῦμα, τὸ ὁποῖον κατέρχεται κατὰ μῆκος τῶν παραλίων πρὸς τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ. Εἰς τὰ δυτικὰ ὁμως παράλια τῆς Β. Ἄμερικής ἦτοι πρὸς τὰ παράλια τῆς Καλιφορνίας τὸ κλίμα εἶναι θερμὸν, διότι εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν ἐπιδρᾶ τὸ θερμὸν ρεῦμα τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ, τὸ Κοῦρο-Σίβο. Εἰς δὲ τὴν βόρειον περιοχὴν τῆς ἔχει κλίμα ἀρκτικὸν μὲ πολλοὺς πάγους.

Τὸ Βόρειον μέρος τῆς Νοτίου Ἄμερικής, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην, εἰς τὰ ΝΑ. παράλια ἔχει κλίμα εὐκρατον διότι ἡ θερμότης μετρίζεται ἀπὸ τοὺς θαλασσίους ἀνέμους, οἱ ὁποῖοι πνέουν περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλην χώραν.

Εἰς τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Ν. Ἄμερικής πάλιν ἡ θερμότης μετρίζεται διότι ἐκεῖ τὸ ἔδαφος εἶναι ὀρεινὸν ἂν καὶ εὐρίσκεται εἰς τὸν Ἰσημερινὸν καὶ δὲν παρουσιάζει ἐποχὰς. Ἐκεῖ ἐπικρατεῖ κλίμα γλυκὺ. Εἰς τὸ κεντρικὸν μέρος τῆς Ν. Ἄμερικής, τὸ ὁποῖον ἐκτείνεται εἰς τὴν εὐκρατον ζώνην τὸ κλίμα παρουσιάζεται ψυχρότερον ἀπὸ τὸ κλίμα τῶν χωρῶν τῶν εὐκράτων ζωνῶν. Τὰ ἀνατολικά παράλια τῆς Ν. Ἄμερικής καὶ τὸ ἐσωτερικὸν ἕως τὰς Κορδιλλιέρας τῶν Ἀνδεων ἔχουν κλίμα ὑγρὸν, διότι ἐκεῖ ἐπικρατοῦν οἱ ἄνεμοι ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν, ἐνῶ εἰς τὰ δυτικὰ παράλια τῶν Ἀνδεων μό-

νον εις τὸ νοτιώτατον ἄκρον ἔχουν κλίμα ὑγρὸν. Εἰς τὰ παράλια ὁμῶς τῶν Κεντρικῶν Ἄνδεων ἐπικρατεῖ ξηρασία, διότι οἱ ἀνατολικοὶ ἄνεμοι τοῦ Ἀτλαντικοῦ δὲν ἀφίνουν τοὺς ὑδρατμούς τοῦ Εἰρηνικοῦ νὰ φθάσουν ἕως ἐκεῖ.

Προϊόντα τῆς Ἀμερικῆς. Ἡ βλάστησις κάθε περιοχῆς εἶναι ἀνάλογος μὲ τὸ κλίμα. Τὸ βόρειον μέρος τῆς Β. Ἀμερικῆς τοὺς περισσέτερος μῆνας τοῦ χειμῶνος καλύπτεται ἀπὸ πάγους, διότι ἐκτείνεται πλησίον τῆς βορείου κατεψυγμένης ζώνης. Τὸ θέρος λυώνουν οἱ πάγοι καὶ τὸ ἔδαφος καλύπτεται ἀπὸ τέλματα. Ἐδῶ εἶναι ἡ περιοχὴ τῆς **Τοῦντρας**, ὅπου ζοῦν φῶκαι, λευκαὶ ἄρκτοι, θαλάσσιοι ἵπποι. Οἱ ὀλίγοι κάτοικοι τῆς περιοχῆς αὐτῆς, οἱ **Ἔσκιμῶοι**, ζοῦν μὲ τὸ κυνήγιον καὶ τὴν ἀλιεῖαν. Κτίζουν καλύβας μὲ πάγους καὶ ἐνδύονται μὲ δέρματα ζῶων τῆς περιοχῆς (ταράνδων). Πρὸς Ν. τῆς περιοχῆς αὐτῆς εἶναι ἡ ζώνη τῶν δασῶν. Ἀπέραντοι ἐκτάσεις καλύπτονται ἀπὸ πανύψηλα δένδρα (100—200 μ.). Εἰς τὰ δάση αὐτὰ ζοῦν ἄγριοι τάρανδοι, ἀλώπεκες, σαμούρια, μὲ παχύτατον τρίχωμα. Εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν χιλιάδες ἰθαγενεῖς Ἰνδιάνοι (ἐρυθρόδερμοι) εἶναι ἐγκατεστημένοι εἰς σκηνάς, τὰς ὁποίας κατασκευάζουν ἀπὸ δέρματα ζῶων, κυνηγοῦν εἰς τὰ δάση διάφορα ζῶα διὰ τὰ πολῦτιμα δέρματά των τὰ ὁποῖα πωλοῦν.

Νοτιώτερον ἀπὸ τὴν ζώνην αὐτὴν τῶν δασῶν συναντῶμεν ἀπεράντους καλλιεργείας δημητριακῶν καὶ μεγάλην κτηνοτροφίαν, ὅσον δὲ πλησιάζομεν πρὸς τὸν Κόλπον τοῦ Μεξικοῦ, καλλιεργείας καπνοῦ, ἀραβοσίτου καὶ ὀρύζης.

Εἰς τὰ δυτικὰ παράλια πάλιν τῆς Β. Ἀμερικῆς (Καλλιφορνία) καλλιεργοῦν δημητριακὰ καὶ ὀπωροφόρα δένδρα. Μεταξὺ τῆς δυτικῆς καὶ ἀνατολικῆς Β. Ἀμερικῆς εἰς τὰς ἀπεράντους ἐκτάσεις μεγάλη κτηνοτροφία. Τὸ ὑπέδαφός της πάλιν εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν εἶναι πλουσιώτατον εἰς πετρέλαια, ἄνθρακα, ἄργυρον, χρυσοῦν καὶ αἰθέρον.

Ἡ Μέση Ἀμερικὴ καὶ τὸ βόρειον μέρος τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, ποὺ εὐρίσκονται εἰς τὴν τροπικὴν περιοχὴν, ὅπου τὸ κλίμα εἶναι πολὺ θερμὸν καὶ ὑγρὸν, καλύπτεται ἀπὸ δένδρα τῶν θερμῶν χωρῶν, τὰ ὁποῖα σχηματίζουν παρθένα δάση, ἀνεξερεύνητα ἀκόμη. Μέσα εἰς τὰ δάση αὐτὰ ζοῦν λέοντες, τίγρεις, ὄφεις δηλητηριώδεις, πίθηκοι.

Ἡ παραγωγή τῆς περιοχῆς αὐτῆς εἰς ὄσα μέρη καλλιεργεῖται εἶναι ἀπίστευτος εἰς δημητριακὰ, γεωργικὰ καὶ κτηνοτροφικὰ προϊόντα. Ἐδῶ ἐκτρέφονται βόες, ἡμίονοι, χοῖροι καὶ ἀναρίθμητα ποίμνια. Εἰς τὰ δυτικὰ παράλια τὸ ἔδαφος εἶναι πλούσιον εἰς μεταλλεύματα χρυσοῦ, ἀργύρου, κασιτέρου, νίτρου (λίπασμα). Εἰς τὰς στέππας τῶν ἄνδεων ἐκτρέφονται ποίμνια ἀπὸ **λάμα**, (ζῶα με-

γάλα) διὰ τὸ γάλα, τὸ κρέας καὶ τὰ λεπτὰ ἑριά των. Ἐνα εἶδος Λάμα χρησιμοποιεῖται ὡς φορτηγὸν ζῶον, ὅπως τὸ Γιᾶκ εἰς τὸ Θιβέτι.

Κάτοικοι. Πολιτικὴ κατάστασις. Πρὶν ἀνακαλυφθῆ ἡ Ἀμερικὴ τὰ ἔμπορεύματα τῶν Ἰνδιῶν μετεφέροντο μὲ καρβαῖνια ἀπὸ τὰς Ἰνδίας ἕως τοὺς λιμένας τῆς Μεσογείου καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἐφορτώνοντο εἰς τὰ πλοῖα διὰ τοὺς λιμένας τῆς Εὐρώπης. Ἡ μεταφορὰ ὁμῶς αὐτὴ ἦτο πολὺ δύσκολος, διότι καθ' ὁδὸν τὰ καρβαῖνια διέτρεχον πολλοὺς κινδύνους κατὰ τὸ μακρὸν ταξειδιὸν των, ἀπὸ ἀσθενείας, ληστὰς καὶ θηρία τῆς ἐρήμου. Διὰ τοῦτο οἱ βασιλεῖς, οἱ ἔμποροι καὶ οἱ Ναυτικοὶ τῆς Εὐρώπης προσεπάθουν νὰ εὑροῦν νέον δρόμον πρὸς τὰς Ἰνδίας διὰ θαλάσσης ἀκίνδυνον.

Τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ὁ Χριστόφορος Κολόμβος ἐσκέφθη ὡς ἑξῆς: Ἡ γῆ ἔχει σχῆμα σφαιροειδές. Διὰ νὰ μεταβῆ κανεὶς εἰς τὰς Ἰνδίας ἀντὶ νὰ διευθυνθῆ πρὸς Ἀνατολὰς μὲ πλοῖον διὰ μέσου τῆς Μεσογείου Θαλάσσης καὶ ἀπὸ ἐκεῖ διὰ ξηρᾶς πρὸς τὰς Ἰνδίας καὶ νὰ διατρέχῃ τόσους κινδύνους, δύναται νὰ διευθυνθῆ πρὸς δυσμὰς μὲ πλοῖον μέσῳ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ νὰ φθάσῃ εἰς τὰς Ἰνδίας. Δυνατὸν κατὰ τὸν πλοῦν νὰ συναντήσῃ κανεὶς καὶ μικρὰς νήσους ὅπου δύναται ν' ἀναπαυθῆ. Ποτὲ ὁμῶς δὲν ἐσκέφθη ὅτι ἦτο δυνατὸν ν' ἀνακαλύψῃ τὴν Ἀμερικὴν.

Ἄνεκοίνωσε λοιπὸν τὰ σχέδιά του εἰς τὴν Βασίλισσαν τῆς Ἰσπανίας Ἰσαβέλλαν, ἡ ὁποία τοῦ ἔδωσε, μετὰ δισταγμοὺς καὶ πολυκαίρους συζητήσεις, πλοῖα καὶ ναύτας διὰ τὸν σκοπὸν τοῦ αὐτόν. Ὑπεσχέθη δὲ ἀκόμη ὅτι θὰ τὸν διώριζεν Ἀντιβασιλέα τῶν χωρῶν τὰς ὁποίας θὰ ἀνεκάλυπτε. Ὡς ἀντιβασιλεὺς θὰ ἐλάμβανε τὸ 1/10 ἀπὸ τὰ εἰσοδήματα τῶν νέων χωρῶν.

Οὕτω ὁ Κολόμβος ἀνεχώρησε καὶ μετὰ 70 ἡμέρας ἔφθασε εἰς μίαν τῶν **Βαχάμων** νήσων τῆς Ἀμερικῆς. Αὐτὴν τὴν ὠνόμασεν **Ἅγιον Σωτήρα** καὶ ἀφοῦ ἀνεπαύθη ὀλίγον καιρὸν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ὅπου τὸν ὑπεδέχθησαν μὲ μεγάλας τιμὰς. Κατόπιν ὁ Κολόμβος ἔκαμε καὶ ἄλλα 4 ταξειδία πρὸς δυσμὰς καὶ ἀνεκάλυψε καὶ ἄλλας νήσους, τὰς μικρὰς καὶ μεγάλας Ἀντίλλας τῆς Ἀμερικῆς. Ἐνόμισε τότε ὅτι αἱ νῆσοι αὗται ἦσαν νῆσοι τῶν Ἰνδιῶν καὶ τὰς ὠνόμασε **δουτικάς Ἰνδίας**.

Μετὰ ταῦτα ἔφθασεν εἰς τὰ παράλια τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς. Ἐκεῖ δὲν εὑρίσκειν θάλασσαν διὰ νὰ προχωρήσῃ πρὸς τὰς Ἰνδίας καὶ ἐνόμιζεν ὅτι αὐτὴ ἦτο μία μεγάλη νῆσος τῶν Ἰνδιῶν. Ἡ χώρα τὴν ὁποίαν ἀνεκάλυψεν ὁ Κολόμβος κατ'ὀλίγον ἀπὸ ἰθαγενεῖς μὲ χαλκοκίτρινον δέρμα δι' αὐτὸ τοὺς ὠνόμασεν Ἰνδιάνους ἢ ἐρυθροδέρμους. Ὀλίγοι ἀπὸ αὐτοὺς κατ'ὄκου εἰς τὸ βόρειον μέρος τῆς χώρας, οἱ περισσότεροι κατ'ὄκου νοτιώτερον. Τέλος ὁ Κολόμβος ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἰσπανίαν χωρὶς νὰ γνωρίζῃ, ὅτι εἶχεν ἀνακα-

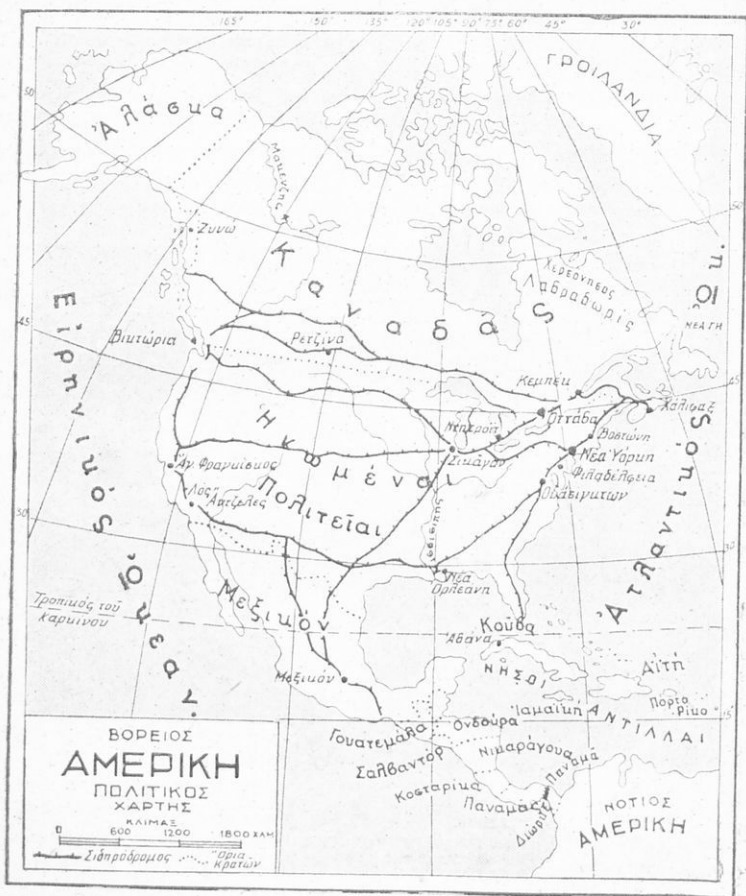
λύσει νέαν Ἠπειρον, ἣ ὅποια ὠνομάσθη Ἀμερικὴ ἀπὸ τὸν Ἀμερικὸν Βεσπούκιν, ἐνῶ θὰ ἔπρεπε νὰ ὀνομάζεται Κολομβία. **Κολομβία** ὠνομάσθη μόνον μία χώρα τῆς Ν. Ἀμερικῆς. Μετὰ τὸν Κολόμβον οἱ Ἰσπανοὶ καὶ οἱ Πορτογάλλοι κατόπιν πολέμου πρὸς τοὺς Ἰθαγενεῖς κατοίκους τῆς Ἀμερικῆς (Ἀζτέκους—Ἰνκας) ἐκυρίευσαν τὴν χώραν καὶ ἵδρυσαν διάφορα κράτη τῆς Ν. καὶ μέσης Ἀμερικῆς. Ἐπίσης χιλιάδες μετανάσται Ἄγγλοι, Γάλλοι καὶ ἄλλοι Εὐρωπαῖοι ἤρχισαν νὰ καταφθάνουν εἰς τὰς περιοχὰς τῆς βορείου Ἀμερικῆς καὶ νὰ ἱδρύνουν ἀποικίας. Μάλιστα ἔφερον ἀπὸ τὴν Ἀφρικὴν καὶ χιλιάδας μαύρους Νέγρους διὰ τὴν καλλιέργειαν

Σχ. 53. — Ἐρυθρόδερμοι τῆς Ἀμερικῆς

τῶν κτημάτων των. Διὰ τοῦτο οἱ κάτοικοι τῆς Ἀμερικῆς εἶναι **λευκοί, μαῦροι (Νέγροι) Ἰνδιάνοι (ἐρυθρόδερμοι) καὶ μιγάδες**. Οἱ ἄποικοι αὐτοὶ τῆς Β. Ἀμερικῆς κατ' ἀρχὰς ἐξηρτῶντο ἀπὸ τὰς Μητροπόλεις των δηλαδὴ τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Γαλλίαν. Ἀργότερον ὁμῶς, κατόπιν σκληρῶν πολέμων πρὸς τὰς μητροπόλεις των, ἵδρυσαν ἀνεξάρτητα κράτη. Τὰ κράτη αὐτὰ τῆς Β. Ἀμερικῆς καὶ ἰδίως αἱ ἠνωμέναι Πολιτεῖαι τὰ τελευταῖα 150 ἔτη ἔχουν σημειώσει καταπληκτικὴν πρόοδον εἰς τὰς τέχνας, τὸ ἐμπόριον καὶ τὰς Ἐπιστήμας. Ἐχουν γίνει τὸ ἰσχυρότερον καὶ πλουσιώτερον κράτος τοῦ Κόσμου, μετὰ δὲ τὰς καταστροφὰς τοῦ τελευταίου Παγκοσμίου Πολέμου, βροηθοῦν τὰ διάφορα κράτη διὰ νὰ ἀνορθωθοῦν.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ
ΚΡΑΤΗ ΚΑΤΑ ΦΥΣΙΚΑΣ ΠΕΡΙΟΧΑΣ

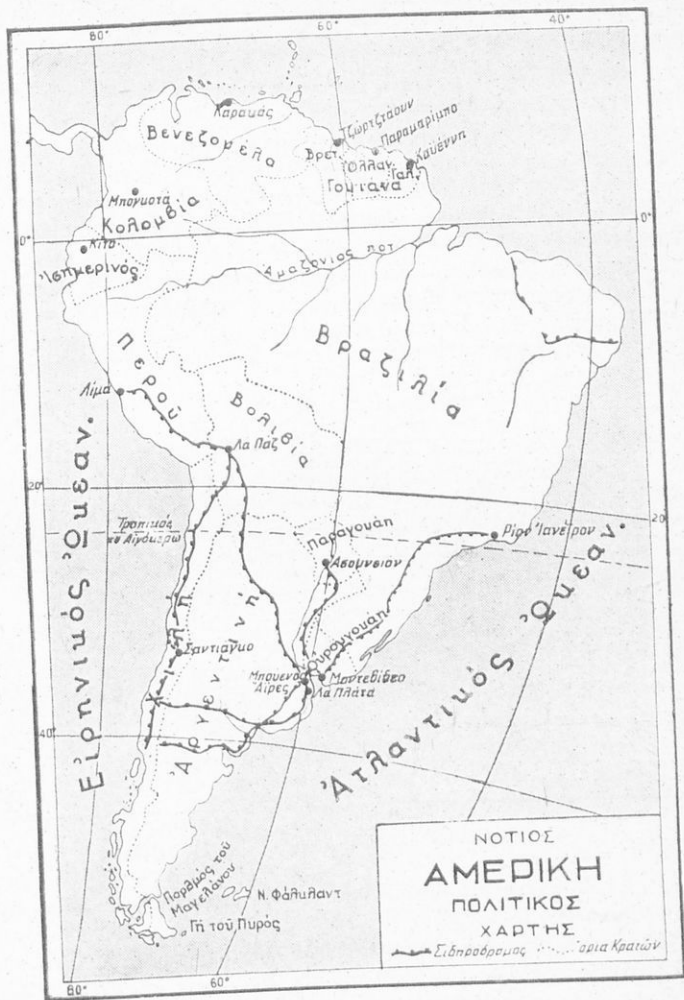
Α'—ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ

Ἡνωμένα Πολιτεῖαι (ΗΠΑ)—Ἀλάσκα—Καναδάς—
Μεξικό—Γροιλανδία—Νέα Γῆ.

Β'—ΜΕΣΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

α) Ἐξ Δημοκρατίαι (Γουατεμάλα, Ὀνδούρα, Σαλβαδόρ,
Νικαράγουα, Κостаρίκα, Παναμάς).

β) Δυτικά Ἰνδία (Μεγάλοι Ἀντίλλαι, Μικροί Ἀντίλλαι, Βαχάμας).

Γ'—ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ

α) **Θερμαι χῶραι:** Κολομβία—Βενεζουέλα—Γουιάνα—
 Ίσημερινός—Περού—Βολιβία—Βραζιλία.

β) **Εὐκρατοι χῶραι:** Χιλή—Ούραγουάη—'Αργεντινή.

Ἑρωτήσεις:

Ποία εἶναι τὰ κράτη τῆς Βορείου Ἀμερικῆς; Τῆς Μέσης; Τῆς Νοτίου;
 Σχεδιάσατε τὸν χάρτην τῆς Βορείου, Μέσης καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς.

ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ

1.—ΗΝΩΜΕΝΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ

**Εκτασις*, τ. χλμ. 7.840.000. Τὰ 3/4 τῆς Εὐρώπης.

**Κάτοικοι*, 150.000.000. *Λευκοὶ* 135.000.000. *Μαῦροι* 14.000.000.

**Ερυθρόδερμοι* 400.000. *Μιγάδες* 300.000.

Θέσις. Αἱ Ἠνωμέναι Πολιτεῖαι εὐρίσκονται εἰς τὴν Β Ἀμερικὴν καὶ ἐκτείνονται ἀπὸ τὸν Εἰρηρικὸν ἕως τὸν Ἀτλαντικὸν Ὑκεανόν.

Ὅρια. Πρὸς Β. συνορεύει μετὸν Καναδᾶν, πρὸς Ν. μετὸ

Σχ. 54.—Χάρτης Ἠνωμένων Πολιτειῶν Ἀμερικῆς (ΗΠΑ)

ξικόν, πρὸς Α. βρέχεται μετὸν Ἀτλαντικὸν Ὑκεανόν καὶ πρὸς Δ. μετὸν Εἰρηρικὸν Ὑκεανόν.

Ἔδαφος. Εἰς τὰ ἀνατολικά παράλια δηλαδὴ πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὑκεανόν σχηματίζεται ὁ κόλπος τῆς *Βοσιῶνης*, τῆς *Νέας Ὑόρκης*, ἢ χερσονήσος τῆς *Φλωρίδος*, καὶ ὁ κόλπος τοῦ *Μεξικοῦ*. Πρὸς τὸν Εἰρηρικὸν Ὑκεανόν σχηματίζεται μόνον ὁ κόλπος τοῦ *Ἁγίου Φραγκίσκου*. Εἰς τὸ ἐσωτερικόν της, πρὸς τὸν Εἰρηρικὸν Ὑκεανόν ὑψώνονται τὰ *Βραχάδη* ὄρη καὶ τὰ ὄρη *Σιέρρα Νεβάδα*. Μεταξὺ αὐτῶν σχηματίζεται ἓνα μεγάλο καὶ ὑψηλὸν ὄροπέδιον σκεπασμένον μεστέππας καὶ κάπου κάπου τελείως ἔρημον. Εἰς τὸ χαμηλότερον μέρος τοῦ ὄροπέδιου αὐτοῦ ἀπὸ τὰ ὕδατα τῶν βροχῶν καὶ τῶν χιόνων

σχηματίζεται ή *Άλμυρά Λίμνη* και ό ποταμός *Κολοράδος* και *Ριο-Γκράντε*, οι όποιοι έχουν διαβρώσει τό έδαφος της περιοχής εις βάθος 1000—2000 μέτρων και έχουν σχηματίσει μεγαλοπρεπείς καταρράκτας μέσα εις χαράδρας έως τόν Ειρηνικόν Ώκεανόν, όπου έκβάλλουν. Εις άλλο όροπέδιον μέ χιονοσκεπείς κορυφάς και πολλά ενεργά ήφαιστεια (*Γιελοστόουν*) άναβλύζουν θερμαί πηγαί. Έδω τό ύδωρ τών θερμών πηγών πότε-πότε άναπηδᾷ εις ύψος 30—40 μέτρων και σχηματίζει τούς θαυμασίους θερμοπίδακας, τούς *Γκνέϋζερ*. Πλησίον αὐτῶν έκτείνονται άπέραντοι έκτάσεις δασῶν εις τās όποιās έχει άπαγορευθή ή ύλοτομία, ή καλλιέργεια και τό κυνήγιον (έθνικά πάρκα). Έκεί τὰ δάση και τὰ ζῶα άναπτύσσονται έλευθέρως. Εις αὐτά έχουν καταφύγει έλαφοι, άρκτοι και Βίσωνες (άγρια βουβάλια) άκόμη, οι όποιοι ζοῦν εις τās στέππας τοῦ Μισσισιππῆ, και οι όποιοι τείνουν νά εξαφανισθοῦν διότι καταδιώκονται από τούς κυνηγούς.

Εις τὰ δυτικά παράλια τών Ήνωμένων Πολιτειῶν, τὰ *Βραχώδη ὄρη* και ή *Σιέρα Νεβάδα* πίπτουν άποτόμως πρὸς τόν Ειρηνικόν Ώκεανόν. Έκεί ὅμως εις τήν παραλίαν και κατά μήκος αὐτῆς σχηματίζεται ή μακρά, στενή και γόνιμος *πεδιάς τῆς Καλλιφορνίας*, και ό μόνος λιμῆν τών Ήνωμένων Πολιτειῶν πρὸς τόν Ειρηνικόν, ό *λιμῆν τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου*, ή μεγάλη πύλη, ὅπως τόν ὀνομάζουν, πρὸς τήν Κίναν και τήν Ἰαπωνίαν.

Πρὸς τόν Ἀτλαντικόν Ώκεανόν, ὑψώνονται ή χαμηλή ὄροσειρά, τὰ *Ἄππαλάχια* (Ἄλεγάνια) ὄρη και πέραν από αὐτά κατά μήκος τῆς παραλίας τοῦ Ἀτλαντικοῦ έκτείνεται εύφορωτάτη και πυκνοκατοικημένη πεδιάς και παραλία μέ τούς μεγαλυτέρους έμπορικούς λιμένας τοῦ κόσμου, τήν *Νέαν Ὑόρκην*, τήν *Βοσιώνην*, τήν *Βαλτιμόρην*. Τό ὑπόλοιπον έδαφος τών Ήνωμένων Πολιτειῶν, τό όποιον έκτείνεται από τὰ Βραχώδη ὄρη και τήν Σιέρα Νεβάδα έως τὰ Ἄππαλάχια εἶναι έκτεταμένη πεδιάς, ή ὅποια διαρρέεται από τόν Μισσισιππῆν και τούς παραποτάμους του. Ἡ πεδιάς αὐτή καθόσον πλησιάζομεν πρὸς τόν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ γίνεται χαμηλοτέρα, πρὸς τὰ Βραχώδη και τήν Σιέρα Νεβάδα ὑψηλοτέρα μέ στέππας και κάπου κάπου μέ έρήμους, πρὸς βορρᾶν δέ μένει έκτεθειμένη εις τούς βορείους άνέμους.

Τὸ κλίμα τών Ήνωμένων Πολιτειῶν διαφέρει από περιοχῆς εις περιοχῆν και εἶναι άνάλογον μέ τήν ζώνην εις τήν ὅποιαν έκτείνεται ή κάθε περιοχή, μέ τό ύψος της, μέ τήν άπόστασιν της από τούς Ώκεανούς, μέ τούς άνέμους, οι όποιοι επικρατοῦν.

Οὕτω :

α) Εις τὰ παράλια τοῦ Ειρηνικοῦ Ώκεανοῦ, ὅπου ὑψώνονται τὰ Βραχώδη ὄρη και ή Σιέρα Νεβάδα, τό κλίμα εἶναι θερμόν και ὑγρόν

κατά τὸ θέρος, διότι ἐκεῖ ἐπικρατοῦν οἱ θερμοὶ θαλάσσιοι ἄνεμοι ἀπὸ τὸ ρεῦμα Κοῦρο-Σίβο. Μάλιστα εἰς τὰ νοτιώτερα μέρη, δηλαδή εἰς τὰ παράλια τῆς Καλιφορνίας τὸ κλίμα εἶναι ὅμοιον σχεδὸν μὲ τὸ κλίμα τῆς Πατρίδος μας. Πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν οἱ ὑγροὶ ἄνεμοι ἐλαττώνονται καὶ τὸ κλίμα ἐκεῖ εἶναι ξηρὸν καὶ πολὺ θερμὸν.

β) Εἰς τὴν περιοχὴν τῶν παραλιῶν τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, πρὸς Β., τὸ κλίμα εἶναι θερμὸν κατὰ τὸ θέρος, διότι ἐκεῖ κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ἐπικρατοῦν οἱ θερμοὶ Νότιοι ἄνεμοι, ψυχρὸν δὲ κατὰ τὸν χειμῶνα, διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ἐπικρατοῦν οἱ ψυχροὶ βόρειοι ἄνεμοι. Πρὸς Ν. τῆς περιοχῆς αὐτῆς τὸ κλίμα εἶναι πολὺ θερμὸν καὶ ὑγρὸν κατὰ τὸ θέρος μὲ πολλὰς βροχάς, διότι ἡ περιοχὴ αὕτη πλησιάζει πρὸς τὴν διακεκαυμένην ζώνην.

γ) Ἡ ὑπόλοιπος περιοχὴ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, δηλαδή ἡ πεδιάς τοῦ Μισσισιπῆ, ἔχει κλίμα ἠπειρωτικόν, δηλαδή ψυχρὸν τὸν χειμῶνα, διότι εἶναι ἐκτεθειμένη εἰς τοὺς βορείους ψυχροὺς ἀνέμους. Μάλιστα εἰς μερικὰς περιοχάς τὸ ψῦχος φθάνει καὶ τοὺς -40° , κατὰ τὸ θέρος δὲ ὅσον πλησιάζομεν πρὸς τὸν Κόλπον τοῦ Μεξικοῦ πολὺ θερμὸν καὶ ὑγρὸν μὲ πολλὰς βροχάς, μὲ κλίμα πολὺ θερμὸν καὶ ξηρὸν πρὸς τὰ Βραχώδη, καὶ μὲ κλίμα ἠπιώτερον πρὸς τὰς λίμνας ὅπου δὲν παρουσιάζεται διαφορά θερμοκρασίας, διότι ἐκεῖ ἐπικρατοῦν οἱ δροσεροὶ ἄνεμοι τῶν λιμνῶν.

Προϊόντα. Εἶναι ἡ πρώτη χώρα τοῦ Κόσμου εἰς τὴν παραγωγὴν καὶ τὸ ἐμπόριον διαφόρων προϊόντων, μὲ πυκνότερον συγκοινωνιακὸν δίκτυον ὀδικόν, σιδηροδρομικόν, ἀτμοπλοϊκόν, ἀεροπορικόν. Τὸ σιδηροδρομικὸν δίκτυόν της φθάνει τὰς 500.000 χιλιάμετρα, δηλαδή τὰ 50 % ὀλοκλήρου τοῦ Κόσμου. Τέσσαρες σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ διασχίζουν τὴν χώραν ἀπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ μέχρι τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ. Εἰς τὸν Μισσισιπῆν ἡ συγκοινωνία γίνεται μὲ τὰ πλοῖα. Παράγει καὶ ἐξάγει ἄφθονα καὶ μεγάλης ἀξίας προϊόντα δασικά, γεωργικά, κτηνοτροφικά, μεταλλεύματα καὶ ποικίλα βιομηχανικά. Τὰ ὄρη της σκεπάζονται ἀπὸ πυκνότερα δάση ὅπου ζοῦν διαφόρων εἰδῶν ἄγρια ζῶα. Εἰς τὰ στέππας ἐκτρέφονται ἄπειρα ποίμνια προβάτων, μεγάλοι ἀγέλαι βοῶν, ἵππων 5—10 χιλιάδων ἐκάστη, καθὼς καὶ ἀγελάδες καὶ χοῖροι.

Εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Μισσισιπῆ, πλησίον τῶν λιμνῶν, καλλιεργοῦνται ἀπέραντοι ἐκτάσεις μὲ σίτον, κριθὴν, βρώμη, γεώμηλα. Ἡ καλλιέργεια γίνεται μὲ τὰ τελειότερα γεωργικὰ μηχανήματα.

Νοτιώτερον, πρὸς τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ καλλιεργοῦνται ἀπέραντοι ἐκτάσεις μὲ φυτὰ θερμῶν χωρῶν, καπνόν, ἀραβόσιτον, ζαχαροκάλαμον, καφῆ κλπ.

Εἰς τὴν στεγνὴν καὶ μακρὰν πεδιάδα τῆς Καλιφορνίας καλλιερ-
γοῦνται αἱ σταφιδάμπελοι, αἱ ἑλαῖαι, τὰ ἔσπεριδοειδῆ καὶ διάφορα
ὄπωροφόρα δένδρα. Δι' αὐτὸ λέγεται ἡ περιοχή αὐτὴ κῆπος τῆς
Δύσεως.

Εἰς τὰς λίμνας, τοὺς ποταμοὺς καὶ εἰς τὰ παράλια τῶν θαλάσ-
σων ἀλιεῦνται ἄφθονοι ἰχθεῖς, βακαλάοι, σολωμοί.

Οἱ κάτοικοι τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἀνέρχονται περίπου εἰς
160 000 000. Ἀπὸ αὐτοῦς εἶναι, λευκοὶ περί τὰ 135.000.000, Ἄγ-

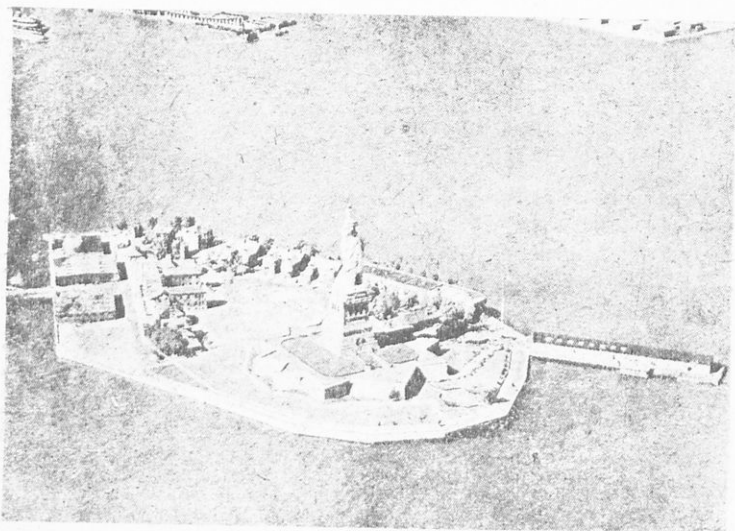

Σχ. 55.—Μεγάλοι ἀγέλαι βοῶν εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Μισσισιπῆ

γλοι, Ἴρλανδοί, Γερμανοί, Ἴταλοί καὶ ἄλλοι. Ἕλληνες εἶναι περί-
που 500.000. Ὅλοι οἱ Ἀμερικανοὶ εἶναι ἐργατικοί, δραστήριοι
καὶ πρακτικοί. **Μαῦροι** περί τὰ 14.000 000. Ἀπόγονοι τῶν μαύρων
τοῦ ὁποῖου εἶχον μεταφέρει οἱ λευκοὶ ἀπὸ τὴν Ἀφρικὴν εἰς τὴν
Ἀμερικὴν ὡς δούλους διὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν κτημάτων των.
Τώρα οἱ Μαῦροι τῆς Ἀμερικῆς εἶναι ἐλεύθεροι Ἀμερικανοὶ πολῖται.
Καὶ οἱ μὲν Μαῦροι τῆς Β. Ἀμερικῆς εἶναι ὀλίγοι καὶ ζοῦν ἄρμονι-
κῶς μὲ τοὺς λευκοὺς, οἱ Μαῦροι ὁμῶς τῆς Ν. Ἀμερικῆς εἶναι πολ-

λοι και οι λευκοι τους αποφευγουν. Μάλιστα εκει λειτουργουν ιδιαιτερα σχολεια δια τους Μαυρους, θεατρα, ακομη δε και ιδιαιτερα βαγονια εις τους σιδηροδρομους. **Κιτρινοι, Κινεζοι και Ιαπωνες** 300.000 περιπου. Απηγορευθη δμως πλεον η μεταναστευσις κιτρινων εις την Αμερικην. **Ερυθροδερμοι** 400.000 περιπου ιθαγενεις, οι οποιοι τεινουν να εκλειψουν.

Πολιτευμα. Αι Ηνωμεναι Πολιτειαι της Αμερικης (Η.Π.Α.) ειναι 48 δημοκρατιαι ηνωμεναι. Δια τουτο η Αμερικανικη σημαια φερει 48 αστρα, ανα εν δηλαδη δια καθε μιαν Πολιτειαν. Και δια

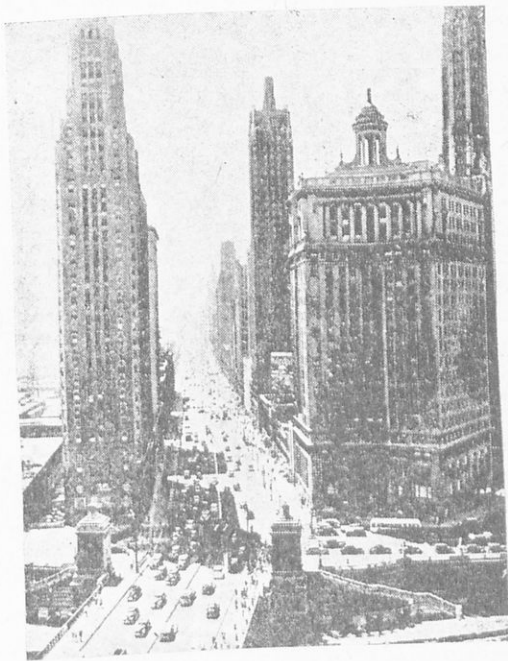

Σχ. 56 — Το αγαλμα της Ελευθεριας

μεν τα εσωτερικα ζητηματα εκαστη Πολιτεια εχει αυτοδιοικησιν, δηλαδη ιδιαιτερους νομους και αρχοντας, δια τα εξωτερικα δμως ζητηματα, δηλαδη δια τας σχεσεις των Ηνωμενων Πολιτειων με τα κρατη του εξωτερικου αποφασιζει το **Κογκρεσον**, δηλαδη η Βουλη, η Γερουσια και ο Προεδρος των Ηνωμενων Πολιτειων, ο οποιοι εκλεγεται δια 4 ετη.

Πρωτεύουσα. Η Ουάσιγκτων (800.000). Εκει ειναι ο λευκος οϊκος οπου διαμενει ο Προεδρος των Ηνωμενων Πολιτειων της Αμερικης, το **Καπιτωλιον**, οπου συνεδριάζει το Κογκρεσον, τα Μνημεια των μεγαλων πολιτικων των Ηνωμενων Πολιτειων, του **Ουάσιγκτων**, του **Λιγκολν** κ.α. Άλλαι πόλεις: **Νέα Υόρκη** (8.000.000)

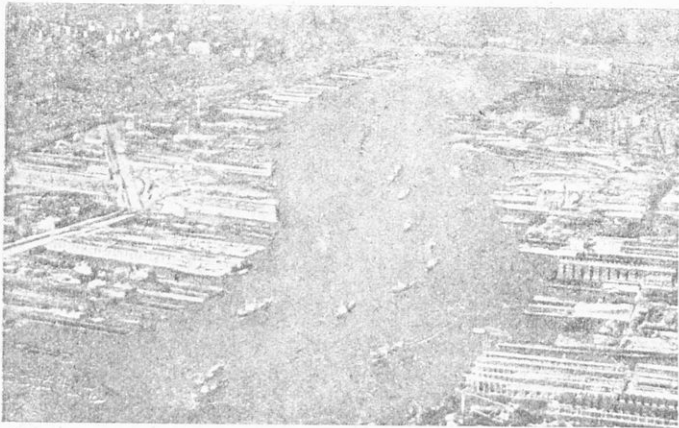
μέ πληθυσμὸν δηλαδή ἴσον με τὸν πληθυσμὸν τῆς Πατρίδος μας. Με τὰ προάσειά της φθάνει τὰ 12.000.000. Εἶναι ἡ μεγαλύτερα πόλις τοῦ κόσμου κτισμένη ἐπάνω εἰς τρεῖς μικρὰς νήσους. Ἐκεῖ ἀποβιβάζονται ὅσοι μεταβαίνουν εἰς τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας. Ὁ ταξιδιώτης, ὅταν διὰ πρώτην φοράν φθάνη εἰς τὴν Ν Ἰόρκην μένει κατάπληκτος ἀπὸ ὅσα βλέπει. Μακραὶ σειραὶ ὑπερωκεάνεια καὶ φορ-

Σχ. 57.—Ὁὐρανοξύστης εἰς τὴν Νεάν Ἰόρκην

τηγὰ με μεγάλην τάξιν εἰσέρχονται καὶ ἐξέρχονται ἀπὸ τὸν λιμένα τῆς Ν. Ἰόρκης. Εἰς τὸ μέσον τοῦ λιμένος, εἰς μίαν μικρὰν νήσον καὶ εἰς ὑψηλὸν βᾶθρον, εἶναι τοποθετημένον τὸ *ἄγαλμα τῆς Ἐλευθερίας* ὕψους 50 μέτρων, δῶρον τῆς Γαλλίας. Εἶναι κατασκευασμένον ἀπὸ ὀρείχαλκον. Κρατεῖ εἰς τὴν μίαν χεῖρα τῆς δάδα (φάρον) καὶ φαίνεται ὡς νὰ φωτίζῃ τὸν Κόσμον. Ἡ κεφαλὴ τῆς εἶναι ὀλόκληρον δωμάτιον καὶ ἀνέρχονται ἔξω ἐκεῖ με ἄσανσέρ. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ λιμένος ἐκτείνονται μεγάλαι συνοικίαι (πόλεις), τὸ *Μπρὸυκλιν*, ἡ *Νέα Ἰερσέη* κ.ἄ. ὅπου ὑψώνονται τεράστια ἐργοστά-

σια καὶ οἰκοδομήματα, οἱ *σύγροζύσται* μὲ 30—120 ὀρόφους. Μία τεραστία γέφυρα ὕψους 40 μέτρων συνδέει τὸ Μπροῦκλιν μὲ τὴν Νέαν Ἰερσέην, ἡ ὁποία εὐρίσκεται εἰς τὸ βάθος τοῦ λιμένος ἐπάνω εἰς τὴν Νήσον *Μανχάιαν*. Κάτωθεν αὐτῆς διέρχονται τὰ πλοῖα καὶ ἐπάνω εἰς αὐτὴν ἄνθρωποι, αὐτοκίνητα καὶ σιδηρόδρομοι. Ἡ κεντρικωτέρα ὁδὸς τῆς λέγεται *Μπρόντ-Γουάιη*. Ἐδῶ λειτουργοῦν τρία Πανεπιστήμια, τὸ σπουδαιότερον ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶναι τὸ *Κολούμπια*. Θέατρα, βιβλιοθήκαι καὶ διάφορα ἄλλα πνευματικὰ κέντρα, τόσα, ὅσα δὲν ὑπάρχουν εἰς κανένα ἄλλο μέρος τοῦ κόσμου. Ἐδῶ εἶναι

Σχ. 58 — Ἡ Φιλαδέλφεια ἀπὸ ἀεροπλάνου.

καὶ ἡ ἔδρα τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν (Ο. Η. Ε.). Εἰς τὴν Ν. ὸρκην εἶναι ἐγκατεστημένοι Ἕλληνες, Ἰταλοὶ, Γερμανοὶ, Ἐβραῖοι κ. ἄ. Ἡ Ἕλληνικὴ παροικία εἶναι ὀλόκληρος πόλις (200.000), ἡ Ἰταλικὴ ἴση μὲ τὸν πληθυσμὸν τῆς Ρώμης, ἡ Γερμανικὴ ἴση μὲ τὸν πληθυσμὸν τοῦ Μονάχου, ἡ Ἐβραϊκὴ ἴση μὲ τὸν πληθυσμὸν τοῦ Ἰσραήλ. Ἐδῶ οἱ κάτοικοι, λευκοὶ, μαῦροι, κίτρινοι, ἐρυθρόδερμοι, ὁμιλοῦν τὴν γλῶσσαν τῆς φυλῆς των καὶ ὅλοι συνεννοοῦνται μὲ τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν.

Βοστώνη (800.000) μὲ τὰ περίχωρα 3.000.000. Δεύτερος ἐξαγωγικὸς λιμὴν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν πρὸς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὦκεανόν. Ἐδῶ εἶναι καὶ τὸ περίφημον Πανεπιστήμιον τοῦ *Χάρβαρι*.

Φιλαδέλφεια (2.000.000), μὲ τὰ προάστειά τῆς 3.000.000. Μεγάλος ἐμπορικὸς λιμὴν πρὸς Ν. τῆς Ν. ὸρκης. Ἐδῶ ὑπάρχουν ἐργοστάσια αὐτοκινήτων, ἀεροπλάνων, σιδηροδρομικῶν μηχανῶν.

Βαλτιμόρη (1.000.000) νοτιώτερον με μεγάλα καπνεργοστάσια, εργοστάσια κονσερβοποιίας και ύφαντουργίας.

Σικάγον (3.500.000). Μεγάλο έμπορικόν κέντρον σιτηρών και κρέατος εις την λίμνην Μίτσιγκαν. Έδω υπάρχουν χιλιάδες εργοστάσια μεταλλουργίας, χυτήρια, κονσερβοποιεία, ύφαντουργεία, φαρμακευτικῶν ὕλων, σφαγεία τελειότατα, ὅπου οἱ σφαζόμενοι χοῖροι ἀπό ειδικούς εργάτας μεταβάλλονται εις διαφόρων ειδῶν ἄλλαντικά, λίπη κλπ. Ἀπό δὲ τὰ ὑπολείμματά των, τὰ ὅσα καὶ τὰς τρί-

Σχ. 59 — Ένα μέρος ἀπό τὴν πόλιν τοῦ Σικάγου.

χας, τοὺς ὄνυχας καὶ τὰ κέρατα, κατασκευάζουν ψήκτρας καὶ ζελατίνας, χωρὶς νὰ μένη τίποτε ἀχρησιμοποίητον.

Ἅγιος Φραγκίσκος (900.000). Μετὰ τὰ προάσειά του 1.100.000. Μεγάλος φυσικὸς λιμὴν πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανόν. Έδω φθάνουν καὶ ἀπὸ ἐδῶ ἀναχωροῦν τὰ πλοῖα διὰ τὴν Ἰαπωνίαν, τὴν Κίναν καὶ τὴν Νότιον Ἀσίαν. Δι' αὐτὸ ἐδῶ εἶναι ἐγκατεστημένοι πολλοὶ Κινέζοι καὶ Ἰάπωνες. Τέσσαρες σιδηροδρομικαὶ γραμμαὶ, αἱ ὁποῖαι ἀνεβαίνουν τὰ βραχώδη ὄρη καὶ διασχίζουν τὰς Ἠνώμενας Πολιτείας ἀπὸ δυσμῶν πρὸς Ἀνατολὰς, συνδέουσι τὸν Ἅγιον Φραγκίσκον μετὰ τὴν Νέαν Ὑόρκην.

Δὸς Ἀνιζέλες (1.500.000). Μετὰ τὰ προάσειά της (2.500.000). Έδω υπάρχουν πλούσιαι πηγαὶ πετρελαίου. Προάσειόν του εἶναι

καὶ τὸ **Χόλλυγουντ**, ἡ πόλις τῶν κινηματογραφικῶν Στούντιο.

Ἅγιος Λουδοβίκος. (1.000.000) μὲ μεγάλα ἐργοστάσια ὑφαντουργίας, μεταξουργίας, κονσερβοποιίας.

Νιυγρόιτ (1.600.000) μὲ ὠραιότατον λιμένα καὶ πολλὰ ἐργοστάσια αὐτοκινήτων. **Μαϊάμι** εἰς τὴν Φλωρίδα, ὅπου πολλοὶ πλοῦσοι παραμένουν χειμῶνα καὶ θέρος διὰ τὸ θαυμάσιον κλίμα. **Νέα Ὁρλεάνη**, ἡ μεγαλυτέρα ἀγορὰ βάμβακος, ἡ **Καρολίνα** τοῦ ρυζιοῦ κ.ά.

Πίναξ Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς

Πολιτεῖαι	Πρωτεύουσαι	Πολιτεῖαι	Πρωτεύουσαι
Μάιν	Αὐγούστα	Μισσοῦρι	Τζέφερσον
Νέον Χαμφίφ	Κόγκορντ	Κεντήκυ	Φράγκφορντ
Βέρμοντ	Μοντπέλιερ	Βόφ. Καρολίνα	Ροῦλι
Μασαχουσέτη	Βοστώνη	Νότ.	Κολομβία
Ρόν-Ἀϊλαντ	Πρόβιντενς	Γεωργία	Ἀτλάντα
Κοννέκτικουτ	Χάρτφορντ	Ἀλαμπάμα	Κονγκόμερν
Νέα Ὑόρκη	Ἄλμπαν	Φλωρίδα	Ταλαχάση
Νέα Ἰερσέη	Τρέντον	Τενεσση	Ντάνβιλ
Πενσυλβανία	Χάρισμπουργκ	Μισσισιππη	Τζάκσον
Ναῦρολάητ	Ἀνάπολη	Ἀρκάνσας	Λιτλ-Ρόκ
Βιργινία	Κάτοικοι Μαῦροι	Ὁκλαχόμα	Ὁκλαχόμα
Δ. Βιργινία	Τσαρλεστον	Λουϊζιάνα	Μπάτον-Ρουζ
Ντελάουρα	Ντόβερ	Τέξας	Ῥατιν
Βόρ. Ντακότα	Μπίσμαρκ	Ἀϊντάχο	Μπότζ
Νότ.	Πιέρ	Μοντάνα	Ἐλενα
Μιννεσότα	Ἄγ. Παῦλος	Ουάϊομιγκ	Σέβεν
Ουίνισκόσιον	Μάντισον	Κολοράδο	Ντένβερ
Μίσιγκαν	Λάνσιγκ	Γιούτα	Σούλτ Λέικ
Νεβράσκα	Λίγκολν	Νεβάδα	Κάσου
Ἀϊόβα	Ντε-Μόιον	Νέον Μεξικό	Σάντα Φέ
Ἰλλινόϊς	Σπρίγκφιλντ	Ἀριζόνα	Φοίνιξ
Ὁχάιο	Κολόμπο	Ουάισιγκτον	Ὀλύμπια
Κάνσας	Τοπίκα	Ὁρεγκον	Σάλερν
Ἰνδιάνα	Ἰνδιανούπολις	Καλλιφόρνια	Σακουμέντα

2. Α Λ Α Σ Κ Α

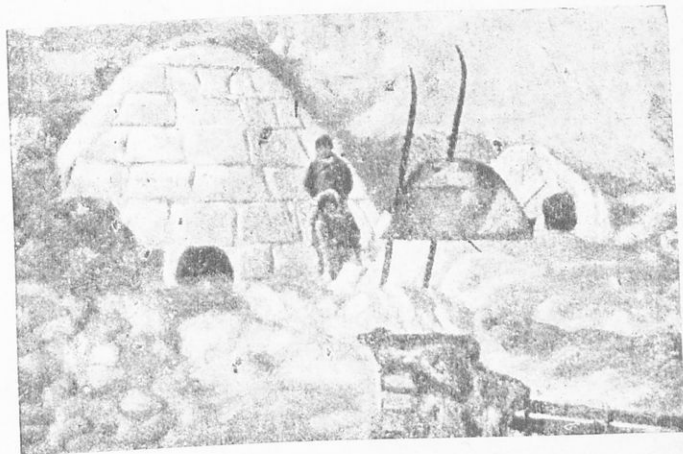
Ἐκτασις τ. χλμ. 1.500.000.

Κάτοικοι 90.000. (Κτήσις Ἠνωμένων Πολιτειῶν). Εἶναι χερσονήσος, ἡ ὁποία ἐκτείνεται εἰς τὸ ΒΔ. μέρος τῆς Β. Ἀμερικῆς ἕως τὸν Βερίγγειον Πορθμόν, ὁ ὁποῖος χωρίζει τὴν Ἀμερικὴν ἀπὸ τὴν Ἀσίαν.

Πρωτεύουσά τῆς εἶναι ἡ **Τζοῦνο**.

Τὸ **ἔδαφός** τῆς εἶναι ὄρεινόν καὶ ἄγονον, μὲ πλοῦσια μεταλλεύματα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, μὲ πολλὰ δὲ ἠφαίστεια. Ὀλόκληρος ἡ χώρα εἶναι σκεπασμένη μὲ χιόνας καὶ πάγου.

Οι κάτοικοί της είναι Έσκιμῶι, Έρυθρόδερμοι καὶ μιγάδες καὶ ἀνήκουν εἰς τὴν Μογγολικὴν φυλὴν, μὲ μικρὸν ἀνάστημα καὶ ἡμικλειστά μάτια. Τὰς κατοικίας τῶν κατασκευάζουν τὸν χειμῶνα μὲ πάγους. Φοροῦν ἐνδύματα γούνινα, τὰ ὁποῖα κατασκευάζουν μὲ δέρματα

Σχ. 60.—Έσκιμῶι ἔξω ἀπὸ τὰς οἰκίας τῶν

ζώων. Κυνηγοῦν ἄρκτους, ταράνδους καὶ τρώγουν κρέας ὠμόν. Συγκοινωνοῦν μὲ ἔλκυθρα, τὰ ὁποῖα σύρουν τάρανδοι καὶ κύνες. Τὸ θέρος, ὅταν λυώνουν οἱ πάγοι, κατοικοῦν εἰς σκηνὰς μικράς, τὰς ὁποίας κατασκευάζουν ἀπὸ δέρματα ταράνδων.

3. ΚΑΝΑΔΑΣ

Ἐκτασίς τ. χλμ. 15.000.000.

Κάτοικοι 10.000.000. (Κάτ. κατὰ τ. χλμ. 1). Ἄγγλοι 5.000.000. Γάλλοι 2.500.000. Διάφοροι Εὐρωπαῖοι 2.400.000. Έσκιμῶι καὶ Έρυθρόδερμοι 100.000.

Θέσις. Ἐκτείνεται εἰς τὴν Β. Ἀμερικὴν μεταξὺ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ τῆς Ἀλάσκας.

Τὸ ἔδαφός του μόνον εἰς τὰ δυτικὰ παράλια εἶναι ὄρεινόν. Τὸ ὑπόλοιπον εἶναι πεδινόν μὲ τὰς μεγάλας λίμνας, τὴν λίμνην τῶν Ἀρκτικῶν, τῶν Σκλάβων, τοὺς ποταμοὺς Μακένζι, τὸν Ἅγιον Λαυρέντιον, καὶ τοὺς μεγάλους κόλπους, τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου καὶ τὸν Κόλπον τοῦ Οὐδσωνος.

Γεωργίου Χ. Γεωργοπούλου: Γεωγραφία Ἠπειρῶν Ε' τάξεως

Τὸ κλίμα. Εἰς τὸ Β. μέρος εἶναι ἀρκτικόν, νοτιώτερον ἡπειρωτικόν καὶ ψυχρὸν τὸν χειμῶνα. Εἰς τὰ παράλια ὠκεάνειον.

Προϊόντα. Εἰς τὸ Β. μέρος, εἰς τὴν ζώνην τῆς Τούντρας, ζῶα τῶν ψυχρῶν χωρῶν. Νοτιώτερον εἰς τὴν ζώνην τῶν δασῶν με δένδρα ἡλικίας 3.000 ἔτων καὶ ὕψος μέχρι 100 μέτρα, πλήθος κουνάβια, κάστορες, ἐρμίνες καὶ ἄλλα ζῶα με τρίχωμα πολυτιμώτατον διὰ γουναρικά. Μεγάλαι ἐταιρεῖαι κυνηγοῦν ἐκεῖ τὰ ζῶα αὐτὰ συστηματικῶς.

Μετὰ τὴν ζώνην τῶν δασῶν, εἰς τὴν ζώνην τῶν στεππῶν, ἐκτρέφονται ἄπειρα ποίμνια προβάτων, ἀναρίθμητοι ἀγέλαι βοῶν, ἀγελάδων, χοίρων καὶ ἄλλων ζῶων.

Μετὰ τὴν ζώνην αὐτὴν, εἰς τὴν περιοχὴν τῶν λιμνῶν καὶ τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου, ἡ **Μανιτόμπα** εἶναι ὁ σιτοβολῶν τοῦ Κόσμου. Εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰς θαλάσσης οἱ σολωμοί, οἱ βακαλάοι καὶ οἱ ἄλλοι ἰχθύες εἶναι ἀφθονώτατοι. Τὸ ὑπέδαφος εἶναι πλουσιώτατον εἰς γαιάνθρακας, νίκελ, χαλκόν, πετρέλαιον.

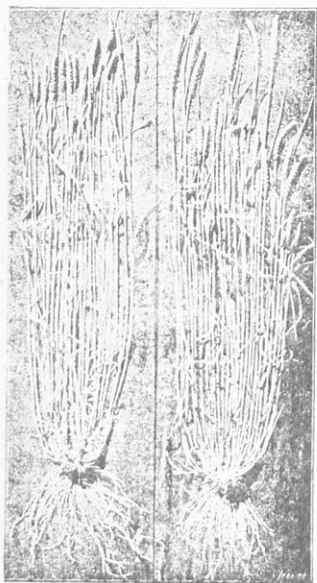
Ἄπειρα βιομηχανικά ἐργοστάσια, τὰ ὁποῖα κινοῦνται με ἄνθρακα Καναδικόν ἢ με ὕδατοπτώσεις, παράγουν διάφορα βιομηχανικά προϊόντα ἀπὸ τοὺς κορμούς τῶν δένδρων χάρτην, γεωργικά μηχανήματα, τεχνητὴν μέταξαν, ὑφάσματα, γαλακτοκομικά εἶδη.

Οἱ κάτοικοι ἐξυπηρετοῦνται με διάφορα **συγκοινωνιακὰ μέσα**, ἀπὸ τὰ πλέον συγχρονισμένα ἕως τὰ πλέον ἀπλᾶ καὶ πρωτόγονα, δη-

λαδὴ με σιδηροδρόμους, με πλοῖα, με ἀεροπλάνα, ἀλλὰ καὶ με ἔλκυθρα, τὸν χειμῶνα ἰδίως εἰς τοὺς ποταμοὺς Ἁγίου Λαυρεντίου καὶ Μάκενζι ὅταν παγῶνουν. Τὸ θέρος οἱ ποταμοὶ αὐτοὶ εἶναι πλωτοὶ καὶ ἡ ξυλεία τῶν περιοχῶν τῶν δασῶν μεταφέρεται με τὸ ρεῦμα τῶν ποταμῶν ἕως τὰς ἐκβολὰς τῶν.

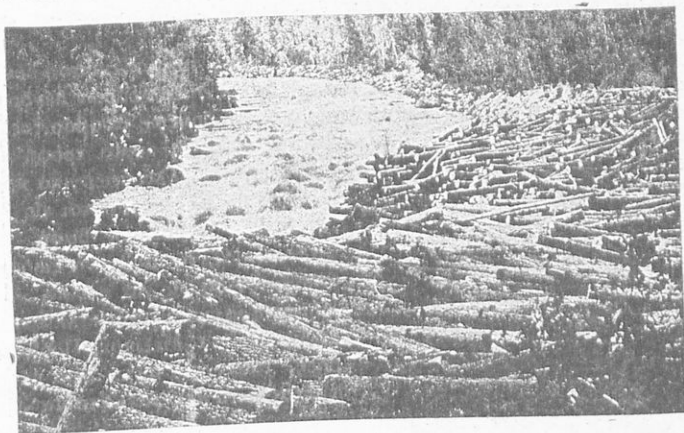
Πολίτευμα. Ὁ Καναδᾶς εἶναι ἀνεξάρτητον κράτος καὶ μέλος τῆς Βρεταννικῆς Κοινοπολιτείας.

Πρωτεύουσα ἢ **Ἰτιάβα** (200.000), εἰς τὴν ἀριστεράν ὄχθην τοῦ

Σχ. 61.—Φυτὰ σίτου εἰς Καναδᾶν

Ἁγίου Λαυρεντίου. **Μοντρεάλ** (1 200.000), ἔμπορικὸν κέντρον εἰς μίαν νῆσον τοῦ ποταμοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου. Ὅταν ὁ ποταμὸς δέν εἶναι παγωμένος τὰ ὑπερωκέαινα φθάνουν ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν ἕως τὸ Μοντρεάλ. **Τορόντο** (1.000 000) εἰς τὴν λίμνην Ὀντάριο.

Σχ. 62.—Μεταφορὰ ξυλείας διὰ τοῦ ποταμοῦ (Καναδᾶς).

Βαγκούβε (400.000), ἔμπορικὸς λιμὴν πρὸς τὸν Εἰρηρικὸν Ὠκεανόν.
Χάλιφαξ πολεμικὸς ναύσταθμος εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν.

4.—ΜΕΞΙΚΟΝ

Ἐκτασίς. τ. χλμ. 2.000.000.

Κάτοικοι. 20.000.000. (10 κατὰ τ. χλμ.). Ἀπὸ αὐτοῦς: Λευκοὶ 4.000.000. Ἐρυθρόδερμοι 7.000.000. Μιγάδες 9.000.000. Ὁμιλοῦν τὴν Ἰσπανικὴν γλῶσσον καὶ εἶναι χριστιανοὶ καθολικοὶ.

Θέσις. Τὸ Μεξικὸν ἐκτείνεται πρὸς Ν. τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, μεταξὺ τοῦ Εἰρηρικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τοῦ Κόλπου τοῦ Μεξικοῦ, καθόσον δὲ κατέρχεται πρὸς Ν. στενεύει.

Τὸ **ἔδαφος** εἶναι ὄρεινόν. Τὰ Βραχώδη ὄρη καὶ ἡ Σιέρρα Μάδρε σχηματίζουν ἓνα ὄροπέδιον μὲ ὑψηλὰς ὄροσειρὰς καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἀρκετὰς πεδιάδας. Τὸ ὄροπέδιον αὐτὸ πρὸς δυσμὰς κατέρχεται ἀποτόμως πρὸς τὸν Εἰρηρικὸν Ὠκεανόν. Ἐκεῖ σχηματίζει τὴν μικρὰν, βραχώδη καὶ ἄγονον χερσόνησον τῆς Καλιφορνιας. Πρὸς Δ. ὁμοῦ κατέρχεται πρὸς τὸν κόλπον τοῦ Μεξικοῦ ὁμαλώτερον. Ἐκεῖ διαρρέεται ἀπὸ τὸν ποταμὸν Ρίο-Γκράντε, ὁ ὁποῖος ἐκβάλλει εἰς τὸν Κόλπον τοῦ Μεξικοῦ. Ἐνα ἀπὸ τὰ ὑψηλότερα ὄρη τοῦ Μεξικοῦ (τὸ

δρος τὸ ὁποῖον πάντοτε καπνίζει) ἔχει πολλὰ *ἠφαίσεια*. Ἐκεῖ ὑπάρχουν τὰ πλουσιώτατα στρώματα θείου τοῦ κόσμου.

Τὸ *κλίμα* τοῦ Μεξικοῦ μέχρι τὰ 600 μ. ὕψος εἶναι θερμὸν, ὑγρὸν καὶ ἀνθυγιεινόν. Ἐδῶ οἱ κάτοικοι προσβάλλονται ἀπὸ τὸν κίτρινον πυρετόν. Μέχρι ὕψους 800 μέτρων τὸ κλίμα εἶναι εὐκρατον. Ἀπὸ 800 μ. καὶ ἄνω εἶναι ψυχρότερον.

Προϊόντα. Πολύτιμος ξυλεία (Μαόνι) ἀπὸ τὰ πυκνὰ δάση δρυῶν τὰ ὁποῖα καλύπτουν τὰ ὄρη, καπνός, καρποὶ ὀπωροφόρων δένδρων, ζαχαροκάλαμον, βανίλλια, κακάο, βάμβαξ, ὄρυζα, ἀραβόσιτος, ὁ

Σχ. 63.— Μεξικανός.

ὁποῖος εἶναι ἡ κυρία τροφή τῶν κατοίκων καὶ ἄλλα γεωργικὰ προϊόντα, πού καλλιεργοῦνται εἰς τὰς πεδιάδας. Ἡ κόκκινη βαφή, πού παρασκευάζεται ἀπὸ ἓνα ζώφινον τὸ ὁποῖον ζῆ εἰς τὰ φύλλα ἐνὸς εἴδους φραγκοσυκιᾶς, καλλιεργουμένης εἰς τὸ Μεξικόν. Πρόβατα, βόες, ἵπποι καὶ ἄλλα ζῶα ἐκτρέφονται κατὰ μεγάλα κοπάδια. Ἐνα ἵπποτροφεῖον ἐδῶ δύναται νὰ φθάσῃ τοὺς 30.000 ἵππους. Τὸ δέρμα τῶν ζῶων εἶναι σπουδαιότατον ἐμπόρευμα. Τὸ ὑπέδαφος εἶναι πλουσιώτατον εἰς μεταλλεύματα ἀργύρου. Τὰ 45% μεταλλεύματα ἀργύρου ὄλου τοῦ Κόσμου τὰ ἔχει τὸ Μεξικόν. Ἐπίσης ἐδῶ ὑπάρχουν καὶ πλούσιαι πετρελαιοπηγαί, καθὼς καὶ μεταλλεύματα χρυσοῦ καὶ

χαλκοῦ. Ἄλλὰ καὶ τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα τοῦ Μεξικοῦ εἶναι ἀφθονώτατα.

Πολίτευμα. Τὸ 1300 μ. Χ. εἶχε καταληφθῆ ἀπὸ τοὺς Ἰθαγενεῖς Ἄζτέκος, οἱ ὁποῖοι εἶχαν ἀναπτύξει τότε πολιτισμὸν ἀνώτερον ἀπὸ ὄλους τοὺς Ἰθαγενεῖς τῆς Ἀμερικῆς. Μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Ἀμερικῆς ἀπὸ τὸν Χριστόφορον Κολόμβον κατελήφθη ἀπὸ τοὺς Ἰσπανοὺς (1519—1530), οἱ δὲ Ἄζτέκοι ὑπετάγησαν, διότι εἶχον κατώτερον ὄπλισμόν. Ἡ Ἰσπανία κατεῖχε τὸ Μεξικόν μέχρι τὸ 1830. Τότε ὅμως οἱ Μεξικανοὶ ἐπανεστάτησαν καὶ ἵδρυσαν ἀνεξάρτητον κράτος μὲ *δημοκρατικὸν* πολίτευμα. Τώρα τὸ Μεξικόν ἀποτελεῖται ἀπὸ 27 πολιτείας καὶ διοικεῖται ἀπὸ τὸ Κογκρέσον καὶ τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας τοῦ Μεξικοῦ.

Πρωτ. τὸ *Μεξικόν* (1.000.000). Ἡ ὠραιότερα πόλις τῆς Ἀμερι-

κῆς, με ωραιότατα κτίρια. Ἡ Μητρόπολις τοῦ Μεξικοῦ εἶναι καταστόλιστος με χρυσόν, με ἄργυρον καὶ πολύτιμα μαργαριτάρια. Ἔχει ἀρχαῖον Πανεπιστήμιον, βιβλιοθήκην, ὡς καὶ μεγάλην βιομηχανίαν χάρτου, πούρων, σοκολάτας κλπ.

Βέγα-Κροῦζ (100.000) Ἐπίγειον τοῦ Μεξικοῦ. Συνδέεται με τὸ Μεξικόν με σιδηροδρομικὴν γραμμὴν, ἡ ὁποία εἶναι τὸ τελειότερον τεχνικόν ἔργον.

5. ΓΡΟΙΛΑΝΔΙΑ

Θέσις. Εἶναι ἡ νῆσος, ἡ ὁποία εὑρίσκεται εἰς τὰ ΒΑ. τῆς Ἀμερικῆς, ἡ μεγαλύτερα τοῦ κόσμου. Ἀνήκει εἰς τὴν Δανίαν.

Ἐκτασις. τ. χλμ. 2.300.000, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μόνον 100 τ. χλμ. εἶναι ἐλεύθερα ἀπὸ τοὺς πάγους.

Κάτοικοι. 15.000. Ἐσκιμῶι εἰς ἡμιαγρίαν κατάστασιν. Ἱεραπόστολοι προσπαθοῦν νὰ τοὺς ἐκπολιτίσουν.

6. ΝΕΑ ΓΗ

Θέσις. Εἶναι ἡ νῆσος ἡ ὁποία εὑρίσκεται εἰς τὸ στόμιον τοῦ Κόλπου τοῦ Ἁγίου Λαυρεντίου. Ἀνήκει εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Ἐκτασις. τ. χλμ. 120.000.

Κάτοικοι 350.000 Ζοῦν ἀπὸ τὴν ἀλιείαν.

Τὸ **ἔδαφος** εἶναι πεδινόν με κλίμα ψυχρόν. Τὸ ὑπέδαφος ἔχει μεταλλεύματα χρυσοῦ, μολύβδου καὶ ἀργύρου.

ΜΕΣΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

Εἶναι αἱ δημοκρατίαι τῆς Μέσης Ἀμερικῆς καὶ αἱ Δυτικαὶ Ἰνδίαι δηλ. αἱ μικραὶ καὶ μεγάλαι Ἀντίλλαι καὶ αἱ νῆσοι Βαχάμας.

1.—ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΙ ΤΗΣ Μ. ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Ἐκτασις. τ. χλμ. 560.000. **Κάτοικοι** 6.000.000 (10 κατὰ τ. χλμ).

Θέσις. Εὑρίσκονται πρὸς Ν. τοῦ Μεξικοῦ εἰς μίαν στενὴν καὶ μακρὰν λωρίδα ξηρᾶς, ἡ ὁποία ἐνώνει τὴν Β. με τὴν Ν. Ἀμερικὴν. Τὸ μῆκος τῆς φθάνει 1900 χιλμ. καὶ τὸ πλάτος τῆς 75—100 χιλμ. Τὸ μικρότερον πλάτος τῆς εἶναι εἰς τὸν Ἰσθμὸν τοῦ Παναμᾶ, ὅπου ἔχουν κατασκευάσει τὴν διώρυγα τοῦ Παναμᾶ. Δι' αὐτῆς τὰ πλοῖα διέρχονται ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανὸν καὶ δὲν ἀναγκάζονται νὰ κάμουν τὸν περίπλουν τῆς Ἀμερικῆς. Ἡ χώρα αὕτῃ εἶναι ὀρεινὴ με πολλὰ ἠφαιστεία καὶ πολλοὺς σεισμούς.

Τὸ κλίμα. Ἡ Μ. Ἀμερική εὐρίσκεται εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην. Δι' αὐτὸ ἔχει κλίμα θερμὸν, ὑγρὸν καὶ ἀνθυγιεινόν.

Προϊόντα. Διάφορα δασικά. Τὸ ἔδαφος καλύπτεται ἀπὸ διάφορα δένδρα τῶν θερμῶν χωρῶν. Καλλιεργεῖται ὁ καπνός, ὁ καφές, τὸ ζαχαροκάλαμον. Ὁ ἀραβόσιτος σπείρεται τρεῖς φορές τὸ ἔτος. Οἱ κάτοικοι εἶναι Ἴσπανοί, Ἐρυθρόδερμοι καὶ Μιγάδες. Ἐπίσημος γλῶσσα ἡ Ἰσπανική. Χριστιανοί (Καθολικοί).

Πολιτικὴ διαίρεσις. Ἡ Μ. Ἀμερική ἀποτελεῖται ἀπὸ 6 δημοκρατίας, αἱ ὁποῖαι εἶναι αἱ ἑξῆς:

Γουατεμάλα	πρωτ.	Γουατεμάλα	(200.000)
Ὀνδούρα	»	Τεγουσιγκάλπαν	(150.000)
Σαλβαδὸρ	»	Σάν-Σαλβαδὸρ	(100.000)
Νικαράγουα	»	Μανάγουα	(110.000)
Κοσταρῖκα	»	Σάν-Ζωζέ	(50.000)
Παναμάς	»	Παναμάς	(100.000)

Ἡ διώρυξ τοῦ Παναμά, ἐνώνει τὸν Ἀτλαντικὸν μὲ τὸν Εἰρηνικὸν Ὀκεανόν. Ἔχει μῆκος 80 χιλμ. καὶ ἐλάχιστον πλάτος 60 μ. Εἰς τὸ μέσον τῆς διώρυγος καὶ 24 μέτρα ὑψηλότερον ἀπὸ τοὺς ὠκεανούς, ἐπάνω εἰς τὴν ξηράν, ἔχουν κατασκευάσει μίαν τεχνητὴν λίμνην. Ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος καὶ τὸ ἄλλο τῆς λίμνης αὐτῆς ἔχουν κατασκευάσει δεξαμενάς τὴν μίαν χαμηλότερον ἀπὸ τὴν ἄλλην (ὅπως τὰ σκαλοπάτια). Εἰς αὐτάς ὅμως τὰς δεξαμενάς ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ὕδατος δύναται νὰ ἀνέρχεται ἢ νὰ κατέρχεται δι' εἰσόδου καὶ ἐξόδου ὕδατος καὶ οὕτω τὰ πλοῖα ἀνεβαίνουν καὶ κατεβαίνουν ἀπὸ τοὺς Ὀκεανούς πρὸς τὴν λίμνην καὶ ἀπὸ τὴν λίμνην πρὸς τοὺς Ὀκεανούς. Ἐνα δὲ πλοῖον διὰ νὰ διέλθῃ τῆς διώρυγας τοῦ Παναμά χρειάζεται 7—11 ὥρας. Ἡ διώρυξ ἀνήκει εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας. Εἶναι σπουδαιότατον ἔργον καὶ ἐξυπηρετεῖ τὴν συγκοινωνίαν τῆς Ἀμερικῆς καὶ ὅλου τοῦ κόσμου.

2.—ΔΥΤΙΚΑΙ ΙΝΔΙΑΙ

Ἔκτασις τ. χιλμ. 280.000. Κάτοικοι 10.000.000.

Θέσις. Δυτικαὶ Ἰνδίαὶ λέγονται αἱ *μεγάλαι Ἀντίλλαι*, αἱ *μικραὶ Ἀντίλλαι* καὶ αἱ νῆσοι *Μπαχάμας*, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται ἀπέναντι ἀπὸ τὴν Μ. Ἀμερικήν.

Τὸ ἔδαφος τῶν νήσων αὐτῶν εἶναι σχεδὸν ἠφαιστειογενές καὶ γόνιμον.

Τὸ κλίμα εἶναι θερμὸν καὶ ὑγρὸν τὸ θέρος, διότι εὐρίσκονται εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην. Τὰ παράλια τῶν τῶν θέρος ἔχουν εὐχάριστον κλίμα, διότι εἰς αὐτὸ ἐπικρατοῦν τότε δροσεροὶ θαλάσσιοι

άνεμοι, τὸ φθινόπωρον δμως προσβάλλεται ἀπὸ φοβεροῦς άνεμο-
στροβίλλους (τυφῶνας).

Προϊόντα. Ζαχαροκαλαμον, καπνός, κακάο, καφές, άραβόσιτος,
άρωματικά φυτά κ. ά.

Οι κάτοικοι εἶναι Λευκοί, Μαύροι, Μιγάδες, Έρυθρόδερμοι,
όπως καί εἰς τήν Μ. Ἀμερικήν.

Α' ΜΕΓΑΛΑΙ ΑΝΤΙΛΛΑΙ

Ἡ Κούβα. Ἀνεξάρτητος δημοκρατία.

Έκτασις. τ. χλμ. 115.000.

Κάτοικοι. 6.000.000.

Πρωτεύουσα ἡ **Ἀβάνα** (700 000) ὀνομαστῆ διὰ τὰ περίφημα
πούρα τῆς Ἀβάνας. Ἐδῶ εἰς τὸν Μητροπολιτικόν ναόν τῆς εἶναι
ὁ τάφος καί τὸ λείψανον τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου.

Αἴτή. Εἰς τήν Αἴτην ὑπάρχουν δύο δημοκρατίαι, ἡ δημοκρατία
τῆς Αἴτης (Έκτασις τ. χλμ. 27 800) κάτοικοι 3.500.000 μὲ πρωτεύ-
ουσαν τὸν **Διμένα Περίγκηπος** (130.000) καί ἡ Δημοκρατία τοῦ Ἁγίου
Δομινίκου (Έκτασις τ. χλμ. 50.000) κάτοικοι 1.500.000 μὲ πρωτεύουσαν
τὸν Ἁγιον **Δομίνικον** (40.000).

Πόρτο Ρίκο. Έκτασις τ. χλμ. 9.000. Κάτοικοι 2.100.000. Πρω-
τεύουσα **Ἁγιος Ἰωάννης** (130.000). Ἀνήκει εἰς τὰς Ἠνωμένας
Πολιτείας.

Γαμάϊνα. Έκτασις τ. χλμ. 12.200. Κάτοικοι 1.300.000. Πρω-
τεύουσα **Κίνγκηστον** 200.000. Ἀνήκει εἰς τήν Μ. Βρεταννίαν.

Β' ΜΙΚΡΑΙ ΑΝΤΙΛΛΑΙ

Έκτασις τ. χλμ. 8.800.

Κάτοικοι 1.200.000. Εἶναι 67 ἠφαιστειογενεῖς νῆσοι ΝΑ τῶν
Μεγάλων Ἀντιλλῶν. Ἀνήκουν ἄλλαι εἰς τήν Ἀμερικὴν, ἄλλαι εἰς
τήν Ἀγγλίαν, ἄλλαι εἰς τήν Γαλλίαν καί ἄλλαι εἰς τήν Ὀλλανδίαν.

Γ' ΒΑΧΑΜΑΙ

Πολλαί μικραὶ νῆσοι πρὸς Β. τῶν Ἀντιλλῶν

Έκτασις. τ. χλμ. 12.140.

Κάτοικοι. 7.000

Πρωτεύουσα. **Νασάουνα** 2 200.

Προϊόντα. Ὀπωρικά καί σπόγγοι. Ἀνήκουν εἰς τήν Μ. Βρε-
ταννίαν.

ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ

Α' Θερμά Χώρα

1. ΚΟΛΟΜΒΙΑ (Δημοκρατία).

Έκτασις τ. χλμ. 1200.000.

Κάτοικοι. 12.000.000. (10 κατά τ. χλμ). Ίσπανοί, Έρυθρόδερμοι, Μιγάδες. Έπίσημος γλώσσα ή Ίσπανική. Χριστιανοί (καθολικοί).

Θέσις. Προς Ν. τοῦ Παναμά.

Τὸ ἔδαφος της εἶναι ὄρεινόν (Κορδελλιέρα) πρὸς τὸν Εἰρηκόν Ὠκεανόν καὶ πεδινόν (λιάνος) πρὸς τὸν Κόλπον τοῦ Μεξικοῦ, μὲ ὕψηλά χόρτα (σαβάνναι) Διαρρέεται ἀπὸ παραποτάμους τοῦ *Άμαξονίου* καὶ τοῦ *Όρενόκου*.

Τὸ κλίμα της εἶναι εὐκρατὸν εἰς τὸ ὄρεινόν μέρος της καὶ θερμόν, ὑγρὸν καὶ ἀνθυγιεινὸν εἰς τὰ πεδινά.

Προϊόντα. Ἀπὸ τὰ δάση τὰ ὁποῖα καλύπτουν τὰ ὄρη της, παράγει πολύτιμον ξυλείαν, καουτσούκ, κακάο, ἀπὸ δὲ τὰς διαφόρους καλλιεργείας καπνόν, ζάχαρι, ἀραβόσιτον, καφφέ, σιτηρά. Καλλιεργεῖται ἐπίσης καὶ ἓνα εἶδος χόρτου ἀπὸ τὸ ὁποῖον κατασκευάζουν καπέλλα ψάθινα (παναμάδες). Ἀπὸ τὴν κτηνοτροφίαν παράγει διάφορα κτηνοτροφικὰ προϊόντα καὶ ἰδίως δέρματα. Τὸ

Σχ. 64. — Ἰνδιάνος τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς

ὕπεδαφος εἶναι πλούσιον εἰς χρυσόν, πλατῖνα, πετρέλαιον. Ἔχει πέντε Πανεπιστήμια καὶ σιδηροδρομικὴν συγκοινωνίαν.

Πρωτεύουσα, *Μπογκότα* (800.000), εἰς τὸ μέσον ἑνὸς ὄροπεδίου μὲ ὠραιότατους κήπους ἀπὸ φοίνικας.

2. ΒΕΝΕΖΟΥΕΛΑ (Δημοκρατία)

Έκτασις, τ. χλμ. 1.000.000.

Κάτοικοι 4.500.000. (Κάτ. κατά τ. χλμ. 4). Ίσπανοί, Μαῦροι, Έρυθρόδερμοι, Μιγάδες. Έπίσημος γλώσσα ή Ίσπανική. Χριστιανοί (καθολικοί). Βενεζουέλα, δηλαδή Ἐνετία ὀνομάζεται διότι οἱ κάτοι-

κοι, εις τὰ ἐλώδη μέρη, κτίζουν τὰς κατοικίας των μέσα εις τὰ τέλματα ἐπάνω εις πασσάλους.

Θέσις. Ἐκτείνεται εις τὰ βόρεια παράλια τῆς Ν. Ἀμερικῆς πρὸς Δ. τῆς Κολομβίας.

Τὸ **ἔδαφός** τῆς εις μίαν περιοχὴν τῆς εἶναι ὄρεινόν, τὸ ὑπόλοιπον εἶναι πεδινόν (λιάνος) μὲ ὕψηλὰ χόρτα (σαβάνναι) καὶ διαρρέε-

Σχ. 65.— Ἀποψις τοῦ Καρακάς.

ται ἀπὸ τὸν ποταμὸν **Ὁρενόκον** καὶ τοὺς παραποτάμους του.

Τὸ **κλίμα** εις τὴν ὄρεινὴν περιοχὴν τῆς εἶναι περίπου εὐκρατον, εις τὸ πεδινόν τῆς ὁμως θερμόν, ὑγρὸν καὶ ἀνθυγιεινόν.

Τὰ **προϊόντα** τῆς εἶναι καφῆς, ζαχαροκάλαμον, κακάο, πετρέλαιον καὶ πρὸ παντὸς δέρματα ἀπὸ τὴν μεγάλην κτηνοτροφίαν τῆς.

Πρωτεύουσα Καρακάς (700.000), ὠραία παραλιακὴ πόλις.

3. ΓΟΥΪΑΝΑ (Κτῆσις Ἀγγλικῆ, Ὁλλανδικῆ, Γαλλικῆ).

Γουΐανα Ἀγγλικῆ	245.000	τ.χλμ.	350.000	κάτ.	κατὰ	τ.χλμ.	1
Γουΐανα Ὁλλανδικῆ	130.000	»	150.000	»	»	»	1
Γουΐανα Γαλλικῆ	80.000	»	40.000				2

Ἕλλητες, Ἀγγλοί, Ὁλλανδοί, Γάλλοι ἀπόγονοι τῶν παλαιῶν ἀποίκων, μαῦροι καὶ μερικοὶ Ἐρυθρόδερμοι καὶ Κινέζοι. Γλῶσσα Ἀγγλικῆ, Ὁλλανδικῆ, Γαλλικῆ. Χριστιανοί.

Θέσις. Ἐκτείνεται εἰς τὰ βόρεια παράλια τῆς Ν. Ἀμερικῆς πρὸς Α. τῆς Βενεζουέλας.

Τὸ **ἔδαφος** τῆς εἰς τὸ ἐσωτερικὸν εἶναι ὄρεινόν. Εἰς τὰ παράλια πεδινὸν καὶ καλύπτεται ἀπὸ τέλματα.

Σχ. 66.— Μπανάνες

Τὸ **κλίμα** τῆς εἰς τὰ ὄρεινά εἶναι εὐκρατον. Εἰς τὰ πεδινὰ θερμὸν, ὕγρὸν καὶ ἀνθυγιεινόν.

Προϊόντα. Ἡ Ἀγγλικὴ Γουϊάνα παράγει κυρίως ζαχαροκάλαμον, ἡ Ὁλλανδικὴ κακάο καὶ μπανάνες καὶ ἡ Γαλλικὴ χρυσὸν ἀπὸ τὴν ἄμμον τῶν ποταμῶν.

Πρωτεύουσα. Ἡ Ἀγγλικὴ ἔχει πρωτ. τὴν *Τζωρτζτάουν* (70.000), ἡ Ὁλλανδικὴ τὴν *Παραμαρίμπο* (60.000) καὶ ἡ Γαλλικὴ τὴν *Καϋένην* (20.000).

4. Ἰ Σ Η Μ Ε Ρ Ι Ν Ο Σ (Δημοκρατία)

Ἔκτασις. τ. χλμ. 300.000.

Κάτοικοι. 3.000.000. (Κάτ. κατὰ τ. χλμ. 10). Ἴσπανοὶ 1.000.000, Ἐρυθρόδερμοι καὶ Μιγάδες 2.000.000. Ἐπίσημος γλῶσσα ἡ Ἴσπανικὴ. Χριστιανοὶ Καθολικοί. Ἰσημερινὸς λέγεται διότι ἀπὸ τὸ μέσον του σχεδὸν διέρχεται ὁ Ἰσημερινὸς τῆς γῆς.

Θέσις. Εἰς τὰ δυτικὰ παράλια τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ, πρὸς Ν. τῆς Κολομβίας.

Τὸ **ἔδαφος**. Εἰς τὰ παράλια ἐκτείνεται στενὴ πεδιάς. Τὸ ἐσωτερικὸν εἶναι ὄρεινόν. Ἐκεῖ αἱ Κορδιλλιέραι τῶν Ἄνδεων σχηματίζουν ὕψηλὰ ὄροσειράς. Ἡ ὕψηλότερα κορυφὴ τῶν εἶναι τὸ **Κοτοπάξ** (5.900 μ.) μὲ τὸ ὕψηλότερον ἐνεργὸν ἠφαίστειον τῆς γῆς, τὸ **Χιμποράσο**. Μεταξὺ τῶν ὄροσειρῶν αὐτῶν σχηματίζεται εὐφορώτατη κοιλάς καὶ τὸ ὄροπέδιον **Κίτο** μὲ τὸ γλυκύτετον κλίμα του. Εἰς τὴν ἀνατολικὴν περιοχὴν του ἀρχίζει ἡ δασώδης πεδιάς (σέλβας) τοῦ Ἀμαζονίου.

Κλίμα. Εἰς τὴν παραλιακὴν πεδιάδα τὸ κλίμα εἶναι θερμὸν, ὕγρὸν καὶ ἀνθυγιεινόν. Εἰς τὰς Ἄνδεις εὐκρατον. Εἰς τὸ ὄροπέδιον Κίτο γλυκύτετον. Εἰς τὰς σέλβας θερμὸν, ὕγρὸν καὶ ἀνθυγιεινόν.

Προϊόνια. Ἀπὸ τὰ ἀπέραντα δάση ξυλεία. Ἀπὸ τὰς καλλιεργείας καὶ τὰς εὐφόρους ἐκτάσεις ὄρυζα, καφές, ζαχαροκάλαμον, ἀραβόσιτος, γεώμηλα, ὄσπρια, κορόζο διὰ κομβία κ. ἄ. Ἀπὸ τὸ ὑπέδαφος χρυσὸν καὶ πετρέλαιον. Καὶ ἐδῶ καλλιεργοῦν τὸ εἰδικὸν χόρτον μὲ τὸ ὅποσον κατασκευάζουν ψάθινα καπέλλα (παναμάδες).

Πρωτεύουσα Κίτο (200.000) εἰς τὸ ὁμώνυμον ὄροπέδιον. Ἐπίκειον ἔχει τὴν **Γουαγιακίλ** (150.000) καὶ συγκοινωνεῖ μὲ σιδηρόδρομον.

Σχ. 67.—Κορδελλιέραι τῶν Ἄνδεων χιονισμέναι.

Κτήσεις Ἰσημερινοῦ : νῆσοι **Γκαλοαπάγκος** εἰς τὸν Εἰρηνικὸν ὠκεανόν, μὲ πληθὸς ἠφαίστεια, θαλασσίας χελώνας καὶ ἄλλα πολὺ περιέργα ζῶα καὶ φυτὰ.

5. ΠΕΡΟΥ ἢ ΠΕΡΟΥΒΙΑ (Δημοκρατία).

Ἐκτασις τ. χλμ. 1.500.000.

Κάτοικοι. 7.500.000 (5 κατὰ τ. χλμ.). Ἴσπανοί, Μιγάδες, Ἐρυθρόδερμοι, ἀπόγονοι τῶν **Ἰνκας**. Χριστιανοί καθολικοί.

Θέσις. Ἐκτείνεται εἰς τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Ν. Ἀμερικῆς πρὸς τὸν Εἰρηνικὸν ὠκεανὸν καὶ πρὸς Ν. τοῦ Ἰσημερινοῦ.

Τὸ ἔδαφος εἶναι ὄρεινόν, μὲ ὄροπέδια καὶ κοιλάδας ἐπάνω εἰς τὰς Ἄνδεις, Ἐκεῖ σχηματίζεται καὶ ἡ λίμνη **Τιτικάκτα**, ἡ μεγαλύτερα λίμνη τῆς Ν. Ἀμερικῆς, ὅπου εἰς μικρὰς νήσους σώζονται τὰ ἐρείπια τῶν ναῶν καὶ τῶν ἀνακτόρων Ἰθαγενῶν κατοίκων τῆς, τῶν **Ἰνκας**.

Μόνον εἰς τὰ παράλια τοῦ Εἰρηνικοῦ σχηματίζεται μακρά καὶ στενὴ πεδιάς. Ἐπίσης εἰς τὸ Α. μέρος τῆς χώρας, ἀρχίζει ἡ πεδιάς (σέλβας) τοῦ Ἀμαζονίου.

Τὸ κλίμα. Πρὸς τὰ παράλια τοῦ Εἰρηνικοῦ εἶναι θερμὸν καὶ πάντοτε τελείως ξηρὸν. Δι' αὐτὸ ἐδῶ σχηματίζονται ἔρημοι, ἐπάνω δὲ εἰς τὰ ὄροπέδια τῶν Ἄνδεων στέππαι, ὅπου ζοῦν ἕνα εἶδος αἰγῶν, ἢ *λάμα*, τὴν ὁποίαν χρησιμοποιοῦν ὡς φορτηγὸν ζῶον, ὅπως *τὰ γιάκ εἰς τὸ Θιβέτ*. Ἐδῶ ἐπίσης καταφεύγουν ἑκατομμύρια πτηνὰ ἀπὸ τὸν Εἰρηνικὸν ὠκεανόν, τὰ δὲ περιττώματά των ἔχουν σχηματίσει ἐκτεταμένα στρώματα λιπασμάτων νίτρου (γκουανώ). Εἰς τὰ ἀνατολικά πλευρὰ τῶν Ἄνδεων, ὅπου ἀρχίζει ἡ πεδιάς (σέλβας), τὸ κλίμα εἶναι θερμὸν, ὑγρὸν καὶ ἀνθυγιεινόν.

Προϊόντα. Βάμβαξ, ἀραβόσιτος, ζαχαροκάλαμον, καφῆς, δέρματα, λίπασμα (νίτρον) μεταλλεύματα χρυσοῦ, ἀργύρου, πετρέλαιον, ὄρυζα, ἔλαιον, γέωμηλα.

Πρωτεύουσα ἢ Δεῦρα (850.000). Ἐχει τὸ ἀρχαιότερον Πανεπιστήμιον τῆς Ἀμερικῆς. Τὸ Περοῦ ἔχει τὸ ὑψηλότερον σιδηροδρομικὸν δίκτυον. Μία σιδηροδρ. γραμμὴ εὑρίσκεται εἰς ὕψος 3.500 μέτρων.

6. Β Ο Λ Ι Β Ι Α (Δημοκρατία)

Ἐκτασις. τ. χλμ. 1.500.000.

Κάτοικοι. 3.500.000. (Κάτ. κατὰ τ. χλμ. 2). Ἴσπανοί, Ἐρυθρόδερμοι, Μιγάδες. Ἐπίσημος γλῶσσα ἡ Ἰσπανικὴ. Χριστιανοὶ Καθολικοί. Ὑπάρχουν ἐδῶ καὶ 2.000 Ἕλληνες.

Θέσις. Εἰς τὸ κέντρον τῆς Ν. Ἀμερικῆς πρὸς Α. τοῦ Περοῦ.

Ἐδαφος. Ὁροπέδια τῶν Ἄνδεων ξηρὰ καὶ γυμνά, πεδιάδες μὲ χόρτον ὑψηλὸν (σαβάνναι) καὶ δένδρα κατὰ ἀραιὰ διαστήματα.

Κλίμα. Εἰς τὰ ὀρεινὰ εὐκρατον. Εἰς τὰ πεδινὰ θερμὸν, ὑγρὸν καὶ ἀνθυγιεινόν.

Προϊόντα. Σίτος, ἀραβόσιτος, ὄρυζα, κακάο, καφῆς, κτηνοτροφικὰ προϊόντα, κονσέρβαι κρεάτων. Καθυστερημένη ἢ συγκοινωνία καὶ ἡ ἐκπαίδευσις.

Πρωτεύουσα Λαπάς (300.000) εἰς ὕψος 3.750.

7. Β Ρ Α Ζ Ι Λ Ι Α (Δημοκρατία) 27 Ἡνωμ. Πολιτεῖαι

Ἐκτασις. τ. χλμ. 8.500.000.

Κάτοικοι. 60.000.000. (Κάτ. κατὰ τ. χλμ. 7). **Δεῦροι** 40.000.000. **Ἐρυθρόδερμοι** καὶ **Μιγάδες** 10.000.000. Ἐπίσημος γλῶσσα ἡ Πορτογαλικὴ. Χριστιανοὶ Καθολικοί.

Θέσις. Ἐκτείνεται πρὸς Α. τῆς Κολομβίας, τοῦ Περοῦ, τῆς Βολιβίας μέχρι τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ.

Ἐδαφος. Εἰς τὰ ΝΑ. ὑψώνονται κατὰ μῆκος τῆς παραλίας τὰ

χαμηλά Βραζιλιανά ὄρη, εἰς τὸ μέσον τὸ Βραζιλιανὸν ὄροπέδιον· **Μάττο Γκρόσσο** καὶ πρὸς Β. ἡ ἐκτεταμένη Βραζιλιανή πεδιάς (σέλβας), ἡ ὅποια διαρρέεται ἀπὸ τὸν ποταμὸν **Ἀμαζόνιον** καὶ τοὺς παραποτάμους του, ποὺ πηγάζουν ἀπὸ τὰ περίξ ὄρη, δηλαδὴ τὰ Βραζιλιανά, τὰς Ἄνδεις καὶ τὰ ὄρη τῆς Γουϊάνας.

Τὸ **κλίμα** εἶναι πολὺ θερμὸν καὶ ὑγρὸν, διότι ἀπὸ τὰ ΝΑ πνέουν ἀπὸ τὸν Ὠκεανόν, οἱ ἐτήσιοι ἄνεμοι φορτωμένοι μὲ ὕδρατμούς· δι' αὐτὸ εἰς τὴν Βραζιλίαν τὸ κλίμα εἶναι ὑγρὸν καὶ βροχερὸν.

Ἡ **βλάστησις** εἶναι καταπληκτικὴ καὶ ἀπέραντα δάση παρθένα καλύπτουν ὄλην τὴν πεδιάδα τοῦ Ἀμαζονίου καθὼς καὶ τὸ ὄροπέδιον· **Μάττο Γκρόσσο**. Ἐἰς κανένα μέρος τοῦ κόσμου δὲν ὑπάρχουν τόσον ἐκτεταμένα καὶ ἀνεξερεύνητα παρθένα δάση, γεμᾶτα ἀπὸ διαφόρων εἰδῶν ζῶα τῶν θερμῶν χωρῶν.

Προϊόντα. Κύριον προϊόν τῆς Βραζιλίας εἶναι ὁ καφῆς. Τεράστια ποσότητες καφῆ ἐξάγονται εἰς ὅλας τὰς χώρας τοῦ κόσμου. Ἡ παραγωγή τοῦ καφῆ εἰς τὴν Βραζιλίαν φθάνει τὰ 3/4 τῆς παραγωγῆς τοῦ καφῆ ὅλου τοῦ Κόσμου. Ἄλλα προϊόντα: Βάμβαξ, καπνός, ζαχαροκάλαμον, κακάο, ὄρυζα καουτσούκ, πλούσια μεταλλεύματα.

Ἡ **συγκοινωνία** καὶ ἡ **βιομηχανία** τῆς πολὺ ἀνεπτυγμένη. **Πρωτεύουσα Ριον Ἰανέιρον** (2.500.000). Εἶναι μία ἀπὸ τὰς ὠραιότερας πόλεις τοῦ κόσμου, μὲ Πανεπιστήμιον, Πολυτεχνεῖον, Μουσεῖον, Πλατείας, Πάρκα καὶ ἀσφαλέστατον λιμένα. **Ἅγιος Παῦλος** (2.000.000). Ἡ μεγαλυτέρα ἀγορὰ τοῦ καφῆ.

8. ΠΑΡΑΓΟΥΑΗ (Δημοκρατία)

Ἐκτασις. τ. χλμ. 350.000.

Κάτοικοι 1.000.000. (Κάτοικοι κατὰ τ. χλμ. 2).

Μιγάδες. Ἐπίσημος γλῶσσα Ἰσπανικὴ. Χριστιανοὶ Καθολικοὶ **Θέσις.** Πρὸς Ν. τῆς Βολιβίας καὶ τῆς Βραζιλίας.

Τὸ **ἔδαφος** τῆς εἶναι πεδινὸν καὶ διαρρέεται ἀπὸ τοὺς ποταμοὺς **Παραγουάη** καὶ **Παράνα**.

Τὸ **κλίμα** τῆς εἶναι θερμὸν καὶ ὑγρὸν.

Προϊόντα. Καπνός, βάμβαξ, ἀραβόσιτος, ὄρυζα, καφῆς, ὀπωρικά, δέρματα.

Πρωτεύουσα Ἀσουνσιδὸν (250.000).

Β' Εὐκρατοὶ χῶραι.

1. ΧΙΛΗ (Δημοκρατία).

Ἐκτασις. τ. χλμ. 750.000.

Κάτοικοι. 4.500.000 (6 κατὰ τ. χλμ.). Ἰσπανοί. Ἐρυθρόδερμοι. **Μιγάδες.** Ἐπίσημος γλῶσσα Ἰσπανικὴ. Χριστιανοὶ Καθολικοί.

Θέσις. Ἐκτείνεται πρὸς Ν. τοῦ Περοῦ εἰς τὰ παράλια τῆς Ν. Ἀμερικῆς πρὸς τὸν Εἰρηρηνικὸν Ὠκεανόν.

Τὸ ἔδαφός της εἶναι ὄρεινόν, μὲ στρώματα νίτρου. Κατὰ μῆκος τῆς παραλίας ἐκτείνεται στενὴ καὶ μακρὰ πεδιάς.

Κλίμα. Εἰς τὸ Βόρειον μέρος τῆς Χιλῆς τὸ κλίμα εἶναι θερμὸν καὶ ξηρὸν, ὅπως καὶ τοῦ Περοῦ. Εἰς τὸ Ν. ὅμως μέρος της τὸ κλίμα εἶναι εὐκρατον καὶ βροχερὸν μὲ λειμῶνας καὶ δάση.

Προϊόντα. Ξυλεία, δέρματα, ἔριον, σιτηρά, ὄσπρια, ὀπωρικά, νίτρον, γαιάνθρακες, χαλκός, ἄργυρος.

Πρωτεύουσα Σαντιάγο (1.500.000) μὲ Πανεπιστήμιον, βιβλιοθήκην, Μουσεῖον καὶ ὠραῖα οἰκοδομήματα. **Βαλπαραΐζο** (200.000) ἐπίγειον τοῦ Σαντιάγο. Ἀπὸ ἐδῶ μία σιδηροδρομικὴ γραμμὴ προχωρεῖ μέσῳ τῶν Ἄνδεων εἰς ὕψος 3.200 μ. πρὸς τὸ **Μπουένος Ἄγρες**. Μία ἄλλη πάλιν σιδηροδρομικὴ γραμμὴ προχωρεῖ ἀπὸ τὰ νότια τῆς Χιλῆς πρὸς Β. κατὰ μῆκος τῆς παραλίας της, ὅπου εἶναι αἱ κυριώτεροι πόλεις της.

2. ΟΥΡΑΓΟΥΑΗ (Δημοκρατία).

Ἐκτασις. τ. χλμ. 185.000.

Κάτοικοι. 2.000.000. (10 κατὰ τ. χλμ.) Ἴσπανοί, Πορτογάλοι. Ἐπίσημος γλῶσσα ἡ Ἴσπανικὴ. Χριστιανοὶ Καθολικοί.

Θέσις. Εἰς τὰ παράλια τοῦ Ἀτλαντικοῦ πρὸς Ν. τῆς Βραζιλίας.
Τὸ ἔδαφός της πεδινὸν καὶ διαρρέεται ἀπὸ τὸν ποταμὸν **Οὐραγούαν**.

Τὸ κλίμα της εἶναι θερμὸν καὶ ὑγρὸν.

Προϊόντα. Καπνός, σίτος, ἀραβόσιτος, σταφυλαὶ ἔλαιον. Εἰς τὰ ἐκτεταμένα λειβάδια ἐκτρέφουν ἀναρίθμητα ποίμνια αἰγοπροβάτων, χοίρων καὶ βοῶν. Ἐπίσης ἔχει μεγάλα ἐργοστάσια κονσερβοποιίας κρεάτων, τὰ ὅποια ἐξάγουν εἰς τὸ ἐξωτερικόν

Πρωτεύουσα: **Μοντεβίδεο** (850.000). Μεγάλος λιμὴν μὲ πολλὰ ἐργοστάσια.

3. ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ (Δημοκρατία).

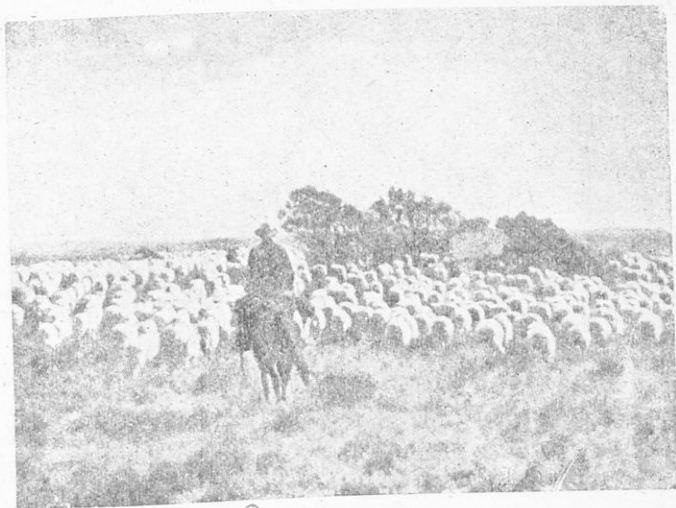
Ἐκτασις. τ. χλμ. 2.750 000.

Κάτοικοι. 14.000.000 (4 κατὰ τ. χλμ.). Ἴσπανοί, Μιγάδες καὶ ὀλίγοι Ἐρυθρόδερμοι (70.000), οἱ ὅποιοι ζοῦν εἰς τὸ Ν. μέρος τῆς Ἀργεντινῆς, τὴν **Παταγονίαν**. Γλῶσσα ἐπίσημος ἡ Ἴσπανικὴ. Χριστιανοὶ Καθολικοί.

Θέσις. Πρὸς Α. τῆς Χιλῆς μέχρι τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ.

Ἔδαφος. Πρὸς Δ. ἐκτείνεται ἀπὸ Β. πρὸς Ν. ἡ μακρὰ ὄροσειρὰ τῶν Ἄνδεων μὲ τὴν ὑψηλότεραν κορυφὴν τῆς Ν. Ἀμερικῆς, τὴν **Ἀκουκάγκουα** (6.950 μ.). Πρὸς Α. ἐκτείνεται ἡ μεγάλη πεδιάς τῆς

Ἀργεντινῆς, μήκους 4.000 χλμ., ἀπὸ Β. πρὸς Ν., τὴν ὁποίαν διαρρέει ὁ ποταμὸς **Λα - Πλάτα** καὶ οἱ παραπόταμοί του. Πρὸς Β. τῆς πεδιάδος εἶναι τὸ **Τσάκο** μὲ ἔδαφος ἀργιλωδες, ὀλίγα ὕδατα καὶ ἀλμυρὰς λίμνας. Εἰς τὸ μέσον εἶναι ἡ **Πάμπας**, δηλ. ἡ γόνιμος πεδιάς τῶν στεπεῶν, ἡ ὁποία εἶναι καταλληλοτάτη διὰ τὴν καλλιέργειαν φυτῶν τῆς εὐκράτου ζώνης Πρὸς Ν., ὀλίγον ὑψηλότερον, ἐκτείνεται τὸ ὄροπέδιον τῆς Παταγωνίας μέχρι τοῦ **Πορθμοῦ τοῦ Μαγελάνου** καὶ τῶν

Σχ. 68.—Ποίμνιον προβάτων στὴν Ἀργεντινῇ.

νήσων τῆς γῆς τοῦ **Πυρός**. Τὸ ὄροπέδιον τοῦτο εἶναι καταλληλότατον διὰ κτηνοτροφίαν.

Κλίμα. Εἰς τὸ Β μέρος εἶναι θερμὸν καὶ ξηρὸν, εἰς τὸ μέσον εὐκράτον καὶ τὴν Παταγωνίαν ἀρκτικόν.

Προϊόντα. Παράγει κυρίως ἄφθονα σιτηρά, ἐπίσης καὶ βάμβακα, γεώμηλα, ὀπωρικά, κατεψυγμένα κρέατα, δέρματα ζῶων, πετρέλαια, γαιάνθρακας καὶ διάφορα μεταλλεύματα. Ἐξάγει μεγάλας ποσότητας σιτηρῶν καὶ κατεψυγμένων κρεάτων. Εἶναι ἡ πλουσιωτέρα χώρα τῆς Ν. Ἀμερικῆς.

Πρωτεύουσα Μπουένος Ἀῦρες δηλαδὴ καλὸς ἄνεμος (3.200.000) εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Λά - Πλάτα. Ἔχει μεγάλα ἐργοστάσια κονσερβοποιίας καὶ ψυγεῖα. Εἶναι ἡ μεγαλυτέρα πόλις τῆς Ν. Ἀμερικῆς. Πολλοὶ Ἕλληνες ἐμπορευόμενοι διαμένουν εἰς τὸ Μπουένος Ἀῦρες.

Α Μ Ε Ρ Ι Κ Η

Πίναξ κρατών και χωρών τῆς Βορείου, Μέσης και Νοτίου Ἀμερικῆς

Κράτη—Χῶρα	Πολίτευμα	*Ἐκτασίς εἰς τ. χλμ.	Κάτοικοι	Κάτοι- κοι κατά τ.χλμ.	Πρωτεύουσαι Πόλεις
Βόρειος Ἀμερικῆ					
Ἦν. Πολιτεία	Δημοκρατία	7.840.000	150.000.000	20	Οὐάσιγκτων 800.000 Νέα Ὑόρκη 8.000.000 Βοστώνη 800.000 Φιλαδέλφεια 2.000.000 Βαλτιμόρη 1.000.000 Σικάγον 3.500.000 *Ἀγ. Φραγκίσκος 1.000.000 Λὸς Ἀντζελες 1.500.000 *Ἀγ. Λουδοβίκος 1.000.000 Νιτροσίτ 1.500.000 Τξούνο 4.000 *Οττάβα 200.000 Μοντρέάλ 1.200.000 Τορόντο 1.000.000 Μεξικόν 1.000.000 Βέρα Κρούζ 100.000 Μόνον 100.000 τ. χλμ. ἐλεύ- θερα ἀπὸ πάγους
Ἀλάσκα	Κτῆσις Η.Π.Α.	1.500.000	90.000		
Καναδάς	Βρεττ. Κοινωπ.	10.000.000	10.000.000	1	
Μεξικόν	Δημοκρατία	2.000.000	20.000.000	10	
Γροιλανδία	Δανικὴ κτῆσις	2.300.000	15.000		
Νέα Γῆ	Βρεττ. >	120.000	350.000	3	
Μέση Ἀμερικῆ					
Γουατεμάλα	Δημοκρατία				Γουατεμάλα 200.000
Ὄνδουρα	>				Τεγκουσιγάλπακ 150.000
Σαλβαδόρ	>				Σάν Σαλβαδόρ 100.000
Νικαράγουα	>	560.000	6.000.000	10	Μανάγουα 120.000
Κοσταρίκια	>				Σάν Ζωζέ 50.000
Παναμάς	>				Παναμάς 100.000
Δυτικαὶ Ἰνδία	>				Μεγάλαι Ἀντίλλαι, Μικραὶ Ἀντίλλαι, Βαχάμας
Νότιος Ἀμερικῆ					
Κολομβία	Δημοκρατία	1.200.000	12.000.000	10	Μπογκότα 800.000
Βενεζουέλα	>	1.000.000	4.500.000	4	Καρακάς 200.000
Γουιάνα	Βρετ. κτῆσις	245.000	350.000	1	Τζωρτζτάουν 70.000
>	Ὁλλανδ. >	130.000	150.000	1	Παραμαριμπο 60.000
>	Γαλλ. >	80.000	40.000		Καϋένη 20.000
Ἰσημερινός	Δημοκρατία	300.000	3.000.000	10	Κίτο 200.000
Περου	>	1.500.000	7.500.000	5	Λίμα 350.000
Βολιβία	>	1.500.000	3.500.000	2	Λά Πάζ 300.000
Βραζιλία	>	8.500.000	60.000.000	7	Ρίο Ἰανεύρο 1.500.000
Παραγουάη	>	450.000	1.000.000	2	Ἀσσουνσιόν 250.000
Χιλῆ	>	750.000	4.500.000	6	Σαντιάγο 1.500.000
Οὐραγουάη	>	185.000	2.000.000	10	Μοντεβιδεο 850.000
Ἀργεντινῆ	>	2.750.000	14.000.000	4	Μπουένος Ἀϊρες 3.200.000

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΤΗΣ ΓΗΣ

Κράτη	Είς ἑκτασίαν Ἐκτασας εἰς τ. χλμ.	Κράτη	Εἰς πληθυσμὸν Πληθυσμὸς
Βρετ. Κοινοπολιτεία	35.500.000	Κίνα	400.000.000
Ρωσία	22.489.000	Ἰνδία	370.000.000
Γαλλία	12.350.000	Ρωσία	200.000.000
Καναδάς	10.000.000	Η.Π.Α.	160.000.000
Η.Π.Α.	8.000.000	Ἰαπωνία	80.000.000
Βραζιλία	8.500.000	Ἰνδονησία	80.000.000
Αυστραλία	7.700.000	Γερμανία	69.000.000
Κίνα	5.000.000	Βραζιλία	52.000.000
Ἰνδία	3.170.000	Μ. Βρετανία	50.700.000
Ἀργεντινή	2.800.000	Ἰταλία	46.000.000
Βέλγιον	2.470.000	Γαλλία	40.000.000
Μεξικόν	2.000.000	Ἰσπανία	28.000.000
Περσία	1.500.000	Καναδάς	15.000.000
Περσὺ	1.200.000	ΕΛΛΑΣ	8.000.000
Κολομβία	1.150.000		
Βολιβία	1.300.000		
ΕΛΛΑΣ	132.000		

Σημείωσις. Τὰ ἀνωτέρω στοιχεία ἐλήφθησαν ἐκ τῆς τελευταίας στατιστικῆς τοῦ Ο.Η.Ε. τοῦ ἔτους 1953.

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΤΕΡΩΝ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Τὰ κυριώτερα ὄρη τοῦ κόσμου

Ὄνομα	Χώρα	Ὑψος εἰς μ.	Ὄνομα	Χώρα	Ὑψος εἰς μ.
Ἰμαλαία (Ἐβερεστ)	Θιβῆτ	8882	Ἄλλεις	Κεντρ. Εὐρώπη	4807
Καρακορούμ	Ἰνδία	8620	Ἀλτάϊ	Κίνα	4500
Καουρισάχαρ	>	8580	Καμερούν	Κεντρ. Ἀφρική	4700
Ἰνδικούχον	>	7750	Ἄτλας	Μαρόκον	4500
Κουέν Λοὺν	Θιβῆτ	7700	Βραχώδη ὄρη	Β. Ἀμερική	4370
Κορδιλλιέραι			Ταῦρος (Ἀργαίων)	Μ. Ἀσία	3950
(τῶν Ἄνδεων (Ν. Ἀμερική)		7000	Πυρηναια	Ἰσπαν. Γαλλία	3404
Μάκ-Κίνλεϋ	Ἀλάσκα	6240	Αἶτνα	Σικελία	3274
Κιλμιάτσαρον	Ἀν. Ἀφρική	6010	Δίβανος	Μ. Ἀσία	3060
Καύκασος	Ρωσία	5630	Ὀλύμπος	Ἑλλάς	2918
Πο τοκατεπέλτ	Μεξικόν	5500	Ἀπέννινα	Ἰταλία	2914
Κένυα	Ἀν. Ἀφρική	5340	Καρπάθια	Ρουμανία	2544
Ἀραράτ	Ἀρμενία	5200	Πίνδος	Ἑλλάς	2512

Οἱ μεγαλύτεροι ποταμοὶ τοῦ κόσμου

Ὄνομα ποταμοῦ	Χώρα	Μήκος εἰς χλμ.	Ὄνομα ποταμοῦ	Χώρα	Μήκος εἰς χλμ.
Μισισσιπή	Β. Ἀμερική	697	Γάγγη	Ἀσία	3.000
Νεῖλος	Αἴγυπτος (Ἀφρ.)	640	Δούναβις	Κεντρ. Εὐρώπη	2.900
Ἀμαζόνιος	Ν. Ἀμερική	560	Μόραϋ	Αὐστραλία	2.900
Γιαγκ-Τσέ-Κιάγκ	Κίνα	5.300	Κολοράντο	Β. Ἀμερική	2.900
Ἰενεσεης	Ρωσία	5.200	Εὐφράτης	Ἀσία	2.700
Λένας	>	4.600	Ζαμβέζης	Ἀφρική	2.700
Μαζένζης	Β. Ἀμερική	4.600	Οὐράλης	Ρωσία	2.400
Κόγκος	Ἀφρική	4.600	Ὅρενόκος	Ν. Ἀμερική	2.400
Ἄμουρ	Ρωσία	4.500	Δνειπερος	Ρωσία	2.200
Νίγηρ	Ἀφρική	4.200	Ὁράγγης	Ἀφρική	1.900
Μεγκόγκ	Ἀσία	4.200	Δνειστερος	Ρωσία	1.880
Χούν Χο	>	4.200	Ρήνος	Κεντρ. Εὐρώπη	1.826
Λά Πλάτας	Ν. Ἀμερική	3.900	Ἄντιοχὸς	Κεντρ. Εὐρώπη	1.160
Βόλγας	Ρωσία	3.600	Ἐλβας	Γερμανία	1.080
Ἰνδός	Ἀσία	3.200	Βιστούλας	Β. Ἀμερική	1.080

Γεωργίου Χ. Γεωργοπούλου: Γεωγραφία Ἠπειρών Ε' τάξεως

Μεγαλύτεροι λιμναί

<i>Όν. λίμνης</i>	<i>Χώρα</i>	<i>*Εκτασες εις τ. χλμ.</i>	<i>Όν. λίμνης</i>	<i>Χώρα</i>	<i>*Εκτασες εις τ. χλμ.</i>
Κασπία	Ρωσία	440.000	Λαδόγκα	Ρωσία—Φιλανδία	18.150
*Ανω Λίμνη	Β. *Αμερική	83.000	Τσάδ	*Αφρική	18.000
Βικτωρία	*Αφρική	69.000	*Ερη	Αυστραλία	10.000
*Αράλη	Ρωσία	68.000	*Ονέγκα	Ρωσία	9.500
Γιοτφρον	Β. *Αμερική	62.000	Ροδόλφου	*Αφρική	8.500
Μιτσιγκαν	Β. *Αμερική	58.000	Νικαράγουα	*Αμερική	8.400
Βαϊκάλη	Ρωσία	35.000	Τόρρεν	Αυστραλία	6.000
Ταγκανίκα	*Αφρική	35.000	Βέnero	Σουηδία	5.540
Νυάσα	>	31.000	Πείπουζ	Ρωσία	3.585
*Αρχτων	Β. *Αμερική	30.080	Βέττερ	Σουηδία	1.900
Δούλων	>	30.000	Νεζρά θάλασσα	Παλαιστίνη	915
*Ερσίη	>	26.000	Γενεύης	*Ελβετία-Γαλλία	582
*Οντάριο	>	19.000	Κωνσταντία	Γερμανία—*Ελβετία	540

Μεγαλύτεροι νήσοι του κόσμου

<i>Όν. νήσου</i>	<i>*Ηπειρος</i>	<i>*Εκτασες εις τ. χλμ.</i>	<i>Όν. νήσου</i>	<i>*Ηπειρος</i>	<i>*Εκτασες εις τ. χλμ.</i>
Γροιλανδία	Β. *Αμερική	2.175.600	Τασμανία	*Ωκεανία	68.000
Ν. Γουινέα	*Ωκεανία	920.000	Κεϋλάνη	*Ασία	66.000
Βόρνεο	*Ασία	754.000	Γη του Πυρός	Ν. Αμερική	48.000
Μαδαγασκάρη	*Αφρική	620.000	Κουσοού	*Ασία	42.000
Γη του Μπάφιν	Β. *Αμερική	611.000	Φομιόζα	>	36.000
Σουμάτρα	*Ασία	434.000	Τιμόρ	>	31.000
Νέα Ζηλανδία	*Ωκεανία	269.000	Σικελία	Ευρώπη	25.000
Μεγ. Βρετανία	Ευρώπη	229.080	Σαρδηνία	>	24.000
Νιππών	*Ασία	227.000	Σιζοκού (*Ιαπωνία)	*Ασία	19.000
*Ιάβα	>	126.000	Νέα Καληδονία	*Ωκεανία	16.000
Κούβα	Β. *Αμερική	115.000	Κύπρος	*Ασία	9.300
Νέα Γη	>	111.000	Πόρτο Ρίκο	Β. *Αμερική	8.800
*Αϊτή	>	77.000	Κορσική	Ευρώπη	8.700

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ: Τα άνωτέρω στοιχεία ελήφθησαν εκ τής τελευταίας Στατιστικής του ΟΗΕ του έτους 1953.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

Μέση έτησία παραγωγή προϊόντων κατά χώρας Γεωργία—Κτηνοτροφία

Σίτος		*Ορυζα	
(Εις χιλιάδας μετρ. τόννους)		(Εις χιλιάδας μετρ. τόννους)	
Παγκόσμιος Παραγωγή 164.600		Παγκόσμιος Παραγωγή 161.000	
Ρωσία (1938)	38.090	Κίνα (1951)	48.300
*Ηνωμένοι Πολ. *Αμερ.	35.148	*Ινδία	35.698
Κίνα	21.695	Πακιστάν	12.420
Καναδάς	18.722	*Ιαπωνία	12.404
*Ιταλία	7.870	*Ινδονησία	4.350
Γαλλία	8.421	*Ιάβα	6.439
*Ινδία	5.861	Βιρμανία	5.841
*Αργεντινή	7.800	Φιλιππίναι	3.144
Αυστραλία	5.252		
Πακιστάν	3.112		
Τουρκία	6.000		
*Ισπανία	3.353		

Βραζιλία	2.950
Κορέα	2.900
Κράτη Εξώσης	1 570

"Ελαιον

(Είς χιλιάδας μετρ. τόννους)

Παγκόσμιος Παραγωγή 800.000

Ίσπανία	304.000
Ίταλία	183.000
Βορ. Αφρική	85.000
ΕΛΛΑΣ	78.000
Πορτογαλία	52.000
Τυνησία	50.000
Τουρκία	50.000

Οΐνος

(Είς χιλιάδας εκατοτόλιτρα)

Παγκόσμιος Παραγωγή 177.000

Γαλλία	53.884
Ίταλία	41.559
Άλγερία	12.318
Ην. Πολ. Αμερ.	8.128
Ίσπανία	17.430
Αργεντινή	10.790
Γιουγκοσλαβία	3.020
Χιλή (1951)	3.810
ΕΛΛΑΣ	3.420
Ούγγαρία	3.400
Γερμανία	2.370
Αυστραλία	1.500

Αραβόσιτος

(Είς χιλ. μέτρ. τόννους)

Παγκόσμιος Παραγωγή 139.500

Η.Π.Α.	83.994
Βραζιλία (1951)	5.907
Κίνα	6.590
Μαντζουρία	4 190
Μεξικό	3.400
Ίταλία	2.388
Ίνδία	2.649
Αίγυπτος	1.467
Ίάβα	1.805
Ίσπανία	647
Πορτογαλία	438
Γαλλία	485
ΕΛΛΑΣ	230
Τουρκία	837
Φιλιππίναι	709
Πακιστάν	381

Αυστραλία	114
Καναδάς	501
Κούβα	150
Ούραγουάη	117
Μαρόκον	289

Γεώμηλα

(Είς χιλ. μετρ. τόννους)

Παγκόσμιος Παραγωγή 153.800

Γερμανία	35.500
Ρωσία (1938)	73.933
Πολωνία (1950)	36.835
Γαλλία	23.350
Η.Π.Α.	9.458
Τσεχοσλοβακία (1950)	7.500
Ίαπωνία	2.516
Αυστραλία	2.567
Βέλγιον	2.124
Δανία	2.320
Ίταλία	2.712
Ίσπανία	3.426
Καναδάς	1.635
Αργεντινή	1.100
Περου	1.315
Γιουγκοσλαβία	1.128
ΕΛΛΑΣ	453

Σίκαλις

(Είς χιλ. μέτρ. τόννους)

Παγκόσμιος Παραγωγή 21.400

Πολωνία (1950)	6.502
Ρωσία (1938)	25.500
Γερμανία	5.249
Αργεντινή	1.342
Τσεχοσλοβακία (1949)	1.339
Γαλλία	482
Ίσπανία	453
Η.Π.Α.	404
Καναδάς	624
Τουρκία	670
Αυστρία	340
Βέλγιον	221
Δανία	358
Σουηδία	284
Γιουγκοσλαβία	225
ΕΛΛΑΣ	55

Τέτον

(Είς χιλ. μέτρ. τόννους)

Παγκόσμιος Παραγωγή 582,7

Ίνδία	282,2
Κεϋλάνη	147,3

Ίαπωνία	57.9
Πακιστάν	24.1
Ίνδονησία	36.9
Λοιπά Κράτη	40.0
Ρωσία (1940)	(12.9)

Καφές

(Είς χιλ. μετρ. τόννους)

Παγκόσμιος Παραγωγή 2.370

Βραζιλία	1.157
Κολομβία	339
Μεξικόν	96
Σάλβαδορ	78
Γουατεμάλα	60
Βενεζουέλα	50
Ίνδία	21
Κούβα	31
Λοιπά Κράτη	540

Βάμβαξ

(Είς χιλ. μετρ. τόννους)

Παγκόσμιος Παραγωγή 6.890

Η.Π.Α.	3.282
Ρωσία (1638)	(645)
Κίνα	607
Ίνδία	517
Βραζιλία	516
Αίγυπτος	446
Πακιστάν	261
Μεξικόν	259
Τουρκία	170
Άργεντινή	142
Περου	101
Συρία	58
ΕΛΛΑΣ	25

Καπνός

(Είς χιλ. μετρ. τόννους)

Παγκόσμιος Παραγωγή 3.160

Η.Π.Α.	1.023
Κίνα	567
Ρωσία (1938)	(235)
Ίνδία	214
Βραζιλία	106
Ίαπωνία	96
Τουρκία	88
Ίταλία	80
Πακιστάν	68
Καναδάς	69
Γαλλία	55
ΕΛΛΑΣ	42

Κακάο

(Είς χιλ. μετρ. τόννους)

Παγκόσμιος Παραγωγή 640

Νιγηρία	117
Χρυσή Άκτι	215
Βραζιλία	58
Καμερούν	51
Γαλλική Δυτ. Άφρική	50
Δομινικανή Δημοκρατία	22

Ζάχαρις

(Είς χιλ. μετρ. τόννους)

Παγκόσμιος Παραγωγή 31.300

Βραζιλία	2275
Η.Π.Α.	1943
Γερμανία	1495
Ίνδία	1420
Πόρτο - Ρίκο	1071
Φιλιππίναι	978
Κίνα	882
Μεξικόν	775
Ίνωμ Βασιλείον (Ν. Άφρική)	649
Άργεντινή	560
Ίνδονησία	460
Ζαμάικα	333
Βέλγιον	322
Τουρκία	175
Καναδάς	158
Αίγυπτος	230
Δομινικανή Δημοκρατία	588
Αυστρία	135
Γαλλία	997
Πολωνία	900
Χαβάι	979
Αυστραλία	1120
Ίταλία	744
Μ. Βρετανία (Ίνω Βασιλείον)	637
Ίσπανία	545
Τσεχοσλοβακία	625
Κάτω Χώραι	430
Σουηδία	218
Ούγγαρία	210
Λοιπά Κράτη.	9.427

Καουτσούκ

(Είς χιλ. μετρ. τόννους)

Παγκόσμιος Παραγωγή 1.815

Ίνδονησία	757
Μαλαική Ένωσις	593
Σιάμ	99
Κεϋάνη	98
Ίνδοκίνα	64
Λιβερία	36

Σημείωσις. Τα άνωτέρω στοιχεία έλήφθησαν έκ τής έτησίαις στατιστικής του Ο.Η.Ε. του έτους 1953.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

Μέση ἐτήσια παραγωγή προϊόντων κατὰ χώρας
Ὁρυκτὰ καὶ Μέταλλα

Ἀνθραξ		Αὐστραλία	226
(Εἰς χιλ. μετρ. τόννους)		Καναδάς	150
Παγκόσμιες Παραγωγή	1.211.000	Περσὺ	98
Η.Π.Α.	452.779	Γιουγκοσλαβία	79
Ρωσία	300.000	Μαρόκον	83
Μεγ. Βρεταννία	230.125	Γερμανία	51
Γερμανία	123.278		
Πολωνία	84.437		
Γαλλία	71.600		
Ἰαπωνία	43.359		
Ἰνδία	36.804		
Βέλγιον	30.384		
Τσεχοσλοβαζία	20.100		

Χάλυψ			
(Εἰς χιλ. μετρ. τόννους)			
Παγκόσμιες Παραγωγή	175.000		
Η.Π.Α.	84.510		
Μ. Βρεταννία	16.681		
Γερμανία	15.806		
Γαλλία	10.867		
Ἰαπωνία	6.988		
Βέλγιον	4.995		
Ἰταλία	3.474		
Λουξεμβούργον	3.002		
Ρωσία	(35.000)		

Πετρέλαιον			
(Εἰς χιλ. μετρ. τόννους)			
Παγκόσμιες Παραγωγή	576.400		
Η.Π.Α.	315.000		
Βενεζουέλα	94.624		
Ρωσία	(47.000)		
Σαουδικὴ Ἀραβία	40.698		
Ἰράκ	17.611		
Μεξικόν	11.057		
Ἰνδονησία	8.523		
Καναδάς	8.276		
Κολομβία	5.454		

Χαλκός			
(Εἰς χιλ. μετρ. τόννους)			
Παγκόσμιες Παραγωγή	2.400		
Η.Π.Α.	838		
Χίλη	404		
Ρωδσία	320		
Καναδάς	233		
Βελγικόν Κογκό	205		
Μεξικόν	58		
Ἰαπωνία	53		
Γιουγκοσλαβία	37		

Σίδηρος			
(Εἰς χιλ. μετρ. τόννους)			
Παγκόσμιες Παραγωγή	10.900		
Η.Π.Α.	50.333		
Γαλλία	13.230		
Σουηδία	10.200		
Μ. Βρεταννία.	4.948		
Γερμανία	4.097		
Καναδάς	2.596		
Ἰνδία	2.215		
Λουξεμβούργον	2.174		
ΕΛΛΑΣ	79		

Χρυσός			
(Εἰς χιλιόγραμμα)			
Παγκόσμιες Παραγωγή	756.000		
Νότ. Ἀφρική	368.000		
Καναδάς	139.000		
Η.Π.Α.	60.000		
Ρωσία	(75.000)		
Αὐστραλία	30.550		
Ρωδσία	15.450		
Μεξικόν	14.290		
ΕΛΛΑΣ	350		

Ἀλουμίνιον			
(Εἰς χιλ. μετρ. τόννους)			
Παγκόσμιες Παραγωγή	1.800		
Η.Π.Α.	850		
Καναδάς	450		
Γαλλία	106		
Γερμανία	100		
Ἰταλία	52		
Νορβηγία	52		
Ἰαπωνία	42		
Ἑλβετία	27		

Ἄργυρος			
(Εἰς χιλ. μετρ. τόννους)			
Παγκόσμιες Παραγωγή	5.800		
Μεξικόν	1.566		
Η.Π.Α.	1.289		
Καναδάς	783		
Περσὺ	586		
Αὐστραλία	350		
Βολιβία	220		
Ἰαπωνία	215		
Βελγικόν Κογκό	147		
Ὀνδούρα	143		
Χίλη	38		

Μόλυβδος			
(Εἰς χιλ. μετρ. τόννους)			
Παγκόσμιες Παραγωγή	1.650		
Η.Π.Α.	348		
Μεξικόν	246		

Σημειώσεις. Τὰ ἀνωτέρω στοιχεῖα ἐλήφθησαν ἐκ τῆς ἐτήσιας στατιστικῆς τοῦ Ο.Η.Ε. τοῦ ἐτους 1953.			
--	--	--	--

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Α'— ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΕΣΤΑ ΕΚ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

Η ΓΗ. Γενική Έπισκόπησις	Σελ. 1
Κύκλοι τῆς Γῆνης Σφαίρας	» 4
Γεωγραφικὸν Πλάτος καὶ Μῆκος	» 6
Ζῶναι τῆς Γῆς	» 8
Ξηρὰ καὶ Θάλασσα	» 10
Ἡπειροὶ	» 10
Ὀκεανοὶ. Μεγεθὸς καὶ βάθος αὐτῶν	» 12
Τὰ ἐν τῇ θαλάσῃ ρεύματα	» 14
Ἄτμσφαιρα.	» 16
Ἄνεμοι	» 18
Υγρασία	» 20
Κλίμα	» 21

Β'— ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

Η ΑΣΙΑ. Γενική Έπισκόπησις (Γεωφυσική—Πολιτική)	Σελ. 23
Ἀσιατικὴ Τουρκία	» 33
Κύπρος	» 38
Συρία (Συρία—Λίβανος).	» 39
Παλαιστίνη (Ἰσραήλ—Ἰορδανία)	» 40
Καυκασία	» 42
Ἰράκ ἢ Μεσοποταμία	» 44
Ἀραβία	» 45
Ἰράν (Περσία, Ἀφγανιστάν, Βελουχιστάν)	» 47
Ἰνδία (Ἰνδικὴ Ἐνωσις, Πακιστάν, Κεϋλάνη, Νεπάλ, Μπουτάν)	» 52
Ἰνδοκίνα (Βιρμανία, Σιάμ, Ἰνδοκίνα Ἀνατολ., Μαλαισία)	» 56
Ἰνδονησία (Ἰνδονησία *, Φιλιππῖνοι)	» 58
Ἰαπωνία	» 62
Κορέα	» 63
ΚΙΝΑ	» 64
Κίνα (Κυρίως Κίνα)	» 64
Μαντζουρία	» 67
Φορμόσα	» 67
Μογγολία	» 67
Θιβέτ	» 68
Τουρκεστάν	» 69
Βόρειος Ἀσία (Σιβηρία)	» 70

* Ἀντὶ Ἰνδοκίνα νὰ ἀναγνωσθῇ Ἰνδονησία (σελίς 59 στίχ. 29).

ΑΦΡΙΚΗ. Γενική ἐπισκόπησις (Γεωφυσική—Πολιτική)	75
ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ	81
Αίγυπτος	83
Λιβύη	86
Τυνησία, Ἀλγερία, Μαρόκον, Ταγγέρη	87
Σαχάρα, Ρίο ντε Ὄρο	89
ΜΕΣΗ ΑΦΡΙΚΗ	
<i>Δυτική</i> : Σουδάν	90
Ἄνω Γουϊνέα	92
Κάτω	93
<i>Ἀνατολική</i> : Ἀβησσυνία	95
Ἐρυθραία	96
Σομαλία	96
Ταγκανίκα	97
Μοζαμβίκη	97
ΝΟΤΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ	97
Νοτιοαφρικανική Ἐνωσις	98
Νοτιοδυτική Ἀφρική	99
Ροδεσία (Βόρειος—Νότιος)	99
ΝΗΣΟΙ ΑΦΡΙΚΗΣ	99
Ἀνακεφαλαιωτικός πίναξ.	100
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ. Γενική Ἐπισκόπησις	101
ΝΗΣΟΙ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	107
ΑΜΕΡΙΚΗ. Γενική Ἐπισκόπησις	109
ΒΟΡΕΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ	
Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι	120
Ἀλάσκα	128
Καναδάς	129
Μεξικόν	131
Γροιλανδία	133
Νέα Γῆ	133
ΜΕΣΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	133
Δημοκρατία Μέσης Ἀμερικής	133
Δυτικαὶ Ἰνδία	134
ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ	
Κολομβία	136
Βενεζουέλα	136
Γουιάνα	137
Ἰσημερινός	138
Περου	139
Βολιβία	140
Βραζιλία	140
Παραγουάη	141
Χιλὴ	141
Οὐραγουάη	142
Ἀργεντινὴ	142

0020560482

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
Δ)ΝΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

*Αριθ. Πρωτ. 87025

*Εν Αθήναις τῆ 30-6-1956

Π ρ ό ς

Τόν κ. ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΥΛΟΝ
*Οδός Μουστοξύδου 27

ΕΝΤΑΥΘΑ

*Ανακοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 124005)20-10-55 πράξεως τοῦ Ὑπουργείου μετὰ σύμφωνον γνωμοδότησιν τοῦ Κ.Γ.Δ.Σ.Ε. ἐνεκρίθη διὰ μίαν διετίαν ἀρχομένην ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ προσεχοῦς σχολικοῦ ἔτους 1956-57 τὸ ὑποβληθὲν εἰς τὸν διενεργηθέντα σχετικὸν διαγωνισμὸν βιβλίον σας «Γεωγραφία» ὡς βοηθητικὸν τοῦ μαθήματος τῆς Γεωγραφίας διὰ τὴν Ε' τάξιν τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου.

Παρακαλοῦμεν ὅθεν, ὅπως προβῆτε εἰς τὴν διόρθωσιν τοῦ βιβλίου σας κατὰ τὰς ὑποδείξεις τῶν οἰκείων Ἐπιτροπῶν καὶ μετὰ τὴν θεώρησιν αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου ἐκτεπώσητε τοῦτο, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ ἔγκρισίς αὕτη παρέχεται ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς διορθώσεως τῶν σφαλμάτων καὶ δύναται νὰ ἀνακληθῆ ἀνά πάσαν στιγμὴν.

Πᾶν βιβλίον μὴ φέρον αὐτολεξεί τὴν παρούσαν δὲν εἶναι ἐγκριμένον.

*Εντολὴ τοῦ Ὑπουργοῦ
*Ο Διευθυντῆς
Χ. ΜΟΥΣΤΡΗΣ